

U.S. MAR. F. C.

PARALLEL

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΟΙΝΤΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΡΑΔΙΟΜΕΝΑ.

Μεθερμηνευθέντα εἰς τὴν καθομιλουμένην
πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ
μετὰ τῶν ἀναγκαίων σημειώσεων.

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ

ΥΠΟ

Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ καὶ Χ. ΓΡΗΓΟΡΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΠΤΑΔΟΦΟΥ.»

(Ὅδος Πεμπτοπαζάρου, Ἀριθ. 25).

1868.

σαι ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς Ἴππολύτης, ἀκατανόητοι ἠκολούθησαν τὰ βήματα αὐτῆς· καὶ ἔπειτα, αὐταὶ παντοῦ πηγαίνουν αἱ ἀλιτήριοι, καὶ ἅμα τὴν ἀμαρτήσῃ, εἶναι ἀδύνατον τὴν τιμωρίαν τῶν ἄποφυγη. Ὁμοῦ δὲ μετὰ τῆς Πενθεσίλειας καὶ ἄλλαι δώδεκα ἦλθον, ὅλοι θαυμασταί, ὅλοι τὸν πόλεμον καὶ τὴν ἀνεμοζάλην αὐτοῦ ἐπιθυμοῦσαι· ἦσαν δὲ ὑπέρτεραι αὐτῆς, ἂν καὶ λίαν περιφρονοὶ καὶ ἀνδρείαι· ἡ Πενθεσίλεια ὅμως ἐξεῖχε μεταξὺ ὄλων αὐτῶν· καὶ καθὼς ἐν τῷ κατηστερισμένῳ οὐρανῷ ἡ ὀλόγγυρος ἐξεχει σελήνην μεταξὺ ὄλων τῶν ἀστέρων καὶ φωτοβολεῖ λαμπρότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ἄστρον, ὅταν μάλιστα δὲν τὴν σκιαζῶσιν αἱ βροντεραὶ νεφέλαι καὶ κοιμᾶται ἡ μεγάλη καὶ ἀκατάβλητος δύναμις τῶν ἀνέμων, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὕτη ἐξεῖχε μεταξὺ ὄλων τῶν ἄλλων, ὅταν δρομαίως ἔτρεχον· αἱ σύντροφοι αὐτῆς ἦσαν ἡ Κλονίη, ἡ Πολεμοῦσα, ἡ Δηριάνη, ἡ Εὐάνδρη, ἡ Ἀντάνδρη, ἡ θεία Βρέμουσα, ἡ Ἴπποθάνη, ἡ γαλανόφθαλμος Ἀρμαθῆ, ἡ Ἀλκιδίχη, ἡ Ἀντιβρότη, ἡ Δηριμάχεια, καὶ ἡ γαυριῶσα ἐπὶ τῇ ἀνδρεία τῆς Θερμώδοσσα (1)· αὐταὶ ἠκολούθησαν τὴν πολεμόφορον Πενθεσίλειαν. Ὅποια δὲ καταβαίνει ἐκ τοῦ ἀεικινήτου Ὀλύμπου ἡ ἀγλαόμορφος Ἥως, ἀγαλλουμένη διὰ τοὺς λαμπροὺς καὶ ἀκτινοβολοῦντας ἵππους τῆς (2), καὶ καθὼς ἡ ὥραία μορφή τῆς ἐπισκιάζει τὴν ὠραιότητα τῶν καλλικύμων Ὠρῶν, ἂν καὶ αὐταὶ ἀγναὶ εἶναι καὶ καλλίμορφοι, τοιαύτη καὶ ἡ Πενθεσίλεια, ἐξεχούσα μεταξὺ ὄλων

(1). Εἶναι αξιοσημείωτον ὅτι ὅλα τὰ ὀνόματα τῆς ἐκλεκτῆς τῶν Ἀμαζόνων δωδεκάδος εἶναι πολεμικά, καθὼς Πολεμοῦσα ἐκ τοῦ πόλεμος, Βρέμουσα ἐκ τοῦ βρόμος, κρότος, Δηριμάχεια, ἐκ τοῦ δῆρις καὶ μάχη, συνώνυμα. Οὐ μόνον λοιπὸν αἱ Ἀμαζόνες εἰς τοῦ πολέμου τὸν καπνὸν καὶ μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας ἐπολέμουν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν πολεμικὰ σύμβολα ἦσαν.

(2). Ἡ Ἥως ἦν ἡ θεὰ τῆς ἀγῆς, ἡ διαχέουσα εἰς τὴν γῆν, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, τὸ γλυκύτατον λυκόφως, τὸ προετοιμαζόν τὴν διάχυσιν τοῦ σφοδροῦ ἡλιακοῦ φωτός. Ἐκάθητο δὲ ἐφ' ἀμάξης, συρομένης ὑπὸ δύο χρυσοχαλίνων ἵππων καὶ ἐκ τοῦ βαθους τοῦ ὠκεανοῦ ὄρμωμένης.

τῶν Ἀμαζόνων, ἔσθασαν εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Ὅλοι δὲ οἱ Τρῶες ἔτρεχον πανταχόθεν δρομαῖοι ὅπως ἴδωσι τοῦ ἀκούραστου Ἀρρεως τὴν καλλικνήμιδα καὶ θεόμορφον κόρην, τὸ πρόσωπον τῆς ὁποίας καὶ φεδερὸν ἦτο συνάμα ἀλλὰ καὶ καλλίμορφον. Διὰν θελκτικῶς ἐμεῖδιά καὶ οἱ ἐρωτικοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς χρυσᾶς ἀκτινας ἐπεμπον ὑποκάτω τῶν πυκνῶν σφρύων τῆς καὶ δύο ἄστρα φωτεινὰ ὁμοιάζον· ἡ αἰδῶς ἐρύθημα ἐδίδεν εἰς τὰς παρειάς τῆς, τῶν ὁποίων ἡ ὠραιότης καὶ ἡ θεία καλλονὴ ὑπέκρυπτε τὴν ἀκατάβλητον δύναμίν τῆς· ἔχαιρον δὲ οἱ λαοὶ ὅλοι καὶ ἡ παρουσία τῆς χαριτοβρύτου Ἀμαζόνος ἐμετρίαζε τὴν σπαράσσουσαν τὰς καρδίας των θλίψιν (1).

Καθὼς δὲ ὅταν οἱ γεωργοὶ ἴδωσιν ἀπὸ κἀνὲν βουνὸν ἀνερχομένην ἐκ τῆς θαλάσσης τὴν ποικιλόχρουν Ἴριδα καὶ βλέποντες τὰς γαῖας των ἐξηραμμένας καὶ διψασμένας ἀπὸ ὕδωρ ἐπιθυμοῦσαι νὰ βρέξῃ ὁ Ζεὺς, παρατηροῦντες δὲ τὸν οὐρανὸν συννεφῶδη καὶ φυσῶντα τὸν ἀνεμὸν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα σημεῖα τὰ προαγγέλλοντα βροχὴν χαιροῦσι καὶ ἀγάλλονται, ἐν ᾧ προηγουμένως βαθείως ἐστέναζον διὰ τὴν ξήρανσιν τῶν πεδιάδων, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες, ἰδόντες ἐν μέσῳ τῆς δυστυχισμένης πατρίδος των τὴν ἀνδρείαν Πενθεσίλειαν, διαφλεγομένην ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ πολεμῆσαι, μεγάλην ἰσθάνοντο εὐχαρίστησιν· διότι, ὅταν εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν καρδίαν ἀγαθὴ παρυσία ἐλπίς, ἐκλείπει τότε ἡ θλίψις καὶ ἡ ψυχὴ στεναγμοῦ δὲν ἐκπέμπει· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Πρίαμος, ὅστις βαθείως μέχρι τοῦδε ἐστέναζε καὶ αἱ θλίψεις του ἦσαν μεγάλαί, ἐπαρηγορήθη ὀλίγον καὶ ἐμετριάσθησαν οἱ ψυχικοὶ του πόνοι.

(1). Ἡ ὠραία αὕτη περιγραφή τῶν θεοπεσιῶν καλλονῶν τῆς Πενθεσίλειας εἶναι ἐξυφασμένη μᾶλλον ἐπὶ τὸ μυθιστορικώτερον ὕφος καὶ τοιαύτας περιγραφὰς εἰς τὸν Ὀμηρὸν διόλου δὲν ἀπαντῶμεν. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἤκμασεν ὁ Κρίντος ἐπιβεβαίωσι τὴν ἀτομικὴν μᾶς γνώμην, καθ' ὅτι ἐνα αἰῶνα πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κρίντου, τὸν Διὸς δηλονότι αἰῶνα, ἤκμασεν οἱ μυθιστοριογράφοι: Ἡλιδώρας, Λέγγος καὶ Ἀχιλλεύς Τάτιος.

Καθὼς δὲ ὁ τυφλὸς ἐκεῖνος ὅστις πολλοὺς ὑπέστη πόνους εἰς τὴν τυφλότητα αὐτοῦ καὶ ἐπεθύμει εἴτε νὰ ἴδῃ τὸ ἱερὸν φῶς, εἴτε νὰ ἐκλείψῃ ὅλως διόλου ἐκ προσώπου τῆς γῆς καὶ τέλος πάντων, εἴτε δι' ἱατροῦ, εἴτε τῇ βοήθειᾳ τοῦ θεοῦ, διελύθη ἡ σκοτιζουσα τὴν ὄρασίν του ἀγλύς καὶ εἶδε τὸ γλυκύτατον φῶς τῆς αὐγῆς καὶ μβλονότι δὲν βλέπει καθὼς ἐβλεπε πρῶτον, ἀλλ' ἱατρεύθησαν ὀλίγον οἱ πόνοι του, χωρὶς ὅλως διόλου νὰ ἐξαλειφθῶσιν ἐκ τῶν βλεφάρων του, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Πρίαμος ἐχάρη μὲν ὀλίγον ἰδὼν τὴν ἀτρόμητον Πενθεσίλειαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸν κατέτρωγε ἡ λύπη τῶν φονευθέντων παιδῶν του. Ὑπεδέχθη δὲ τὴν βασιλισσάν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ προθύμως πολλὰς τῇ ἔκαμε τιμὰς, ὡσάν νὰ ἦτο θυγάτηρ του, ἀπὸ ξένης γῆς ἐλθοῦσα καὶ λείπουσα τώρα ἀπὸ εἰκοσιν ἢ δεκάτων· μεγαλυπρεπὲς τῇ προητοίμασε δεῖπνον, εἰς τὸ ὁποῖον τρώγουσιν οἱ ἐνδοξοὶ βασιλεῖς ὅταν, νικῆσαντες τοὺς ἐχθροὺς των, εὐωχῶνται καλῶς καὶ ἀγάλλονται διὰ τὴν νίκην· τῇ ἐχάρισε πολλὰ καὶ πολυτελέστατα δῶρα καὶ ἄλλα τῇ ὑπεσχέθη ἐάν ἐδοῖθαι τοὺς καταστρεφόμενους Τρῶας· αὐτὴ δὲ ὑπεσχέθη εἰς τὸν Πρίαμον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον κἀνεὶς ἐκ τῶν θνητῶν δὲν ἤλπιζε, νὰ φονεύσῃ δηλ. τὸν Ἀχιλλέα, νὰ καταστρέψῃ τοὺς Ἕλληνας ὅλους καὶ νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα αὐτῶν· αὐτὰ ἡ ἀνόητος ὑπεσχέθη καὶ δὲν ἤξευρε πόσον ἀνώτερός τῆς ἦτο, εἰς τοὺς φονικὸς πολέμους, ὁ ἀτρόμητος καὶ ἀνδρείος Ἀχιλλεύς.

Καθὼς δὲ ἤκουσεν αὐτὴν ἡ ἀγαθὴ τοῦ Ἡετίωνος κόρη, ἡ Ἀνδρομάχη, τοιαῦτα ἔλεγε καθ' ἑαυτήν: Ἦ! δεῖλῃ, πρὸς τί τόσον μεγαλοφρονεῖς; δύνασαι μὲ τὸν ἀτρόμητον Ἀχιλλέα νὰ πολεμήσῃς, ἢ ἀμέσως ἢ στίβαρα τοῦ χεῖρ ἄπνουν ἐπὶ τῆς γῆς θὰ σὲ στρώσῃ καὶ θὰ σὲ ἐξολοθρεύσῃ ἐν μιᾷ στιγμῇ; Τί ἀπόφασιν ἔλαβες, πτωχῆ; θὰ πλησιάσῃ βεβαίως τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου καὶ διὰ τοῦτο σὲ ὠθεῖ τὸ πεπρωμένον εἰς τοιαῦτα πράγματα· ὁ Ἐκτωρ ἦτο πολὺ δυνατώτερός σου, καὶ ὅμως, μ' ὄλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρίαν του, δὲν κατόρθωσε ν' ἀντισταθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐφανεύθη ὁ δυστυχῆς, ἀπαρηγόρητον λύ-

πην εἰς τοὺς Τρῶας ἀφίσας, οἵτινες ὅλοι ὡς θεὸν τὸν ἐτίμων· καὶ εἰς ἐμὲ δὲ μεγάλη ἦτο τιμὴ, ὅταν ἐξῆ, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἰσοθέους γονεῖς τοῦ· καὶ καλλίτερον ἢ ἀπέθνησκον ἐγὼ, πρὶν ἐφρονεῖσθε ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ ἀίματωμένον τοῦ Ἀχιλλέως ξίφος· τῶρα δὲ πόνοι σκληροὶ μοῦ ἐσπάραξαν τὰ ἐντόσθια, ὅταν εἶδον τοὺς ταχέεις τοῦ Ἀχιλλέως ἵππους σύροντας εἰς τὴν κλίνην τὸ ἀνδρῆϊον τοῦ συζύγου μου σῶμα καὶ εἰς ὅλην τὴν πόλιν περιτρυγυρίζοντας αὐτό· τῶρα ὠφρανίσθη ἀπὸ τὸν ἡγαπημένον ἄνδρα μου, καὶ καθ' ἡμέραν ἀπαρηγόρητον ἄλγος μοῦ σφάζει τὴν καρδίαν.

Τοιαῦτα ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἡ καλλιπὸς Ἀνδρομάχη, τὸν συζυγὸν εἰς τὸν νοῦν της ἀνακαλέσασα· διότι ἡ στέρσις τοῦ ἀνδρὸς μεγάλην προσενεῖ λύπην εἰς τὰς φρονίμους γυναῖκας.

Ἡ δὲ ἥλιος, ταχέως εἰς τὴν τροχίαν του περιστρεφόμενος, εἰς τὸν βαθύρρουον ἐβυθίσθη ὠκεανόν· ὁμοῦ δὲ μ' αὐτὸν ἔφυγε καὶ ἡ αὐγὴ· τότε, ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὸ πολυτελὲς δεῖπνον, ἔστρωσαν αἱ ὑπέρβριαι τὰς ἀναπαυτικὰς κλίνας, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, διὰ τὴν ἀτρόμητον Πενθεσίλειαν· ἐκεῖ αὕτη ἐπορεύθη νὰ κοιμηθῆ καὶ ὕπνος γλυκὺς ἐπεκάθησεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της· ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ δὲ αἰθέρος ἐφθάσε, κατὰ συμβουλήν της Ἀθηνᾶς, ὁ ἀπατηλὸς καὶ πανούργος Ὀνειρος, ὅπως ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ Ἀμαζών, δεῖνὰ εἰς τοὺς Τρῶας παράσχη, βιάψῃ δὲ καὶ ἑαυτὴν, διὰ τὴν τόσην πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιθυμίαν της· τοιοῦτοτρόπως ἐσυλλογίζετο ἡ πολεμόφρων Τριτογένεια (1)· εἰς δὲ τὴν Πενθεσίλειαν ὁ ὀλέθριος καὶ ἀπατηλὸς ἦλθεν Ὀνειρος, ὁμοιωθεὶς μὲ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν παρώρμησεν ὅπως θαρραλέως κατὰ τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως πολέμησῃ· τοὺς λόγους του αὕτη ἀκούσασα, μεγάλως ἐχάρη, διότι ἐπίστευσε ἡ δυστυχὴς ὅτι ἐμελλε νὰ κατορθώσῃ κατὰ τι μέγα,

(1) Τριτογένεια ὀνομάζεται ἡ Ἀθηνᾶ, εἴτε ἀπὸ τῆς ἐν Διῶν Τριτανίδος λίμνης, ὅπου ἐγεννήθη· εἴτε ἀπὸ τοῦ ἐν Βασιλίᾳ ποταμοῦ Τριτωνος, ὅπου ἐξαιρέτως ἐτιμάτο· εἴτε ἀπὸ τοῦ Τριτώ, ὀηλουῦτος παρὰ τοῖς Αἰολεῦσι τὴν κεφαλὴν, ὡς ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς γεννήθησα.

τὴν ἡμέραν ἐκείνην, εἰς τὸν φοβερὸν καὶ ὀλέθριον πόλεμον· ἐπείσθη ἡ ἀνόητος εἰς τὸν βδελυρὸν νυκτερινὸν Ὀνειρον, ὅστις ἐξαπατᾷ κατὰ κόρον τὰς γενεὰς τῶν πολυπαθῶν θνητῶν ἐν ταῖς κλίναῖς αὐτῶν καὶ περιπαίζει αὐτοὺς ὅσον τις δύναται νὰ φαντασθῆ (1) καὶ ὅστις, κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἐξηπάτησε καὶ τὴν πτωγὴν Ἀμαζόνα, συμβουλεύσας αὐτὴν νὰ πράξῃ ὅ,τι πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμει.

Ἄλλ' ὅταν ἀνέτειλεν ἡ ῥοδόπους αὐγὴ, τότε ἡ Πενθεσίλεια, ἐνθαῦρυνθεῖσα, ἀτρόμητος ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης, ἐνεδύθη τὴν πολεμικὴν αὐτῆς ἐνδυμασίαν, χαρισθεῖσαι εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Ἄρεως· καὶ πρῶτον μὲν, κνημίδας ὀλοχρῆσους ἔβαλε, καλοστρωθεῖσας εἰς τοὺς χιονώδεις ποδας της· ἀκολούθως ἐνεδύθη παμποικίλον θώρακα· γαυριῶσα ἐκρέμασεν εἰς τοὺς ὤμους της μέγα ξίφος τοῦ ὁποῦ ἡ θήκη ἦτο ἀργυροελεφαντίνη· περιβλήθη δὲ καὶ τὴν θείαν ἀσπίδα της (2), ἣτις ὁμοιάζε τὴν ὀλάργυρον ἡμισέληνον, ὅταν ἐκ τοῦ βαθύρρουου ὠκεανοῦ ἀνατείλῃ, πλοσιάζουσα, κατὰ τὸ ἥμισυ, εἰς τὰς κυρτὰς της

(1) Πολὺ καλῶς ἐξεκόνισαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὴν ἰδιαίτερον ἐκείνην ψυχικὴν κατάστασιν, τὴν τῶν ὀνείρων· ἐπροσωποποίησαν δὴ αὐτὴν καὶ ἔπλασαν ἰδιαίτερον θεόν, θεὸν ἀπατηλόν, βδελυρὸν, πανούργον, τὸν οὖλον Ὀνειρον. Μὴ δονόμενοι νὰ λύσωσι τὴν τῶν ὀνείρων κατάστασιν, καθὼς δὲν ἠδυνήθη νὰ λύσῃ αὐτὴν ὀριστικῶς καὶ ἡ νεώτερα φιλοσοφία, ἀπέδωκαν αὐτὴν εἰς ἰδιαίτερον θεόν, τοῦ ὁποῦ το κρυώτερον γνώρισμα εἶναι ἡ πανουργία. Τὴν πανουργίαν τοῦ οὖλου ὀνείρου ὅλοι γενικῶς τὴν ἐδοκίμαζομεν, καὶ τὴν νύκτα βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες ὄντες, εὐσέθημεν, κατὰ τὴν ῥοδοδάκτυλον αὐγὴν, ἐπὶ πραγματικῆς ἀχυρῆνης κλίνης, μὴ ὅλας τὰς βασιάνους καὶ τοὺς περισπασμοὺς ἡμῶν.

(2) Ἡ μὲν ἀπίς εἶχε σφῆμα ὠσειδές, καὶ ἦτο κατεσκευασμένη ἐκ μετάλλου ἢ δέρματος, καλύπτοσα ἅπαν τὰ σῶμα. Ὁ δὲ θώραξ συνίστατο ἐκ δύο χαλκῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, τμημάτων, τὰ ὅποια ἐκαλοῦντο γάλα καὶ ἐκαλύπτον τὸ μὲν ἐμπρόσθιο, τὸ στέρνον καὶ τὴν γαστέρα, τὸ δὲ ὀπίσθιο, τὰ νῶτα· συνήπτοντο δὲ τὰ δύο γάλα πρὸς ἄλληλα, εἰς τὰ πλάγια, διὰ περονῶν.

ἄκρας ἴσα μὲ αὐτὴν ἐφωτοβόλοι καὶ ἡ ἀσπίς· εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν τῆς, ὠραίαν χρυσότριχον περικεφαλαίαν ἔβαλε. Τοιαῦτα ἦσαν τῆς Ἀμαζόνος τὰ ὄπλα. Ἀρματομένη τοιουτοτρόπως ἡ Ἀμαζών, λαμπρὰν ὠμοίαζεν ἀστραπῆν, τὴν ὁποῖαν στέλλει εἰς τὴν γῆν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Διός, καὶ διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι βλέπουσι τὴν δύναμιν τῆς βαρυήχου βροντῆς, καὶ τὸν ἀκατάπαυστον ψιθυρισμὸν τῶν μυκωμένων ἀνέμων. Φεύγουσα ἡ Ἀμαζών ἐκ τοῦ οἴκου, δύο ἀκόντια ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ἀσπίδα· εἰς τὴν δεξιάν τῆς χεῖρα, βούκεντρον ἔλαβε, χαρισθὲν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς φοβερᾶς Ἐριδος, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι μεγάλη βοήθεια ἐν τῷ φονικῷ καὶ ἀνθρωποκτόνῳ πολέμῳ· δι' ὅλα ταῦτα γαυριῶσα, ἐξῆλθεν ἔξω τῶν πύργων, παρακινουσα ὅλους τοὺς Τρῶας εἰς τὸν πόλεμον, τὴν δόξαν τῶν ἀνδρῶν, νὰ πορευθῶσιν ὀγλίγωρα· ταχέως δ' αὐτοὶ συναθροίζομενοι, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ λαοῦ, ἐπέσθησαν εἰς τῆς Πενθεσιλείας τὴν πρόσκλησιν, ἢ καὶ πρότερον ποτὲ δὲν ἐτόλμων ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως ν' ἀντιπαραταχθῶσιν, ὅστις τοὺς πάντας ἐδάμαζεν. Ἀκαταπαύστως γαυριῶσα καὶ εἰς τὴν δύναμίν τῆς καυχωμένη ἐκάθισεν ἐπὶ γενναίου καὶ ταχυπετοῦς ἵππου, τὸν ὁποῖον τῇ εἶχε χάρισις πρότερον, ὡς δῶρον, ἡ σύζυγος τοῦ Βορῶ Ἠρείθια, ὅταν ὑπῆγεν εἰς Θράκην καὶ ὅστις διέπρεπε μεταξύ τῶν ταχυπετῶν Ἀρπυϊῶν· ἐπ' αὐτοῦ δὲ καθίσασα ἡ ἀνδρεία Ἀμαζών, ἀφῆκε δρομαία τὰς ὑψηλοστέγους τῆς Τροίας οἰκίας· τὴν παρῳρμων πρὸς τοῦτο αἱ μαῦραι καὶ ὀλέθριοι Μοῖραι ὅπως πρώτην καὶ τελευταίαν φορὰν πολεμήσῃ. Τὴν τολμηρὰν ταύτην κόρην, εἰς τὸν φονικὸν πορευομένην πόλεμον, πλείστοι ὅσοι Τρῶες ἠκολούθουν, εἰς τὸν ἀγύριστον οἱ δυστυχεῖς πηγαίνοντες σωρηδὸν, καθὼς τὰ πρόβατα κατόπιν τοῦ κριοῦ, ὅστις ὡς ἐμπειρὸς βοσκὸς προσηγεῖται ὄλων καὶ ὀδηγεῖ αὐτὰ· τοιουτοτρόπως ἔτρεχον κατόπιν τῆς Πενθεσιλείας καὶ οἱ ἐνθαῦρυνθέντες ὑπ' αὐτῆς ἀνδρείοι Τρῶες καθὼς καὶ αἱ γενναίοκαρδοι Ἀμαζόνες· ὁποῖα δὲ ἦτο ἡ Ἀθηνᾶ, ὅταν ἐναντίον

τῶν Γιγάντων ἀντιπαρατάχθη (1), ὁποῖα εἶναι ἡ φιλοτάραχος Ἐρις, ὅταν ἔς τὸν πόλεμον ὄρμα, τοιαύτη ἦτο μεταξύ τῶν Τρῶων καὶ ἡ ἀνδρεία Πενθεσιλεία.

Ὁ ἐνδοξὸς τότε βλαστὸς τοῦ πλουσίου Λαομέδοντος (2), εἰς τὸν Δία ὑψώσας τὰς χεῖράς του, ἐνθέρμους προσευχὰς ἀπέτεινε, στραφεὶς πρὸς τὸ ἱερόν τοῦ Ἰδίου Διός, τοῦ ἐπιβλεπόντος καὶ προστατεύοντος τὴν πόλιν τοῦ Ἰλίου· ἀ' Ἐπάκουσόν με, πάτερ, καὶ ἀξίωσον νὰ καταστραφῇ σήμερον ὁ λαὸς τῶν Ἀχαιῶν ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς Ἀρηϊάδος βασιλείσης καὶ ζῶσα αὐτὴ εἰς τὸν οἶκόν μου νὰ ἐπιστρέψῃ, σεβόμενος καὶ τὸν πελώριον καὶ κρατερόν υἱόν σου Ἄρην καὶ αὐτὴν τὴν θεόμορφον Ἀμαζόνα, ἥτις παρὰ σοῦ ἔλκει τὸ γένος. Λάβε οἶκτον καὶ δι' ἐμὲ, ὅστις τόσα μέχρι τοῦδε ἔπαθα δεινὰ, ἀφ' οὗ ἀπέθανον οἱ παῖδες μου, ἀπὸ τὰς μύρας μοίρας κατασπαραχθέντες, διὰ μέσου τῶν ἑλληνικῶν χειρῶν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου. Ναί, λάβε οἶκτον δι' ἡμᾶς, οἵτινες ὀλίγοι ἐμείναμεν ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ἀνδρείου Δαρδάνου (3)· ἂς μὴ καταστραφῇ ἡ πόλις μας, καὶ ἂς ἀναπνεύσωμεν ὀλίγον ἀπὸ τὰς βασάνους καὶ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου.

Ἐν ᾧ ταῦτα ὁ Πρίαμος ἤρχετο, ἀετὺς ὀξέως φωνάζων καὶ ἐκπνεύουσαν περιστρὰν ἀνά χεῖρας κρατῶν, ἐπήδησεν ὀρητι-

(1). Γνωρίζομεν ἐκ τῆς μυθολογίας ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ μεγάλως ἐβοήθησε τὸν πατέρα τῆς Δίας ὅταν οἱ Τιτᾶνες καὶ γίγαντες ἐπανεστάτησαν κατὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ.

(2). Γῆς τοῦ Λαομέδοντος εἶναι ὁ Πρίαμος.

(3). Ὁ Δάρδανος ἦν υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἠλέκτρας, θυγατρὸς τοῦ Ἀτλαντος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰασίου· ὅτε δὲ ὁ Ζεὺς ἐκεραυνώσῃ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰασίου, ὁ Δάρδανος, καταστραχθεὶς ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου, ἔφυγεν ἐκ τῆς Σαμοθράκης καὶ ἦλθεν εἰς Τροίαν ἔνθα ἔκτισε τὴν Δαρδανίαν. Αἱ ἐκ τοῦ Δαρδάνου βλαστῆσασαι γενεαὶ εἶναι, κατὰ τὸν Ὅμηρον (245 — 40), αἱ ἐξῆς· ὁ Δάρδανος ἐγέννησεν τὸν Ἐριχθόνιον, οὗτος τὸν Τρῶα, οὗτος τὸν Ἴλον· ὁ Ἴλος τὸν Λαομέδοντα καὶ ὁ Λαομέδων τὸν Πρίαμον· ὥστε βλέπομεν ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος παρ' αὐτοῦ τοῦ Δαρδάνου ἔλκει τὸ γένος.

κῶς ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους (1) ἐταράχθη ὁ Πρίαμος, καὶ προσηθάνη ὅτι δὲν θά ἴδῃ ζῶσαν τὴν Πενθεσίλειαν ἐπιστρέφουσαν ἐκ τοῦ πολέμου· τὰς προαισθήσεις του ταύτας ἐμελλόν ἀληθῶς νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην αἱ Μοῖραι· αὐτοῦ δὲ ἡ ψυχὴ φοβερὰ ἐλυπεῖτο.

Ἄφ' ἐτέρου, οἱ Ἕλληνες κατεπλήσσοντο μακρόθεν, βλέποντες ἐφορμῶντας τοὺς Τρῶας καὶ τὴν Ἀρηνίδα Πενθεσίλειαν· καὶ οἱ μὲν Τρῶες ὁμοιάζον πρὸς θηρία, πολυστένακτον φόνον καὶ καταστροφὴν διασπείροντα εἰς τὰ βόσκοντα εἰς τὰ ὄρη πρόβατα· ἡ δὲ Ἀμαζῶν σφοδρὸν ὁμοιάζε πῦρ, ὅταν μάλιστα μαίνεται εἰς τὰ καιόμενα χαμόκλαδα, καὶ ὅταν ἄνεμος σφοδρὸς ὑποβοηθῇ τῇ πρῶδόν των· καὶ ἕκαστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων, βλέπων τοὺς ἐχθροὺς αἰφνιδίως συναθροισθέντας, τοιαῦτα θά εἶλεγε καθ' ἑαυτόν· Ποῖος ἐκ νέου συνήθροισε τοὺς Τρῶας, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἑκτορος, αὐτοὺς διὰ τοὺς ὁποίους ἐλέγχαμεν ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θέλουσι τολμήσει ἀπέναντι ἡμῶν ν' ἀντιπαραταχθῶσιν; καὶ τώρα αὐτοὶ καθ' ἡμῶν ἐφορμῶσι καὶ ὄρμη πολεμικῇ τοὺς ἐνθουσιᾷ· εἰς δὲ τις μεταξὺ αὐτῶν τοὺς παρορμαῖ ἰδίως νομίζει τις ὅτι εἶναι θεός, ἐπειδὴ μέγα τι σκέπτεται νὰ ἐπιχειρήσῃ. Γενναιωθῶμεν ὅμως καὶ τὴν πολεμόφροναν δύναμιν ἄς ἀναμνησθῶμεν, διότι καὶ ἡμεῖς βεβαίως, τῇ βοήθειᾳ τῶν θεῶν, θά πολεμήσωμεν σήμερον.

Τοιαῦτα ἔλεγεν ἕκαστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων· ὄλοι δὲ ἔλαβον τὰ λαμπρὰ ὄπλα των καὶ ἐχύθησαν ὀρμητικοὶ ἐξω τῶν

(1). Ἡ ἑλληνικὴ μυθολογία ἀναφέρει ὅτι ὅταν οἱ ἄρχαιοὶ χόρημον ἢ προσήγοντο εἰς τοὺς θεοὺς, ἄριστος ἐστὲν ἔλετο ἐκ τοῦ Διὸς καὶ ἐάν ἐπέτα ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους, τότε ἦτο εὐνοϊκὸς εἰς τὸν ἀγορεύοντα ἢ προσευχόμενον καὶ ἐδήλου τὴν τῶν εὐχῶν ἐκπλήρωσιν. ἐξ οὗ καὶ τὸ δ ε - ξ ι ὅ ς ἐγένετο συνώνυμον τῷ α ἰ σ ι ο ς· ἐάν δ ἐπέτα ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ, τότε ἀνηγγέλειν εἰς τὸν εὐχόμενον ὅτι δὲν θά ἐκπληρωθῶσιν αἱ εὐχαί του, ἐξ οὗ καὶ τὸ δ ρ ι σ τ ε ρ ὅ ς σημαίνει ἀ π α ἰ σ ι ο ς. Τοιούτοι οἰωνοὶ, εἴτε αἰτιοί, εἴτε ἀπαισιοί, λίαν συνεχῶς ἀπαντῶνται ἐν τῇ Ἰ λ ι α δ ἰ καὶ τῇ Ὀ δ υ σ σ ε ἰ α τοῦ Ὀμήρου.

γοὺ τὰς στενοὺρας καὶ τὴν παραθαλάσσιον Πάνορμον καὶ τὸν θαθύρβρον Μαϊάνδρον ὅστις, εἰς τὰς ἐλικοειδεῖς περιστρεφόμενος ὄχθας του, ποτίζει τὴν πολυάμπελον Καρίαν καὶ τὴν πολυθρόεμον Φρυγίαν· ὅλους τούτους λοιπὸν ἐφόνευσε ἐν τῇ μάχῃ ὁ Μέγης· καὶ ἄλλους ἀκόμη ἐξολόθρευτεν, ὅσους ἀπήντα τὸ αἱματομένον δόρυ του· τῷ ἐνέπνευσε δὲ θάρρος καὶ τόλμην ἡ Ἀθηνᾶ, ὅπως φοβερόν ὄλεθρον εἰς τοὺς ἐχθροὺς προξενήσῃ· ὁ δὲ φιλοπόλεμος Πολυπόιτης ἐφόνευσε τὸν Δρυσάϊον, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ θεὰ Νέαιρα μετὰ τοῦ φρονίμου Θεοδάμαντος νυμφευθεῖσα, ἐν τῷ χιονοσκεπᾶστω Σιπύλῳ, ἐκεῖ ὅπου οἱ θεοὶ ἐπέτρωσαν τὴν Νιόβην· ἐκ τοῦ σκληροῦ αὐτοῦ βράχου, εἰς τὸν ὁποῖον μετεωρηθῆναι ἡ δυστυχὴς Νιόβη, δάκρυα τρέχουν ἀκαταπύστως καὶ μαζῇ μ' αὐτὴν τὰ ρεύματα τοῦ πολυψιθύρου Ἐρμου συστενάζουσι καὶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τοῦ Σιπύλου, ὑπεράνω τῶν ὁποίων περιπετὰ αἰώνως οὐίχλη, μιστῆ βεβαίως εἰς τοὺς βοσκούς· θαῦμα δὲ εἶναι ὁ βράχος αὐτός εἰς τοὺς διαβαίνοντας, διότι ὁμοιάζει πολυστένακτον γυναῖκα, ἥτις, μυρολογοῦσα πάντοτε, ἀέννα δάκρυα χύνει τὴν ὁμοιότητα ταύτην τὴν βεβαιόνην, ὅταν μακρόθεν ἐρχῆσαι πλκισιάζων ὄμως, σκληρὸς φαίνεται βράχος, ἀπόσπασμα τοῦ Σιπύλου· καὶ αὕτη μὲν (ἡ Νιόβη) τὴν ὄλεθριαν ὄργην τῶν θεῶν ἐξίλεουσα, μυρολογεῖ πετρωθεῖσα καὶ ἀκόμη γυναῖκα θλιβομένην ὁμοιάζει.

Ἄλλοι δὲ μετ' ἄλλους ἐφονεύοντο καὶ κατεστρέφοντο ἀλεπαλλήλως· φοβερὰ ὄχλοβὴ καὶ ἀνεμοζάλη ἠγέρθη μεταξὺ τῶν λαῶν· τὸ φάσμα τοῦ θανάτου περιεπτα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς ἐκάστου· ἐδῶ καὶ ἐκεῖ αἱ ὄλεθριαι Μοῖραι περιεφέροντο, πολυστένακτον παρέχουσαι φόνον· πολλοὶ δ' ἐφονεύθησαν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ἐκ τῶν Τρῶων καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων, αἱματοκυλισμένοι ἐπὶ τῆς γῆς ἐξαπλωθέντες· ὁ θόρυβος ἦτο μέγας· τῆς δὲ Πενθεσίλειας ἡ δύναμις ἦτο ἀκαταβλητος· καθὼς δὲ ἡ λέαινα ἀγρία ὄρμη εἰς τὰ ὄρη μεταξὺ τῶν βιῶν καὶ πιδῶσα εἰς τὰς βαθυκρήμους κοιλάδας, αἷμα ζῆει νὰ πῖν, τοῦθ' ὅπερ τὴν εὐχαριστεῖ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ γενναία κόρη τοῦ

Ἄρως ὄρμα μεταξύ τῶν Ἑλλήνων τρομαγμένοι δὲ καὶ βαρυστενάζοντες ἔφευγον οὗτοι καὶ ὑπεχώρουν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ Πενθεσίλεια τοὺς ἐδίωκε. Καὶ καθὼς τὸ κύμα τῆς βαρυτήχου θαλάσσης ἀκολουθεῖ τὰ ταχέα πλοῖα, ὅταν τὰ λευκὰ ἀναπετάσῃσι ἰστία καὶ ἐπισπεύδῃ ὁ οὐριος ἄνεμος, βοῶσι δὲ πανταχόθεν αἱ ἄνραι τῆς ἀφρώδους θαλάσσης πρὸς τὴν παραλίαν τῆς ξηρᾶς, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὕτη ὀρμῶσα κατέστρεψε τὰς ἑλληνικὰς φάλαγγας καὶ γαυρίῳσα μεγάλως, μὲ τοιαῦτα τοὺς ἐφοβέριζεν: Ἄχ! σκύλοι, θὰ πληρώσῃτε σήμερον τοῦ Πριάμου τὰ πάθη, κἀνεὶς τὴν ὀρμὴν μου δὲν θὰ διαφύγῃ, κἀνεὶς χαρὰν δὲν θὰ προξενήσῃ, εἴτε εἰς τοὺς προσφιλεῖς γονεῖς του, εἴτε εἰς τοὺς υἱούς του, εἴτε εἰς τὴν σύζυγόν του. Θηρία θὰ σᾶς καταφύγῃσι καὶ ὀρνέων σπαράγματα θὰ γινῶσι τὰ σώματά σας: τάφος δὲν θὰ στηθῇ διὰ σᾶς καὶ τὰ ὄστα σας ἢ γῆ δὲν θέλει τὰ δεχθῆ. Ποῦ λιπὸν εἶναι τοῦ Τυδεΐδου ἢ ἀνδρεία; ποῦ τοῦ Ἀχιλλέως ἢ γενναϊότης καὶ ἡ ὀρμὴ τοῦ Αἴαντος; αὐτοὶ δὲ ἔλεγον ὅτι εἶναι οἱ ἀνδρεῖοί σας! ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ τολμήσουν ἢ ἀντιπαραταχθῶσιν ἐναντίον μου, μήπως τοὺς κάμω καὶ φύγουν αἱ ψυχαὶ ἀπὸ τὰ σώματά των.

Τοιαῦτα εἰπούσα κατὰ τῶν Ἑλλήνων μεγαλοφρονούσα, μῦθραν σκληρὰν ὁμοιάζουσα, πολλὴν λαὸν κατέστρεψε, ἄλλοτε μὲ βαθυκομμένον βούκεντρον κτυπῶσα καὶ ἄλλοτε τὸ ὄξυ ἀκόντιον βαρυσείουσα. Ὁ ταχυπετὴς ἵππος τῆς βελοθήκη ἐφερε καὶ τόσον ἀδυσώπητον, ἕαν, κατὰ τὸν φονικὸν πόλεμον, τῆ ἐγίνετο ἀνάγκη τόξου καὶ βελῶν: ταχεῖς δὲ οἱ πολεμισταὶ ἠκολούθουν αὐτήν, οἱ ἀδελφοὶ καὶ φίλοι τοῦ ἀνδρείου Ἐκτορος, φιλοπόλεμον ὀρμὴν εἰς τὰ στήθη των πνέοντες καὶ ἀφανίζοντες τοὺς Ἕλληνας μὲ τὰ ὠραῖα ἐκ μελίας κοντάρια των· αὐτοὶ δὲ ἐπιπτον ἐξηπλωμένοι εἰς τὴν γῆν, ἀνεμοτάρακτα ὁμοιάζοντες φύλλα, ἢ τῆς βροχῆς τὰς σταγόνας: ἐστέναζεν ἡ μαύρη γῆ, ἀπὸ χειμάρρους αἵματος ποτιζομένη καὶ πλήρης σωματῶν νεκρῶν· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἵπποι εἴτε μὲ βέλῃ, εἴτε μὲ κοντάρια διατρυπώμενοι, ἐχρεμέτιζον τελευταίαν φορὰν οἱ οἰκτροί

καὶ ἐξέπνον ἀμέσως τὰ σώματά των εἰς τὴν κόνιν κυλισμένα, ἥσπαιρον (παρέδερνον). τοὺς κατεπρόνον δὲ οἱ Τρωικοὶ ἵπποι, ὀρμῶντες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τοὺς κατεπάτουν ὄμοῦ μὲ τοὺς φρονεθέντας.

Καὶ πᾶς τις ἐκ τῶν Τρώων βεβαίως θὰ ἐκαυγᾶτο καὶ θὰ ἔχαιρε μεγάλως, ὅταν ἐβλεπε τὴν Πενθεσίλειαν ὀρμῶσαν εἰς τὸ ἐχθρικὸν στράτευμα, καὶ ταρχόσους τὸς πάντας, ὁμοίαν μὲ μαύρην θυέλλαν, μαινομένην εἰς τὰ κυματώδη πελάγη, ὅταν πρὸ πάντων ὁ ἥλιος συνέρχεται εἰς τὸν αἰγόκερω (1)· καὶ τότε βεβαίως ὑπὸ ματαίων ἐλπίδων κολακευόμενος οὗτος, θὰ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν: Ἐ! φίλοι, φανερὸν εἶναι ὅτι θεὰ τις κατέβη σήμερον ἐξ οὐρανοῦ, διὰ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, αἴσια φέρουσα εἰς ἡμᾶς, συμπῶνως πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ ἰσχυροῦ Διὸς, ὅστις θὰ ἐνθυμῆται βεβαίως τὸν γενναῖον Πριάμον, τὸν καταγόμενον ἐξ αἵματος θεῖου· δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι γυνὴ εἶναι αὕτη, αὕτη ἢ γενναία καὶ ἀφοβος, αὕτη ἢ χρυσαρματωμένη· θαρρῶ ὅτι βλέπω τὴν Ἀθηνᾶν, ἢ τὴν γενναῖοκαρδον Ἐνυώ (2), ἢ τὴν Ἐριδα, ἢ τὴν περίφημον Ἄρτεμιν· ἐλπίζω πλέον ὅτι θὰ νικήσωμεν τοὺς Ἕλληνας σήμερον καὶ μὲ φόνον γενικὸν θὰ καταστρέψωμεν αὐτούς, ὅτι μὲ ὀλεθρίου φλόγας θὰ καύσωμεν τὰ πλοῖά των, μὲ τὰ ὅποια ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν, τόσα κακὰ εἰς ἡμᾶς προξενήσαντες· ναι, ἦλθον ἀκαταλογίστους πολεμικὰς συμφορὰς παρασχόντες εἰς ἡμᾶς· ἀλλὰ βεβαίως ζῶντες εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν θὰ ἐπιστρέψωσιν, εἰς

(1). Οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι τῶν δώδεκα σημείων τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, τὸ μὲν σημεῖον τοῦ κριοῦ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον, τὸ σημεῖον τοῦ ζυγοῦ, πρὸς τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν καὶ τὸ σημεῖον τοῦ αἰγόκερου, πρὸς τὸ χειμερινὸν ἡλιοστάσιον. Ὡστε, κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ζῶδιον ἐπικρατοῦσιν ἰδίᾳ εἰς τὰ πελάγη αἱ θυέλλαι καὶ οἱ ἀνεμοστρόβιλοι· καὶ διὰ τοῦτο ὁ ποιητὴς παρομοιάζει τὴν Πενθεσίλειαν μετὰ θυέλλης τοιαύτης ἰδίως ἐποχῆς.

(2). Ἡ Ἐνυώ ἦτο θεὰ τοῦ πολέμου καὶ σύντροφος τοῦ Ἄρως.

τὴν πατρίδα των διὰ τὴν νίκην δὲν θὰ χρωῖσι, διότι ἡμᾶς ὁ θεὸς βοηθεῖ.

Τοιαῦτα ἕκαστος τῶν Τρώων, ἀγαλλόμενος ὑπερβολικῶς, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν· καὶ δὲν ἐστοχάζετο ὁ ἀνόητος ὅποια δυστυχία οἰκτρὰ βρέως ἐμελλε νὰ πατάξῃ καὶ αὐτὸν, καὶ τοὺς Τρώας, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Πενθεσίλειαν· διότι ἀκόμη ὁ ὀλέθριος πόλεμος δὲν ἦλθεν εἰς τὰ ὄτα τοῦ κρατεροψύχου Ἀϊαντος, ἢ τοῦ δορυκτῆτος Ἀχιλλέως, οἱ ὅποιοι τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου ἐνηγκαλιζόντο, τὸν παλαιὸν ἠγαπημένον σύντροφόν των ἀναμνησθέντες, καὶ πικρὰ μυρολογοῦντες· θεὸς τις βέβαια μακρὰν τοῦ πολέμου ἐκράτει αὐτοὺς ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν οἰκτρῶς οἱ συμπατριῶταί των ὑπὸ τῶν Τρώων καὶ τῆς γενναίας Πενθεσίλειας· αὐτὴ δὲ ὄρμα ὀλεθρία διὰ τοὺς Ἕλληνας σκεπτομένη· ἠΰξανε τὸ θάρρος της βαθυμυδὸν· τὸ δόρυ της ποτὲ χωρὶς σκοποῦ δὲν ἐκύπα, ἀλλὰ πάντοτε ἢ τὰ νῶτα τῶν φευγόντων Ἑλλήνων προσέβαλλε, ἢ στῆθος μὲ στῆθος ἐπολέμει· μ' ἀχνίζον αἶμα ἐβρέχετο καὶ ἡ γῆ ὑγραίνετο πάντοτε ὅταν αὐτὴ ἐπολέμει· κούρασις δὲν κατέστελλε τὴν ἀτρόμητον ὀρμὴν της, καὶ ἡ δύναμις αὐτῆς ἀδάμαστος ἦτο· ἀκόμη τὴν ἠνθείη ἢ ὀλεθρία Μοῖρα· μακρὰν δὲ τοῦ πολέμου σκεπτομένη, τὴν ἐστεράνονε μὲ δόξαν ἀλλ' ὀλέθριον δόξαν, διότι ἐμελλε μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως νὰ τὴν δαμάσῃ. Νεφέλη ζοφερά τὴν ἐκάλυπτε καὶ δὲν τὴν καθίστα ὀρατὴν· ἀκατανόητος δὲ καὶ ἄγνωστος οὔσα τὴν παρῴρμα νὰ πολεμήσῃ καὶ τὴν ἐδόξαζε μὲ τὰ τελευταῖα ἀπαυγάσματα τῆς δόξης, ἐν ᾧ πραγματικῶς τὴν ἐξολοθρευε διὰ παντός· ἡ δὲ Πενθεσίλεια ἄλλους μετ' ἄλλους ἐφόνευε. Καὶ καθὼς ἡ ἔλαφος εἰς κήπον θαλερὸν εἰσορμήσασα, διότι θέλει νὰ φάγῃ χόρτον δροσερὸν καὶ ἐαρινόν, ὅταν μάλιστα δὲν εἶναι ὁ γεωργὸς ἐκεῖ, πηλὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ βλάπτῃ ἀλλεπαλλήλως ὅλα τοῦ κήπου τὰ φυτὰ, νεωστὶ μάλιστα βλάστησαντα, καὶ ἄλλα μὲν κατακομματιάζῃ, ἄλλα δὲ ποδοπατῇ, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ τοῦ Ἄρεως κόρη εἰσορμῶσα καὶ διασχίζουσα τὰ πλῆθη τῶν Ἑλ-

λήνων, ἄλλους μὲν ἐφόνευε καὶ εἰς ἄλλους φρικώδη ἐνέβαλλε τρόμον.

Αἱ δὲ Τρωαίδες, βλέπουσαι μακρόθεν τὰ πολεμικὰ τῆς Ἀμαζόνος ἔργα, μεγάλως ἐθαύμαζαν δι' αὐτὰ· ὄρμαι φιλοπόλεμοι κατέλαβον τὴν Ἰπποδάμειαν, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀντιμάχου, καὶ σύζυγον τοῦ ἀνδρείου Τισιφρόνου· γενναιοθεῖσα δὲ αὐτὴ, τολμηροῦς εἶπε λόγους, παρορμῶσα τὰς συνομήλικάς της εἰς τὸν πολυστένακτον πόλεμον νὰ πορευθῶσι μὲ τοιούτους δὲ λόγους διήγειρε τὴν τόλμην αὐτῶν· Φίλοι, ἄς ἐμβάλωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ στήθη μας θάρρος καὶ τόλμην ἕσσην μὲ τὴν τῶν ἀνδρῶν μας, οἵτινες γενναίως πολεμοῦσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν των, ὑπὲρ τῆς πατρίδος μας, τῶν γυνέων μας καὶ ἡμῶν, οὐδὲ στιγμὴν ἐκ τῶν βρασάνων ἀναπνεύουσι, τοιαύτην, ναί, γενναιοτητα ἄς ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τὴν αὐτὴν ἄς ἀναλάβωμεν ὀρμὴν. Δὲν διαφέρομεν πολὺ ἐκ τῶν γενναίων τούτων καὶ σφριγόντων πολεμιστῶν ὅποιαν δύναμιν ἔχουν ἐκεῖνοι, ἢ αὐτὴ καὶ εἰς ἡμᾶς ὑπάρχει· τοὺς αὐτοὺς ἔχομεν ὀφθαλμοὺς, τοὺς αὐτοὺς πόδας, τὰ αὐτὰ πάντα· τὸ αὐτὸ φῶς διατηρεῖ. Τί λοιπὸν ἐδωκεν ὁ θεὸς εἰς τοὺς ἀνδρας, τοῦ ὁποίου στεροῦμεθα ἡμεῖς; δι' αὐτὸ λοιπὸν μὴ φοβηθῶμεν τὸν πόλεμον· ἢ μήπως δὲν βλέπετε τὴν Πενθεσίλειαν ἥτις καὶ αὐτῶν τῶν γενναίων πολεμιστῶν γενναιότερον πολεμεῖ; καὶ πολεμῶσα οὐδὲν συμφέρον ἔχει· οὔτε ὑπὲρ τῆς γενεᾶς της, οὔτε ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολεμεῖ ὑπὲρ ξένου βασιλέως μόνον καὶ μόνον προσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον καὶ διόλου δὲν φροντίζει διὰ τοὺς ἀνδρας, θάρρος εἰς τὴν καρδίαν της ἔχουσα καὶ ἐνδοξα κατορθώματα σκεπτομένη· ἀλλ' ἡμᾶς τῶσαι δυστυχίαι περιστοιχίζουσι, τῶσαι πικραὶ μᾶς κατατρώουσι· ἄλλη χάνει τὸ παιδί της ἐν τῷ πολέμῳ, ἄλλη τὸν σύζυγόν της, τρίτη τοὺς γονεῖς της θρηνεῖ καὶ ἄλλη διὰ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς υἱογενεῖς της βαρυστενάζει· κανεὶς βρασάνου δὲν στερεῖται· ὁ κλαίωμεν διὰ τὰς τάλαιπωρίας μας· ὑπάρχει μάλιστα ἐλ-

πίς και δούλειος ἡμέρα ν' ἀνατείλῃ δι' ἡμέρας. Διόλου λοιπὸν ἄς μὴ ἀναβάλωμεν τὸν πόλεμον, ἀφ' οὗ τόσαι μᾶς κατέκλυσαν βᾶσανοι· καλλίτερον εἰς τὸ αἱματόστρωτον πεδίον τῆς μάχης τὴν τελευταίαν ν' ἀρίσωμεν πνοὴν μας, παρὰ αἰχμᾶλῶτοι ὑπὸ τῶν ξένων ν' ἀχθῶμεν, ὁμοῦ μὲ τὰ τέκνα μας· καί τις τότε θὰ δυνηθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀντισταθῇ, ὅταν θὰ καίηται ἡ πόλις μας καὶ οἱ ἄνδρες μας δὲν θὰ εὐρίσκονται μετὰ τῶν ζώντων;

Τοιαῦτα τῆς Ἴπποδαμείας εἰπούσης, ὅλας τὰς Τρωϊάδας σφοδρὸς πρὸς τὸν πόλεμον ἔρωσ κατέλαβεν· ὀρηκτικαὶ ἐπήγαινον εἰς τὸ τεῖχος νὰ ὀπλισθῶσι καὶ νὰ βοηθήσωσι τοιουτοτρόπως καὶ τὴν πόλιν καὶ τοὺς λαούς· μέγας ἦτον ὁ ἐνθουσιασμός των· καθὼς δ' ἐντὸς τῆς κυψέλης βοῦζῶσιν αἱ μέλισσαι καὶ ἐτοιμάζονται, ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἦλθεν ὁ χειμῶν, νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἀνθοστεφῆ πεδιάδα καὶ δὲν θέλωσι πλέον ἐντὸς τῆς κυψέλης νὰ μείνωσιν, ἀλλ' ἡ μία προκαλῆ τὴν ἄλλην ὅπως ἐξέλθωσι, τοιουτοτρόπως καὶ αἱ Τρωϊάδες, εἰς τοῦ πολέμου τὴν βοήν ἀπερχόμεναι, παρῶρων καὶ ἐνεθάρρυνον ἡ μία τὴν ἄλλην· κατὰ μέρος ἀφήσασαι τὰ ἔρια καὶ τὰς καλῆτους, τὸ βαρὺ ὄπλον εἰς τὰς χεῖρας των ἔλαβον.

Καὶ βεβαίως ἤθελον καταστροφῇ ἔξω τοῦ ἄστεως ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄνδρας των καὶ τὰς γενναίας Ἀμαζόνας, καὶ ὑπταί εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ἤθελον ἐξαπλωθῆ, ἐὰν δὲν τὰς ἐμπόδιζεν ἡ φρόνιμος Θεανῶ(1), καὶ διὰ φρονιμῶν λόγων δὲν συνεβούλευεν αὐτάς: Πρὸς τί, ταλαίπωροι, εἰς τοῦ πολέμου τὴν βοήν σπεύδετε, ἐν ᾧ διόλου εἰς αὐτὴν συνειθισμέναι δὲν εἴσθε, πρὸς τί ἀδύνατα πράγματα ἐπιθυμεῖτε, ἐν ᾧ ἄπειροι ὄλως διόλου εἴσθε εἰς τὰ τοιαῦτα; Ποτὲ δὲν εἶναι δυνατόν, τὴν αὐτὴν νὰ ἔχητε δύναμιν μετὰ τῶν ἐμπείρων εἰς τὸ πολεμεῖν Ἑλλήνων.

(1). Ἡ Θεανῶ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος καὶ ἑτέρα τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Τροίᾳ. Ἀναφέρεται καὶ ἐν Ἰλιάδι εἰς ῥαψωδίαν ζ', 298.

Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὰς Ἀμαζόνας, αὐταὶ ἐκ μιᾶς ἀρχῆς εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἱππασίας καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀνδρικότα ἔργα εὐχαριστοῦνται· καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι εἶναι φιλοπόλεμοι καὶ τῶν ἀνδρῶν διόλου κατώτεραι δὲν εἶναι, ἐπειδὴ οἱ μόχθοι καὶ αἱ παν-σοειδεῖς ἐργασίαι τολμηρὰς τὰς καθιστῶσι καὶ ἀτρομήτους τοὺς πόνους των κάμνουσι. Διὰ τὴν Πενθεσίλειαν μάλιστα λέγουσιν ὅτι εἶναι θυγάτηρ τοῦ κρατεροῦ Ἄρσῳ, διὰ τοῦτο δὲν ἀρροῦζει νὰ συναμιλλᾶται γυνή τις μετ' αὐτῆς· ἢ μήπως κἀνεὶς ἐκ τῶν θεῶν σὰς ἐβοήθησε; καὶ καὶ μὲν ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔργα, εἶναι διάφορα εἰς τοὺς διαφόρους ἀνθρώπους· ἐκεῖνο δὲ βεβαίως θὰ εἶναι καλλίτερον εἰς τὸ ὅποιον ἕκαστος ἐγυμνάσθη καὶ προσήλωσε τὸν νοῦν του διὰ τοῦτο καὶ σεῖς, ἀπομακρυνθεῖσαι τοῦ παραχώδους πολέμου, εἰσέλθετε εἰς τοὺς οἴκους σας καὶ τεντώσατε πάλιν τὸν ἰστόν· ὅσον δὲ διὰ τὰ πολεμικά ἔργα, οἱ ἄνδρες δι' ἐκείνα φροντίζουσιν· ὑπάρχουν δὲ καὶ ἀγαθαὶ ἐλπίδες, διότι ἰδοὺ οἱ μὲν Ἕλληνες καταστρέφονται, οἱ δὲ οἱ ἰδικοί μας ἄνδρες μεγάλην ἀνέλαβον τόλμην, καὶ φόβος διὰ κανὰ καὶ δυστυχίας δὲν ὑπάρχει· τὴν πόλιν δὲν τὴν κατέχουσιν οἱ ἀδυσώπητοι ἐχθροὶ καὶ κάμμία ἀνάγκη δὲν εἶναι ὥστε καὶ αἱ γυναῖκες νὰ πολεμήσωσιν.

Τοιαῦτα εἶπεν· ἐπέσθησαν δὲ ὅλοι αἱ ἄλλαι εἰς αὐτὴν, διότι ἦτο πρεσβυτέρα καὶ μακρόθεν τὸν πόλεμον ἔβλεπον· ἀλλ' ἡ Πενθεσίλεια ἐξηκολούθει νὰ δαμάζῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ τρόμον μέγαν νὰ ἐμβάλλῃ εἰς αὐτοὺς οἴτινες δὲν ἠδύναντο τὸν πολυστένακτον πόλεμον ν' ἀποφύγωσιν· ὡς αἰγες ἐφονεύοντο ὑπὸ τῆς φοβερᾶς παρδάλεως καὶ δὲν ἐπόθουν πλέον τὸν πόλεμον καὶ τὴν βοήν του, ἀλλὰ πάντες ἐφοβούοντο, ὁ εἰς ἐφευγεν ἐντεῦθεν, ἄλλος ἐκεῖθεν· καὶ ἄλλοι μὲν ἐρρίψαν τὰ ὄπλα εἰς τὴν γῆν καὶ ἐφευγον, ἄλλοι δὲ ἐλάμβανον καὶ τὰ ὄπλα των· μακρὰν δὲ τῶν ἡνίοχων δρομαῖοι ἐφευγον οἱ ἵπποι· καὶ φεύγοντες μὲν ἔχαιρον, φονευόμενοι δὲ βαθεῖς ἀφίνον στεναγμούς· κάμμιαν βοήθειαν εἰς τὸν ὀλεθρὸν των δὲν

εἶχον καὶ πολλὰ ὀλίγοι ἔμειναν εἰς τὴν μάχην. Καθὼς δὲ ὄταν φοβερὰ ἐπισκῆψη θυέλλα καὶ ἄλλα μὲν ἀνθοστερῆ δένδρα ὁμοῦ μὲ τὰς ῥίζας τῶν ξερρίζονη, ἄλλα δὲ ἐκ τοῦ κορμοῦ τὰ ἐκτινάσσει, καὶ ὅλα ἐν γένει κατακερατίζονται, τοιοῦτοτρόπως καὶ πλείστοι ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐτάφησαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἐκ τῆς ἀκάμπτου θελήσεως τῶν Μοιρῶν καὶ τοῦ φονικωτάτου ξίφους τῆς Πενθεσιλείας δαμασθέντες.

Ἄλλ' ἐπειδὴ, ὀλίγον ἔλειψε καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων νὰ καῶσιν ὑπὸ τῶν Τρώων, τότε ὁ φιλοπόλεμος Αἴας ἤκουσε τοὺς στεναγμοὺς τῆς μάχης, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα: Πολλοὶ φωναὶ μοῦ ἦλθον, Ἀχιλλεῦ, εἰς τὰ ὄτα καὶ μὲ φαίνεται ὡσάν κάμμία μεγάλη νὰ γίνηται μάχη· ἄλλ' ἄς τρέξωμεν, μήπως οἱ Τρῶες, ἐλθόντες εἰς τὰ πλοῖα, καταστρέψωσι τοὺς Ἑλληνας καὶ καύσωσι τὰ πλοῖά μας· τότε δε καὶ οἱ δύο μας μεγάλως θὰ θλιβώμεθα, πολὺ θὰ μεμφώμεθα τὴν ἀδράνειάν μας. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐκ τοῦ μεγάλου Διὸς καταγόμεθα, δὲν πρέπει νὰ καταισχνύωμεν τὸ ἱερόν τῶν πατέρων μας γένος, οἵτινες καὶ ἐκεῖνοι δὲ εἶχον κυριεύσει τὴν λαμπρὰν πόλιν τοῦ Λαομέδοντος, μὲ τὴν τότε ἄγνοιαν καὶ ἀτεχνίαν, ὁμοῦ μὲ τὸν ἀνδρεῖον Ἡρακλεῖα (1)· τὸ αὐτὸ ἐλπίζω νὰ κα-

(1). Ὁ Ἡρακλῆς ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ Ἀργοναυτικοῦ πολέμου, εἶδε τὴν Ἡσιόνην, θυγατέρα τοῦ Βασιλέως τῶν Τρώων Λαομέδοντος, δεδεμένην ἐπὶ τινος βράχου καὶ μέλλουσαν νὰ γίνῃ θύμα θαλασσίου τινος θηρίου, τὸ ὅποιον ὁ Ποσειδῶν ἐξήγαγεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἄπιστον Λαομέδοντα. Ὁ Ἡρακλῆς ἐφόρνευσε τὸ θηρίον, ἀφ' οὗ ἐζήτησε διὰ τοῦτο τὴν θυγατέρα τοῦ Λαομ. δοντος καὶ τοὺς ταχεῖς ἵππους τοὺς ὁποίους ἔλαβεν οὗτος παρὰ τοῦ Διὸς, πρὸς ἀμοιβὴν τῆς τοῦ Γανυμήδους ἀπαγωγῆς. Μὲλλον δὲ νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ Ἡρακλῆς ἀφίσει καὶ τὴν ἡγεμονίδα καὶ τοὺς ἵππους εἰς τὸν Λαομέδοντα. Ὄταν ὁμοῦ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς ἐκστρατείας, ὁ Λαομέδων ἤρνησεν τὴν ἀπόδοσιν τῆς παρακατήκης. Τότε ὁ λεοντόθυμος Ἡρακλῆς, ἀναβαλὼν πρὸς καιρὸν τὴν ἐνδίκην, συνήθροισεν ἔπειτα σέβλον, ἐπολιόρησε τὴν Τρωάδα, ἐφόρνευσε τὸν Λαομέδοντα καὶ ἔδωκε τὴν Ἡσιόνην εἰς τὸν Τελαμῶνα, ὅστις πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. — Αὐτὴν λοιπὸν τὴν πολιορκίαν ἐννοεῖ ἐνταῦθα ὁ ποιητής.

τορθώσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐπειδὴ ἀμφοτέρω καὶ ἰσχυροὶ εἴμεθα καὶ ἀνδρεῖοι.

Τοιαῦτα τοῦ Αἴαντος εἰπόντος, ἐπέσθη καὶ ὁ θρασύτολμος Ἀχιλλεῦς, διότι ἤκουσε καὶ αὐτὸς τοῦ πολέμου τὴν πολυστένακτον βοήν· καὶ οἱ δύο δὲ ὁμοῦ ὤρμησαν νὰ λάβωσι τὰ ἀκτινοβολούντα ὄπλα τῶν, τὰ ὅποια περιβληθέντες, ἐστάθησαν ἔμπροσθεν τοῦ πλήθους, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἐβαρυβρόντων τὰ ὄπλα τῶν ἢ αὐτὴ πολεμικὴ ὁρμὴ ἐνεψύγου καὶ τοὺς δύο, ἢ αὐτὴ τοὺς ἐνεθάρρυνε δύναιμι, τὴν ὁποίαν τοῖς εἶχεν ἐμβάλει ἢ ἀνδρεία Ἀτρυτώνη· ἐχάρησαν οἱ Ἑλληνες ὅλοι, ἅμα εἶδον τοὺς δύο ἀνδρείους πολεμιστὰς, ὁμοίους μὲ τοὺς παῖδας τοῦ μεγάλου Ἀλωέως (1) οἵτινες, ἐπιθυμοῦντες εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβῶσι καὶ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἐπεσώρευσαν ὄρη μεγάλα, τὴν Ὀσσαν καὶ τὸ ὑψικόρυφον Πήλιον· τοιοῦτοι καὶ οἱ Αἰακίδαι ὤρμησαν εἰς τὸν φονικὸν πόλεμον, χαρὰν εἰς τοὺς Ἑλληνας φέροντες, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν αὐτούς, καὶ ὄλεθρον μέγαν εἰς τοὺς ἐχθροὺς προξενούντες· τὰ ἀκατάβλητα ξίφη τῶν πολλοῦς εἶχον φονεύσει· καὶ καθὼς βουδαμασταὶ λέοντες παχέα πρόβατα εἰς τὰ δάση εὐρόντες, μακρὰν τῶν προσφιλῶν βοσκῶν, φονεύωσιν αὐτὰ σωρηδόν, ἕως ὅτου, ποτισθέντες μαῦρον αἷμα, γεμίσωσι μὲ σπλάγγνα τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν τῶν τοιοῦτοτρόπως οἱ δύο αὐτοὶ κατέστρεφαν ἀλλεπαλλήλως τὸν μέγαν στρατὸν τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ Αἴας τότε ἐφόρνευσε τὸν Δῆϊχον, τὸν τοῦ Ἄρεως ἀπόγονον Ὑλλον, τὸν φιλοπόλεμον Εὐρύνομον καὶ τὸν θεῖον Ἐνυέα·

(1). Γίοι τοῦ Ἀλωέως ἦσαν ὁ Ἴωτος καὶ ὁ Ἐφιάλτης. Ὁνομάζοντο δὲ Ἀλωεῖδαι πατρωνυμικῶς, διότι κυρίως ἦσαν υἱοὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἰφιμεδέας, γυναικὸς τοῦ Ἀλωέως. Λαβόντες παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν τὴν δύναμιν ν' ἀξάνωσι κατ' ἕτος ἕνα πῆχυν, ἐτόλμησαν, εἰς ἡλικίαν μάλιστα ἐνέα ἐτῶν, ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανὸν κατὰ τοῦ Διὸς, ἐπισπείραντες ἐπὶ τούτῳ ἀλλεπαλλήλα τὰ ὄρη Ὀσσαν, Ὀλυμπον καὶ Πήλιον. Ἀλλὰ, θηρεύοντες τὴν Ἄρτεριν, μεταμορφώθησαν εἰς ἔλαφον, κατετοξεύθησαν ὑπ' ἀλλήλων, ἢ ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος.

ὁ δὲ Ἀχιλλεύς ἐφόνευσε τὴν Αὐτάνδρην καὶ τὴν Πολέμουσαν καὶ τὴν Ἀντιβρότην καὶ τὴν γενναίαν Ἴπποθόην καὶ τὴν Ἀρμόθῳην ὥρμησεν ἀκολούθως καθ' ὅλου τοῦ λαοῦ, ὁμοῦ μὲ τὸν γενναῖον Αἴαντα· ὑπὸ τὰς στιβαρὰς αὐτῶν χεῖρας, ὀλόκληροι πυκναὶ καὶ ἰσχυραὶ κατεστρέφοντο φάλαγγες εὐκόλως καὶ ἐν μιᾷ ριπῇ ὀφθαλμοῦ, καθὼς τὸ πῦρ κατακαίει τὰ δάση, ὅταν μάλιστα ὁ ἄνεμος εἶναι ὀρμητικός.

Καθὼς δὲ εἶδεν αὐτοὺς ἡ πολεμόφρων Πενθεσίλεια ὡς θηρία καταστρέφοντας τοὺς λαοὺς ἐν τῇ ὀλεθρία μάχῃ, ὥρμησεν ἐναντίον καὶ τῶν δύο· καὶ καθὼς πάρδαλις αἰμοεῖρος μαυροκαρδοῦσα καὶ στενάζουσα πάντοτε, ὀρμᾶ κατὰ τῶν ἐπερχομένων κατ' αὐτῆς κυνηγῶν, οἴτινες, ἀρματωμένοι καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντες εἰς τὰ ξίφη των, τὴν περιμένουσι, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ πολεμισταὶ ἐπερίμενον τὴν Ἀρηϊάδα Πενθεσίλειαν, ὑφούντες τὰ ὄπλα των· ἐν ᾧ δ' ἐκινούντο, ἐβόα ἡ χαλκίνη ἐνδυμασία των· πρώτη ἐκτύπησεν ἡ Πενθεσίλεια μὲ τὸ μακρὸν ἀκόντιον· ἠθέλησε νὰ τὸ διευθύνῃ κατὰ τοῦ Ἀχιλλεύς, ἀλλ' εἰς τὴν πέτραν συντριβὴν παρεξέτραπή τοῦ σκοποῦ του· διότι ἐκεῖνος ἐφόρει τὰ ἀθάνατα δῶρα τοῦ φρονίμου Ἡφαίστου (1). Ἐσημάδευε τότε τὸ ὄξυ ἀκόντιόν της κατὰ τοῦ Αἴαντος, φοβερίζουσα καὶ τοὺς δύο μὲ τοιοῦτους λόγους: «Τώρα μὲν εἰς μάτην τὸ ὄπλον ἔφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, ἀλλὰ νομίζω ὅτι μ' αὐτὸ καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν σας θὰ καταστρέψω, οἴτινες δὲ καυχᾶσθε ὅτι εἴσθε οἱ ἀνδρείότεροι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων· θὰ μετριασθῶσι τότε αἱ τοῦ πολέμου ταλαιπωρίαὶ εἰς τοὺς ἵπποδαμαστάς Τρῶας. Πλησιάζατε ὅμως εἰς τοῦ πολέμου τὴν βοήν ὅπως ἴδῃτε τί δύναμιν κρύπτουν τῶν Ἀμαζόνων τὰ στήθη· ἐκ τοῦ Ἄρεως ἐγὼ καταγόμαι· δὲν μ' ἐγέννησε θνητός, ἀλλ' αὐτός ὁ θεὸς Ἄρης, ὁ ποτὲ μὴ χορταί-

(1). Ἐνοεῖ τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλεύς τὰ ὅποια εἶχε κατασκευάσει ἡ χαλκευτικὴ τοῦ Ἡφαίστου τέχνη καὶ ἕτινα ἀπρόσβλητον καθίσταν τὸν Ἀχιλλεῖα.

νων ἀπὸ τοῦ πολέμου τὰς ταρχάς· καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἰσχὺς μου εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς τῶν ἀνδρῶν».

Τοιαῦτα εἶπε μεγαλοφρονοῦσα, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἐγέλων οἱ δύο πολεμισταὶ ἀμέσως ἡ αἰχμὴ της κτυπᾶ τὴν ὀλόγυρον κνημίδα τοῦ Αἴαντος, ἀλλ' ἂν καὶ ᾔθελε νὰ ἐμβῇ ἐντὸς τοῦ δέρματος, δὲν εἰσῆλθεν ὅμως· δὲν ἐπέπρωτο, φαίνεται, ἡ πολυστένακτος αἰχμὴ της μ' ἐκείνου τὸ αἶμα ἐκ τῶν ἐχθρῶν νὰ μιχθῇ· ἡ διαφόρησε διὰ τὴν Ἀμαζόνα ὁ Αἴας καὶ ὀρμητικὸς κατὰ τῶν Τρῶων ἐτρέπαη· εἰς μόνον δὲ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐγκατέλιπε τὴν Πενθεσίλειαν, γνωρίζων ὅτι δι' αὐτὸν, ἂν καὶ ἀνδρεία, πολὺ εὐκόλος θὰ ἦτο ἡ καταδάμασίς της, καθὼς εἰς τὸν ἱέρακα ἡ περιστέρα.

Ἐβαρυστέναξεν αὐτὴ, διότι εἰς μάτην τὸ δόρυ της ἐκτύπησε· μὲ ὕβρεις δὲ ἀφ' ἐτέρου τὴν ὠμίλει ὁ Ἀχιλλεύς: «ἼΩ γύναι, εἰς ματαίας ἀγαλλομένη ἐλπίδας, ἐτόλμησας νὰ ἔλθῃς ἐναντίον μας καὶ μεθ' ἡμῶν νὰ πολεμήσῃς, οἴτινες εἴμεθα οἱ ἄριστοι μεταξὺ τῶν ἐπὶ γῆς ἡρώων· παρ' αὐτοῦ τοῦ βαρυστόνου Διὸς καυχώμεθα ὅτι ἔλκομεν τὸ γένος· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ταχὺς Ἐκτωρ ἔτρεμεν, ὅταν μᾶς ἐβλεπε μακρόθεν εἰς τὴν πολυστένακτον μάχην ὀρμῶντας· τὸ ἰδικόν μου βέλος τὸν ἐφόνευσε, ἂν καὶ ἦτο ἀνδρείος. Σὺ δὲ τρελλὴ βεβαίως θὰ εἶσαι, ἥεις ἐτόλμησας νὰ φοβερίσῃς ἡμᾶς ὅτι τάχα θὰ μᾶς ἐξολοθρεύσῃς· καὶ ὅμως, ἐν τῷ ἅμα, τελευταία ἡμέρα θὰ εἶναι σήμερον διὰ σέ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ σου Ἄρης δὲν θὰ σὲ λυτρώσῃ μὲ θάνατον τὰς ὕβρεις σου θὰ πληρώσῃς, καθὼς ὅταν ἡ αἰξ βουδαμαστὴν λέοντα ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ὄρη· ἢ μήπως δὲν ἤκουσας πόσοι ἔπεσαν ὑπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν χεῖρά μου εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εἰάνθου; ἢ τὰ ἔμαθες μὲν, ἀλλὰ σοῦ ἀφῆρσαν τὸν νοῦν οἱ θεοὶ ὅπως ἐσμαιὸν γίνῃς τῶν ἀδυσωπῆτων Μοιρῶν; Τοιαῦτα εἰπὼν ὥρμησεν εὐθύς σείων εἰς τὴν στιβαρὰν τοῦ χεῖρα τὸ μακρὸν, τὸ λαοφόνον δόρυ, τὸ ὑπὸ τοῦ Χείρωνος (1) κατασκευασθὲν· ἐκτύπησεν ἀμέσως τὴν

(1). Ὁ Χείρων ἦτο υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Φιλύρας· ὑπῆρξε πε-

Πενθεσίλειαν ὑπεράνω τοῦ δεξιῦ μαστοῦ· μαῦρον αἷμα ἔρρευ-
σεν ἐκ τῆς πληγῆς· τὴν ἄφησαν εὐθύς αἱ δυνάμεις τῆς καὶ ἔρ-
ριψεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς τὸν μέγαν πέλεκυν· ἐσκοτίσθησαν οἱ
ὀφθαλμοὶ τῆς καὶ εἰς λύπας ὁ νοῦς τῆς ἐβυθίσθη· καὶ πάλιν
ὁμως ἀνέπνεε, βλέπουσα τὸν πολεμιστὴν, ὅταν ἔμελλε νὰ κα-
ταβῆ ἐκ τοῦ ταχέος ἵππου του· ἐσκέπτετο δὲ, ἢ καθελκύ-
σασα τὸ μέγα ξίφος τῆς, νὰ ὑπομείνῃ τὴν ὄρμην τοῦ ἐπερχο-
μένου Ἀχιλλεύου, ἢ ὀρητικῶς κατὰ τοῦ πετώντος ἵππου νὰ
πηδήσῃ, καὶ καθικετεύουσα τὸν θεῖον πολεμιστὴν, χαλκὸν καὶ
χρυσὸν νὰ τῷ ὑποσχεθῆ, πράγματα εὐφραίνοντα τοὺς θνητοὺς
καὶ αὐτοὺς μάλιστα τοὺς θρασύτερους ἐξ αὐτῶν· εἰς αὐτὰ ἤλ-
πιζεν ἢ Ἀμαζῶν νὰ πεισθῆ καὶ ὁ Ἀχιλλεύς· ἐνόμιζε μάλιστα
ὅτι σεβασθεὶς τὸ φῶλόν τῆς ἔμελλε νὰ φεισθῆ τὴν ζωὴν τῆς
καὶ νὰ τὴν ἀξιώσῃ νὰ ἴδῃ γλυκεῖαν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πα-
τριδα ἐπιστροφῆς.

Καὶ αὕτη μὲν οὕτω πως ἐσκέπτετο· ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν συνε-
φώνουν μὲ τὰς σκέψεις αὐτῆς· διότι ὠργίσθη ὁ Ἀχιλλεύς βλέ-
πων τὴν Πενθεσίλειαν τρέχουσαν καὶ ἀμέσως ἐκέντησε τὸ σῶ-
μα τοῦ θυελλόποδος ἵππου του· καὶ καθὼς τις ἐψήνει ὑπερά-
νω τοῦ πυρὸς κρέατα, βιαζόμενος, μάλιστα διὰ τὸ δεῖπνον, ἢ
καθὼς τις κυνηγῶς, κυπῶν εἰς τὰ ὄρη μὲ τὸ φονικὸν ἀκόντιόν
του, ἐπιτυγχάνει ἀμέσως εἰς τὴν κοιλίαν κάμμιν ἔλαφον,
πετώσα δὲ πέραν καὶ πέραν ἢ δυνατὴ αἰχμὴ του πηγνυται
εἰς κἀνένα κορμὸν ὑψικορύφου δρυὸς, ἢ εἰς κάμμιν πεύκη,ν,
τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεύς κατεξέσχισε τὴν Πενθεσίλειαν
καὶ μὲ τὸ ὄπλον καὶ μὲ τὸν περικαλλῆ ἵππον του· ἔπεσεν αὐ-

ρίφημος διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν του· παρ' αὐτῷ ἐ-
διδάχθησαν πολλοὶ τῶν ἐξοχωτέρων ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος τὴν ἐν τοῖς
πολέμοις τέχνην καὶ ἀσκήσιν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἡ-
ρακλῆς, ὁ Ἰάσων, ὁ Κάστωρ, ὁ Πολυδεύκης καὶ ὁ Ἀχιλλεύς. Ὡσαύ-
τως ὑπῆρξε διάσημος καὶ διὰ τὰς ἱατρικὰς του γνώσεις, διδάξας, ὡς
λέγεται, καὶ αὐτὸν τὸν Ἀσκληπιόν. Ὡς ἱατρὸς ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ
Ἰλιάδι, εἰς βραψόδιον Α'. στ. 832.

τῇ ταχέως ἢ ἐξωλοθρεύθη αἵματοκυλισθεῖσα· ὁ φόβος δὲν
κατεμάρανε τὸ ὠραῖόν τῆς σῶμα· ἐξηπλώθη ἀνάσκελα, ἥσπαι-
ρεν ἐκ τῆς διὰ τοῦ δόρατος πληγῆς τῆς κ' ἐπλάγιαζεν ἐπὶ
τοῦ ταχέος ἵππου τῆς. Καὶ καθὼς ἢ ἐλάτῃ ὑπὸ τῆς ὀρμῆς
τοῦ κρυεροῦ βορρᾶ συντρίβεται, ἥτις ἐκόσμιε τὰς στενοῦρας
καὶ τὰ δάση καὶ ἐτρέφετο ὑπὸ τῆς γῆς, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ
Πενθεσίλεια ἔπεσεν ἐκ τοῦ ταχέος ἵππου τῆς, ἀν καὶ ἦτ ἄν-
δρεία, καὶ ἠφανίσθη ἡ δυνάμις τῆς.

Καθὼς δὲ τὴν εἶδον οἱ Τρῶες καταστραφεῖσαν ἐν τῇ μάχῃ,
τρομαγμένοι ἔφρουγον εἰς τὴν πόλιν πανστρατιᾶ, βαρβαρῶς αἰ-
σθανόμενοι λύπην· καὶ καθὼς εἰς τὸ κυματοτάρακτον πέλαγος,
ὅταν ἄνεμος σφοδρὸς ἐξεγερθῆ, οἱ ναῦται, ἀπολέσαντες τὸ
πλοῖόν των, ἀποφύγαισι τὸν θιερὸν, ὀλίγοι ἐναπομείναντες,
καὶ ἀφ' οὗ πολλὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ὑπέφερον, ἴδωσι πολὺ ἀργὰ
ξηρὰν καὶ πόλιν καὶ, ἀπὸ βασάνους οἰκτρὰς τάλαιπωρηθέντες,
πηδῶσιν ὅλοι εἰς τὴν ξηρὰν, βαρυλυπούμενοι διὰ τὴν ἀπώλειαν
τοῦ πλοίου καὶ τῶν συντρόφων, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες,
φοβούμενοι τὸν πόλεμον καὶ εἰς τὴν πόλιν ὀπισθοχωροῦντες,
ἐθρήνουν ὅλοι τοῦ ἀκαταμαχῆτου Ἀρῆως τὴν κόρην καὶ τοὺς
ἀπολεσθέντας ἐν τῷ πολέμῳ συμπατριώτας των.

Ἄλλ' ὁ Ἀχιλλεύς, γελῶν δι' αὐτὴν, τοιαῦτα καυχόμενος,
τῇ ἔλεγε: Κεῖσο (κεῖτομαι) τώρα ἐκεῖ εἰς τὴν κόριν, δειλῆ,
τροφῆ εἰς τὰ ὄρεα καὶ τοὺς κύνας. Ποῖος σὲ εἶπε μετ' ἐμοῦ
νὰ πολεμήσῃς; θὰ ἐσκέπτεσο βέβαια, ὅτι ἐπιστρέφουσα ἐκ τῆς
μάχης, δῶρα ἔμελλες νὰ λάβῃς ἐκ τοῦ γέροντος Πριάμου,
διότι ἐφόνευσας τοὺς Ἕλληνας· ἀλλὰ τὰς εὐχὰς σου δὲν τὰς
ἐξετέλεσαν οἱ θεοὶ, ἐπεὶδὴ ἄριστοι ἡμεῖς εἴμεθα μεταξὺ τῶν
ἡρώων, ἐλπὶς μὲν καὶ φῶς εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὄλεθρος δὲ εἰς
τοὺς Τρῶας καὶ εἰς σὲ, κακόμοιρε, ἥτις ἀκούσασα τῶν ὀλε-
θρίων Μοιρῶν καὶ τοῦ νοός σου τὰς συμβουλάς, ἄφησες τὰ γυ-
ναικεῖα ἔργα καὶ ἤλθες εἰς τὸν πόλεμον, τὸν ὅποιον τρέμουσι
καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἄνδρες!

Τοιαῦτα εἰπὼν ὁ Ἀχιλλεύς, ἐξέβαλε τὸ κοντάριον καὶ ἐκ

τοῦ ἵππου καὶ ἐκ τῆς φοβερᾶς Πενθεσιλείας ἤσπαιρον καὶ τῶν δύο τὰ σώματα, ὑφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ δόρατος διατρυπηθέντα· ἔλαβεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς τὴν ἀκτινοβολοῦσαν περικεφαλαίαν, ὁμοίαν πρὸς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου ἢ τοῦ Διὸς τὴν ἀστραπὴν· αὐτῆς δὲ, ἀποθαμμένης, αἱματοκυλισμένης, ἔλαμπε πάλιν τὸ ὄρατον πρόσωπόν της, ὑποκάτω τῶν θαυμασιῶν ὄφρων της· ἐθαύμασαν δὲ οἱ Ἕλληνας ἰδόντες αὐτὸ, ὅμοιον κατὰ πάντα πρὸς τοὺς θεοὺς· ἀρματωμένη ἔκειτο ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοιάζουσα τὴν κοιμημένην ἀδάμαστον Ἀρτεμιν, τὴν κόρην τοῦ Διὸς, ὅταν ἀποκάμῃ πλέον κτυπῶσα εἰς τὰ ὄρη ταχεῖς λέοντας· διότι ἡ καλλιστέφανος Ἀφροδίτη, ἡ σύζυγος τοῦ πολεμικοῦ Ἀρεῖος, καὶ φονευμένην θαυμαστὴν κατέστησεν, ὅπως λυπήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ Ἀχιλλέως· πολλοὶ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἠύγοντο, ὅπως ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς ἐστίας των, μὲ τοιαύτην ἀναπαύωνται σύζυγον· καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς διηνεκῶς ἐλυπεῖτο, διότι τὴν ἐφόνευσε καὶ δὲν τὴν ὑπῆγεν ὡς σύζυγον εἰς τὴν εὐῖππον Φθίαν, αὐτὴν τὴν χωρὶς κῆμμιαν ἔλθειν γυναῖκα, τὴν κατὰ πάντα ὁμοίαν μὲ τὰς θεάς.

Ἄλλ' ὁ Ἄρης βαρέως ἐλυπήθη, καὶ μεγάλους ἀφῆκε στεναγμούς διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς του· ταχεῶς ἐξεπήδησεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου, ὅμοιος μὲ τὸν φοβερὸν καὶ βροντώδη κεραυνόν, τὸν ὅποιον ἐπέμπει ὁ Ζεὺς, καὶ ὅστις, φεύγων ἐκ τῆς ἀδάμαστου χειρὸς του ἢ εἰς τὴν θάλασσαν καταπίπτει φωτοβυλῶν, ἢ εἰς τὴν γῆν· σείεται δὲ ὁ Ὀλυμπος, ὅταν αὐτὸς διασχίζῃ τὸν οὐρανόν· τοιοῦτος ὁ Ἄρης, βαρυλυπούμενος καὶ ὠπλισμένος, διέσχισε τὸν ἄερα, ἀφ' οὗ ἤκουσε τὸν φοβερὸν τῆς θυγατρὸς του θάνατον· τοῦ τῷ εἶχον ἀναγγελεῖν, ἐν ᾧ διετρίβεν εἰς τὸν οὐρανόν, αἱ θεελλόποδες τοῦ Βορρᾶ θυγατέρες, αἱ Λύραι· ἐπορεύθη δὲ αὐτός, ὅμοιος πρὸς καταγίδα σφοδρῶν, εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἰδης· εἰς τὴν δίδόν του, στενοῦραι ὀλόκληροι· ἐκινούντο καὶ κοιλάδες βαθυσκόπελοι καὶ ποταμοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ πρόποδες τῆς Ἰδης· καὶ βεβαίως φοβερὰ κῆκᾶ ἤθελε στείλει εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν ἡμέραν ἐκεῖ-

νην πολυστένακτον δι' αὐτοὺς ἤθελε καταστήσει, ἂν ὁ Ζεὺς δὲν ἐρόβει αὐτὸν, ἐκ τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τρομεροὺς κεραυνοὺς καὶ ἀστραπὰς τρομακτικὰς αἵτινες ἐπέτων, πρὸ τῶν ποδῶν του, φωτίζουσαι τὸν αἰθέρα· ἰδὼν δὲ ταύτας ὁ Ἄρης, ἐνόησε τὴν βρῦβροντον βοὴν τοῦ ἰσχυροῦ πατρὸς του· καὶ διὰ τοῦτο, ἐκάθισεν ἐκεῖ ὅπου ἦτο, ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου ἐπήγαγεν εἰς τοῦ πολέμου τὴν βοήν.

Καθὼς δὲ εἰς βουνόν τι πετρῶδες ἢ βροχῆ, ὁ ἄνεμος καὶ οἱ κεραυνοὶ πελωρίας ἀποσπῶσι πέτρας, βροντῶσι δὲ αἱ κοιλάδες ἐν ᾧ ὁ κεραυνὸς βαρὺς κατακυλίνδεται καὶ ἀναπηδᾷ συνεχῶς ὑπὸ τὰς διηνεκῆς βροντὰς, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς ὀμαλὴν πεδιάδα, ὅπου στέκεται πλέον χωρὶς νὰ θέλῃ, τοιοιτοτρόπως καὶ τοῦ Διὸς ὁ κρατερός υἱὸς Ἄρης ἐστάθη, ἂν καὶ μὴ θέλων, ἂν καὶ πολὺ βιαζόμενος· διότι ὅλοι οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ὑποχωροῦσιν εἰς τὸν βασιλέα αὐτῶν, ὅστις πολὺ εἰνώτερός των εἶναι καὶ μεγάλῃ καὶ ἀκατάβλητον ἔχει δύναμιν. Ἀνησυχῶν δὲ μεγάλως, ἄλλοτε μὲν ἐσκέπτετο νὰ φοβηθῇ τοῦ ὀργισμένου Διὸς τὴν τρομερὰν ὀργὴν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἄλλοτε δὲ, ἔλεγε νὰ καταφρονῆσῃ τὸν πατέρα του· ἐντὸς χειμάρρων αἵματος νὰ κυλίσῃ μὲ τὰς ἀκαταβλήτους χειρὰς του τὸν Ἀχιλλέα· ἀργότερον ὅμως ἐνθυμήθη, πόσοι καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς υἱοὶ ἐφονεύθησαν ἐν τῷ πολέμῳ, χωρὶς διόλου βοήθειαν νὰ λάβωσι παρ' αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο μακρὰν τῶν Ἑλλήνων ἀνεχώρησε· διότι, ἂν δὲν ἐφευγε, τῶν Τιτάνων τὴν τύχην ἤθελεν ὑποστῆ καὶ αὐτός, δαμασθεῖς ὑπὸ φοβερὸν κεραυνόν· ἀλλὰ, συναισθανθεὶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ πατρὸς του, ἄλλα πράγματα ἐσκέπτετο.

Τότε οἱ πολεμικοὶ καὶ γενναῖοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐγύμνονον τοὺς νεκροὺς μετὰ βίας καὶ ἐλάμβανον τὰ καταφαγωμένα ὄπλα των· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς μεγάλως ὀργίζετο βλέπων τὴν θαυμασίαν τῆς Ἀμαζόνος καλλονὴν ἐντὸς τῆς κόνεως κυλισμένην· καὶ διὰ τοῦτο ὀλέθρηναι λύπαι ἐσπάρασσον τὴν ψυ-

χῆν του, λύπαι ὅποιαι τὸν κατέλαβον καὶ ὅταν ὁ πιστὸς του Πάτροκλος ἐφρονεύθη.

Ἄφ' ἐτέρου, ὁ Θεραΐτης φιλονεικῶν μ' αὐτὸν, τοιαῦτα τῷ ἔλεγε: Πολύπειρε Ἀχιλλεῦ, πρὸς τί τὸσον λυπεῖσαι καὶ κακοκαρδίσεις διὰ τὴν ὀλεθρίαν αὐτὴν Ἀμαζόνα, ἥτις τόσα κακὰ ἐπεθύμει νὰ ἐκτελέσῃ εἰς ἡμᾶς; Γυναικομανῆς βεβαίως ὢν, φροντίζεις περὶ αὐτῆς ὡσάν νὰ ἦτο σύζυγός σου τὴν ὅποιαν μετὰ προικὸς ἐμνηστεύθῃ, ἐπιθυμῶν νὰ τὴν νυμφευθῆς· εἶθε ὅμως νὰ σ' ἐκτύπα ἐν τῇ μάχῃ διὰ τοῦ δόρατος, ἀφ' οὗ τόσον πολλὴ ἀγαπᾷς τὰς γυναῖκας· καὶ ἀφ' οὗ εἶδες ἀπαξ αὐτὴν, δέν σοι μέλει πλέον διὰ τὰ ἐνδοξα ἔργα τῆς ἀρετῆς καὶ ὁ ὀλέθριος νοῦς σου διόλου δι' αὐτὰ δέν φροντίζει. Πῶ εἶναι, ἄθλιε, ἡ δύναμις σου, ἡ φρόνησίς σου; ποῦ ἡ ἰσχὺς ἀγνοῦ βασιλέως; καὶ διόλου, φαίνεται, δέν γνωρίζεις πόσους πόνους ὑφίστανται οἱ γυναικομανεῖς Τρῶες· διότι ἡδονὴ ὀλεθριωτέρα τῆς περὶ τὰς γυναῖκας δέν ὑπάρχει, ἥτις καὶ αὐτὸν τὸν φρόνιμον, ἀνόητον καὶ παράφρονα τὸν κάμνει· τοὺς ἀγῶνας ἀκολουθεῖ ἡ δόξα· ἡ δὲ νίκη τοῦ πολεμιστοῦ εἶναι ἡ δόξα καὶ αἱ τερπναὶ τοῦ πολέμου ἐνασχολήσεις· ἀλλὰ τὸν δειλὸν καὶ τὸν φιλοπόλεμον ἡ γυναικεία μόνον κλίνη εὐχαριστεῖ.

Τοιαῦτα εἶπε, μεγάλως φιλονεικῶν φοβερῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ὠργίσθη, καὶ ἀμέσως διὰ τῆς στιβαρᾶς ἐκείνης χειρὸς του κτυπᾷ τὸν Θεραΐτην εἰς τὴν σιαγόνα καὶ εἰς τὰ ὦτα· ἐχύθησαν κατὰ γῆς οἱ ὀδόντες του καὶ ὁ ἴδιος ἔπεσεν ὑπτιος· μαῦρον αἷμα εἰς τὸ στόμα του συνεσωρεύθη· καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἔφυγε παρευθὺς ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοιοῦτον δειλὸν καὶ οὐτιδανὸν ἄνθρωπον· ἐχάρησαν οἱ Ἕλληνες ὅλοι, διότι μὲ ὅλους ἐφιλονεῖκει καὶ ὑβρίζε τοὺς πάντας, ἐν ᾧ ὁ ἴδιος ἦτον οὐτιδανὸς καὶ διεσθαρμένος, αἰσχος προξενῶν εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς Ἕλληνας. Καὶ βεβαίως τοιαῦτα θὰ ἔλεγεν ἕκαστος ἐκ τῶν φιλοπολέμων Ἕλλήνων: «Οἱ κατώτεροι δέν πρέπει νὰ φιλονεικῶσι μὲ τοὺς βασιλεῖς, οὔτε κρυφίως, οὔτε φανερώς, διότι ὁ φοβερός θυμὸς τὸν ἀκολουθεῖ καὶ τιμωρεῖται ἢ αὐθάδεια, ἢ νέας λύ-

πας εἰς τὰς παλαιὰς προστιθεῖσα πάντοτε παρὰ τοῖς θνητοῖς.

Τοιαῦτα θὰ ἔλεγε τις ἐκ τῶν Ἕλλήνων· ὁ δὲ γενναῖος Ἀχιλλεῦ, μεγάλως ὠργισμένος, τοιαῦτα ἀπέτεινε πρὸς αὐτόν: «Κυλίου τῶρα εἰς τὴν κόνιν, λησμονήσας τὰς μωρίας σου· δέν πρέπει νὰ φιλονεικῆς μὲ ἀνώτερον σου ἄνδρα· σὺ καὶ πρότερον εἶχες ἐρεθίσαι μεγάλως τὸν ταλαίπωρον Ὀδυσσεά, κακολογῶν καὶ ὑβρίζων αὐτόν· ἀλλ' ἐκεῖνος δέν ὁμοιάζε τὸν Ἀχιλλεά, ὅστις σ' ἐφόνευσα παρευθὺς, χωρὶς νὰ σὲ κτυπήσω πολὺ βαρέως· ἀδυσώπητος σὲ κατέστρεψε τύχη καὶ ἡ ὀλιγοψυχία σου σ' ἔκαμε ν' ἀποθάνῃς· ἔρρε ὅμως ἐκ μέσου τῶν Ἕλλήνων καὶ πήγαινε νὰ ὑβρίζῃς μετὰ τῶν τεθνεώτων».

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ γενναῖος καὶ θρασύτομος Ἀχιλλεὺς· μόνος δὲ ὁ Διομήδης, μετὰ τῶν Ἕλλήνων, ὠργίσθη ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλεῦς διὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεραΐτου, ὅστις ἦτο συγγενὴς του· διότι, οὗτος μὲν ἦτον υἱὸς τοῦ Τυδέως· ὁ δὲ Θεραΐτης ἦτον υἱὸς τοῦ ἰσοθέου Ἀγρίου, ὅστις πάλιν ἦτον ἀδελφὸς τοῦ θεοῦ Οἰνέως· ὁ Οἰνεὺς ἐγέννησε τὸν ἀνδρείον μετὰ τῶν Ἕλλήνων Τυδέα, καὶ ἐκ τοῦ Τυδέως ἐγεννήθη ὁ κρατερός Διομήδης· διὰ τοῦτο λοιπὸν ὠργίσθη εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ Θεραΐτου καὶ βεβαίως ἤθελεν ἔλθει εἰς χεῖρας μετὰ τοῦ Ἀχιλλεῦς, ἂν δέν τὸν ἠμποδίζον οἱ ἄριστοι υἱοὶ τῶν Ἕλλήνων, ὅλοι ὁμοῦ παρηγοροῦντες αὐτόν· καὶ τὸν Ἀχιλλεά δὲ ἀφ' ἐτέρου ἐμποδίζον ἄλλοι· διότι ἐμελλον πραγματικῶς διὰ ξιφῶν νὰ φιλονεικῶσιν οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν Ἕλλήνων· τόσος θυμὸς κατέλαβε καὶ τοὺς δύο· ἀλλ' οὗτοι μὲν ἐπέισθησαν ἐπὶ τέλους εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν συντρόφων των.

Οἱ δὲ βασιλεῖς Ἀτρεΐδαι, μεγάλως λυπηθέντες τὴν ἀνδρείαν Πενθσίλειαν καὶ θαυμάσαντες τὰς καλλονὰς τῆς, τὴν ἀπέσειλον εἰς τὸ ἐνδοξον Ἴλιον μετὰ τῶν ὅπλων τῆς, διότι ἐνόησαν ὅτι ὁ Πρίαμος ἐμελλε νὰ στείλῃ ἀγγελίαν διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ λευφάνου τῆς, διότι ἐσκέπετο αὐτὸς τὴν γενναῖοκαρδὸν κόρην, τὸν ἴπποι καὶ τὰ ὅπλα τῆς εἰς τὸν τάφον τοῦ πλουσίου Λαομέδοντος· νὰ ἐνταρξίῃ· ἤναψε λοιπὸν μεγάλην καὶ ἐκτεταμένην

πυρὰν ἔμπροσθεν τῆς πόλεως· ἔβαλον ἐπ' αὐτῆς τὴν Ἀμαζόνα μετὰ πολλὰ ἄλλα πράγματα, τὰ ὅποια ἠθέλησε νὰ καύσῃ ὁμοῦ μετὰ τῆς πλουσίας βασιλίσσης· καὶ ταύτην μὲν κατεσπάραζεν ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Ἡραίου, ἡ καταστροφικὴ φλόξ· τὸ δὲ περικυκλοῦν τὴν πυρὰν πλῆθος κατέσβεσε ταχέως αὐτὴν μετὰ εὐωδῆ οἶνον· συναθροίσαντες δὲ τὰ ὀστά, τὰ ἤλειψαν μετὰ ἄφθονον γλυκεῖαν ἀλοιφήν καὶ τὰ ἔβαλον εἰς κοῖλον κιβώτιον· ἔβαλον δὲ ὑπεράνω αὐτῶν καὶ πάχος βοῶς, τοῦ βόσκοντος εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς· οἱ δὲ Τρῶες, θρηνήσαντες αὐτὴν ὡσανὺ νὰ ἦτο κόρη των, βαρυκλυοῦντες τὴν ἐκήδευσαν εἰς τὰ ὑψηλὰ τεῖχην, παρὰ τὸν ἐξέχοντα πύργον καὶ πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Λαομέδοντος, καὶ τὸν Ἄρην εὐφραίνοντες καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Πενθεσίλειαν· ὡσαύτως ἔθαψαν καὶ τὰς μετ' αὐτῆς φονευθείσας ἐν τῷ πολέμῳ Ἀμαζόνας· διότι οἱ Ἄρπυιαι διόλου δὲν ἠμπούσαν τὸν ἐνταφιασμὸν των, ἀλλ' ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς ἀνδρείους Τρῶας νὰ λάθωσιν ἀπὸ τὰ βέλη τοὺς φονευθέντας. Κάνεις βεβαίως δὲν μισεῖ τοὺς ἀποθανόντας καὶ οἱ ἐχθροὶ, ὅταν φονευθῶσιν, ἀξιολύπητοι γίνονται.

Οἱ Ἕλληνες, ἀπ' ἐτέρου, ἔκαυσαν μακρόθεν πολλὰς ἡρώων κεφαλὰς, φονευθέντων καὶ δαμασθέντων ὑπὸ τῶν Τρῶων, ἐν τῷ πολέμῳ· μεγάλως διὰ τοὺς φονευθέντας ἔλυποῦντο καὶ πρὸ πάντων ἐθρήνουν τὸν ἐξέχοντα μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀγαθὸν Ποδάρκην, ὅστις διόλου δὲν ἦτο κατώτερος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ ἀνδρείου Πρωτεσίλαου· ἀλλ' οὗτος μὲν πρότερον ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος ἐφονεύθη· τὸν δὲ Ποδάρκην τὸ ξίφος τῆς Πενθεσιλείας ἐκτύπησε καὶ τοιουτοτρόπως μέγα πένθης κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας· καὶ διὰ τοῦτο, τοὺς μὲν ἄλλους κατὰ πλήθην ἐκήδευσαν· εἰς μόνον δ' αὐτὸν φανερὸν ἔστησαν τάφον, ἐκτιμώντες τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν γόλην του· μακρὰν δὲ θάψαντες τὸ μιαρὸν σῶμα τοῦ οὐτιδανοῦ Θερσίτου ἐβήκσαν εἰς τὰ καλλιπρῶρα πλοῖα, τιμῶντες τὸν ἔνδοξον Ἀχιλλεῖα· ὅταν δὲ εἰς τὰ καλλιπρῶρα νάματα τοῦ ὠκεανοῦ ἐβυθίσθη ἡ ἔκλαιμπος Ἡὼς, καὶ θεῖα νύξ ἐπὶ τῆς γῆς διεχύθη, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ πλουσίου Ἀ-

γαμέμνονος ἐδείπνισεν ὁ Ἀχιλλεὺς, οἱ δὲ ἄλλοι ἦρωες εὐαχρῶντο ἐν συμποσίοις, ἕως οὗ ἐπανεῖθῃ ἡ θεῖα ἡὼς.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἄφ' οὗ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἀκουράστου ἡλίου ἐχρῶσαν τὰς κορυφὰς τῶν βωόντων ἐκ τοῦ φυσήματος τῶν ἀνέμων ὄρεων, οἱ μὲν γενναῖοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχαιρον εἰς τὰς σκηνὰς των καὶ ἤρχοντο ὅλοι διὰ τὸν ἀκατάβλητον Ἀχιλλεῖα· ἀλλ' οἱ Τρῶες ἐθρήνουν καὶ πικρῶς ἐμυρολόγουν εἰς τὴν πόλιν· καθήμενοι δ' ἐπὶ τῶν πύργων παρεθέρουν, ἐπειδὴ τρομερὸς φόβος κατέλαβε πάντας, μήπως ὁ ἀνδρείος πολεμιστὴς ὑπερτηδήσῃ τὸ μέγα τεῖχος καὶ φονεύσῃ μὲν τοὺς κατοίκους, κατακαύσῃ δὲ καὶ λεηλατήσῃ τὰ πάντα· ἐν μέσῳ αὐτῶν, βαρέως λυπομένων, ἐγερούεις ὁ γέρων Θυμολίτης εἶπεν:

« Δὲν δύναμαι νὰ ἐνοήσω, ὦ φίλοι, ποίαν θὰ ἔχωμεν ὑποστήριξιν εἰς τὸν θλιβερὸν καὶ καταστρεπτικώτατον πόλεμον, ἀφ' οὗ ἀπαξ ἐφονεύθη ὁ φιλοπόλεμος Ἐκτωρ, ἡ πρὶν μεγάλη δύναμις τῶν Τρῶων· καὶ ὅμως, δὲν ἠδυνήθη τὴν μαύρην μοῖραν του ν' ἀποφύγῃ, ἀλλ' ἐδαμάσθη ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλεῖως, μὲ τὸν ὅποιον, νομίζω, καὶ θεὸς τις ἂν πολεμήσῃ, πάλιν θέλει νικηθῆ· αὐτὸς ἐφόνευσεν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ αὐτὴν τὴν πολεμόφρονα Πενθεσίλειαν, τὴν ὁποίαν ἐφοβοῦντο ὅλοι οἱ Ἕλληνες, διότι ἦτο θαυμασία καὶ ὑπεράνθρωπος ἡ δύναμις τῆς· κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἅμα τὴν εἶδον, ἐνόμισα ὅτι θεὸς τις κατέβη ἐξ οὐρανοῦ ἐνταῦθα, ὅπως χαρὰν καὶ σωτηρίαν προξενήσῃ εἰς ἡμᾶς· δυστυχῶς ὅμως δὲν ἦτο ἀληθὲς καὶ ἐψεύσθησαν

αἱ ἐλπίδες μας. Ἄς σκεφθῶμεν ὅπως ποῖον εἶναι τὸ συμφερότερον εἰς ἡμᾶς, ἂν πρέπει νὰ πολεμήσωμεν ἀκόμη μὲ τοῦστυγερούς ἐχθρούς μας ἢ νὰ φύγωμεν πλέον ἀπὸ τὴν καταστρεφόμενην πατρίδα μας, διότι δὲν θὰ δυνηθῶμεν πλέον νὰ μαχηθῶμεν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ἀφ' οὗ ἐν τῷ πολέμῳ εὐρίσκηται ὁ ἀδυσώπητος Ἀχιλλεύς.»

Τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος Πρίαμος:

« Φίλε, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι Τρῶες, καὶ ὅλοι οἱ γενναῖοι βοηθοὶ μας, οὔτε φοβηθέντες, ἐγκαταλείψωμεν τὴν φίλην πατρίδα μας, οὔτε μὲ τοὺς ἐχθρούς μακρὰν τῆς πόλεως πολεμῶμεν, ἀλλ' ἐκ τῶν πύργων καὶ τοῦ τείχους, ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ γενναῖοκάρδος Μένων, φέρων κατόπιν του ἄπειρα πλῆθη λαῶν, τὴν μαυράνθρωπον Αἰθιοπίειαν κατοικοῦντων· νομίζω δὲ ὅτι πλησιάζει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν μας, ἂν καὶ δὲν ἔσσειλα ἀκόμη κάμμιναν νέαν εἰδήσιν, ἕνεκα τῆς βαρείας μου λύπης· μοὶ ὑπεσχέθη ὅμως προθύμως τὰ πάντα νὰ ἐκτελέσῃ, ἔλθων εἰς τὴν Τροίαν· καὶ ἐλπίζω νὰ κατορθώσῃ ὅ,τι μοὶ ὑπεσχέθη· ἀλλ' ὑπομείνατε ὀλίγον ἀκόμη, ἐπειδὴ καλλίτερον εἶναι βεβαίως θαρραλέως ἐν τῇ μάχῃ νὰ πολεμῶμεν, παρὰ νὰ φύγωμεν ἐκ τῆς πατρίδος μας καὶ κατησχυμμένοι μὲ τοὺς ξένους νὰ ζῶμεν.»

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ γέρον· ἀλλ' εἰς τὸν φρόνιμον Πολυδάμαντα δὲν ἤρεσκον πλέον αἱ μάχαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκρίθη διὰ τῶν ἐξῆς φρονιμωτάτων λόγων: «Ἐὰν ὁ Μένων φανερῶς συγκατένευσε τὸν φοβερόν μας ὄλεθρον ν' ἀποκρούσῃ, δὲν φθονῶ ὅπως μείνῃ ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν μας, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς συντρόφους του καταστραφῇ καὶ δυστυχίᾳ εἰς τοὺς ἰδικούς μας προσξενήσῃ· διότι φοβερὰ καὶ ἀκαταμάχητος δύναμις διηγέρθη μετὰ τῶν Ἑλλήνων· οὗτ' ἐκ τῆς πόλεως λοιπὸν φυγόντες καὶ μακρὰν εἰς ξένην ἀναχωρήσαντες γῆν αἰσχος εἰς ἐαυτοὺς προσάψωμεν διὰ τὴν ἄτιμον ἀνανδρίαν μας, οὔτε, διαμένοντες εἰς

τὴν πατρίδα μας, φονευόμεθα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' εἶναι πολὺ καλλίτερον, ἂν καὶ ἄργα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ὀπίσω τὴν ἔνδοξον Ἑλένην καὶ τὰ κτήματά της, ὄχι μόνον ὅσα ἔφερον ἐκ Σπάρτης, ἀλλὰ καὶ ἄλλα διπλάσια αὐτῶν ἀποδίδοντες χάριν τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων· καὶ κάμωμεν τοῦτο πρὶν ἢ οἱ ἐχθροὶ ληλατήσωσι καὶ διαμυρασθῶσι τὰ κτήματα καὶ τὴν περιουσίαν μας, πρὶν ἢ αἱ φλόγες τὴν ὠραίαν καταστρέψωσι πόλιν μας. Πεισθήτε λοιπὸν εἰς ἐμὲ, διότι φρονιμωτέρους ἐκ τῶν ἰδικῶν μου λόγου· κἀνεὶς ἐκ τῶν Τρῶων, νομίζω, δὲν θὰ εἶπῃ ποτέ· εἶθε πρότερον νὰ ἤκουε τὰς συμβουλὰς μου καὶ ὁ Ἐκτωρ αὐτός, ὅποταν ἐντὸς τῆς πόλεως τὸν ἔλεγον νὰ μείνῃ.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ φρόνιμος καὶ γενναῖος Πολυδάμας· ἐπῆνεσαν τοὺς λόγους του οἱ Τρῶες, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων φανερὰ νὰ τὸ εἴπωσι, διότι ἔτρεμν καὶ ἐφοβούντο ὄχι μόνον τὸν βασιλέα Πρίαμον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Ἑλένην, ἕνεκα τῆς ὁποίας τόσα ἔπασχον δεινά. Πρὸς δὲ τὸν Πολυδάμαντα, ἂν καὶ ἦτο ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος, μεγάλως ὅμως ἐφιλονείκησεν ὁ Πάρις: «Πολυδάμα, σὺ μὲν εἶσαι φυγοπόλεμος καὶ ἀνανδρὸς καὶ εἰς τὰ στήθη σου καρδιά πολεμοφρονῶν δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ φόβος καὶ φιλοφυγία· καὶ ὅμως, ἂν καυχᾶσαι ὅτι σκέπτεσαι καλλίτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον Τρῶα, σκέπτεσαι ὅμως χειρότερον πάντων καὶ τίποτε δὲν ἀξίζουσ αἱ σκέψεις σου· ἀλλὰ τώρα, σὺ μὲν ἀπομακρύνθητι τοῦ πολέμου καὶ διαμένων καθίσει εἰς τὸν οἶκόν σου· ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι θ' ἀντιπαραταχθῶσι περὶ ἐμὲ ἐν τῇ πόλει, ἕως ὅτου γλυκὺ τέρμα εὐρωμεν τοῦ ἀνηλεοῦς καὶ ὀλεθρίου πολέμου· μακρὰν τῶν ἀγώνων, μακρὰν τοῦ φοβεροῦ πολέμου ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ δοξασθῇ· ἢ δὲ φυγὴ εἰς μόνον τὰ ἔρση καὶ τὰς γυναῖκας εὐχαρίσει· γυναικείαν καὶ σὺ, φαίνεται, ἔχεις ψυχὴν· ἀλλ' ἐγὼ ποτέ δὲν θέλω πεισθῆ εἰς σέ, ὅστις κατευναζεῖς τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν γενναίαν ἐξαψὶν τῶν συνπολιτῶν μας.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Πάρις φιλονεικῶν· ὁ δὲ Πολυδάμας ὠργι-

σμένος ἀπεκρίθη εἰς αὐτόν, διότι ποσῶς δὲν ἐφοβεῖτο νὰ ὀμιλῇ καὶ νὰ φωνάζῃ ἐμπροσθέν του· καὶ ἐπειδὴ εἶναι μισητός καὶ ἐλαφρόγνωμος καὶ ἀνόητος ἐκεῖνος ὅστις ἐμπρὸς μὲν κολακεύει τὸν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ ἄλλα κρύπτει εἰς τὸν νοῦν του, ὅπισθεν δὲ τὸν κατηγορεῖ, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς φανερώσῃ ἐπιθυμείησθε πρὸς τὸν θεῖον βασιλέα, εἰπὼν: α ὦ ὀλεθριώτατε ἐξ ὧν τῶν ἐπὶ γῆς ἀνδρῶν, ἡ ἰδικὴ σου παράτολμος γενναιότης ἡμᾶς ἐπροξένησε τόσα δεινὰ καὶ τόσας τάλαιπωρίας· σὺ τὰς μάχας ὑπέμεινας καὶ ἀκόμη θέλεις τὰς ὑπομείνει· καὶ τότε μόνον θὰ καταπαύσῃς, ὅταν ἴδῃς τὴν πατρίδα μας καταστροφόμενὴν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· ἀλλ' ἄς λείψῃ ἀπ' ἐμὲ τοιαύτη τόλμη καὶ καλλίτερον ἐν τῷ φόβῳ μου νὰ εἶμαι ἀσφαλῆς καὶ σώως νὰ εἶναι ὁ οἶκός μου.»

Τοιαῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Πάρις δὲν ἐτόλμησε ν' ἀποκριθῆ εἰς τὸν Πολυδάμαντα, διότι ἐνθυμήθη ὅπως βρασάνους προὔξενησεν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ πόσας τάλαιπωρίας μέλλει νὰ τοῖς παράσχῃ· ἀλλ' ἡ καρδία του ὑπὸ φλογεράς ἐκάετο ἐπιθυμίας· ἐπρωτίμα δηλ. καλλίτερον ν' ἀποθάνῃ, παρά νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τῆς θεομόρφου Ἑλένης· παρεστήρουν δὲ ἀπὸ τοῦ βραχύδου ἀστεως, περιμένοντες τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸν ἀτρέμητον Ἀχιλλεῖα.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ ὁ φιλοπόλεμος Μένων (1), ἐπὶ τῶν μαύρων Αἰθιοπίων βασιλεύων καὶ ἄπειρον λαὸν φέρων κατόπιν του· μετὰ χαρᾶς τὸν ὑπεδέχθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὴν

(1). Ὁ Μένων ἦτο υἱὸς τῆς Ἡούς καὶ τοῦ Τιθῶνος, βασιλέως τῶν Αἰθιοπίων ἢ τῶν Ἀσσυρίων καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Πριάμου. Ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ὑπῆρχε καὶ ἀγαλμὰ τι περίφημον, ἐν Αἰγυπτῶσιν ὅπου εἶχε βασιθεῖ τῷ 27 ἔτει π. χ. ἔκ τινος σεισμοῦ· ἔκτοτε δὲ κατὰ πᾶσαν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐξέπεμπεν ἤχον τινα ὡς τόνου χορᾶς λύρας, ὅστις ἐπιστεύετο ὡς χαίρετιμος τῆς μητρός του. Ἀλλ' ὁ ἤχος οὗτος ἦτο φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ βραχισμοῦ τοῦ κολοσσῶδους προσερχόμενον ἐκ τῆς ἀθρόας μεταβολῆς τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὴν πρῶταν, καὶ ἐπομένως ἐκ τῆς ἔνεκα τῆς θερμοκρασίας διαστολῆς τοῦ ὄγκου τούτου. Ὄθεν καὶ ἔπαυσε τελεῖως ὁ ἤχος οὗτος, ὅφ' ὅτου ὁ Σεπτίμιος Σεβήρος ἐνέφραξε τὸ ῥήγμα τοῦ κολοσσῶδους.

πόλιν· καὶ καθὼς οἱ ὑπὸ τρικυμίας καὶ θυελλῶν ὀλεθρίων καταπεποννημένοι ναῦται χαίρωσι παρατρουόντες ἤδη ἐν τῷ αἰθέρι τὴν λάμψιν τῆς κυκλοτεροῦς Ἑλλάδος, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ λαοὶ ἐχάρησαν μεγάλα καὶ καρδιοπάλλοντες περιεκύκλωσαν αὐτόν· πρὸ πάντων ὅμως, ἄρατον ἠσθάνθη χαρὰν ὁ Λαομεδοντιάδης Πρίαμος, διότι ἠλιζεν ὁ ταλαίπωρος ὅτι θὰ δυναθῆ νὰ κατακάσῃ, διὰ τῶν Αἰθιοπίων, τὰ ἐχθρικά πλοῖα· διότι ὄχι μόνον γενναῖον καὶ πηλώριον εἶχον βασιλέα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἀπειράριθμοι καὶ ὅλοι ὑφ' ὀρμῶν πολεμικῶν ἐνεψυχούσιν· καὶ διὰ τοῦτο, ἀκαταπαύτως μὲ δῶρα ἀγαθὰ ἐτίμα τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τῆς Ἡούς καὶ μ' ἄλλας ἀνθρώδας ἠδονάς· συνωμίλουν δὲ ἀναμεταξύ των εἰς τὰς εὐωχίας καὶ τὰ συμπόσια· καὶ ὁ μὲν Πρίαμος τοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἑλλήνων ἀνέφερε καὶ τὰ ἀναριθμητὰ δεινὰ ὅσα παρ' αὐτῶν ἔπαθεν· ὁ δὲ Μένων περὶ τοῦ πατρὸς του ὀμίλει, περὶ τῆς ἀθανάτου καὶ αἰωνίας ζωῆς τῆς μητρός του, περὶ τῶν βείθρων τῆς ἀχανοῦς Τηθύος (1), τοῦ ἱεροῦ ἐξογκώματος τοῦ βαθυρῶδου Ὀκεανοῦ, περὶ τῶν τεματίων τῆς ἀδαμάστου γῆς, τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, τοῦ δρόμου τὸν ὅποιον ἔκαμεν, ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου καὶ εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἰδης· ἀνέφερε προσέτι πῶς ἐπολέμησε τὸν ἱερὸν στρατὸν τῶν φοβερῶν Σόλυμων (2) οἵτινες ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐμποδίσωσι, διὰ τὸ ὅποιον πολλὰ ἔπαθον δεινὰ καὶ εἰς ἀναριθμήτους δυστυχίας ὑπέπεσον. Τοιαῦτα λοιπὸν ἔλεγεν ὁ Μένων καὶ λεπτομερῶς διηγεῖτο τὰ περὶ τῶν διαφόρων ἐθνῶν μετὰ τῶν ὁποίων ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ του συνητήθη· ὁ δὲ Πρίαμος, κολακεύων αὐτόν, τοὺς ἐξῆς φιλόφρονας τῷ ἀπέτεινε λόγους· α ὦ Μένων, μὲ ἤξιωσαν μὲν οἱ θεοὶ νὰ ἴδω εἰς τὴν πόλιν τὸν στρατὸν σου, καὶ σὲ τὸν ἴδιον εἰς τὸν οἶκόν μου· εἶθε ὅμως νὰ μ' ἀξιώσασιν ὅπως ἴδω

(1). Ἡ Τηθύς ἦτο θυγάτηρ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, γυνὴ τοῦ Ὀκεανοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐγέννησε πλῆθος τέκνων.

(2). Οἱ Σόλυμοι ἦσαν ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Λυκίας ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ.

τοὺς Ἑλλήνας ὄλους καταστροφόμενος ὑπὸ τοῦ Ξίφους σου· κατὰ πάντα ὁμοιάσεις μὲ τοὺς ἀδελφάτους θεοῦ περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἥρωα θνητόν· καὶ διὰ τοῦτο, ἐλπίζω πολυστένακτον φόνον νὰ διασπείρῃς ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν μας· εὐφράνθητι ὅμως τώρα εἰς τὴν εὐωχίαν μου καὶ ἔπειτα θὰ πολεμήτῃς καθὼς πρέπει.»

Τοιαῦτα εἰπὼν, ὕψωσεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ χωρητικώτατον ποτήριον καὶ προθύμως ἐπέσπερσεν εἰς τὸν Μένωνα χρυσοῦν καὶ ἰσχυρὸν ποτήριον τὸ ὁποῖον εἶχε δώσει προθύμως ὁ χωλὸς Ἑραιστος εἰς τὸν μεγαδύναμον Δία, ὅταν ἐνυμφεῦθη τὴν Ἄφροδίτην· αὐτὸς δὲ ἐχάρισε τὸ περίφημον τοῦτο καλλιτέγνημα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἐριχθόνιον· αὐτὸς δὲ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν γενναῖον Τρῶα καὶ οὗτος τὸ ἐγκατέλιπεν εἰς τὸν Ἴλον, ὁμοῦ μὲ ἄλλα κτήματα· αὐτὸς δὲ τὸ ἐχάρισεν εἰς τὸν Λαομέδωνα καὶ ὁ Λαομέδων εἰς τὸν Πρίαμον ὅστις ἔμελλε νὰ τὸ παραχωρήσῃ εἰς τὸν υἱὸν του· ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ δυστυχοῦς Πρίαμου δὲν τὴν ικανοποίησεν ὁ θεός· ἐκεῖνο τὸ περικαλλές ποτήριον, ἐκεῖνο τὸ καλλιτεχνικὸν ἀριστούργημα μὲ ἐκπληξίν τὸ ἔβλεπεν ὁ Μένων καὶ μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν χαϊδεύων καὶ περιβλέπων αὐτὸ τοιαῦτα εἶπε, προλαμβάνων τὸν Πρίαμον:

« Δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται τις μεγάλως ἐν τῷ συμποσίῳ, οὔτε ὑποσχέσεις νὰ δίδῃ, ἀλλ' ἡσυχῶς νὰ τρώγῃ κἀνεὶς εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἀσφαλῆ νὰ συλλογίζηται πράγματα· διότι εἴτε ἀγαθὸς εἶμαι καὶ ἀνδρείος, εἴτε καὶ ὄχι, θὰ τὸ ἴδῃς ἐν τῇ μάχῃ, ἐνθα φαίνεται διὰ πραγμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἡ δύναμις· τώρα ὅμως ἄς φροντίσωμεν διὰ τὸν ὕπνον καὶ ἄς μὴ πολυπίνωμεν τὴν νύκτα, διότι εἰς τὸν πολεμιστὴν καὶ ὁ πολὺς οἶνος καὶ ἡ διηνεκὴς ἀγρυπνία εἶναι ἐπικίνδυνα καὶ ὄχι τὸσον καλὰ.»

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Μένων· τὸν ἐθάμβασε δὲ ὁ Πρίαμος καὶ τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτόν: « Ὅπως θέλεις, φάγε· διότι, ῥυθδὸλως ἀμύβοις: οὔτε φεύγοντα ἐκ τοῦ δαίπνου νὰ σ' ἐμποδίσω, οὔτε

μένοντα νὰ σὲ διώξω ἐκ τοῦ οἴκου μου· τοιοῦτοτρόπως συνειθίζεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Πρίαμου, ἠγέρθη ἐκ τοῦ δαίπνου ὁ Μένων καὶ ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ διὰ τελευταίαν πλέον φορὰν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι συμπόται ἀνεχώρησαν ὅπως φροντίσωσι διὰ τὴν κλίνην των· ταχέως δ' ἐπεκάθησεν γλυκὺς ἐπὶ τῶν βλεφάρων των ὕπνος.

Οἱ δὲ θεοὶ εὐωχοῦντο εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἀστραπορίπτου Διός· αὐτὸς δὲ, καλῶς γνωρίζων τὰ πράγματα, ἐπροσφίτευε τὰ τοῦ στυγεροῦ πολέμου εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἶπε: Μάθετε, ὅλοι σας, ὅτι βαρεῖται δυστυχία θέλουν γίνεαι αὔριον ἐν τῷ πολέμῳ· διότι πολλοὺς δυνατοὺς ἵππους θὰ ἴδῃτε καταστροφόμενος ἐν ταῖς ἀμάξαις, καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ πλείστους ὄσους πολεμιστὰς οἰκτρῶς ἀφανιζομένους.

Καὶ διὰ τοῦτο, ἐάν κἀνεὶς ἀπὸ σᾶς σκοπεύῃ νὰ ὑπερασπισθῇ κἀνεὶς ἐξ αὐτῶν, εἰς μάτην ἄς μὴ με ἰκετεύσῃ, ἄς μὴ προσπέσῃ εἰς τὰ γόνατά μου· διότι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἀδυσωπότης Μοίρας (1).

Τοιαῦτα εἶπεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅπως πάντες μάθωσι τὰ γενησόμενα καὶ ὅπως μὴ κἀνεὶς ἀθημονῶν ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ πολέμου, εἴτε, λυπούμενος διὰ κἀνεὶς υἱὸν του, προσέλθῃ ἐντὸς τοῦ ἀκαταμαχῆτου Ὀλύμπου καὶ ματαίως καθικετεύσῃ τὸν Δία. Καθὼς ἤκουσαν λοιπὸν οἱ θεοὶ τοὺς λόγους τοῦ βαρυβρόντου Διός, βαρεῖας θλίψεις ὑπέφερον εἰς τὰ στήθη των, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησαν νὰ φανερώσωσιν αὐτὰς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως των, τὸν ὁποῖον μεγάλως ἐφοβοῦντο καὶ ἔτρεμον· βαρυλυπούμενοι ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κλίνην του· ἐπεχύθησαν δὲ περὶ τὰ βλεφάρά των, ὄντων μάλιστα θεῶν, αἱ μαλθακαὶ τοῦ ὕπνου ἀπολαύσεις.

Καθὼς ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, ὑψοῦται εἰς

(1). Τοῦτο σημαίνει ὅτι καὶ οἱ ἀνθρωποκαθεῖς θεοὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπεχώρουν εἰς τὴν ἀνωτέραν τῶν Μοιρῶν δύναμιν, ὅτι ὑπεράνω αὐτῶν ἔτερα ἀκαταμάχητος δύναμις ὑπάρχει.

τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν ὁ λαμπρὸς καὶ φωτοβόλος ἥλιος, ὁ ἐξυπνῶν τοὺς ἀσταχυοδέτας, ἂν καὶ βαθυρέγχοντας, καὶ εἰς τὸ ἔργον συναθροίζων αὐτοὺς, τοιοῦτος ἐξύπνισε καὶ ὁ φιλοπόλεμος υἱὸς τῆς φωσφόρου Ἥους· ἐμψυχούμενος δὲ καὶ μεγάλως ἐνθαρρύνόμενος, ἀπὸ τοῦδε ἐπεθύμει μετὰ τῶν ἐχθρῶν του νὰ πολεμήσῃ. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν ἡ Ἥως, ἂν καὶ μὴ θέλουσα (1) ὠπλίσθησαν τότε οἱ Τρῶες καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Αἰθίοπες, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι αἵτινες πανστρατιᾷ ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν, πρὸς βοήθειαν τοῦ Πριάμου. Ταχέως δὲ ἀνεχώρουν πρὸ τοῦ τείχους, ὅμοιοι κατὰ πάντα μὲ τὰ μαύρα καὶ κατάπυκνα νέφη, τὰ ὅποια ὁ Ζεὺς συναθροίζει ἐν τῷ ἀέρι, ἐν ὥρᾳ μάλιστα καταγίδος· ἐγείμisen εὐθύς ἡ πεδιάς ὀλόκληρος καὶ ἐχύνοντο οἱ λαοὶ ὡσάν σιτοφάγοι ἀκρίδες αἵτινες ὡς νέφη σκιερὰ ἢ ὡς βροχὴ ἀκαταπαύστως φέρονται ὑπεράνω τῆς πεδιάδος ἀχόρταστοι καὶ ὀλέθριον πείναν προξενοῦσιν εἰς τοὺς θνητούς· τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ἦσαν τόσον πολλοὶ καὶ ἀνδρείοι, ὥστε ἐστέναζεν ἡ γῆ ὅταν οὗτοι ἐπεριπάτου, καὶ νέφη κοινορτοῦ αἰωροῦντο ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν. Κατεπλήχθησαν δὲ οἱ Ἕλληνας μακρόθεν, ὅταν εἶδον αὐτοὺς ὀρμῶντας εἰς τὸν πόλεμον· ἀμέσως δὲ ὠπλίσθησαν, ἐλπίζοντες εἰς τοῦ Ἀχιλλέως τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν δύναμιν· αὐτὸς δὲ ὄρμα ἀναμεταξὺ τῶν, ὁμοιάζων τοὺς γενναίους Τιτᾶνας καὶ γαυριῶν διὰ τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἄμαξάν του· τὰ ὄπλα του ἔλαμπον ὡς ἀστραπή· ὁποῖος δ' ἐξέρχεται ἐκ τῶν περάτων τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ ὁ φωσφορολαμπῆς ἥλιος καὶ διὰ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων του ὑπογελά ἡ πολυθρέμμων γῆ καὶ ὁ αἰθῆρ, τοιοῦτος μεταξύ τῶν Ἑλλήνων ἐκινεῖτο καὶ ὁ γενναῖος Ἀχιλλεύς· τοιοῦτος δὲ καὶ εἰς τοὺς Τρῶας ἐπορεύετο ὁ φιλοπόλεμος Μένων, ὅμοιος κατὰ

(1) Δὲν ἤθελεν ἡ Ἥως ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ φωτίσῃ θεοὺς τε καὶ ἀνθρώπους, διότι προησθάνθη, ὡς φαίνεται, τοῦ υἱοῦ της Μήνουρος τὴν καταστροφὴν καὶ ἀκούσασα τοὺς λόγους τοῦ Διὸς, ἐδυσανασχέτει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἡμερησίαν καὶ συνήθη αὐτῆς λειτουργίαν.

πάντα μὲ τὸν σφριγῶντα Ἄρην, προθύμως δὲ τὸν ἠκολούθουν οἱ λαοὶ, παρορμώμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν.

Ἦχρισαν ἀμέσως τὰ πολεμικὰ τῶν ἔργα αἱ πυκναὶ καὶ ἐκτεταμέναι φάλαγγες τῶν Τρῶων καὶ τῶν Ἑλλήνων· ἐξεῖχον δὲ εἰς αὐτὰ οἱ Αἰθίοπες· μετὰ βοῆς ἐγένετο ἡ ἐφόρμησις καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, ὅμοια μὲ τὰ ὡς ὄρη πελάγια κύματα, ἐξορχούμενα ἐτι περισσότερον ἐν ὥρᾳ καταγίδος· κατεστρέφοντο δὲ ἀναμεταξὺ τῶν κτυπῶντες μετὰ καλλιξέστων ἐκ μελίας κονταρίων, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἡ βοή καὶ οἱ θρήνοι κῆξαν ὀλονέν.

Καὶ καθὼς ὅταν οἱ βαρύβροντοὶ ποταμοὶ μεγάλης βοῆσι, χυνόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν, ὅποταν μάλιστα ὀρμητικὴν βροχὴν στέλλῃ ὁ Ζεὺς, καθὼς ὅταν ἀκαταπαύστως βροντῶσι τὰ νέφη συγκρούμενα, μεγάλη δὲ βοή διεγείρεται, τοιουτοτρόπως καὶ ὅταν αὐτοὶ ἐπολέμουν, ἐβόα ὑποκάτω τῶν ποδῶν τῶν ἡ ἀπέραντος γῆ καὶ τρομερὰ ὄγλοβῆ ἀνυψοῦτο εἰς τὸν θεῖον αἰθέρα, διότι φοβερὰ ἐφώναζον καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· τότε ὁ Ἀχιλλεύς ἐφόνευσε τὸν Θάλιον καὶ τὸν ἀγνόν Μέντην, δύο ἐπισήμους πολεμιστάς· καὶ ἄλλων δὲ πολλὰς κεφαλὰς ἐστρωσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ καθὼς ὁ ὑπόγειος ἀνεμὸς ὀρμητικὸς εἰς τὰς στέγας πνεύσῃ καὶ ἀνατρέψῃ τὰ πάντα ἐκ βάρων, βαρυτρέμῃ δὲ ἡ γῆ, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι μὲ ταχὺν θάνατον ἐξηπλοῦντο ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπὸ τοῦ δόρατος τοῦ Ἀχιλλέως προσβαλλόμενοι, διότι βαρέως ἐμαίνετο οὗτος καὶ ἀπερίοριστος ἦταν ἡ ὀρμὴ του.

Ἐσάυτως ἀφ' ἐτέρου καὶ ὁ ἀνδρείος υἱὸς τῆς Ἥους κατέστρεψε τοὺς Ἕλληνας, μαύρην μοῖραν ὁμοιάζων ἥτις κακὰ εἰς τοὺς λαοὺς προξενεῖ καὶ ἄτιμον ὄλεθρον· καὶ πρῶτον ἐφόνευσε τὸν Φέρωνα, κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὰ στήθη μὲ τὸ τρομερὸν του δόρυ, ἀκολούθως τὸν θεῖον Ἐρευθον καὶ τοὺς δύο ἐξ ἴσου ἐπιθυμοῦντας τὸν πόλεμον ὁμοῦ μὲ τὰ δεινὰ του, ὁμοῦ μὲ τοὺς ὀλέθρους του· κατώκουν δὲ τὸ Θρύον (1) πλησίον τῶν ρείθρων

(1) Τὸ Θρύον ἦτο πόλις τῆς Ἠλίδος ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ, παρὰ τοῦ ὁποῦ ὠνομαζετο προσεῖτι καὶ Πόρος Ἀλφειοῦ.

τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ ὑπὸ τὸν Νέστορα ἔφθασαν εἰς τὴν ἰσρὰν τῆς Τροίας πόλιν. Φονεύσας ὁ Μένων αὐτούς, ὤρμησε κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως Νέστορος καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν φονεύσῃ.

Ἄλλ' ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἦλθεν ὁ θεόμορφος Ἀντιλόχος καὶ διπύθυσε τὸ μακρὸν τοῦ δόρυ, ἀλλ' ἀπέτυχε, διότι ὀπισθοχώρησεν ὁ Μένων ὀλίγον· ἀποτυχὼν δὲ αὐτοῦ, ἐφόνευσε τὸν ἡγαπημένον σύντροφόν του, τὸν Αἰθίοπα Πυρρᾶσίδην· ὀργισθεὶς τότε ὁ Μένων ὤρμησεν ἐξαίφνης κατὰ τοῦ Ἀντιλόχου· καὶ καθὼς ὁ γενναϊοκάρδος λέων ὄρμηξ κατὰ τῆς κάπρου, ἂν καὶ αὐτὴ γινώριζῃ καὶ κατ' ἀνδρῶν καὶ κατὰ θηρίων νὰ πολεμῇ καὶ ἀκατάσχετον ἔχῃ ὄρμηξ, τοιοῦτος ἐφώρμησε ταχέως καὶ αὐτὸς· εὐθὺς δὲ ὁ Ἀντιλόχος μὲ πέτραν μεγάλην τὸν ἐκτύπησεν, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἐλύθησαν αἱ δυνάμεις του, διότι ἀπέκρουσε τὸν θλιβερώτατον φόνον ἢ περικεφαλαία του· καταπληκτικὴ καὶ τρομερὰ ὄρμηξ κατέλαβε τὸν Μένωνα κτυπηθέντα· καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἢ περικεφαλαία του ἐβόυζε· μαινόμενος δὲ κατὰ τοῦ Ἀντιλόχου καὶ γενναϊότερον βαθμηδὸν ἐμφυχούμενος ἐκτύπησεν αὐτὸν ὑπεράνω τοῦ δεξιοῦ μαστοῦ· τὸ κρατερόν του δόρυ διετρύπησε τὴν καρδίαν, ἐκεῖ δηλ. ὅπου ταχύς καὶ ἀναπόφευκτος ὄλεθρος ὑπάρχει εἰς τοὺς θνητούς.

Φονευθέντος τοῦ Ἀντιλόχου, βαρεῖα λύπη κατεπλάκωσε τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ πρὸ πάντων τρομερὸν πένθος κατέλαβε τὸν Νέστορα, τὸν ταλαίπωρον αὐτὸν πατέρα ὅστις ἐνώπιόν του εἶδε νὰ ἐκπνέῃ ὁ πολυφίλητος υἱός του. Καὶ ποία θλίψις σπαρακτικωτέρα ὑπάρχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, παρ' ὅταν οἱ υἱοὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ πατρός των ἐκπνεύσιν; Καὶ διὰ τοῦτο, ἐπιμόμως ἀποφασισμένος εἰς τὴν ἀπελπισίαν του, ἐθλίβετο κατάκαρδα διὰ τὴν μαύρην μοῖραν τοῦ Ἀντιλόχου· καὶ ἀμέσως προσκαλέσας τὸν ἄλλον υἱὸν του Θρασύμηδην, ὅστις εὐρίσκετο μακρὰν, τῷ εἶπε:

Κίνησον ὀγλίγωρα, θαυμαστὲ Θρασύμηδες, ὅπως τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ τοῦ υἱοῦ μου μακρὰν τοῦ νεκροῦ μας διώξωμεν, ἢ καὶ ἡμεῖς μὲ αὐτὸν νὰ ἐξαπλωθῶμεν εἰς τὸν πο-

λυστένακτον πόλεμον· ἂν ὅμως ἔς τὰ στήθη σου φόβος εἰσέδουσε, τότε δὲν εἶσαι πλέον υἱός μου, οὔτε κατάγεσαι ἐκ τοῦ Περικλυμένου (1), ὅστις ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Ἡρακλέους ἐτόλμησε ν' ἀντιπαραταχθῇ ἄς πολεμήσωμεν ὅμως, ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη πολλάκις καὶ εἰς αὐτούς τοὺς οὐτιδανωτέρους πολεμιστὰς πολλὴν ἐμπνέει δύναμιν καὶ ἀνδρίαν.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Νέστωρ· ἀλλ' ὁ Θρασύμηδης, ἀκούων τοὺς λόγους του, ἐπαράχθη μεγάλως καὶ πένθος βαρὺ τὸν ἐκυρίευσεν· πλησίον αὐτοῦ προσῆλθε καὶ ὁ Φηρεὺς, λυπηθεὶς καὶ αὐτὸς διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιλόχου· ὤρμησεν δὲ νὰ πολεμήσῃ κατὰ τοῦ Μένωνος εἰς τὴν αἰματόμικτον μάχην. Καὶ καθὼς οἱ κυνηγοὶ, τὰς θασώδεις καμπὰς τῶν ὄρεων διατρέχοντες, ἐπιθυμοῦσι κυνήγιον καὶ ὄρμωσιν εἴτε ἐναντίον σὺς (γουρουνίου), εἴτε ἐναντίον ἄρκτου, θέλοντες νὰ τὴν φονεύσωσιν· αὐτὴ δὲ πάλιν μὲ ὄρμηξ ἀναπηδῶσα, ἀποκρούει τῶν ἐχθρῶν τῆς τῆν δύναμιν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Μένων μεγάλως ἐκαυχᾶτο· ἐπλησίασαν δὲ οἱ ἐχθροὶ του, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν φονεύσωσι μὲ τὰ μικρὰ των κοντάρια καὶ μακρὰν τοῦ δερματός του ἀπετράπησαν τὰ βέλη, βοηθούσης τὸν Μένωνα τῆς μητρός του Ἡοῦς· ἀλλὰ τὰ δόρατά των δὲν ἔπесαν κάτω ματαιῶς· διότι ὁ μὲν γενναῖος Φηρεὺς, ἐνθουσιῶν καὶ ὄρμητικὸς, ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Μέγητος, Πολύμνιον· ὁ δὲ κρατερός τοῦ Νέστορος υἱός, ὀργισθεὶς διὰ τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὅποιον ἐφόνευσεν ἐν τῷ πολέμῳ ὁ Μένων καὶ τοῦ ἀφῆρεσε τὰ ὀλοχάλκινα ὄπλα, ἀμεριμῶν καὶ διὰ τὸν Θρασύμηδην, καὶ διὰ τὸν ἀνδρείον Φηρέα, διότι ἡ δύναμίς του ἦτο ἀνωτέρα πάντων τῶν ἄλλων· ἐφόνευσε τὸν Λαομέδοντα αὐτοῖδεοῖ ταλαίπωροι, ὡς θῶες περιτριγυριζόμενοι περὶ ἐλάφου, ἐφοβούντο τὸν καταπληκτικὸν λέοντα καὶ δὲν ἐτόλμων ν' ἀντιπαραταχθῶσιν ἐναντίον του· βλέπων δὲ αὐτοὺς ὁ Νέστωρ, ἐθρήνει ὁ δυστυχὴς καὶ φοβερῶς ἐστέναζεν·

(1). Ὁ Περικλυμένος ἦτον υἱὸς τοῦ Νηλέως καὶ τῆς Χλωρίδος, ἀδελφός τοῦ Νέστορος, εἰς τῶν Ἀργοναυτῶν, φονευθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

προσεκάλει δὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους τοῦ νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἐσκέπτετο νὰ πολεμήσῃ ἐκ τῆς ἀμάξης τοῦ, διότι ὁ πόθος τοῦ φονευθέντος υἱοῦ τοῦ τὸν εἰκίνει, τράπον τινὰ, εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὸν ἰνάγκαζε νὰ κάμῃ πράγματα ὑπεράνω τῶν δυνάμεών του· ὀλίγον ἔλειψε πλησίον τοῦ παιδιοῦ τοῦ νὰ φονεῖται καὶ ὁ ἴδιος, ἐὰν δὲν τὸν ἐμπόδιζε σπεύδοντα εἰς τὸν πόλεμον ὁ γενναϊοκαρδὸς Μένμων, σεβασθεὶς τὸν συνομήλικα τοῦ ἰδίου πατρός του:

Ἄ γέρον, δὲν μοι ἀρμόζει νὰ πολεμήσω ἐναντίον σου ὡς γέροντος, ἐπεὶδὴ ἔχω καὶ ἐγὼ φρόνησιν· ἐνόμιζον πρὸ ὀλίγου ὅτι ἦσο νέος σφριγῶν καὶ φιλοπόλεμος, ὅτι ἐπεθύμεις νὰ πολεμήσῃς κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου· καὶ εἰς τὸν θρασυτολμιον νοῦν μου ἤλπιζον ὅτι θὰ ἦσο ἄξιος τῆς βαρείας χειρὸς καὶ τοῦ δόρατός μου. Φύγε ὅμως μακρὰν τοῦ πολέμου, ἐγκατάλειψον τοὺς φρικαλέους φόνους, τὰς στυγεράς αἱματοχυσίας· ναι, φύγε, μήπως ἀκουσίως τῆς θελήσεώς μου, σὲ κτυπήσω, μήπως λάβῃς τοῦ υἱοῦ σου τὴν τύχην καὶ σὲ περιπαιξῶσιν οἱ πολεμισταί, ὡς μαχόμενον ἐναντίον πολὺ καλλιτέρου σου ἀνδρός, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ἄδικον καὶ ἀνάρμοστον πρᾶγμα».

Τοιαῦτα εἶπε· καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ γέρον διὰ τῶν ἐξῆς:

Ἄ Εἰς μάτην, ὦ Μένμων, ὁμιλεῖς καὶ μὲ συμβουλεύεις. Τίς δύναται νὰ μὲ κατηγορήσῃ, ποῖος τολμᾷ νὰ μὲ περιπαιξῇ, διότι πολεμῶ κατ' ἐχθρῶν διὰ τὸν υἱόν μου, διότι μακρὰν τοῦ λειψάνου τοῦ παιδιοῦ μου θέλω νὰ διώξω τὸν φονέα τοῦ; Εἶθε νὰ εἶχον ἀκόμη τὴν παλαιάν μου ἀνδρίαν, διὰ νὰ ἔδῃς τί κατορθώνει τὸ ξίφος μου. Τώρα δὲ σὺ μεγαλαυχεῖς, διότι ἡ τόλμη καὶ ἡ ἀνδρία σου εἶναι νεανικὴ καὶ αἱ σκέψεις σου ἐπιπολαιότεραι· διὰ τοῦτο, ὑψηλοφρονῶν ματαιολογεῖς καὶ ἀνεκτέλεστα ἐπιθυμεῖς πράγματα· ἐὰν ὅμως ἐπήγχεσο κατ' ἐμοῦ ὅταν ἤμην εἰς ἀκαίαν ἡλικίαν, νομίζω ὅτι δὲν ἤθελον πολυχαραῖ οἱ φίλοι σου, ἂν καὶ εἶσαι ἀνδρεῖος· τώρα ὅμως μ' ἐπιβαρύνει τὸ γῆρας, γηραιὸν λέοντα τώρα ὁμοιάζω,

τὸν ὁποῖον ὁ κύων μετὰ θάρρους διώκει ἐκ τοῦ πολυθρέμματος σταύλου· καὶ αὐτὸς, ἂν καὶ θέλῃ, ἀδυνατεῖ νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ, διότι οὔτε ὀδόντες τῷ ἔμειναν, οὔτε δύνამεις, καὶ ὅσον παρέρχεται ὁ χρόνος, μετριάζει βαθμηδὸν ἢ ἀνδρία τοῦ καὶ κατευνάζεται ἡ ὀρμὴ τοῦ· τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς ἐμὲ τώρα δὲν βράζει εἰς τὰ στήθη μου ὀρμὴ, καθὼς πρότερον· καὶ ὅμως πάλιν εἶμαι ἀνώτερος πολλῶν ἄλλων, διότι ὀλίγοι εἰς τὸ γῆρας ὑποχωροῦσιν. »

Τοιαῦτα ὁ Νέστωρ εἰπὼν, ὀπισθοχώρησεν ὀλίγον· ἄφησε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς κόνεως, ἐπεὶδὴ ἐπέταξεν ἢ δύνამεις ἀπὸ τὰ κουρασμένα μέλη τοῦ, καὶ τὰ πολυπαθῆ γηρατειὰ τὸν ἐπιβαρύνον πάρα πολύ. Ὡσαύτως ὀπισθοδρόμησε καὶ ὁ ἀνδρεῖος Θρασύμηδης καὶ ὁ γενναϊοκαρδὸς Φηρεὺς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σύντροφοι πεφοβισμένοι μεγάλως.

Καὶ καθὼς ὅταν ὁ βαθυῖρος ποταμὸς, κοχλάζων καὶ βαρέως ἤχων, καταβαίνει ἀφ' ὑψηλῶν ὀρέων, ὅταν μάλιστα συννεφία σκιάζῃ τὸν οὐρανόν, καὶ κτυπήσει δυνατὰ βρονταὶ συνάμα καὶ ἀστραπαὶ, συγκρούωνται δὲ κατὰ κόρον τὰ νέφη, καὶ τῆς δυσήχου βροχῆς καταπιπτούσης, κατακλύζονται ὅλοι αἱ γαῖαι καὶ τρομερὰ βοᾶσιν εἰς τὰ ὄρη αἱ κοιλάδες καὶ τὰ ξηροπόταμα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Μένμων ἐδίωκε τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου (1) καὶ τοὺς ἐλεηλάτει οἰκτρῶς, κυνηγῶν αὐτοὺς ὀπισθὲν τῶν· πλεῖστοι δὲ ὄσοι κεκονιαμένοι, αἱματοκυκλισμένοι ἐκτάδην ἔκειντο ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Αἰθιοπῶν καταβαλλόμενοι· φονευομένων δὲ τῶν Ἑλλήνων, ἐκοκκίνιζεν ἀπὸ τὸ αἷμα ἡ γῆ· ἄφα-

(1) Ἡ ἀρκτικοδυτικωτέρα γωνία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου πρὸς βορρᾶν μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ Λεκτοῦ καὶ τοῦ Ἀραμυτηνοῦ κόλπου πρὸς μεσημβρίαν, κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν Τρώων καὶ τῶν Δαρδάνων. Πρὸς τὴν μεσογαίαν, ἡ χώρα αὐτῶν περιελάμβανε τὸ ὑψηλὸν καὶ κατάφυτον ὄρος τῆς Ἰδῆς καὶ ἐξετείνετο μέχρι τῶν ποταμῶν Γρανικοῦ καὶ Αἰτηποῦ, τῶν ἐκβαλλόντων εἰς τὴν Προποντιδα. Δαρδανία δὲ, καὶ Ἴλιον ἢ Τροία, καὶ ἡ ἄκρα Πέργαμος, ἦσαν αἱ πρωτεύουσαι τῶν φυλῶν τούτων πόλεις.

τον ἡσθάνετο ὁ Μένων χαρὰν, τὸν φόνον διασπείρων εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰς τάξεις· ἐστέναζε δὲ ἡ Τρωϊκὴ γῆ, ἀπὸ νεκροῦ ἀναριθμήτους βεβαρυμένη· ἀδιαλείπτως ἐπολέμει, φῶς καὶ ἐλπιδὰς εἰς τοὺς Τρῶας παρέχων, πάθη δὲ καὶ δυστυχίας προξενῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας· φοβερῶς τὸν ἡπάτα ἡ πολυστένακτος Μοῖρα, πλησίον αὐτοῦ στεκομένη καὶ εἰς τὴν μάχην παρορμῶσα αὐτόν· περὶ αὐτὸν ἐπολέμου καὶ οἱ ἄνδρες οὐ ὑπέρταται του, ὁ Ἄλκυονεύς, ὁ Νύχιος καὶ ὁ γενναῖος Ἀσιάδης, ὁ φιλοπόλεμος Μένεκλος, ὁ Ἀλέξιππος καὶ ὁ Κλάδων καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐπιθυμοῦντες τὴν μάχην, γενναιοῦμενοι ἐν αὐτῇ καὶ μεγάλως ὑπακούοντες εἰς τὸν ἀτρόμητον αὐτῶν βασιλέα· τότε ὁ υἱὸς τοῦ Νηλέως ἐφόρευσε τὸν ὁρμῶντα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων Μένεκλον· ἀλλ' ὁ λεοντόκαρδος Μένων, βαρυλυπούμενος διὰ τὸν θάνατον τοῦ συντρόφου του, πολὺ πλῆθος ἐφόρευσε. Καὶ καθὼς κυνηγός τις ἐπισκῆψῃ εἰς τὰ ὄρη κατὰ τῶν ταχυκινήτων ἐλάφων, ἐντὸς τῶν μαύρων καλαμιῶν, σωρηδὸν συσσωρευομένων εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ κυνηγίου παγίδα, κατὰ θέλησιν τῶν ἀνδρείων ἐλάφων, χαίρωσι δὲ οἱ κύνες καὶ τὴν χαρὰν τῶν δεικνύουσι δι' ἀκαταπαύστων λακτισμῶν, αὐτὸς δὲ, ὁρμῶν μὲ τὸ κοντάριόν του, οἰκτρὸν φόνον διασπείρει μεταξὺ τῶν ταχειῶν ἐλάφων, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Μένων ἐλεηλάτει τὸ ἀναριθμητὸν στράτευμα τῶν ἐχθρῶν του, καὶ μεγάλην προὔξειεν χαρὰν εἰς τοὺς συντρόφους του· ἔτρεμον δὲ οἱ Ἕλληνες τὸν ἀδάμαστον αὐτὸν πολεμιστὴν· καὶ καθὼς ὕταν ἀπ' ὄρους ὑψηλοῦ πέτρα μεγάλη ἀποσπάται, τὴν ὅποιαν ἐκβάλλει ἐκ τοῦ κρημοῦ ὁ ἀδάμαστος Ζεὺς, κτυπῶν μὲ τρομερὸν κεραυνόν, βροντῶσι δὲ τότε τὰ κατὰσκια δάση καὶ αἱ πυκναὶ στενοῦραι καὶ αἱ κοιλάδες· καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς κατακυλίνεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, τρέμουσι εἰς τὰ δάση ἐὰν τυχόν βόσκωσι πρόβατα, ἢ βόες, ἢ ἄλλο τίποτε καὶ ζητοῦσι ν' ἀποφύγῃσι τὴν τρομερὰν καὶ ἀδυσώπητον ὁρμὴν του, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐφοβοῦντο τοῦ ἐφορμῶντος Ἕλληνος τὸ ἀνίκητον δόρυ.

Τότε ὁ Νέστωρ προσῆλθεν εἰς τὸν ἀνδρείον Ἀχιλλεῖα καὶ βαρυθρηῶν διὰ τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς του, τῷ εἶπεν:

«Ὡ Ἀχιλλεῦ, ἰσχυρὸν ὑποστήριγμα τῶν γενναίων Ἑλλήνων, ἀπέθανεν ὁ ἡγαπημένος υἱός μου καὶ τὰ ὄπλα του ὁ Μένων τὰ ἔχει· φοβοῦμαι δὲ μήπως καὶ τῶν κυνῶν του σπάραγμα γίνῃ· ὀγλίγωρα ὅμως βοήθησόν με, διότι ἐκεῖνος εἶναι φίλος ὅστις ἐνθυμείται τὸν φονευθέντα σύντροφόν του καὶ λυπείται εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Νέστωρ· κατάκαρδα ἐλυπήθη ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀκούων τοὺς λόγους του. Καθὼς δὲ εἶδε τὸν Μένωνα εἰς τὸν πολυστένακτον πόλεμον σωρηδὸν ὑπὸ τὸ ξίφος του καταστρέφοντα τοὺς Ἕλληνας, ἐγκαταλείπων ἀμέσως τοὺς Τρῶας, τοὺς ὁποίους ἀλλεπαλλήλως ἠφάνιζε, λεηλατῶν τὰς φάλαγγας, καὶ ἀθημονῶν διὰ τὸν πόλεμον, ὤρμησεν ἐναντίον τοῦ Μένωνος, βαρυλυπούμενος διὰ τὸν Ἀντίλοχον καὶ τοὺς ἄλλους οἵτινες ὑπὸ τὴν βαρεῖαν χεῖρά του ὑπτιοῖ· ἐπεσον ἐπὶ τῆς γῆς· αὐτὸς δὲ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του πέτραν καὶ εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ ἀδαμάστου Ἀχιλλεῖος τὴν ἐρρίψεν ὁ θεὸς ἀνήρ· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς, οὐδόλως φοβηθεὶς εἰς τὴν πέτραν, ὤρμησεν ἐναντίον του καὶ σείων τὸ μακρὸν του δόρυ πεζός, ἐπειδὴ οἱ ἵπποι ὀπίσω τῆς πολεμικῆς βοῆς ἤρχοντο, ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα του εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· ἀλλὰ, καὶ κτυπηθεὶς αὐτὸς ἀτάραχος ἐμαίνετο εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ διὰ δόρατος στιβαροῦ ἐκτύπησε τὸν βραχίονα τοῦ Ἀχιλλεῖος· ἐχύθη εὐθύς τὸ μαῦρον αἷμά του καὶ, ματαίως ὁ Μένων χερεῖς, μὲ τοιοῦτους ὑπερηφάνους λόγους τῷ ἀπεκρίθη:

«Τώρα νομίζω ὅτι με φοβερὸν θὰ ἐξολοθρευθῆς θάνατον, ὅτι ἡ χεῖρ μου αὕτη νεκρὸν ἐπὶ τῆς γῆς θὰ σὲ στρώσῃ καὶ ὅτι δὲν θ' ἀποφύγῃς τὸν φόνον· πρὸς τί, ταλαίπωρε, ἀνήλεως κατέστρεφες τοὺς Τρῶας, καυχώμενος ὅτι εἶσαι ὁ ἀνώτερος ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅτι ἐκ τῆς θεᾶς Νηρηίδος κατάγῃσαι; ἐπῆλθεν ὅμως ἡ πεπρωμένη μοῖρά σου, διότι ἐκ θεῶν τὴν γενεάν μου ἔλκω, διότι τῆς Ἥους ἀνδρείος υἱὸς εἶμαι, τὸν

ὅποιον ἔθρεψάν ποτε αἱ κρινόλευκοι Ἑσπερίδες εἰς τὰ δροσερά τοῦ ὠκεανοῦ ρεύματα· καὶ διὰ τοῦτο, διόλου διὰ σέ εἰς τὴν στυγεράν μάχην δὲν φροντίζω, καλῶς γνωρίζων πόσον ἡ θεὰ μήτηρ μου εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς Νηρηίδος, παρὰ τῆς ὁποίας καυχᾶσαι ὅτι κατάγεσαι· διότι, ἡ μὲν ἰδική μου μήτηρ φωτίζει θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· δι' αὐτῆς κατορθοῦνται ἐν τῷ ἀκαταδάμαστο Ὀλύμπῳ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ περίφημα ἔργα, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθρωπίνων κερδῶν ἐν ᾧ ἡ ἰδική σου εἰς τὰ ἀπάτητα βάθη τῆς ζοφερᾶς θαλάσσης μαζῆ με ἄγρια κήτη κατοικοῦσα καὶ, χωρὶς τίποτε νὰ κάμνη, χωρὶς ἀπὸ κανένα νὰ γνωρίζεται, γαυριᾶ καὶ καυχᾶται εἰς τοὺς ἰχθύς· διὰ σέ δέ, οὐδόλως ἐγὼ φροντίζω καὶ ποσῶς με τοὺς οὐρανίους θεοὺς δὲν σέ παρομοιάζω».

Τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ θρασκευάρδιος Ἄχιλλεύς:

Ἄ Μένων, πῶς σέ παρεκίνησεν ἡ μωρία σου ἐναντίον μου ν' ἀντιπαραταχθῆς καὶ νὰ ζητῆς μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ πολέμῳ νὰ ἐξισωθῆς; ἐγὼ κατὰ πολλὰ εἶμαι ἀνωτέρός σου καὶ κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν γενεάν καὶ τὸν χαρακτῆρα, διότι εἰς τὰς φλέβας μου ῥεῖ τὸ ἔνδοξον αἷμα τοῦ μεγαδυναίου Διὸς καὶ τοῦ ἀνδρείου Νηρέως, τοῦ γεννήσαντος τὰς θαλασσοτρεφεῖς Νηρηίδας, τὰς ὁποίας τιμῶσιν οἱ θεοὶ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ, καὶ πρὸ πάντων τὴν ἔνδοξον καὶ φρόνιμον Θέτιν· αὕτη ἐδέχθη εἰς τὸν οἶκόν της τὸν Διόνυσον (1), ὅπότεν ἐφοβεῖτο τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ὀλεθρίου Λυκούργου, καὶ τὸν σοφὸν χαλκέα Ἥφαιστον, ὅταν ἐξωρίσθη ἐκ τοῦ Ὀλύμπου (2).

(1). Ὁ Λυκούργος, υἱὸς τοῦ Δρύαντος, βασιλεὺς τῶν ἐν Θράκῃ Ἡθωνῶν, κατέτρεξε τὸν Διόνυσον, ὅταν οὗτος ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Ἰνδικῆς μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ παρατάξεως, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μεστὸς δόξης καὶ πανταχοῦ ὅθεν διέβαινε προσεκυνεῖτο ὑπὸ τῶν θεῶν.

(2). Ἡ Ἥρα, γεννήσασα τὸν Ἥφαιστον, τοσοῦτον ἄσχημον τὸν ἐθεώρησεν ὥστε, αἰσχυνομένη δι' αὐτὸν, τὸν ἔρριψεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου.

καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ κεραυνοβόλου Διὸς ἔλυσε τὰ δεσμά (1)· αὐτὰ ἐνθουμούμενοι οἱ παντοβλέπται θεοὶ, τιμῶσι τὴν μητέρα μου Θέτιν ἐν τῷ θείῳ Ὀλύμπῳ. Ὁ ἀ ἐνοήσης δὲ πολὺ καλῶς ὅτι εἶναι θεὰ, ὅταν διαπεράσῃ τὴν καρδίαν σου τὸ χάλκινον δόρυ, ὅταν σέ καταβάλῃ ἡ δύναμίς μου· διότι τὸν μὲν Ἑκτορα ἐτιμώρησα διὰ τὸν ἀγαθὸν Πατροκλόν μου, σέ δέ, διὰ τὸν Ἀντίλοχον ὀργισθεῖς· μή σε μέλει καὶ δὲν ἐφόνευσας σύντρηρον ἀνάνδρου πολεμιστοῦ· ἀλλὰ πρὸς τί, ὡς βρέφη, ἀπρακτοῦμεν ἐνταῦθα καὶ καθήμεθα καυχώμενοι διὰ τὰ ἔργα τῶν γονέων μας καὶ τὰ ἰδικά μας; ἰδοὺ ὁ πόλεμος, ἰδοὺ καὶ ἡ ἀνδρία.»

Τοιαῦτα εἰπὼν, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸ πολύμακρον ξίφος καθὼς καὶ ὁ Μένων ἐπίσης καὶ προθύμως ἤρχισαν νὰ ὀρμῶσιν καὶ οἱ δύο ἀκαταπαύστως, γαυριῶντες, ἀλληλεκτυπῶντο εἰς τὰς ἀσπίδας τὰς ὁποίας κατεσκεύασεν ὁ Ἥφαιστος μετὰ τὴν θείαν τέχνην του, καὶ συνεκρούοντο πυκνά· καὶ εἰς τοὺς δύο δὲ ὁ Ζεὺς, εὐνοῶν αὐτοὺς, ἐνέπνεεν ὀρμὴν καὶ δύναμιν, καθιστῶν αὐτοὺς ἀδαμάστους, κάτι τι ἀνωτέρους ἀφ' ὅτι ἦσαν, ὁμοιάζοντας ὄχι πρὸς ἀνδρας, ἀλλὰ πρὸς θεοὺς· ἔχαιρε δὲ καὶ διὰ τοὺς δύο ἡ Ἔρις· αὐτοὶ δὲ ἐπιθυμοῦντες ἐντὸς τοῦ δέρματος νὰ διευθύνωσι τὸ δόρυ, ἄλλοτε ἐκτύπων κατὰ μεσῆς τὴν ἀσπίδα καὶ ἄλλοτε τὴν περικεφαλαίαν· καὶ ἄλλοτε μὲν, ὀλίγον ὑπεράνω τῆς κνημίδος διηύθυνον τὸ δόρυ· ἄλλοτε, ὑπεράνω τοῦ ποικιλοτεύκτου θώρακος, τοῦ καλοστρωμένου εἰς τὰ δυνατὰ των μέλη· καὶ τῶν δύο ἡ ὀρμὴ ἦτο τρομερά· εἰς δὲ τοὺς ὤμους των ἐβρόντων τὰ ἀθάνατα ὄπλα καὶ ἡ βοή εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβαινε, μαχομένων, καὶ ἀπὸ τὰ

ἀναλαβοῦσαι δ' αὐτὸν ἡ Θέτις καὶ ἡ Εὐρυνόμη, τὸν ἔφερον εἰς τὸν ἄντρον, ἔνθα ἐπὶ ἐννέα ἔτη τὸν περιεποιήθησαν.

(1). Γνωρίζομεν ἐκ τῆς Πλάδος τοῦ Ὀμήρου ὅτι, ὅταν ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἤβλησαν νὰ δέσωσι τὸν Δία, παρενέβη ἡ Θέτις καὶ προσκαλέσασα τὸν ἐκατόγχιρον Βριάρεων, ἐλύτρωσε τὸν Δία ἀπὸ τοιοῦτου ἀτίμου αἰσχύος.

δύο μέρη, τῶν Τρώων, καὶ Αἰθιοπῶν καὶ τῶν γενναίων Ἑλλήνων ὑπὸ τοὺς πόδας των νεφέλαι κονιορτοῦ ἀνυψοῦντο εἰς τὸν αἰθέρα καὶ φοβεροὶ μετετοπιζόντο ὄγκοι ὅποια δὲ εἶναι ἡ ὁμίχλη, ὅταν καταιγὶς φοβερὰ διεγείρηται καὶ ἀντηχῶσι τὰ ὄρη, κατερχομένου χειμαρῶδως τοῦ ὕδατος, βοῶσι δὲ ἀκαταπαύτως τὰ ξηροπόταμα καὶ τρέμωσιν οἱ βροκοὶ τοὺς χειμάρρους καὶ τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς ὀλεθρίους λύκους καὶ τὰ ἄλλα θηρία, τὰ εἰς τὰ δάση περιπολοῦντα, ὁμίχλην, τοιουτοτρόπως ἀνυψοῦτο ὀλέθριος κονιορτὸς καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου κατακρύπτων καὶ αὐτὸν τὸν αἰθέρα ἐπισκιάζων· μαῦρη μοῖρα κατεσπάρατε τοὺς λαοὺς εἰς τὴν κόνιν κυλισμένους καὶ ταλαιπωρημένους εἰς τὴν κακόμοιρον μάχην· καὶ τοῦτον μὲν ἀπεδιώξεν ἐκ τῆς μάχης ταχέως κάνεις ἐκ τῶν θεῶν· αἱ δὲ ὀλέθριοι Μοῖραι παρόρμιον τὰς πυκνάς καὶ ταχείας φάλαγγας, ὅπως διηνεκῶς πολεμῶσιν εἰς τὴν πολυστένακτον μάχην· ὁ δὲ Ἄρης δὲν κατέπαυε τὸν φρικαλέον φόνον, καὶ, χειμάρρων ἐξ αἵματος καταρρέοντων, ἐκοκκίνιζεν ἡ γῆ· ἠγάλλετο δὲ ὁ μαῦρος ὀλέθρος· καὶ ἡ ἵπποβοσκὸς πεδιάς ἐστέναζεν ἐκ τῶν φονευομένων, ὅσους περιέκλειον τὰ βέβηματα τοῦ Σιμόντος καὶ τοῦ Ἐάνθου καὶ τῶν ὀποίων τὰ λείψανα κατήρχοντο ἐκ τῆς Ἰδης εἰς τὸν ἱερὸν Ἑλλήσποντον.

Ἄλλ' ὅταν, μαχομένων αὐτῶν διηνεκῶς ἐν τῷ πολέμῳ, ἡ αὐτὴ δύναμις ἐνεψύχου καὶ τοὺς δύο, τότε βλέποντες αὐτοὺς μακρόθεν οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ, ἄλλοι μὲν ἔχαιρον διὰ τὸν ἀδάμαστον Ἀχιλλέα, καὶ ἄλλοι διὰ τὸν Τιθωνὸν (1) καὶ τὸν θεῖον υἱὸν τῆς Ἥους· ἐβρόντα ὁ ἀγανὴς οὐρανὸς, καὶ ἐβόυζεν ἡ θάλασσα· ἡ μαῦρη γῆ ἐσειετο ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ τῶν δύο ἡρώων, καὶ ἔτρεμον περὶ τῆς Θέτιδος αἱ θυγατέρες τοῦ γενναίου Νηρέως διὰ τὴν τύχην τοῦ Ἀχιλλέως, μεγάλως φοβοῦ-

(1). Ὁ Τιθωνὸς ἦν υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος καὶ τῆς Στρυμῶς, τὸν ὁποῖον ἀναρπάσασα ἡ Ἥως διὰ τὸ κάλλος του, ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Ἥμαθίωνα καὶ τὸν Μέμνονα.

μεναι αἱ δυστυχεῖς, ἐφοβεῖτο δὲ ἀφ' ἐτέρου καὶ ἡ Ἥως διὰ τὸν ἠγαπημένον υἱὸν τῆς, περιπετώσα μὲ τοὺς ἵππους εἰς τὸν αἰθέρα· ἐκπεπληγμένοι τοῦ Ἥλιου αἱ θυγατέρες ἐστέκοντο εἰς τὸν θεῖον κύκλον τὸν χαρισθέντα ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν ἥλιον διὰ τὸν ἐνιαύσιον δρόμον του, περὶ τὸν ὀποῖον ζῶσι καὶ φθείρονται τὰ πάντα, παρερχομένου ἀλλεπαλλήλως τοῦ χρόνου καὶ περιστρεφομένου ἀδιακόπως τῶν ἐτῶν. Καὶ βεβαίως ἀδιάλλακτος μάχη ἤθελε συναφθῆ μεταξύ τῶν θεῶν, ἐὰν κατὰ προσταγὴν τοῦ μεγαλοβρόντου Διὸς δὲν ἐστέλλοντο ταχέως δύο μοῖραι καὶ εἰς τὰ δύο μέρη τῶν μαχομένων· καὶ εἰς μὲν τὸν Μέμνονα μαῦρη μοῖρα ἐστάλη, φαιδρὰ δὲ καὶ χαρωπὴ εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα· φωναὶ ἐξῆλθον ἐκ τῶν θεῶν ἅμα εἶδον αὐτάς· καὶ ἄλλοι μὲν τρομερὰ ἐλυπήθησαν, ἄλλους δὲ πάλιν ἀνεκφραστός κατέλαβε χαρὰ· σταθερῶς δ' ἐπολέμουν εἰς τὸ αἵματόστρωτον πεδίον οἱ ἥρωες, χωρὶς διόλου νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἔλευσιν τῶν Μοιρῶν, ὁρμὴν καὶ δύναμιν ἀρούμενοι καὶ οἱ δύο· μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν ἐπολέμουν, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι Γίγαντες ἀδάμαστοι, ἢ ἀνίκητοι Τιτᾶνες ἐμάχοντο τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἐκρατύνετο ἡ μάχη ὀλονὲν, καὶ ὅτε μὲν ἔτρεχον μὲ γυμνωμένα ξίφη, ἄλλοτε δὲ φοβερὰς πέτρας ἔρριπτον· καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν κτυπωμένων ὠπισθοδρόμει, οὐτ' ἐφοβοῦντο διόλου, ἀλλ' ὡς ὄρη ἀδάμαστα ἐστέκοντο ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἀκατάσχετον δύναμιν περιβεβλημένοι· διότι καὶ οἱ δύο ἐκαυχῶντο διὰ τὴν ἐκ τοῦ Διὸς γενεάν των· καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἐνώ ἰσοδυνάμους τοὺς ἔκαμε καὶ τοὺς δύο, ἐν τῇ μάχῃ ἐκείνῃ, καθὼς καὶ τοὺς ἀφρόβους συντρόφους των, οἵτινες ἀδιακόπως ὀρηκτικοὶ ἐπολέμουν μετὰ τῶν συντρόφων αὐτῶν, ἕως ὅτου τῶν ἀποκαμόντων αἱ αἰχμαὶ ἐστράβωσαν εἰς τὰς ἀσπίδας· κάνεις τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἔμεινεν ἀπλήγματος, ἀλλ' ἐξ ὄλων ἔρρεε ποταμηδὸν τὸ αἷμα εἰς τὴν γῆν καθὼς κ' αἵματωμένα σταγόνες ἰδρωτός· ἐκαλύφθη ἡ γῆ ἀπὸ νεκρῶν, καθὼς ὅταν ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ἀπὸ νέφη ὅταν μάλιστα ὁ ἥλιος συνέρχεται εἰς τὸν αἰγόκρωον, εἰς ἐποχὴν δηλ. καθ' ἣν

μεγάλως οὐ ναῦται τρέμουσι τὴν θάλασσαν· ὅλους δὲ τοὺς νεκροὺς ἐπάτων χρεμετίζοντες οἱ Ἴπποι καὶ τοὺς ἐφορμῶντας ἐν τῷ πολέμῳ λαοὺς, καθὼς ὅταν γεμίζωσι τὰ δάση ἀπὸ φύλλα ὅταν ἀρχίσῃ ὁ χειμὼν καὶ ὠριμάσωσιν αἱ ὀπῶραι.

Ἄλλ' οἱ ἔνδοξοι υἱοὶ τῶν θεῶν, οἱ ἀτρόμητοι ἥρωες ἐπολέμουν ἀπὸ νεκροῦς περιστοιχισμένοι καὶ εἰς αἰματωμένον πεδῖον πατοῦντες. Ἡ δὲ θεὰ Ἐρις διηύθυνε τὴν ἀλλαγὴν τῆς μάχης πλάστιγγα, ἥτις δὲν ἰσοστάθμιζε πλέον· διότι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκτύπησε τὸν θεῖον Μένονα εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ στήθους του· μὲ ὀρμὴν ἐτινάχθη τὸ μαῦρον ξίφος καὶ ἐπέταξεν ἡ πολυαγαπημένη ψυχὴ του· ἐκυλίσθη ἀμέσως εἰς τὸ αἶμα, ἐβρόντησαν τὰ ὄπλα του, ἠντήχησεν ἡ γῆ, καὶ ἐφοβήθησαν μέγαλως οἱ σύντροφοὶ του· τὸν ἐγύμνωσαν τότε οἱ Μυρμιδόνες (1), καὶ τρέμοντες ἔφρευγον οἱ Τρῶες· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς, καταιγίδα ὁμοιάζων, τοὺς ἐδίωκεν ἀδιακόπως· ἐστέναξεν ἡ Ἥως, ἐκρύβη εἰς νέφη καὶ ἐσκιάσθη ἡ γῆ ὀλόκληρος· ὅλοι οἱ ταχεῖς ἄνεμοι, κατὰ διαταγὴν τῆς μητρὸς των, εἰς μίαν ἐφέροντο ὁδὸν, εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Πριάμου, καὶ χυθέντες σωρηδὸν περὶ τὸ λείψανον τοῦ Μένονος, τὸ ἤρπασαν ἀμέσως καὶ τὸ ἔφερον διὰ τοῦ χιονώδους ἀνέμου· λύπη βαρεῖα τοὺς κατεκάλυψε, διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ των· ὅσαι δὲ σταγόνες αἵματος ἐπιπτον ἀπὸ τὰ μέλη του, σημεῖα ἐγίνοντο εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοὺς ὀπιούς ἐσταζον, καθὼς θέλουν γίνεαι καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους των· δι' ὅλων αὐτῶν οἱ θεοὶ, συναθροίζοντες ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρος,, ποταμὸν βρυψίθυρον ἔκαμον, Παφλαγονίον ὀνομαζόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τῶν κατοικούντων τὰς φάραγγας τῆς Ἰδης· αἰματωμένους δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν παχειὰν κατέρχεται γῆν, ὁπότεν εἶναι τοῦ Μένονος ἡ ὀλεθρία ἡμέρα, κατὰ τὴν

(1). Οἱ Μυρμιδόνες ἦσαν λαὸς τῆς Θεσσαλίας, ἔχων βασιλεῖα τὸν Ἀχιλλεὺς. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐστρωσε κατὰ γῆς τὸν Μένονα οἱ ὑπήκοοι του ἐγύμνωσαν τὰ ὄπλα του, ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν διακαὶ οὐσίαν σου.

ὁποῖαν ἀπέθανεν ἐκεῖνος· ἀπὸ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ τρομερὰ καὶ ἀνυπόφορος ἐξέρχεται δυσωδία· καὶ νομίζει τις ὅτι ἀναπνέει ἔμπυον σεσηπὸς φθοροποιοῦ πληγῆς. Ἄλλ' αὐτὰ μὲν τοιουτοτρόπως ἔγιναν, κατὰ θέλησιν τῶν θεῶν· οἱ δὲ ἄνεμοι ἐπέταν ὀλίγον ὑπεράνω τῆς γῆς φέροντες τὸν ἀνδρείον υἱὸν τῆς Ἥους, μὲ ζοφερὰν σκιὰν κεκαλυμμένον.

Καὶ οἱ Αἰθίοπες δὲ, φρονευθέντος τοῦ βασιλέως των, δὲν ἀπεπλανήθησαν μακρὰν, ἐπειδὴ ὁ θεὸς τοὺς ἔφερε πλησίον ἐκείνου τὸν ὁποῖον δὲν ἐμελλον νὰ ἴδωσι πλέον καὶ ὅστις ἐναέριος ἐφέρετο τώρα· καὶ διὰ τοῦτο ἠκολούθουν τοὺς ἀνέμους καὶ πικρὰ ἐθρήνουν τὸν γενναῖον βασιλεῖα των· καὶ καθὼς ὅταν κυνηγὸς τις φρονεῖ εἰς τὰ δάση ἀπὸ τὰς σκληρὰς σιαγόνας εἴτε συδς, (γουρουνίου), εἴτε λέοντος, λυπημένοι οἱ σύντροφοὶ του λαμβάνουσι τὸ σῶμά του καὶ οἱ πιστοὶ τοῦ κύνους, ἐπιθυμοῦντες τὸν κύριόν των, ἀφίνουσιν ἐκ τοῦ στόματός των τὰ θλιβερὰ ἐκεῖνα καὶ πικραμένα οὐρλιασμάτα, ἕνεκα τῆς τύχης τοῦ θλιβεροῦ κυνηγίου, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ, ἀφίσαντες κατὰ μέρος τὸν σκληρὸν καὶ ἀνηλεῆ πόλεμον, ἠκολούθουν βαρυστενάζοντες τοὺς εὐκινήτους ἀνέμους, ὑπὸ θείας ἀγλῦς κεκαλυμμένοι. Καὶ οἱ Τρῶες δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες μέγαλως ἐθαύμασαν ὅταν εἶδον ὅλους τοὺς Αἰθίοπας ἐξαλειφθέντας ὁμοῦ μὲ τὸν βασιλεῖα των· ὅλους τρομερὰ ἀγρυζία κατέλαβεν, οἱ δὲ ταχυκίνητοι ἄνεμοι, βαρυστενάζοντες, ἔβαλον τὸν νεκρὸν τοῦ πολεμικοῦ Μένονος εἰς τὰς ρεῖθρα τοῦ βαθυρροῦ Δαῖσητοῦ, ἐνθα ὑπάρχει τὸ ὠραῖον ἄλσος τῶν καλλικόμενων Νυμφῶν, ἐνθα κατόπιν τοῦ Δαῖσητοῦ αἱ θυγατέρες μακρὸν τάφον ἔβαλον, ὑπὸ παντοίων δένδρων συμπύκνων περικυκλωμένον· μέγαλως ἐθρήνησαν αἱ θεαὶ, δοξάζουσαι τὸν υἱὸν τῆς καλλιθρόνου Ἥους.

Ἐδύσε τότε τοῦ ἡλίου τὸ φῶς, κατέβη δ' ἐξ οὐρανοῦ ἡ Ἥως θρηνοῦσα τὸν ἡγαπημένον υἱὸν τῆς· ἠκολουθεῖτο ὑπὸ τῶν δώδεκα καλλικόμενων θυγατέρων τῆς, αἵτινες φροντίζουν περὶ τῆς ταχείας ὁδοῦ τοῦ αἰωνίως περιστρεφομένου ἡλίου, περὶ

τῆς νυκτός, τῆς αὐγῆς καὶ ὄλων ἐκεῖνων τῶν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς γιγνομένων, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ δωματίον καὶ τὰς ἀδιαρρήκτους πύλας περιστρέφονται ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, περιφέρουσαι τὸν πλήρη καρπῶν χρόνον, εἰς τὸν κύκλον τοῦ ὁποῖου κυλινδεται ὁ κρουρὸς χειμῶν, καὶ τὸ ἀνθοστεφὲς ἔαρ, καὶ τὸ χαριτόβρυτον θέρος, καὶ τὸ πολυστάφυλον φθινόπωρον· αὐταὶ λοιπὸν κατέβησαν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ αἰθέρος, μυρολογοῦσαι διηνεκῶς περὶ τὸν Μένονα· τὰ θρηνώδη αὐτῶν μυρολόγια ἠκολούθουν αἱ Πλειάδες κ' ἀπὸ τὰς φωνάς των ἠντήχουν τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ τοῦ Δισηποῦ τὰ βέρυματα καὶ θρήνος ἀκατάπαυστος εἶχε διεγερθῆ· ἐν μέσῳ αὐτῶν σταθεῖσα ἡ πολυστένακτος Ἡώς κ' ἀγκαλιασθεῖσα τὸ θερμὸν σῶμα τοῦ παιδιοῦ της, τοιαῦτα ἐμυρολόγησεν: « Ἀπέθανες, ἠγαπημένε υἱέ μου· ἄχ! τί λύπην καὶ τί πένθος παρέσχεγες εἰς τὴν μητέρα σου· ἀφ' οὗ ἀπέθανες πλέον, δὲν θά δυναθῶ νὰ φωτίζω τοὺς οὐρανίους θεοὺς· καὶ, ποτὲ δὲν θά ὑποφέρω αὐτὸ, ἀλλ' εἰς τὰ βάθη τοῦ Ταρτάρου, ἐκεῖ εἰς τὰ σκότη θά βυθισθῶ αἰωνίως, ἐκεῖ ὅπου καὶ ἡ ἰδική σου ἐπέταξε ψυχὴ, εἰς χάος ζοφερὸν διαχυθεῖσα, εἰς ἄτιμον σκότος, ὅπως λυπηθῆ κατὰ τι καὶ ὁ Ζεὺς· διότι δὲν εἶμαι ἀτιμότερα μιᾶς Νηρηίδος ἢ καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Διὸς, ἐγὼ ἦτις τὰ πάντα βλέπω, ἦτις εἰς ὅλα τὰ τέλος των φέρω· εἰς μάτην ὅμως· τὸ φῶς μου δὲν θά ἴδῃ ὁ Ζεὺς· καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ σκότη θ' ἀπέλθω· τὴν Θετίην εἰς τὸν Ὀλυμπον ἄς φέρῃ ἐκ τῆς θαλάσσης, ὅπως φωτίξῃ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· εἰς ἐμὲ μετὰ τὸν παμφανῆ οὐρανὸν τὸ πολυστένακτον σκότος ἀρέσκει, ὅπως μὴ φωτίξω πλέον τὸν στυγερὸν φονέα σου. »

Τοιαῦτα εἰπούσης, ἔρρεον ἀπὸ τοῦ θεοῦ προσώπου της τὰ δάκρυα, ποταμὸν ἀειρρέοντα ὁμοιάζοντα· ἐβρέγετο ἡ μαύρη γῆ πέριξ τοῦ νεκροῦ· συνελυπεῖτο δὲ βαθέως καὶ αὐτὴ ἡ θεία Νύξ βλέπουσα τὴν θυγατέρα της ἀπὸ τοιαύτης οἰκτρᾶν δυστυχίαν κεραινοβοληθεῖσαν καὶ ἔκρουψεν εὐθύς τὰ φωτεινά της ἄστρα ὑποκάτω ἀχνύλος ζοφερᾶς καὶ νεφελῶν, χάριν τῆς προσφιλοῦς Ἡῶς.

ἠγάλλετο. Ὁ Νέστωρ, ἀφιέτερος, διηγεῖται τὸν θελκτικώτατον καὶ ἐρωτύλον γάμον τοῦ Πηλέως, τὸν ὁποῖον ἐτέλεσαν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ εἰς τὰς γραφικὰς τοῦ Πηλίου κορυφάς· περιέγραφε πῶς ἀθάνατος εὐωχία παρετέθη εἰς αὐτοὺς, πῶς αἱ θεαὶ Ἦραι θεῖα ἔφερον ἐδέσματα ἐντὸς καταχρύσων κανίστρων, πῶς ἡ Θέμις ἀγαλλομένη προθύμως ἠτοίμαζε τὰς ὀλαργίρους τραπέζας, καὶ ἀφθαρτον πῦρ ὁ Ἥραϊστος ἔκαιε, πῶς αἱ Νύμφαι ἐκίρων ἀμβροσίαν ἐντὸς χρυσῶν ποτηρίων, πῶς αἱ μὲν Χάριτες εἰς μαγευτικὸν ἐτρόπησαν χορὸν, αἱ δὲ Μοῦσαι εἰς θεῖαν μολπὴν, ὅπου ἐθέλχθησαν ὄλα τὰ ὄρη καὶ οἱ ποταμοί, ὅπου ὑψράνθη ὁ ἀφθαρτος αἰθήρ, καὶ τὰ περικαλλῆ τοῦ Χείρωνος σπήλαια καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ θεοί.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιοῦτοτρόπως ὁ ἀγαθὸς υἱὸς τῶν Ἑλλήνων διηγέθη εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας μεγάλως νὰ τ' ἀκούσασιν Ἑλληνας· αὐτοὶ δ' ἀκούοντες τὰ ἀθάνατα ἔργα τοῦ ἀγνοῦ Ἀχιλλέως τὰ ὅποια ὕμνη ἐν μέσῳ τοῦ ἀγῶνος, ὑψοῦντο· ἐβόα μετ' ἀλαλαγμοῦ ὁ λαὸς ὅλος· αὐτὸς δὲ μὲ λόγους ἐγκωμιαστικὸς καὶ ἀρμυζοντας ἐδόξαζε θαυμασίως τὸν ἐνδοξὸν ἄνδρα καὶ ἀνέφερε λεπτομερῶς πῶς ἐκυρίευσεν δώδεκα μὲν πόλεις θαλασσοπορῶν, ἔνδεκα δὲ εἰς τὴν ἄπειρον γῆν· πῶς ἐφόνευσεν τὸν Τηλεφον καὶ τὸν ἀνδρείον Ἡετίωνα εἰς τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Κύννον, τὸν ἰσόθεον Πολύδωρον, τὸν θαυμαστὸν Τρωῖλον, καὶ τὸν ἀγνὸν Ἀστεροπαῖον· πῶς μ' αἵματα ἐφοινίσειε τὰ νάματα τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου καὶ μ' ἀπειραριθμούς νεκρούς ἐκάλυψε τὸ βαρῦχον ῥεῦμά του, ὅπταν ἐδίωξε τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Λυκάονος, πλησίον τοῦ βαθυψιθύρου ποταμοῦ· πῶς, τέλος πάντων, κατέστρεψε τὸν Ἐκτορα καὶ ἐφόνευσεν τὴν Πενθεσίλειαν καὶ τὸν θεῖον υἱὸν τῆς καλλιθρόνου Ἡῶς. Ὅλα ταῦτα ἐμελεῶδησεν εἰς τοὺς Ἑλληνας· οἵτινες τὰ ἤξευρον καὶ αὐτοὶ, περιγράφας εἰς αὐτοὺς τὴν πελωρίαν ἀνδρίαν του Ξενεκα τῆς ὁποίας κἀνεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον του, οὔτε εἰς τοὺς ἀγῶνας νέων σφριγῶντων καὶ ταχυκινήτων,

οὔτε εἰς τὴν ἵππασίαν, οὔτε εἰς τὴν ὄρμην τοῦ σταδίου· τὸν ἐπήνεσεν ἐπίσης διότι ὡς πρὸς τὴν καλλονὴν ὑπερεῖχεν ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνδρίαν τὴν ὑποίαν ἐδείκνυεν εἰς τὸ αἵματόστρωτον πεδίον τοῦ Ἄρεως ἐνθέρμως δὲλυθήη εἰς τοὺς θεοὺς, ὅπως ἀξιώθη νὰ ἴδῃ καὶ τὸν υἱὸν του ὅταν ἐπανάλθῃ ἐκ τῆς πολυκυμάντου Σκύρου.

*Οἱ δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπευφήμησαν τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἡ ἀργυρόπους Θέτις ἐχαρίσεν εἰς αὐτὸν ἵππους ταχύποδας, τοὺς ὁποίους πρότερον ὁ Τήλεφος (1) εἶχε χαρίσει ὡς δῶρον εἰς τὸν ἀνδρεῖον Ἀχιλλεῖα ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Κάϊκου, ὅταν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἰάτρους σκληροῦς ὑποφέροντα πόνους εἰς τὴν πληγὴν του, ἕνεκα τῆς αἰχμῆς ἥτις πέραν καὶ πέραν διεπέρασε τὸν μηρὸν του· αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς ἵππους ἐχαρίσεν ὁ Νέστωρ εἰς τοὺς συντρόφους του, αὐτὸν δὲ τοὺς ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα μεγάλως δευξάζοντες τὸν βασιλέα αὐτῶν. Ἡ Θέτις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀγῶνος ἔβαλε δώδεκα βούς διὰ τὸ τρέξιμον ὑπὸ τοὺς πολυγαλάκτους μαστοὺς τῶν ὁποίων ἐβύζανον τὰ μικρὰ τῶν μοσχάρια· τὰς εἶχε δ' ἀρπάσει ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἀκούραστος Ἀχιλλεὺς ἐκ τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης, εἰς τὸ μέγα καὶ ἀνίκητον ἐμπιστευόμενος δόρυ του.

Τότε ἠγέρθησαν οἱ Ἕλληνες, τὴν δόξαν τῆς νίκης ἐπιθυμοῦντες· πρῶτοι ἐξῆλθον εἰς τὸ μέσον ὁ Τελαμώνιος Τεῦκρος καὶ ὁ Αἴας, ὁ ἐξέχων εἰς τοὺς βελορίπτας Ἀοκροῦς· ἐκάλυψαν ταχέως μ' ἐνδύματα τὰ αἰδοῖα τῶν καὶ ἐκρυψαν αὐτὰ, κατὰ τὸ εἰθισμένον, τὴν σύζυγον τοῦ ἀνδρείου Πηλέως αἰσχυνομένοι καὶ τὰς ἄλλας θαλασσοτρεφεῖς Νηρηίδας, τὰς μετ' αὐτῆς ἐλθούσας ὅπως ἴδωσι τοὺς γενναίους ἀγῶνας. Τοῦ ταχυπετοῦς τρεξίματος τὸ τέλος ἐπροσδιώρισεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων· παρῶμα δὲ τοὺς δύο γενναίους ἀθλητὰς ἡ ἀδάμαστος Ἑρις. Ὁρμησα τότε ταχέως ἀπὸ τῆς νύσ-

(1). Ὁ Ἀχιλλεὺς πληγώσας τὸν Τήλεπον ὁ ἴδιος πάλιν ἰθεράπευσεν αὐτόν. Ὁ δὲ Κάϊκος εἶναι ποταμὸς τῆς Μυσίας, χυόμενος εἰς τὴν θάλασσαν ἀπέναντι τῆς Λέσβου.

σης (1), ἰέρακας ὁμοιάζοντες· ἐν ᾧ δ' ἔτρεχον καὶ οἱ δύο ἐξ ἴσου, ἐβδῶν οἱ Ἕλληνες βλέποντες αὐτοὺς, ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρους. Ἄλλ' ὅταν ὄρμητικοὶ εἰς τὸ τέρμα τοῦ τρεξίματος ἐμελλον νὰ φθάσωσι, ἐδέσμευσαν τότε οἱ θεοὶ τοῦ Τεῦκρου τὴν δύναμιν καὶ τοὺς πόδας, διότι θεὸς τις βέβαια ἡ καρμμία σκληρὰ μοῖρα ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν ἄτυχον κλάδον βαθυρρίζου μυρικής· συγκρούσθεις μετ' αὐτοῦ ἔπεσε κάτω, ἐν ᾧ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ ποδός του ἐλύγισε μὲ πόνους σπαραξικαρδίου καὶ ἐφούσκωσαν αἱ φλέβες του καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν. Ἐβόησαν τότε οἱ Ἕλληνες ὅλοι εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ὁ Αἴας ὄρμητικῶς τιναχθεὶς τὸν ἐπέρασεν εἰς τὸ τρέξιμον, ἀνέκφραστον χαρὰν αἰσθανόμενος. Συνέτρεξαν ὁμοῦ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν Ἀοκροὶ, χαρὰ δὲ μεγάλη κατέλαβε τὰς καρδίας των, καὶ λαβόντες τὰς βούς τὰς ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα, ὅπως μοιρασθῶσι αὐτάς. Τὸν δὲ Τεῦκρον περικυκλώσαντες ταχέως οἱ σύντροφοὶ του χωλαίνοντα τὸν ἐπήγαμον· ἔλαβον αἷμα ἐκ τοῦ ποδός του οἱ ἱατροὶ καὶ ἔβαλον εἰς τὴν πληγὴν ὑπεράνω τῆς θριαλλίδος (φιτιλιῶ) μαλλίον, ἀφ' οὗ τὸ ἔβρεξαν πρῶτον μὲ αἰλοψήν. Ζώσαντες δὲ τὸν πόδα του μὲ μίαν ταινίαν προθύμως διέλυσαν τοὺς σκληροὺς πόνους του.

Δύο δὲ γενναῖοι πολεμισταὶ ἀφ' ἐτέρου, ὁ υἱὸς τοῦ ἱπποδάμαστοῦ Τυδεῶς καὶ ὁ ἀνδρεῖος Αἴας τὴν ἀγέρωχον ἐνθυμήθησαν πάλιν καὶ ἐξῆλθον ἀμφοτέροι εἰς τὸ μέσον· ἰδόντες αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες κατεπλήθησαν, διότι καὶ οἱ δύο ὄχι ἄνδρας, ἀλλὰ θεοὺς ὁμοιάζον, ὅταν ὤρμησαν ὡς ἄγρια θηρία. Καὶ καθὼς ταῦτα πολεμῶσιν εἰς τὰ ὄρη περὶ ἐλάφου, ἐπιθυμοῦντα νὰ χορτάσωσι τὴν κοιλίαν των, ἰσοδυναμοῦντα δὲ, κἀνὲν δὲν ὑπολείπεται τοῦ ἄλλου οὐδ' ἐπὶ μικρὸν, ἂν καὶ ἀμφοτέρα εἶναι ἄγρια καὶ φρικαλέα· τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτοὶ τὴν ἰδίαν εἶχον δύναμιν. Πολὺ δὲ ἀργὰ συνέλαβε τὸν Τυδεΐδην ὁ Αἴας καὶ

(1). Νύσσα ἦτον ἡ περὶ τὸ τέρμα τοῦ σταδίου στήλη, περὶ τὴν ὁποίαν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ στρέψωσι τὸ ἄρμα των οἱ διαρρηλα τοῦντες.

εφίγγων αὐτὸν μὲ τὰς χεῖράς του νὰ τὸν πιῆξῃ ἐξήτει· ἀλλ' αὐτὸς διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς ἀνδρίας ὑποκλίνας ὀλίγον τὸ πλευρόν του, ἀνεσῆκωσε ταχέως τὸν ἀνδρείον τοῦ Τελαμώνος οἶόν καὶ, στηρίζας τὸν ὦμον εἰς τὸν μυῶνά του, ὑποσκελίσας δ' ἀφ' ἐτέρου τὸν μηρὸν διὰ τοῦ ποδός του, ἐρρίψε κατὰ γῆς τὸν ἀνδρείον μαχητὴν καὶ ἐκάθισεν ἀκολούθως ἐπάνω του. Ἐν ᾧ δὲ οἱ θεαταὶ τοῦ ἀγῶνος ἐθροῦβουν, ἀδημονῶν ὁ γενναῖος καρδὸς Αἴας ἠγέρθη πάλιν, ἐκ δευτέρου ὁρμῶν εἰς τὴν ἀδυσώπητον μάχην· κόνιν ἔχυσε διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του καὶ μεγάλως βοῶν ἐφώναζεν εἰς τὸ μέσον τὸν Τυδεΐδην· ἀλλ' αὐτὸς διόλου εἰς τὴν ὁρμὴν του μὴ πτοηθεὶς, ὤρμησεν ἐναντίον του, ἐν ᾧ ὑποκάτω τῶν ποδῶν του νέφη κονιορτοῦ αἰωροῦντο· ἀμφοτέροι λοιπὸν ὡς ταῦροι ἀτρόμητοι ἐπήδησαν ὀρμητικοὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν· καὶ καθὼς οὗτοι εἰς τὰ ὄρη τὴν δυνάμιν των ζητοῦντες νὰ δοκιμάσωσι, συνέρχονται εἰς ἐν σπεύδοντες μὲ τοὺς πόδας των· ἐν ᾧ δὲ ἀντηχοῦσιν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των οἱ περίξ λόφοι, ὀρμητικοὶ αὐτοὶ συγκρούουσι τὰς ἀδαμάστους κεφαλὰς καὶ τὴν δυνάμιν των ἀλληλοπολεμοῦντες· σκληρὰν δὲ συνάπτουσι μάχην, ἐν ᾧ ν' ἀναπνεύσωσιν ἀκόμη δὲν δύνανται καὶ πολὺς ἀρρὸς ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν χύνεται κάτω, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ἐπολέμουν ἀκατάσχετοι μὲ τὰς στιβαράς των χεῖρας· καὶ τῶν δύο δὲ τὰ ἄνω καὶ οἱ δυνατοὶ λαμοὶ των τρίζοντες ἀλληλεκτυπῶντο ὑπὸ τῶν χειρῶν των καθὼς εἰς τὰ ὄρη συγκρούονται τῶν δένδρων οἱ θαλεροὶ κλάδοι. Πολλάκις ὁ Τυδεΐδης μὲ τὰς κρατεράς του χεῖρας ἐκτύπησε τοὺς μηρούς τοῦ μεγάλου Αἴαντος, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἀποκρούσῃ στιβαρῶς καὶ γενναίως βραδίζοντα· ἀλλὰ καὶ τὸν Τυδεΐδην ὁ Αἴας πηδῶν ὑπεράνω του, τὸν ἐτίναξε κάτω ἐκ τῶν ὤμων του καὶ ἐστήριξεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἄλλοτε πάλιν διαφόρως ἐπολέμουν διὰ τῶν χειρῶν των· ἐβόουν δὲ πέραν καὶ πέραν οἱ λαοὶ βλέποντες αὐτοὺς, καὶ ἄλλοι μὲν τὸν ἔνδοξον Τυδεΐδην ἐνεθάρρουνον, ἄλλοι δὲ τὸν ἀνδρείον Αἴαντα· αὐτὸς ὅμως τινάζας ἐκ τῶν

ὤμων τὸν γενναῖον Τυδεΐδην, καὶ τὴν χεῖρα εἰς τὴν κοιλίαν του βαλὼν τὸν ἐρρίψε μὲ τὴν ἀκατάβλητον ἀνδρίαν του εἰς τὴν γῆν, ὡσὰν νὰ ἐρρίψε πέτραν· ἐθρόντησε τότε τῶν Τρώων ἡ γῆ, πεσόντος τοῦ Τυδεΐδου καὶ ἀλαλαγμὸς τοὺς θεατὰς κατέλαβε· καὶ πάλιν ὅμως αὐτὸς δὲν κατεβλήθη, ἀλλ' ἀνεπήδησεν ἀμέσως ἐκ τρίτου ἐπιθυμῶν νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν πελώριον Αἴαντα· σταθεὶς ὅμως ὁ Νέστωρ ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπε καὶ εἰς τοὺς δύο τὰ ἐξῆς:

α Παύσατε, ἔνδοξα τέκνα, τὴν ἀγέρωχον πάλην σας, διότι οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι εἴσθε οἱ ἀνδρείότεροι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὄλων, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐφρονεῖται ὁ μέγας Ἀχιλλεύς.»

Τοιαῦτα τοῦ Νέστορος εἰπόντος, ἔπαυσαν οἱ ἀθληταὶ τὴν πάλην, καὶ ἐσπόγγίζον τὸν ἀφθόνως καταρρέοντα ἐκ τῶν μετώπων των ἰδρώτα· φιληθέντες δὲ ἀναμεταξύ των, ἐφιλιώθησαν μετὰ τὴν μάχην. Εἰς αὐτοὺς δὲ ἐχάρισεν ἡ σεβαστὴ ἐν ταῖς θεαῖς θεὰ Θέτις τέσσαρας αἰχμαλώτους τὰς ὁποίας ἰδόντες οἱ κρατεροὶ καὶ ἀτρόμητοι ἥρωες ἐθαύμαζον, διότι ἦσαν ἀνώτεραι ὄλων τῶν αἰχμαλώτων καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ κατὰ τὰ ἔργα, ἐκτὸς βεβαίως τῆς καλλιχόμου Βρισπιδος καὶ τὰς ὁποίας ποτὲ ἠχμαλώτισεν ὁ Ἀχιλλεύς ἐκ τῆς Λέσβου, εὐχαριστῶν τὴν καρδίαν του· καὶ ἡ μὲν πρώτη ἦτο ταμίαι εἰς τὸ δεῖπνον καὶ εἰς τὸ γεῦμα· ἡ δευτέρα οἶνον εὐώδη εἰς τοὺς εὐαχουμένους ἐκίρνα· ἡ τρίτη ὕδωρ ἔχυνεν εἰς τὰς χεῖρας ἐν καιρῷ τοῦ δεῖπνου· καὶ ἡ ἄλλη τὴν τράπεζαν ἔφερον ἀπὸ τοῦ συμποσίου. Αὐτὰς λοιπὸν διαμοιρασθέντες ὁ κρατερὸς Τυδεΐδης καὶ ὁ ἀνδρείος Αἴας, τὰς ἀπέστειλαν εἰς τὰ καλλιπύρρα πλοῖα.

Εἰς δὲ τὴν γρονθομαχίαν πρῶτος ὁ ἀνδρείος Ἰδομενεὺς ἠγέρθη, διότι ἡ ἐμπειρία του εἰς ἕκαστον ἀγῶνα ἐπέξετείνετο. Οὐδεὶς ὅμως ἐτόλμησε ν' ἀντιπαραταχθῆ ἐναντίον του, διότι ὅλοι σεβασθέντες αὐτὸν ὡς γεροντότερον, ὑπεχώρησαν. Τότε ἡ Θέτις, σταθεῖσα ἐν μέσῳ αὐτῶν, τῷ ἐχάρισεν ἄρμα καὶ ἵππους ταχύποδας, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν ἐκ τῶν Τρώων ὁ μέγας

Πάτροκλος, όταν τὸν θεῖον Σαρπηδόνα ἐρόνευσε. Τούτους ὁ Ἰδομενεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν ὑπρέτην αὐτοῦ ὄπως τοὺς ὑπάγῃ εἰς τὰ πλοῖα· αὐτὸς δ' ἔμεινεν εἰς τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα· τότε ὁ Φοῖνιξ αὐτὰ εἶπεν εἰς τοὺς γενναίους Ἕλληνας:

«Τώρα μὲν οἱ θεοὶ ἀληθῆς βραβεῖον εἰς τὸν Ἰδομενεά ἐχάρισαν, χωρὶς διόλου νὰ κοπιᾷσῃ, εἴτε μὲ ὀρμὴν, εἴτε μὲ χεῖρας καὶ μὲ τοὺς ὤμους, ἀλλὰ χωρὶς, αἶμα χωρὶς μόχθου, διότι ἐτίμησαν αὐτὸν ὡς πρεσβύτερον ὄλων· ἀλλὰ σεῖς οἱ ἄλλοι νέοι ἐτοιμάσθητε διὰ τὸν ἀγῶνα, διευθύνοντες ἀναμεταξύ σας ἐμπείρους τῆς γρονθομαχίας χεῖρας, καὶ τοιουτοτρόπως εὐφράνατε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως».

Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Φοῖνικος ἔβλεπον ὄλοι ἀλλήλους, ἀκούσαντες τοὺς λόγους του· ὀλίγον δ' ἔλειψεν ὄλοι ν' ἀπαρνηθῶσι τὸν ἀγῶνα, ἂν δὲν παρεκίνηει αὐτοὺς ὁ Νέστωρ, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Νηλέως διὰ τῶν ἐξῆς λόγων:

«Δὲν ἀρμόζει εἰς σᾶς, φίλοι, ἀνδρας ἐμπείρους εἰς τὰς μάχας καὶ εἰς τὴν βοήν των, ν' ἀποφεύγητε τὴν ἀξιαγάπητον γρονθομαχίαν, ἣ ὁποία μεγάλως εὐφραίνει τοὺς νέους καὶ δόξαν μετὰ τὸν ἀγῶνα περιάπτει εἰς αὐτούς· εἴτε εἰς τὰ μέλη μου ἢ προτέρα νὰ ἐνεφώλευε δύναμις, καθὼς ὅταν ἐθάπτομεν ἡμεῖς τὸν ἰσόθεον Πελλίαν, ἐγὼ δηλ. καὶ ὁ Ἄκαστος, δύο ἀνεψιοὶ εἰς εἰς συνερχόμενοι, ὅπταν ἐγὼ ἴσος ἐγινόμην μὲ τὸν θεῖον Πολυδεύκην εἰς τὴν γρονθομαχίαν καὶ τὸ αὐτὸ ἐλάβησαν βραβεῖον, ὅπταν εἰς τὴν πάλην καὶ αὐτὸς ὁ ἀνδρειότερος ὄλων Ἀγκαῖος μ' ἐφοβήθη καὶ μ' ἐτρόμαξε καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν νίκην μετ' ἐμοῦ, διότι πρότερον τὸν εἶχον νικήσει, ἂν καὶ ἦτο ἀνδρείος, εἰς τοὺς πολεμικοὺς Ἐπειοὺς· τότε αὐτὸς πεσὼν ἐλέρωσε τὴν ῥάχιν του ὑπὸ τῆς κόνεως, πλησίον εἰς τὸν τάφον τοῦ φονευθέντος Ἀμαρυγκέως· πολλοὶ δ' ἐθαύμασαν τὴν ὀρμὴν καὶ τὴν δύναμιν μου· διὰ τοῦτο ἐκείνος οὐδέποτε πλέον θῆβελησε νὰ ὑψώσῃ τὰς χεῖρας ἐναντίον μου, μὴ μολογῆτι γενναῖος ἦτο καὶ κρατερός· εἶχον δὲ λάβει τὸ βραβεῖον χωρὶς νὰ κυλισθῶ εἰς τὴν κόνιν· Παρῆλθεν ὁμοίως ἢ ἐ-

ποχὴ ἐκείνη καὶ τώρα, ἀλλοίμονον! γῆρας πικρὸν καὶ θλίψεις μὲ καταβαρύνουσι διὰ τοῦτο σᾶς προτρέπω νὰ πολεμήσῃτε εἰς τοὺς ἀγῶνας διότι εἰς ὑμᾶς, ὡς νέους, ἀρμόζουσιν οὗτοι· δόξα εἶναι βραβεῖος δι' ἓνα νέον τὸ νὰ βραβεύηται ἐν τῷ ἀγῶνι.

Τοιαῦτα τοῦ γέροντος εἰπόντος, ἠγέρθη ὁ ἀνδρείος πολεμιστῆς, ὁ υἱὸς τοῦ γενναιοκάρδου καὶ ἰσοθέου Πανοπέως, ὅστις ὕστερον εἶχε συνεργασθῆ καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐξολοθρευσάντος τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Καὶ ὁμοίως οὐδεὶς ἐτόλμα ν' ἀντιπαραταχθῆ ἐναντίον του εἰς τὴν γρονθομαχίαν· ἀλλὰ τοῦ φοβεροῦ πολέμου δὲν ἦτο τόσο ἐμπειρος καὶ τόσο ἀνδρείος δὲν ἐδείκνυτο ἐν ταῖς μάχαις. Καὶ βραβεῖος ὁ Ἐπειὸς χωρὶς νὰ ἰδρῶσῃ ἐμελλε νὰ φέρῃ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων περικαλλέστατα δῶρα, ἂν δὲν ἐπύρρητο ἐναντίον του ὁ υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Θησέως, ὁ πολεμιστῆς Ἀκάμας· μεγάλως δὲ γενναιοῦμενος, ἔλαβεν εἰς τὰς εὐκινήτους χεῖρας του σκληρὰ λωρία, μὲ τὰ ὁποία πολὺ ἐμπειρῶς περιέβαλε τὰς χεῖρας του ὁ Εὐηνορίδης Ἀγέλαος, παρορμῶν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν βασιλέα του· ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ βασιλέως Ἐπειοῦ οἱ συντρόφοι τὸν ἐνεθάρρουν καὶ τὸν ἐγενναίουν· αὐτὸς δὲ ὡς λέων ἐστάθη ἐν μέσῳ, περιτυλιγμένος μὲ δέρματα ξηρὰ βοδὸς φονευθέντος· μεγάλως δ' ἐθορούβουν ἐνεῦθεν καὶ ἐκείθεν οἱ λαοὶ, παρορμῶντες ἀμφοτέρως τοὺς πολεμιστὰς εἰς αἶμα τὰς χεῖρας νὰ μίξωσιν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὀρμητικοὶ ἐστέκοντο εἰς τοῦ ἀγῶνος τὰς συμπλοκάς, δοκιμάζοντες τὰς χεῖρας των, ἐὰν ἦσαν, καθὼς ποτὲ, εὐκίνητοι καὶ ἂν δὲν ἐθάρρουν ἐκ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου· ὕψωσαν δ' ἀμέσως τὰς χεῖρας των ἐναντίον, συνεχῶς πολυβλεπόμενοι· εἰς τὰς κορυφὰς δὲ τῶν ποδῶν των περιπατοῦντες, ἤλλαζον βραδέως τὰ γόνατά των, ἀποφεύγοντες ἐπὶ πολὺ τὴν δύναμιν των· ὄρμησαν δὲ, πυκνάς ὁμοιάζοντες νεφέλας, ὅταν μάλιστα συγκροόμενοι ἀναμεταξύ των εἰς τὰς ταχέας τῶν ἀνέμων ὄρμας γεννώσι τὴν φοβερὰν ἀστραπήν, ἐν ᾗ ἀπ' ἐτέρου βαρυκυττᾶ τῆς καταγιγῆδος ἢ ὀρμῆ· τοιουτοτρόπως

καὶ αὐτοὶ ἐκτύπων τὰς σιαγόνας μὲ τὰ ξηρὰ τῶν δέρματα· ποταμηδὸν τὸ αἷμα ἔρρεε καὶ ἐκ τῶν μετώπων τῶν καταρρέουσαι αἱ αἱματωμένοι τοῦ ἰδρωτὸς σαγόνες ἐφοινίκιζον τὰς παρειάτων· αὐτοὶ ὅμως ἀκαταπαύστως ἐπολέμου· καὶ ὁ Ἐπειὸς δὲν ἔπαυεν, ἀλλ' ὥρμα μὲ ἀκράτητον δύναμιν καὶ μὲ βοήν μεγάλην· τὰς κρατεράς του ὅμως χεῖρας ὁ ἔμπειρος εἰς τοὺς ἀγῶνας υἱὸς τοῦ Θησεῦς ἠνάγκαζεν ὅπως ἀσκόπως καὶ εἰς μάτην καταφέρωνται· διαχωρίσας δὲ διὰ τῆς ἐμπειρίας τὰς χεῖράς του, τὸν ἐκτύπησε σφοδρῶς εἰς τὰς ὀφρῦς, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ὀστοῦν· αἷμα ἔρρευεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του· ὀρμῶν δὲ μὲ τὴν βαρείαν χεῖρά του ἐκτύπησε τὸν Ἀκάμαντα εἰς τὸν κρόταφόν του καὶ τὸν ἔρριψε κάτω· τότε ταχέως ἀνεπήδησεν ὁ Ἀκάμας καὶ ὥρμησε κατὰ τοῦ γενναίου ἀνδρός, τὴν κεφαλὴν του κτυπήσας· αὐτὸς δὲ, ἐν ᾧ ὥρμα ὁ ἐχθρὸς του ὑποκλίνας ὀλίγον, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὴν ἀριστερὰν του χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἔσειεν ὀρμητικῶς τὰ λωρία του, ὡσαύτως ὅμως καὶ ὁ Ἀκάμας μὲ κάθε εἶδος φρονήσεως ἐξέτεινε τὰς χεῖράς του. Τέλος οἱ Ἕλληνες τοὺς διεχώρισαν, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐπολέμου διὰ τὴν περιπόθητον νίκην· τότε οἱ ὑπὲρταὶ ἔλυσαν ἐκ τῶν ἀνδρείων χειρῶν τῶν τὰ αἱματωμένα λωρία· ἀναπνεύσαντες δ' ὀλίγον ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐσπόγγισαν μὲ σπόγγους πολυτρόπους τὰ ἰδρωμένα μέτωπά των. Παρηγοροῦντες δ' αὐτοὺς οἱ σύντροφοι καὶ φίλοι τῶν ἐκάθισαν τὸν ἕνα ἀντικρὺ τοῦ ἄλλου, ὅπως λησμονήσῃσι τοιοῦτοτρόπως τὴν φρικαλέαν ὀργὴν των καὶ συμφιλιωθῶσιν. Καὶ οὗτοι μὲν, πεισθέντες εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν συντρόφων των, διότι εἰς τοὺς φρονίμους ἀνθρώπους ἡ πραότης πάντοτε ἐμφωλεύει, ἐφιλήθησαν, καὶ ἐλησμώνησαν τὴν τρομερὰν φιλονεικίαν των· ἡ δὲ μαυροκάλυπτος Θέτις ἐχάρισεν εἰς αὐτοὺς, οἵτινες τὰ ἐπεθύμου, ἀργυρωμένα ποτήρια δύο, τὰ ὅποια ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ Ἰάσωνος Εὐνήος ὡς ἀντίτιμον διὰ τὸν κρατερόν Λυκάωνα ἐνεχείρησεν εἰς τὸν ἰσόθεον Ἀχιλλεῖα ἐν τῇ πολυκυμάντῳ Δήμῳ· τὰ εἶχε δὲ κατασκευάσει ὁ Ἥφαιστος ὡς δῶρον διὰ τὸν ἕξοχον Διόνυσον, ὅταν ἔφερεν εἰς τὸν Ὀλυμ-

πον εἶναι θεῖον αὐξυγόν του, τὴν ἄνδοξον κόρην τοῦ Μίνωος τὴν ὅποιαν ὁ Θησεῦς, ἂν καὶ δὲν ἤθελεν, ἐγκατέλιπεν ὅμως εἰς τὴν θαλασσογυρισμένην Δίαν· τὸ Διόνυσος πάλιν πληρώσας αὐτὰ ὑπόνεκταρος τὰ ἐχάρισεν εἰς τὸν υἱὸν του Θόαντα ὡς δῶρον· αὐτὸς δὲ τὰ ἔδωκε μὲ ἄλλα πολλὰ κτήματα εἰς τὴν Ἰψιπύλειαν, ἥτις τὰ ἄρσεν εἰς τὸν υἱόν της, ὅστις τὰ παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα ἐνεκά τοῦ Λυκάωνος· καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Θησεῦς, τὸ δὲ ἄλλο ἔφερεν εἰς τὰ πλοῖά του· ὁ κρατερός Ἐπειὸς μετὰ μεγάλης χαρᾶς. Αὐτῶν δὲ ὄλων τὰς πληγὰς καὶ τὰ οἰκτρά κτυπήματα προθύμως ἰάτρυσεν ὁ Ποδαλείριος, πρῶτον μὲν ἐκμυζήσας ὁ ἴδιος τὴν ὕλην των καὶ ἔπειτα ἐμπείρως συγκολλησας αὐτά· ἐπέθεσε δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ ἰατρικὰ ἐκείνα, ὅσα εἶχε μάθει παρὰ τοῦ πατρὸς του προηγουμένου δι' αὐτῶν καὶ αὐτὰ αἱ ἀνιάτοι πληγαὶ τῶν ἀνθρώπων ἰατρεύονται ἐκ τῶν θανάτηφόρων πόνων· ἀμέσως λοιπὸν καὶ τῶν ἀθλητῶν τὰ πρόσωπα καὶ αἱ καλλίκομοι κεφαλαὶ ἰατρεύθησαν καὶ διεχύθησαν ταχέως οἱ πόνοι των.

Εἰς δὲ τὴν ταξοσύνην, ὁ Τεύκρος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Οἰλέως ἠγέρθησαν, οἵτινες καὶ πρότερον εἶχαν δοκιμάσει τὰς δυνάμεις των εἰς τὸ τρέξιμον. Τότε ὁ ἀνδρείος Ἀγαμέμνων ἔβαλε μακρὰν ἰππουριδοφόρον περικεφάλαιαν καὶ εἶπεν ὅτι ἐκεῖνος ἤθελεν ἀριστεῦσαι, ὅσας ἤθελε κόψει διὰ τοῦ ὄξους σιδήρου του τὰς τρίχας αὐτῆς· πρῶτος ὁ Αἰίας ἐξηκόντισε βέλος κατ' αὐτῆς καὶ ἐκτύπησε τὴν περικεφάλαιαν, ἐν ᾧ ὁ σιδηρὸς του ὄξυν ἀφῆκε συριγμὸν Ὀρμητικὸς δὲ καὶ Τεύκρος, ὁ δεύτερος τὸ βέλος τοῦ ἔρριψε καὶ ἀμέσως ἀπέκλιψε τὰς τρίχας του. Ἀνευφήμησαν οὖν οἱ ἰδόντες τὴν ἀνδρίαν τοῦ Τεύκρου καὶ μεγάλως ἐδόξαζον αὐτῶν ὅστις, μολονότι πληγὴ σκληρὰ ἔβασαν ἔζε τὸν σκληρὸν πῶδα αὐτοῦ, διόλου ὅμως πῶν ἐπειράχθη ἐπὶ αὐτῆς διευθύνων· ἐκ τῆς χεῖρός του ὁ βέλος παχυμετὲς, εἰς αὐτὴν τοῦ Πηλέως ἠσυχέως ἐχάρισεν τὰ ἱερὰ ὀσπλάσι σὺν ἰσότητος Τρωϊλοῦ τὸν ὅποιον (ἐγέννησεν δὲ) Ἐκάστη ἐν τῇ θαυμαστῇ Τροίᾳ· ἀριστον ἐξ ἔθλων πῶν νέων (παλλήκαρων), ἀλλὰ διόλου δὲν ὠφελήθη

παρ' αὐτοῦ, διότι τὸ ξίφος καὶ ἡ ἀνδρὶς τοῦ σκληροῦ Ἀχιλλεύως ἐστέρησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ζωῆς· καὶ καθὼς ὅταν εἰς δροσερὸν καὶ καλλιβλαστον κῆπον κόψῃ τις μὲ νεοακονισμένον δρέπανον στάχυν τινα ἢ μήκωνα (παπαροῦναν) πλησίον λάκκου ὑδροῦ βλαστάνοντα καὶ δὲν ἀφίη αὐτὸν εἰς τὸ γλυκὺ τέλος του νὰ φθῆσῃ μηδὲ νὰ ἔλθῃ ἐκ νέου εἰς σπóρον, ἀλλὰ κενὸν καὶ ἄσπορον θερίζει αὐτὸν δι' ὄξους σιδήρου, ἐν ᾧ ἔμελλε ν' αὐξήσῃ εἰς τὸ δροσερὸν ἔαρ, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸν θεόμορφον υἱὸν τοῦ Πριάμου ἐφόνευσεν ἄχρονον καὶ ἄτριχον ἀκόμη, ἀνυμφον τὸν δυστυχῆ καὶ μετὰ τῶν νηπίων οἰκουροῦντα εἰσέτι· καὶ ὅμως σκληρὰ εἰμαρμένη εἰς τὸν ἀνθρωποκτόνον τὸν ἔφερε πόλεμον ἤδη ἐμβαίνοντα εἰς τὴν πολυθέλγητρην νεότητα, εἰς ἡλικίαν δηλ. καθ' ἣν ἀκμάζουσι θαρράλεως οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ καρδιά των οὐδενὸς ἔχει ἀνάγκην.

Ἀκολούθως πολλοὶ ἐδοκίμασαν νὰ ρίψωσι διὰ τῶν εὐκινήτων χειρῶν των πελώριον καὶ στιβαρὸν δίσκον· υἰόνος δ' ὁ φιλοπόλεμος Αἴας ἔρριψεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς βαρείας χειρὸς του ὡς κλάδον ξηρανθέντα δρυὸς ὄρεινης, ἐν καιρῷ μάλιστα θέρους, ὅταν ὅλα τῆς γῆς τὰ χωράφια καταξηραίνωνται. Ὅλοι δὲ κατεπλήχθησαν ὅταν ἐπέταξεν ἐκ τῶν χειρῶν του τόσος πελώριος σίδηρος τὸν ὁποῖον μόλις δύο ἄνθρωποι μετὰ πολλοῦ κόπου ἤθελον σηκώσι. Τὸν δίσκον τοῦτον ἔρριπτε κατὰ πρῶτον εὐκόλως ἐκ τῆς χειρὸς του ὁ ἀνδρῆϊος Ἀνταῖος, τὰς δυνάμεις του δοκιμάζων, πρὶν ἢ δαμασθῆ ὑπὸ τὴν στιβαρὰν τοῦ Ἡρακλέους χεῖρα· λαβὼν αὐτὸν ὁ μέγας Ἡρακλῆς μὲ ἄλλα πολλὰ λάφυρα, τὸν εἶχεν ὡς ἀγῶνα τῆς ἀνδρείας χειρὸς του. Τὸν ἐχάρισεν ἀκολούθως εἰς τὸν ἀνδρῆϊον Αἰακίδην, ὅπταν μετ' αὐτοῦ ἐκυρίευσεν τὴν ἔνδοξον πόλιν τοῦ καλλιπύργου Ἰλίου· ἐκεῖνος τὸν ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του, αὐτὸς δ' ἔφερεν αὐτὸν εἰς Τροίαν ἐν ταῖς ταχυπλόοις πλοίοις ὅπως, ἐνθυμούμενος τὸν πατέρα του, προθυμώτερον πολεμῆ με τοὺς ἀνδρῆϊους Τρῶας καὶ ὅπως εἶναι ἀγῶν διὰ τὸν δοκιμάζοντα τὰς δυνάμεις του. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν δίσκον ἔρριψεν ὁ Αἴας ἀπὸ τῆς στιβαρᾶς

χειρὸς του. Εἰς αὐτὸν τότε ἡ Θέτις ἐχάρισε τὰ ἔνδοξα ὅπλα τοῦ ἰσοθέου Μένεμος, τὰ ὁποῖα μεγάλως ἐθαύμασαν οἱ Ἕλληνας ὅλοι, διότι ἦσαν πελώρια· μετὰ χαρᾶς ἀνεκφράστου τὰ ὑπεδέχθη ὁ ἀνδρῆϊος Αἴας, διότι εἰς μόνου αὐτοῦ τὰ στιβαρὰ μέλη ἤρμυσαν, εἰς τὸ ἀπροσπέλαστον δέρμα του προσκόλλεθéntα. Ἀνεσθήκως δ' ἔπειτα τὸν ἱερὸν δίσκον, διότι ἐτέρπετο μεγάλως, ἐπιθυμῶν νὰ ἐξασκήσῃ τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

Τότε πάλιν πλείστοι ὅσοι ἠγέρθησαν νὰ πολεμήσωσιν εἰς τὸ πῆδημα· ἠρίστευσε δὲ ὁ ἀνδρῆϊος Ἀγαπήνωρ ὑπερπιδῆσας τὰ ὀρισθέντα σημεῖα. Εἰς αὐτὸν ἡ θεὰ Θέτις τὰ ὠραῖα ὅπλα τοῦ μεγάλου Κύκνου ἐχάρισε· διότι αὐτὸν, πολλοὺς φονεύσασα κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Πρωτεσίλαου, ἐφόνευσεν ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, τὸν πρῶτον ἐκ τῶν ἀρίστων πολεμιστῶν· ὀργῇ δὲ μεγάλη εἶχε καταλάβει τοὺς Τρῶας.

Εἰς δὲ τὸ ἀκόντιον μεταξὺ ὄλων τῶν ἀθλητῶν ἠρίστευσεν ὁ Εὐρύαλος. Ἀνευφήμησαν τότε ὅλοι οἱ λαοὶ, διότι δὲν ἠλπίζον ν' ἀριστεύσῃ ἐκεῖνος, καθὼς οὔτε εἰς τὸ πικρὸν βέλος διὰ τοῦτο καὶ ἡ μήτηρ τοῦ πολεμικοῦ Ἀχιλλεύως φιάλην μεγάλην τῷ ἐχάρισε, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ποτε ὀλόγγυρον ὁ Ἀχιλλεύς, κτυπήσας διὰ τοῦ δόρατος τὸν Μύκητα, ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν Τρωϊκὴν τῆς Λυρνησοῦ πόλιν.

Τότε ὁ γενναῖοκαρδος Αἴας, ἐπιθυμῶν νὰ πολεμήσῃ διὰ χειρῶν καὶ ποδῶν, ἀναστάς προσεκάλει εἰς τὸ μέσον τὸν ἀριστον ἐκ τῶν ἠρώων· αὐτοὶ δὲ βλέποντες αὐτὸν, ἐθαύμαζον τὸν γενναῖον καὶ ἀνδρῆϊον πολεμιστὴν· καὶ κἀνεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐτόλμησε ν' ἀντιπαραταχθῆ ἐναντίον του, διότι φόβος φρικαλέος κατεκερμάτισεν ὄλων τὴν ἀνδρίαν καὶ ὅλοι ἐφασθούντο, μήπως κτυπήσας τινα μὲ τὰς ἀκαταβλήτους χεῖράς του πληγώσῃ κἀνεὸς πρόσωπον καὶ ἀνάστον δυστυχίαν πραξενήσῃ εἰς αὐτὸν τὰ βλέμματα ὄλων εἰς τὸν γενναῖον Εὐρύαλον προσηλθούντο, ἐμπεῖρον τῆς γρονθομαχίας καὶ καλῶς τὰ πάντα γνωρίζοντα· ἀλλ' αὐτὸς πρὸς ὅλους εἶπε τὰ ἑξῆς, τρέμων τὸν θρασευκάρδιον ἀνδρᾶ:

« ὦ φίλοι, εἰς ἄλλον ὁπότεν δῆποτε ἐκ τῶν Ἑλλήνων θάναμαι ἢ ἀντιπαρά-αχθῶ, ὄχι ὁμῶς καὶ εἰς τὴν Αἴαντα, διότι πολὺ τὸν φοβοῦμαι, ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ἐφ' ἡμῶν· θά μού σπαράξῃ δὲ τὴν καρδίαν, ἂν ὠργισμένος κατ' ἐμοῦ ἐπισκῆψῃ καὶ ἂν συμπλακῶ μὲ τοιοῦτον ἀκατάβλητον ἄνδρα δὲν ἐλπίζω σώως εἰς τὰ πλοῖά μου νὰ ἐπιστρέψω. »

Τοιαυτὰ εἰπόντος, ἐγέλασαν· εὐφράνθη δ' ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ὀ κρατερῆκαρδος Αἴας ἔλαβε δὲ καὶ δύο τάλαντα ἀργυρᾶ, τὰ ὅποια ἔδωκεν αὐτῇ ἡ Θέτις διὰ τὸν ἀγῶνα χωρὶς δῖου νὰ κοπίασῃ αὐτὸς· βλέπουσα δὲ τὸν Αἴαντα ἐνθυμήθη τὸν παῖδα αὐτῆς καὶ βαρέως ἐθρήνησεν.

Ὅσοι δὲ πάλιν διὰ τὴν ἵππασίαν ἐφρόντιζον, προθύμως ἀνεπήδησαν εἰς τὸν διεγεγθέντα ἀγῶνα· πρῶτος ἐξῆλθεν εἰς τὸ μέσον ὁ Μενέλαος, ἔπειτα ὁ Θρασύφρων Βύρπυλος, κατόπιν ὁ Εὐμηλος, ὁ Θόας καὶ ὁ Ἰσθῆος Πολυποίτης. Ἐγαλίνωσαν ἀμέσως τοὺς ἵππους, καὶ σπεύδοντες τοὺς ἐξευξαν εἰς τὰ ἄρματα (ἀμάξας), σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντες τὴν πολυθέλητηρον νίκην. Ὄρισαν ὅλοι εἰς τὴν μάχην βαινόντες ἐφ' ἀριμάτων καὶ διασχίζοντες τὴν ἄμμου· ἐστάθησαν τότε ἐπὶ τῆς νύσσης καὶ ἔλαβον ἀμέσως τοὺς χαλινούς εἰς τὰς κρατεράς τῶν χειρῶν, ἐν ᾧ, ἀφ' ἐτέρου, χρομετιζόντες εἰς τὰ ἄρματα οἱ ἵπποι ἤσθμαινεν δυνατὰ, ἐπιθυμοῦντες νὰ πηδήσωσι· ἐκτύπων συνεχῶς τοὺς πόδας τῶν, ὕψωσαν πρὸς τὰ ἄνω τὰ ὦτά των· καὶ ἔβρεχον τοὺς χαλινούς με τοὺς ἀφρούς των. Σπεύδοντες δὲ οἱ ἵπποι ἐμάστιζον τοὺς ἀνδρείους καὶ ελαφρόποδας ἵππους, ἐν ᾧ αὐτοὶ, ταχείας ὁμοιάζοντες Ἀρπυίας, ταχέως ἐξεπηδῶν ὀρηκτικοὶ εἰς τὸν ζυγὸν καὶ πετώντες τὰ διασχίζονα τὴν γῆν ἄρματα ἔσυρον· τοσοῦτον δ' ἔτρεχον οἱ ἵπποι, ὥστε οὔτε οἱ τροχοὶ τῶν ἄρμάτων ἔγχε ἀφινον διαβάσεως (1), οὔτε οἱ πό-

(1) Ἐνὶ τῷ κειμένῳ ὑπάρχει ἄρματα το τροχία, ὅπερ σημαίνει: τρέφειν ἵππους διὰ τὴν ἀρματοδρομίαν. Ἡ σημασία θύμας αὕτη οὐδὲν συμβιβάζεται μετὰ τῆς ἐννοίας· Ὅθεν ἡμεῖς ἐθεωρήσαμεν τὴν λέξιν μᾶλλον ὡς τυπογραφικὸν λάθος καὶ ἀντικαταστήσαμεν αὐτὴν

δες τῶν ἵππων ἐγκατελίμπανον κἀνὲν σημεῖον. Πολὺς δὲ κοπιότος ἀνυψοῦτα εἰς τοὺς αἰθέρας ἐκ τῆς πεδῆσδος, καπνὸν ἢ ὀμίχλην ὁμοιάζων τὴν ὁποίαν χύνει εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἡ ὄσμη τοῦ Νότου ἢ τοῦ Ζεφύρου, ἔσαν θυελλὰ διεγερθῆ καὶ βροχὴ καταβρέχη τὰ ἄρη· ὀρηκτικῶς ἐπέδων τοῦ βύτμου οἱ ἵπποι· αὐτοὺς ἠκολούθουν οἱ τοῦ ἰσθῆος Θόαςτος, ἄλλος δ' ἄλλοθεν ἐφώναζε μετ' ἀλαλαγμοῦ ἐπὶ τῶν ἀρμάτων καὶ ἐφέροντα ὀρηκτικοὶ ἐπὶ τῆς εὐρυχώρου πεδιάδος.

Ἐκ τοῦ ἀγῶνος τούτου νικητὴς ἐξῆλθεν ὁ Ἀτρεΐδης· χαρὰν μεγάλην ἠγάθη ἐπὶ τῇ νίκῃ του· τότε οἱ ὑπὸρέται ἔλυσαν ἐκ τοῦ ζυγοῦ τοὺς μεγάλως ἀσθμαίνοντας ἵππους των. Καὶ ἄλλοι δὲ ὅσοι ἐπολέμησαν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ τρεξίματος, ἔλυσαν ἐκ τοῦ ζυγοῦ τοὺς θυελλόποδας ἵππους των. Τοῦ δὲ ἰσθῆος Θόαςτος καὶ τοῦ πολεμιστοῦ Βύρπυλου τὰς πληγὰς ὅλας καὶ τὰ καταξοχίσματα τοῦ δερμάτος των τὰ ὅποια ἐπαθῶν ἦσαν ἔπεσαν ἐκ τοῦ ἄρματος προθύμως ἰάτρευσεν ὁ Πυθαγόρας. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἠγάλλετο ὁ Ἀτρεΐδης διὰ τὴν νίκην· εἰς αὐτὸν δ' ἐχάρισεν ἡ καλλίκομος Θέτις ὠραῖον χρυσοῦν πεπήμεν, πλούσιον κτήμα τοῦ ἰσθῆος Πηλεΐδος, πρὶν ἂν μὴς ὁ Ἀχιλλεὺς πολιορκήσῃ τὴν ἐνδοξὴν πόλιν τῶν Θηβῶν.

Ἄλλοι δ' ἀφ' ἐτέρου ἵππους χωρὶς ἀμάξας ἵτοίμασαν διὰ τὰ τρεξίματα, λαβόντες δ' εἰς τὰς χεῖρας των μᾶστιγας δερ-

διὰ τῶν ἀρμάτων το τροχία, ἧς σημαίνοντα τὴν διὰ τῶν τροχῶν ἐχάραξιν ἐν τῇ γῇ ἰχνῶν ἢ σημεῖον συμβιβάζεται πολὺ καλῶς πρὸς τὴν ἐννοίαν.

(1) Ἐνταῦθα ἔλλειπουσιν ἐκ τοῦ κειμένου στίχοι, ἢ ἔλλειψις τῶν ὁπῶν οὐκ ὀλίγον μᾶς ἐξάλισεν. Θελήσαντες νὰ μὴ διακόψωμεν τὴν ἔννοιαν καὶ νὰ μὴ ἑλισσομεν καὶ τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, ἀφῆρασαμεν περὶ τοὺς ὀκτώ περίπου στίχους, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ὅπως συνεχίσωμεν τὸ νόημα. Ἄν ὑπὸ τινων θεωρηθῶμεν ἰερότυλοι, θὰ παρακαλῶμεν τοὺς ἐπικριτὰς μας ν' ἀνεύρωσιν ἄλλον διορθώσεως τρόπον, ἀναμνησκόντες συνάμα εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν πρόκειται νὰ μεταφράσωμεν φιλολογικῶς τὸ κείμενον, λέγειν ὅτι, πρὸς λέξιν, ἀλλὰ, ἀνατρεπνόντες τὰ νοήματα ἀλληλένδετα, νὰ θέλωμεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν.

ματίνας και πηδήσαντες ἐπ' αὐτῶν ἐκάθισαν· οἱ δὲ ἵπποι, ἀφρούς ἐκ τοῦ στόματος καταχύνοντες, ἔτρωγον τοὺς χαλινοὺς και, με τοὺς πόδας τῶν κτυπῶντες τὴν γῆν, ἐπεθύμουν νὰ τρέξωσιν ὠρίσθη ἀμέσως ὁ δρόμος τῶν και, πηδήσαντες ταχέως ἐκ τῆς νύσσης, ἔσπευδον ὅπως συναγωνισθῶσιν, ὅμοιοι κατὰ πάντα με τὰς θυέλλας τοῦ βαρυπνοῦ Βορρᾶ ἢ τοῦ ἠχηροῦ Νότου, ὅταν με καταιγίδας και με βαρείας πνοᾶς ἐπισκῆπτῃ και ἀνατέλλῃ εἰς τὸν οὐρανὸν προγνωστικὸν σημεῖον, πολυθακρύτους τάλαιπωρίας φέρον εἰς τοὺς ναύτας· τοιουτοτρόπως ἐτινάζετο ἐκ τῶν ποδῶν τῶν ἢ κόνις και ἔτρεμεν ἢ γῆ. "Ἐκαστος δ' ἐξ αὐτῶν ἐφώναζε τοὺς ἵππους του, διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς κτυπῶν συνεχῶς διὰ τῆς μᾶστιγος, και διὰ τῆς ἄλλης σείων ἀκαταπαύστως εἰς τὰς σιαγόνας τῶν ἵππων τὸν βαρυκτυπῶντα χαλινόν· ὀρμητικοὶ ἔσπευδον οἱ ἵπποι και ἀκατάσχετος βοῆ μεταξὺ τῶν λαῶν διηγέρθη, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου οἱ ἀθληταὶ ἐπέτων ἐπὶ τῆς εὐρυχώρου πεδιάδος. Και βεβαίως ἤθελε νικήσει ὁ ἐξ "Αργούς ταχυκίνητος ἵππος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐκάθητο ὁ Σθέnelος, ἀν δὲν ἐξήρχετο πολλάκις τοῦ δρόμου και δὲν ἔσθανεν εἰς τὴν πεδιάδα· δὲν κατόρθωσε δὲ νὰ τὸν γυρίσῃ αὐτός, διότι ἦτο ἀπειρος εἰσέτι τῶν ἀγῶνων ὁ ἵππος. Ἡ γενεὰ του ὅμως δὲν ἦτον ἀσήμαντος, διότι ἐκ τοῦ ταχέως κατήγετο Ἄριωνος τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἢ Ἄρπυια συζευχθεῖσα με τὸν ἠχηρὸν Ζέφυρον και κατέστησεν αὐτὸν ἀνώτερον ὅλων τῶν ἵππων, ὡς συναγωνιζόμενον με τοὺς ταχείς του πόδας μ' αὐτὰς τὰς ὀρμητικὰς καταιγίδας αὐτὸν ὁ Ἄδραστος ἔλαβεν ἐκ τῶν θεῶν ὡς δῶρον, ἐκ τῶν ὁποῖων κατήγετο ἕκείνος (1)· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Τυδέως τὸν ἐχάρισεν ὡς δῶρον εἰς τὸν σύντροφόν του ἐν τῇ θείᾳ Τροίᾳ· αὐτὸς λοιπὸν μεγάλως εἰς τοὺς πόδας του ἐμπιστευόμενος τὸν ἔφερεν, ὄντα ταχύπου, εἰς ἀγῶνα και εἰς φιλονεικίαν μετὰ τῶν ἄλλων ἵπ-

(1). Και ἐνταῦθα ἔλλειπον οἱ στίχοι, ἢ ἔλλειψις τῶν ὁποῖων δὲν κατακτρέπει τὸ νόημα.

πων νομίζων ὅτι αὐτὸς θ' ἀριστεύσῃ ἐν τῇ ἵπκασίᾳ· και ὅμως δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν του ἀγωνιζόμενος εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἀχιλλέως, διότι δεύτερος ἦλθε και ὑπερτέρησεν αὐτοῦ, ἀν και ἦτο ταχύς, ὁ Ἄτρεΐδης με τὴν ἐμπειρίαν του· οἱ δὲ λαοὶ ἐδόξαζον τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν τολμηρὸν Σθέnelον και τὸν ἵππον του, διότι δεύτερος μετὰ τὸν Ἄτρεΐδην ὑπῆρξεν, ἀν και πολλάκις ἐξω τῆς νύσσης εἶχεν ὀρμήσει μεγάλως βοῶν διὰ τῶν ποδῶν και τῆς ἀνδρίας του.

Τότε εἰς τὸν Ἄτρεΐδην, ἀγαλλόμενον διὰ τὴν νίκην, ἐχάρισεν ἢ Θεΐτις τὸν ὀλόργυρον θώρακα τοῦ θεογενοῦς Πολυδώρου· εἰς δὲ τὸν Σθέnelον ἔδωκε, τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν τοῦ Ἀστεροπαίου, δύο δόρατα και ζώνην ἰσχυράν· εἰς ὅλους δὲ τοὺς ἄλλους ἵππεις, ὅσοι ἠγωνίσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην περὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως, ἔδωκε δῶρα παντοειδῆ· μεγάλως δ' ἐλυπεῖτο ὁ υἱὸς τοῦ πολεμικοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεὺς διότι αὐτὸν, ἐπιθυμοῦντα νὰ καταδείξῃ τὴν δύναμίν του, ἀπεμάκρυνεν ἐκ τῶν κρατερῶν ἀγῶνων ἢ σκληρόπνοος πληγὴ του, ἣτις ἦνοιξεν εἰς τὸ σῶμά του, ὅταν τὸν ἐκτύπησεν ὁ ἀνδρείος Ἄλκιων, πολεμοῦντα περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ ἀνδρείου Ἀχιλλέως.

BIBLION ΠΕΜΠΤΟΝ.

Τελειωθέντων λοιπὸν τῶν ἀγῶνων, ἔβαλε τότε ἐν μέσῳ ἢ θεὰ Θεΐτις τὰ ἀθάνατα ὅπλα τοῦ γενναίου Ἀχιλλέως· ἔλαμπον δὲ τὰ καλλιτεχνήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασεν εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ τολμηροκάρδου Ἀχιλλέως ὁ θεὸς Ἥφαιστος. Εἰς αὐτὰ λοιπὸν ὅπου ἠργάσθη τοῦ θεοῦ ἢ ἐξοχος τέχνη, ἔκειντο ὁ οὐρανός, ὁ αἰθήρ, ἢ γῆ, ἢ θάλασσα, οἱ ἀνεμοί,

καὶ νεφέλαι, ἢ σελήνη, ὁ ἥλιος, περὶ ἡμισφαιρὰ ἐὼς καὶ ἔκει. Ἡ-
σαύτως ἐπισημαίνονται ὅσοι οἱ ἀστερισμοί, οἱ εἰς τὸν ἀγὰν ὑ-
ρανὸν διεσπαρμένοι, ὑπεράνω τῶν ὑπὸ τῶν ἡτῶ διακεχυμένης ὁ
ἀπειρος ἀήρ. Ἐκεῖ ἐπέτιον ἠρώδης πανχυκεῖς, αἵτινες πρὸς
ζώσας καὶ ἀναπνεύσας ὁμοιάζον. Ἐξωγραφεῖτο δὲ καὶ αὐτὴ
ἢ Ἰηθὺς (1), καὶ αὐτὸ τὸ βαθύ φέσμα τοῦ Ὀκεανοῦ, ἐκ τοῦ
ὀπίου ἀπέφθον τὰ βεῖθρα τῶν ἡλίχρων ποταμῶν, κιλινδομέ-
νων ἄλλου ἐξ ἄλλου μέρους κύκλῳ τῆς γῆς. Πολλὰ ὠραία ἐξω-
γραφοῦντο εἰς τὰ ὑψηλά ὄρη λέοντες τρομεροί, ὄως ἀναιδεῖς
(τσακάλια), ἀρτρι φρικαλέαι, παρδάλεις καὶ χοῖροι κρατεροί,
βροντοκτύπωντες τοὺς ὀδόντας αὐτῶν εἰς τὰς ἀγρίας σιαγόνας
τῶν. Ὁπίσω αὐτῶν ἦσαν ἀγρόται, ἄλλοι μὲν τοὺς δυνατοὺς
διευθύνοντες κύνας καὶ ἄλλοι μὲ πέτρας καὶ εὐκίνητα ἀκόν-
τια κτυπῶντες ἀργάζοντο ὡσάν νὰ ἦσαν ζῶντες. Ἐκεῖ ἐπι-
σης καὶ ὀλεθροὶ πόλεμοι καὶ φοβερά ὄχλοσθῆ ἐξωγραφεῖτο,
ἐνθα ἐφρονέοντο μὲν οἱ λαοὶ ἀναμῖξ μὲ τοὺς ἵππους αὐτῶν,
ἐποτίζετο δὲ ἡ γῆ ἐν τῇ ἀνικητῷ ἀσπίδι μὲ ἄφθονον αἶμα,
ἐπείχετο δ' ἀπ' ἐτέρου ὁ Φόβος, ὁ Δεῖμος (2) καὶ ἡ πολυστέ-
νακτος Ἐνωῦ, μεμολυσμένα τὰ μέλη τῆς ἔχουσα ἐξ αἵματος
μισσαροῦ. Δὲν ἔλειπεν ὅμως ἐκεῖθεν οὔτε ἡ ὀλεθρία Ἐρις,
οὔτε αἱ κρατερόψυχοι Ἐρινύες, ἐκεῖνη μὲν ἀκατασχέτως εἰς
τὸν πόλεμον παρακινούσα τοὺς ἀνδρας νὰ ἔλθωσιν, αὐταὶ δὲ
πνεύσαι τῶν ὀλεθρίων φλογῶν τὴν ὁρμήν. Καὶ αἱ Μοῖραι
ἐκεῖ ἀδυσωπῆτως κατέστρεφον μετ' αὐτῶν δ' ἐνυπῆρχε καὶ
τοῦ φρικαλέου θανάτου ἡ ὁρμὴ καὶ μάχαι μισσαραὶ καὶ ἀπο-
τρόπαιοι ἐν ταῖς ὁποίαις οἱ πολεμισταὶ αἶμα καὶ ἄφθονον ἰ-

(1) Διὰ τῆς Ἰηθὺς ἡτις τὴν θυγατέρα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς
καὶ τοῦ βλάστου τοῦ Ὀκεανοῦ ὑπένοιεταὶ ἐν τῷ βλάστῳ τῆς θαλάσσης.
(2) Θεοὶ ποῖται ἐν τῷ βλάστῳ τῆς θαλάσσης καὶ ἀναστάσεις εἰσελ-
εῖν ὁ φόβος ὁ πρῶτος καὶ ἡ ἀκατασχέτως αἵτινες διαγέρονται ὁρμη-
καὶ ἐν ἄρα καθ' ἡν κρατεῖ τοῦ πολέμου ἡ σάλπιξ. Ἡ δ' Ἐνωῦ ἦτο
θεοὶ τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Ἀρεῖος σύντροφος.

δρώτα κατέχοντο εἰς τὴν γῆν. Καὶ αὐταὶ δ' αἱ ἀναιδεῖς Γορ-
γόνες (1) εὐρίσκοντο ἐκεῖ καὶ μετ' αὐτῶν εἰργάζοντο δράκοντες
πλεξιδόφοροι, τρομακτικοί, φοβεράν γλῶσσαν περιστρέφοντες
ἐξω τοῦ στόματός των. Ἐκεῖνα λοιπὸν τὰ καλλιτεχνήματα
θαῦμα μέγα ὑπῆρχον, καὶ φόβον οὐκ ὀλίγον ἐπέπνεον εἰς τοὺς
θεατὰς, διότι πρὸς ζῶντα ὁμοιάζον. Ὅχι δὲ μόνον τοῦ πο-
λέμου τὰ τέρατα ἦσαν ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ τῆς περικαλλοῦς εἰρή-
νης τὰ ἔργα εὐρίσκοντο κάπου μακράν. Ἐκεῖ λοιπὸν φυλαὶ ἀ-
ναριθμητοὶ πολυπαθῶν θνητῶν κατόκουον τὰς ὠραίας πόλεις,
τὰς ὁποίας ἐκυβέρνηα ἡ δικαιοσύνη καὶ οὔτινες εἰς διάφορα κα-
τεγίνοντο ἔργα, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου τ' ἀλώνια ἐβριθον καρπῶν
καὶ ἡμαζεν ἡ μαύρη γῆ. Ἐξωγραφεῖτο δὲ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ
Ἡραίου κατασκευασθεῖσαν ἀσπίδα τὸ τραχὺ καὶ κατάσκλη-
ρον ὄρος τῆς θεῖας Ἀρετῆς (2), ἡτις ἐπέτεκετο εἰς τὴν κορυφὴν
ἐπὶ φοῖνικος, ὑψηλὴ καὶ μέχρι οὐρανοῦ ἀναβάνουσα. Ὅλοι
δὲ οἱ εἰς τὸ ὄρος φθάνοντες δρόμοι ἐβριθον σκοπέλων καὶ ἀπε-
μάκρυνον τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ὠραίας ταύτης ὁδοῦ, διὰ
τὸ ὅποσον πολλοὶ μὲν ὀπισθοδρόμου ὀπίσω, φοβούμενοι τὰς
τραχείας καὶ δυσβάτους ὁδοὺς, ὀλίγοι δ' ἀνέβαινον καθῆδροι
τὸν ἱερὸν δρόμον. Καὶ θεριστὰς ἐκεῖ ἐβλεπέ τις, πηγαίνοντας
εἰς τὰς εὐρείας αὐλακίας μὲ τὰ νεοακονισμένα δρέπανά των,
ἀναριθμητὰ δέματα εἰς τὰς χεῖράς των κρατοῦντας καὶ γεν-
ναίως προβαίνοντας εἰς τὰς ἐργασίας των. Ἐκ τῶν βοῶν δὲ,
οὔτινες αἰωνίως τὸν αὐχένα των ὑπὸ βαρῶν ζυγῶν κλίνουσιν,
ἄλλοι μὲν ἔσυρον ἀμάξας φορτωμένας ἀπὸ σωρῶν ἀσταχύων
καὶ ἄλλοι ἠρότρευνον τὰς γαίας, μαυρίζοντες ὀπίσω των τὴν

(1) Αἱ Γοργόνες ἦσαν τρεῖς θυγατέρες τοῦ Φόβου καὶ τῆς Κητοῦς,
Εὐρύαλη, Σθενὸ καὶ Μέδουσα, τερατώδεις οὐσαι καὶ ὀρισιπλόκαμοι καὶ
διὰ τοῦ βλοσυροῦ αὐτῶν βιέματος ἀπολιθοῦσαι τοὺς ἀνθρώπους.
(2) Ὁ ποιητὴς ἐν ταῦθα θεοποιῶν τὴν Ἀρετὴν διδάσκει αὐτὴν χα-
ρακτῆρας ἀκοῦντος, νομίζομεν, ἐκφραστικῶς, παρουσιάζων τὴν πρὸς
τὸ ὄρος αὐτῆς ἀγούσαν ὁδὸν πλήρη σκοπέλων καὶ βράχων δυσβάτων
καὶ ὀλίγου ὄντας τοὺς γενναίους πρὸς αὐτὴν σταδιοδρομοῦντας.

γῆν καὶ ἀκολουθούμενοι ὑπὸ γεωργῶν, κέντρα ἀνά χειρας κρατούντων, διὰ τῶν ὁποίων ἐκέντων αὐτούς. Ἡ δὲ ἐργασία τῶν ἦτον ἀκατάπαυστος. Κιθάραι ὑπῆρχον ἐκεῖ, αὐλοὶ καὶ εὐωχίαι· αἱ δὲ γυναῖκες ἐχώρευον μὲ τούς ἐλαφροὺς ἐκείνους πόδας τῶν καὶ ἀνέπνεον ὡσάν νὰ ἦσαν ζῶσαι. Πλησίον δὲ τοῦ χοροῦ καὶ τῆς ἀξιεράστου εὐωχίας ἀνῆρχετο ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ καλλιστέφανος Κύπρις, περὶ τὴν ὁποίαν περιεπέτα γλυκὺς καὶ χαριεὶς ὁ Ἔρως (1). Ἐμειδία δὲ ἐρωτύλως ὁμοῦ μὲ τὰς καλλικίμους Χάριτας (2). Κ' αἱ θυγατέρες δὲ τοῦ γενναιοφύχου Πηλέως ἐξήρχοντο τῆς ἀχανοῦς θαλάσσης, φέρουσαι τὴν ἀδελφὴν τῶν εἰς γάμον μετὰ τοῦ πολεμόφρονος Αἰακίδου· ὅλοι οἱ θεοὶ εὐωχούντο εἰς τὴν ὑψηλὴν κορυφὴν τοῦ Πηλίου, περίξ τῶν ὁποίων ἐθαλλον λειβάδια ὄρουσά καὶ ἀνθόστρωτα, πρασιαὶ κεκοσμημέναι ὑπὸ νεοθαλλῶν ἀνθέων, ἄλση ὑπῆρχον καὶ βρύσεις, ἐκ τῶν ὑπῳίων ἔρρεεν ὕδωρ διαγυγὲς καὶ κρυσταλλῶδες. Πλοῖα δὲ πολυστένακτα τὴν κυματώδη διήρχοντο θάλασσαν, ἄλλα μὲν πλαγίως διαπλέοντα καὶ ἄλλα κατ' εὐθείαν. Τὰ φρικαλέα κύματα βαρυπλήκτοντα τὰς πλευράς τῶν, φόβον ἐνέπνεον τοὺς εἰς τὰς καταγιγίδας τρομάζοντας ναύτας, οἵτινες ἐφαίνοντο ἀληθῶς ὅτι ἐτρέβον τὰ λευκὰ ἰδιτὰ τῶν, ὅπως τὸν οἰκτρὸν ἀποφύγῃσι θάνατον· καὶ εἰς τὰ πυκνῶς κωπηλατούμενα πλοῖα ἐλευκαίνετο τὸ μαῦρον πέλαγος, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ὁ γαιοσειστικῆς Ποσειδῶν ἐγαυρία ὁμοῦ μὲ τὰ θαλάσσια

(1). Ἡ Ἀφροδίτη, ἣτις ὀνομάζεται καὶ Κύπρις, ὡς λατρουμένη ἐν Κύπρῳ, συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἐρωτος ὡς ἔχουσα τὴν αὐτὴν μετ' αὐτοῦ ἀποστολήν. Ἐλάμβανε δὲ παρ' αὐτοῦ τὴν ἐρωτύλην ἐκείνην χάριν καὶ τὰ πολυθέλητα αὐτῆς μειδιάματα ἅτινα ἦσαν σπινθήρες μεγάλῃ ἀνάπτοντες πυρᾷ.

(2). Αἱ Χάριτες ἦσαν θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνόμης, θυγατρὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης. Ὀνομάζοντο δὲ Ἀγλαΐα, Εὐφροσύνη καὶ Θαλία καὶ εἶχον ὡς ἐργῶν τῶν τὸ νὰ προξενῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους χαρὰν καὶ τέρψεις ἡδέας. Παριστάνοντο δὲ αἱ Χάριτες νέαι, ἀμάζουσαι καὶ εὐειδεῖς, λευχειμονοῦσαι καὶ ἀλληλοκρατούμεναι.

κῆτη· οἱ δὲ θευλόποδες ἵπποι τοῦ (1) τρέχοντες ἀληθῶς τὸν ἔφερον ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, ὑπὸ τῆς χρυσῆς μαστιγῆς τοῦ πληττόμενοι· καὶ ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐπήγαινον, κατεβάλλετο αἴφνης ἡ καταγιγίς, ἢ προτέρα γαλήνη ἐπήρχετο καὶ οἱ δελφίνες θευλώδεις συναθροίζονται περίξ τοῦ βασιλείως τῶν συνεχάρωντο αὐτὰν, τὸν ἐθώπευον καὶ, ὄντες λευκοὶ καὶ ὀλάργυροι, ἐφαίνοντο ὅτι ἐπλεον ἐπὶ τῆς κυματώδους θαλάσσης. Καὶ ἄλλα δὲ ἀναρίθμητα πράγματα ἦσαν ἐξωγραφημένα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος λίαν ἐντέχνως, κατεσκευασμένα ὑπὸ τὰς ἀθανάτους χειρας τοῦ νοήμονος Ἡραίου ὑπεράνω δὲ ὄλων ἦτον ὁ βαθύρρους ὠκεανὸς, διότι ἦτο ἐξωτῆς περιφερείας ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίζετο ἡ ἀσπίς καὶ ἦσαν δεμένα τὰ καλλιστέφανα ἅπαντα ὅλα. Ἐκτός δὲ τῆς ἀσπίδος ὑπῆρχε καὶ μεγάλη στίβος περικεφαλαία, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξωγραφεῖτο ὁ Ζεὺς ὄργισμένος καὶ ἀνέβαινον τὸν οὐρανόν· περὶ αὐτὸν ἐπολέμουν οἱ θεοὶ, μετὰ τοῦ Διὸς συμαχοῦντες κατὰ τῶν ἐπαναστατησάντων Τιτάνων, παρὰ τῶν ὁποίων σφοδρὸν πῦρ ἐστέλλετο ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀκατάπαυστα κεραινοὶ ὡς νιφάδες, διότι τοῦ Διὸς ἡ ὄργη ἀκατάσχετος ἦτον· αὐτοὶ δὲ (οἱ Τιτᾶνες) καίόμενοι καὶ περικυκλωμένοι ὑπὸ φλογῶν ἀνέπνεον πάλιν. Ἐκτός δὲ τῆς περικεφαλαίας ὑπῆρχε καὶ τὸ ὠραιῶν, δυνατὸν καὶ ἀδιάσπαστον τοῦ θώρακος γύαλον (2), τὸ

(1). Ὁ Ποσειδῶν παριστάνετο ὀχούμενος ἐπὶ δελφίνας ἢ ἐφ' ἄρματα συρομένον ὑπὸ θαλασσίων ἵππων. Ἡ αὐτὴ δὲ εἰκὼν τοῦ Ποσειδῶνος καταβάλλοντος τὴν καταγιγίδα ἐδρίσκειται καὶ ἐν τῷ Βιργιλίῳ, ὅταν ὁ Ποσειδῶν ὄργισθεὶς διὰ τὴν ἀυθάδειαν τῶν συνταραζάντων τὰ πλάγη Ἀνέμων παρουσιαζεται ἐφ' ἄρματος καὶ θείαν διαχέει γαλήνην.

(2). Γ ὠ α λ ο ν ὀνομάζεται τὸ ἔμπροσθεν (περὶ τὸ στήθος) καὶ ὀπισθεν (περὶ τὰ νῶτα) ἀνακουφτὸν μέρος τοῦ θώρακος. Ἐπειδὴ δὲ λέξις ἀντίστοιχος αὐτῆς ἐν τῇ νεοελληνικῇ δὲν ὑπάρχει, διὰ τοῦτο ἐθέσαμεν αὐτὴν ὡς ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ὑπάρχει. — Ὀλη δὲ αὐτὴ ἡ ἐκτεταμένη περιγραφή τῶν Ἀχιλλείων ὀπλων, τὴν ὁποίαν ὁ Κόιντος ἔδειξε παρὰ τοῦ Ὀμήρου, δὲν ἀποπνέει βεβαίως τῆς ὀμηρικῆς χάριτος καὶ διὰ τὸ ἐκτεταμένον αὐτῆς καθίσταται ὀλίγον φορτικὴ. Εἶναι περιεργὸς τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἀσπίς τοῦ Ἀχιλλέως, ἐφ' ἧς ἐδρίσκοντο πιστῶς

ὅποιον ἐχώρει τὸν Ἀχιλλέα· καὶ πελώρια κνημίδες ὑπῆρχον αἵτινες, ἂν καὶ βαρεῖαι, ἦσαν πολὺ ἐλαφραὶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα· πλησίον αὐτῆς ἔλαμπε κ' ἐφωτοβόλει τὸ ἀκατανίκητον ξίφος, κεκοσμημένον μὲ χρυσοῦν τελαμώνα καὶ μ' ὀλόργυρον θήκη· αὐτοῦ ἡ ἐλεφαντίνη καὶ λαμπερὰ λαβὴ ἐξείχε μεταξύ τῶν θεῶν ὄπλων· ἐξηπλοῦτο δὲ κατὰ γῆς καὶ τὸ κρατερόν κοντάριόν του, Πηλιάς ὀνομαζόμενον, ὅμοιον μεθ' ὑψικόμου ἐλάτης, φοινικισμένον καὶ μυρίζον εἰσέτι ἐκ τοῦ Ἐκτορείου αἵματος. Τότε δὲ ἡ μαυροκάλυπτος Θέτις τοιαῦτα εἰς τοὺς Ἕλληνας εἶπε, βαρέως τεθλιμμένη διὰ τὸν υἱὸν τῆς Ἀχιλλέα:

« Τώρα μὲν ὅλα τοῦ ἀγῶνος τὰ βραβεῖα ἐτελείωσαν, ὅσα βαρυλυπούμενη ἔβαλον διὰ τὸν ἀποθανόντα υἱόν μου· ἀλλ' ἄς ἔλθῃ ὁ σῶσας τοῦ υἱοῦ μου τὸ λείψανον, καὶ ὁ ἀριστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων πολεμιστῆς, ὅπως δώσω εἰς αὐτὸν τὰ πολυθαύμαστα καὶ ἀθάνατα ὄπλα τοῦ υἱοῦ μου, τὰ ὅποια καὶ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς νῦχαρίστησαν.

Τοιαῦτα εἰπούσης τῆς Θετίδος, ἠγέρθησαν φιλονεικοῦντες διὰ λόγων ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ τοῦ ἰσοθέου Τελαμώνος Αἴας, ὁ μεγάλως ἐξέχων μεταξύ τῶν Ἑλλήνων. Ὅποιος δὲ εἶναι ὁ λαμπρόφωτος Ἔσπερος ὅταν ἀστράπτῃ εἰς τὸν ἕναστρον καὶ φωτεινὸν οὐρανόν, τοιοῦτος καὶ ὁ Αἴας παρυσιασθῆ ἐνώπιον τῶν ὄπλων τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐξῆτει αὐτὰ παρὰ τοῦ Ἰδομενέως, τοῦ Νέστορος καὶ τοῦ φρονίμου Ἀγαμέμνονος, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει ὡς εἰδήμονας τῶν ἔργων τοῦ ἐνδόξου πολέμου. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμως, ἀφ' ἑτέρου, εἰς ἐκείνους ὑπεστήριζε, ὡς μόνους φρονίμους καὶ ἀμερολήπτους μεταξύ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ Νέστωρ αὐτὰ εἶπε, μακρὰν τῶν ἄλλων, εἰς τὸν Ἰδομενέα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ τοὺς δύο ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸν ἀκούσωσιν:

εἰκονιμένα ὅλα τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἔργον θεοῦ, διὰ τοῦτο ἡ τέχνη ἐφάνη τελειοτάτη καὶ κατόρθωσε νὰ παραγάγῃ τὸ ἕξοχον αὐτὸ ἀριστούργημα.

« ὦ φίλοι, μεγάλας συμφορὰς καὶ ἀναριθμήτους δυστυχίας ἐπισωρεύουσιν εἰς ἡμᾶς οἱ ἀθάνατοι θεοὶ, ἐὰν πραγματικῶς μάχην ἀκατάσχετον καὶ θλιβεράν συνάψωσιν ὁ μέγας Αἴας καὶ ὁ πολύπειρος Ὀδυσσεὺς. Ἐκ τῶν δύο αὐτῶν ἐκεῖνος μὲν, τὸν ὅποιον θὰ προτιμήσωσιν οἱ θεοὶ, μεγάλως βεβαίως θὰ χαρῆ, ὁ δὲ νικηθεὶς μέγα πένθος θὰ ὑποφέρῃ, παραπονούμενος εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἰδίως εἰς ἡμᾶς. Πιστεύω δὲ ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θὰ πολεμήσῃ ἐν τῇ μάχῃ καθὼς πρότερον ἐπολέμει καὶ μεγάλως θὰ καταλυπήσῃ τοὺς Ἕλληνας ἐκείνος, τὸν ὅποιον θὰ καταλάβῃ ὀργή· αὐτοὶ δὲ εἶναι οἱ ἀριστοὶ ἐξ ὅλων τῶν ἡρώων, καὶ ὁ μὲν εἰς ἐξέχει ἐν τῷ πολέμῳ, ὁ δ' ἕτερος εἰς τὴν φρόνησιν. Πεισθίητε ὅμως εἰς ἐμὲ, ὅστις πολὺ γεροντότερος ὑμῶν εἶμαι, καὶ ὄχι ὀλίγον, ὅστις πρὸς τὸ γῆρας ἔχω καὶ πείραν, ὡς πολλὰκις μοχθήσας καὶ εἰς καλὰ καὶ εἰς θλιβερά ἔργα καὶ διότι εἰς τὰς συνελεύσεις ὁ πολύπειρος ἄνθρωπος καὶ ὁ ἔχων ἀναριθμήτους γνώσεις πάντοτε βεβαίως εἶναι προτιμότερος ἀνδρὸς νεωτέρου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀκούοντες τὴν ἰδικὴν μου συμβουλὴν ἀποφασίσατε εἰς τοὺς Τρῶας ν' ἀναθέσωμεν τὴν μεταξύ τοῦ ἰσοθέου Αἴαντος καὶ τοῦ φιλοπολέμου Ὀδυσσεὺς δίκην καὶ ἐκείνοι νὰ καταδείξωσιν ἐκείνον, ὅστις ἔσωσεν ἐκ τοῦ ὀλεθρίου πολέμου τὸ λείψανον τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐχομεν ὄχι ὀλίγους Τρῶας αἰχμαλώτους, νεωστὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης δαμασθέντας· εἰς αὐτοὺς ἄς ἀναθέσωμεν τὴν δίκην καὶ νομίζω ὅτι πολὺ δικαίως θέλουσιν δικόσει ὡς ἀμερολήπτοι, ὡς οὐδένα ἐξ αὐτῶν προτιμῶντες καὶ ὡς μισοῦντες κατὰ συνέπειαν ἐξ ἴσου ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ἐνθυμούμενοι τὰ κακὰ ὅσα ἔπαθον παρ' ἡμῶν.»

Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Νέστορος, ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρείος Ἀγαμέμνων ὡς ἐξῆς:

« ὦ γέρον, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος φρονιμότερός σου μεταξύ τῶν Ἑλλήνων, οὔτε νεώτερος, οὔτε γέρον, ὅταν λέγῃς ὅτι μεγάλως θὰ ὀργισθῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὅποιον οἱ θεοὶ δὲν θὰ χαρίσωσι νίκην, τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον. Συν-

αισθάνομαι καὶ ἐγὼ ὅτι μέλλουν νὰ πολεμήσωσιν οἱ ἀνδρείοτεροι τῶν Ἑλλήνων, καὶ διὰ τοῦτο συλλογιζομαι ἐπίσης ὅπως τὴν δίκην εἰς τοὺς αἰχμαλώτους μας ἀναθέσωμεν. Κατ' αὐτῶν ἐάν τις ὀργισθῆ, εἰς τοὺς ἀνδρείους Τρῶας θὰ στείλῃ ὀλεθρῶς συμφοράς, καὶ ἔχνος ὀργῆς δὲν θὰ συλλάβῃ δι' ἡμᾶς.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁμοφωνοῦντες δὲ ὅλοι καὶ τὰ αὐτὰ σκεπτόμενοι, φανερῶς ἀνέθεσαν τὴν περιφρονητικὴν δίκην, ἀφ' οὗ τὴν ἀπληροποίησαν αὐτοὶ, εἰς τοὺς Τρῶας· αὐτοὶ δὲ οἱ ἔνδοξοι ἄνδρες τῆς Τροίας, ἂν καὶ αἰχμαλῶτοι, ἐκάθισαν ἐν μέσῳ ὅλων ὅπως διευθύνωσι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἐριδας τῶν πολεμιστῶν Ἀναστάς τότε ὁ Αἴας καὶ μεγάλως ἀδμήμων, τοιαῦτα εἶπεν εἰς ὅλους:

« ὦ Ὀδυσσεῦ, φοβερὲ, εἰς τὸν νοῦν σου ποῖος θεὸς, ποῖα μοῖρα σὲ ἠπάτησεν ὅπως θελήσῃς νὰ συναγωνισθῆς μετ' ἐμοῦ διὰ τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν; Ἡ νομίζεις ὅτι σὺ ἀπεμάκρυνας τὸ φοβερὸν πλῆθος, πεσόντος εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἀχιλλεύως, ὅταν τὸν περιεκύκλωσαν οἱ Τρῶες καὶ ὅταν ἐγὼ πολυστένακτον φόνον εἰς τοὺς ἐχθροὺς μου διέσπειρον, ἐν ᾧ σὺ ζαρωμένος ἐφοβεῖσθαι; διότι ἡ μήτηρ σου οἰκτρὸν σὲ ἐγέννησεν, ἄνθρωπον, πολὺ κατώτερον ἐμοῦ, ὅσον ὁ κύων διαφέρει τοῦ βροντοβρυχωμένου λέοντος· τὰ στήθη σου δὲν κρύπτουν πολεμικὴν καρδίαν καὶ μόνον διὰ τὴν αὐθάδειαν φροντίζεις καὶ δι' ἔργα ἀπρεπῆ καὶ ἀνάρμοστα. Ἡ ἐλθισμόνησας ὅτι ἀπέφευγες νὰ ἐλθῆς εἰς τὴν ἱεράν πόλιν τοῦ Ἰλίου ὁμοῦ μὲ τοὺς συναθροισθέντας Ἕλληνας καὶ ὅτι σ' ἔφερον οἱ Ἀτρεΐδαι ἐνταῦθα, δειλιῶντα καὶ μὴ θέλοντα νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃς; Καὶ εἶθε βέβαια νὰ μὴ ἤρχεσο, διότι κατὰ τὰς συμβουλὰς σου βεβαίως ἄφισας βαρυστενεάζοντα ἐν τῇ πολυθαυμάστῳ Λήμνῳ τὸν ἔνδοξον τοῦ Ποιάντος υἱὸν Φιλοκτῆτην (1)· καὶ δὲν ἐβλαψας μόνον

(1). Ὁ Φιλοκτῆτης, ὁδηγῶν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος τοὺς κατοίκους τῆς Θαυμακίας, τῆς Μελιβοίας καὶ τοῦ Ὀλιζώνος καὶ προσφέρων θυσίαν ἐν τῇ νήσῳ Χρῦση, ἐτρώθη εἰς τὸν πόδα ὑπὸ τοῦ

αὐτὸν ὀλεθρῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἰσόθεον ἐξωλόθρευσας Παλαμήδην, ὅστις ἦτο πολὺ ἀνώτερός σου καὶ κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν· τώρα δ' ὡσαύτως καὶ ἐναντίον μου ν' ἀντιπαραταχθῆς ἐτόλμησας, λησμονήσας καὶ τὰς εὐεργεσίας σου, οὔτε σεβόμενός με ὅστις εἶμαι πολὺ ἀνώτερός σου, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου σ' ἔσωσα ἐν τῇ μάχῃ, τρέμοντα τῶν ἐχθρῶν σου τὴν ὁρμήν, ὅταν οἱ ἄλλοι σ' ἐγκατέλιπον μονωθέντα ἐν τῷ πολέμῳ εἰς τῶν ἐχθρῶν τὸ στυγερὸν μῖσος, φεύγοντα καὶ σὲ τὸν ἴδιον· εἶθε καὶ τὴν ἰδικὴν μου θρασεῖαν τόλμην νὰ ἐφόβει κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ζεὺς ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ αἰθέρος, ὅπως σὲ κατακερματίσωσιν οἱ Τρῶες μὲ τ' ἀμφίκοπα ξίφη των καὶ τροφήν εἰς τοὺς κύνας των σὲ δώσωσι. Τότε βεβαίως δὲν ἤθελες ἐπιθυμήσει ν' ἀντιπαραταχθῆς ἐναντίον μου, εἰς τὰς πανουργίας σου ἐναρμόνυθις. Διατί, ἄθλιε, καυχώμενος ὅτι εἶσαι πολὺ ἀνώτερος τῶν ἄλλων, εἶχες ἐν τῷ μέσῳ τὰ ταχέα πλοῖα καὶ δὲν ὑπέμεινας, καθὼς ἐγὼ, ὅπως ἐξω καθελκύσῃς αὐτά; Διότι βέβαια ὁ φόβος σὲ ἀνεχαίτιζε καὶ διόλου δὲν προσεπάθει μακρὰν τῶν πλοίων νὰ διώξῃς τὸ πῦρ. Ἐγὼ ὅμως ἀτάραχος ἐστάθην καὶ ἐνώπιον τοῦ πυρὸς, καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἐκτορος, ὅστις πάντοτε ὑπεχώρει εἰς ἐμὲ ἐν ταῖς μάχαις, ἐν ᾧ σὺ πάντοτε ἐφοβεῖσο αὐτόν· αὐτὸ τὸ βραβεῖον εἰς τὸν πόλεμον εἶθε νὰ ἐτίθετο εἰς ἡμᾶς, ὅταν περὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἀχιλλεύως φοβερὰ διεγείρετο μάχη, διὰ νὰ μ' ἐβλεπες πῶς ἔφερον εἰς τὰς σκηνάς ἐκ μέσου τῶν

φυλάσσοντος τὸν ναὸν ὕφως, ἀλλ' οὐχ' ἦτον ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν του. Ἀλλὰ τοῦ τραυμάτος του ἐρησιθέντος μεγάλως καὶ ἀνυπόφορον ἐκπέμποντος δυσωδίαν, τὸν ἐγκατέλιπον οἱ σύντροφοί του εἰς τὴν νῆσον Λῆμνον, ἐνθα ἐλεινάς ὑπέστη συμφοράς καὶ σπαραξικαρδίους πόνους, ζῶν εἰς σπῆλαια, χόρτα τρώγων καὶ στερούμενος ἰατροῦ ὅπως ἰατρύσει τὴν ἐλεεινὴν πληγὴν του. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἐγκατέλειψιν ἀποδίδωσιν ἐνταῦθα ὁ Αἴας εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ εὕρισκει αἰτίας μομφῶν καὶ κατηγοριῶν. — Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην λαβὼν ὁ καλλιτέχνης Σοφοκλῆς ἐδημιούργησεν ἐν τῷ ὕψει τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ Μούσης τὴν ἔξοχον τραγωδίαν του «Φιλοκτῆτης».

ἐχθρῶν καὶ τῆς τρομερᾶς ὀχλοδοῆς τὰ πολυθαύμαστα ὄπλα τοῦ πολεμῆφρονος Ἀχιλλέως· καὶ τῶρα σὺ μὲ τοὺς λόγους καὶ τὰς πανουργίας σου μεγάλα καὶ ἐνδοξα ἐπιθυμεῖς ἔργα. Ἄλλ' ὅμως δὲν ἔχεις ἀνδρίαν ὅπως φορέσης τὰ ἀνίκητα ὄπλα τοῦ γενναίου Ἀχιλλέως, οὔτε τὸ κοντάριον σὺ δύνασαι εἶς τὰς χεῖράς σου νὰ μεταχειρισθῆς, διότι εἰς ἐμὲ καὶ μόνον εἶναι ἀρμύδια, εἰς ἐμὲ ἀνήκει τὰ λαμπρὰ καὶ θαυμάσια νὰ περιβληθῶ ὄπλα, χωρὶς διόλου νὰ κατασιγύνω τὰ περικαλλῆ τοῦ θεοῦ (τοῦ Ἡραίστου) δῶρα. Πρὸς τί ὅμως διὰ λόγων ὑβριστικῶν φιλονεικοῦντες καθήμεθα περὶ τὰ ἐκλαμπρὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως (1); Ἄς πολεμήσωμεν καὶ ἄς ἴδωμεν τίς εἶναι ὁ ἀνώτερος ἐν τῷ ὀλεθρίῳ πολέμῳ, διότι τὸ πολεμικὸν τοῦτο τῆς ἀνδρίας βραβεῖον δὲν τὸ ἔβαλε βεβαίως ἡ ἀργυρόπους Θετίς εἰς τὸ μέσον δι' ὕβρεις καὶ λόγους ἐπιπληκτικούς καὶ διότι οἱ λόγοι μόνον εἰς τὰς συνελεύσεις τῶν ἀνθρώπων χροιάζονται. Γνωρίζω ἐγὼ πόσον ἀνδρειότερός σου καὶ πολεμικώτερος εἶμαι, διότι ἡ γενεά μου εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως».

Τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ἐναλλάξ ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεύς, πανουργίας πλείστας ὅσας μεταχειρίζομενος.

α Πρὸς τί, ὦ φλύαρε Αἴαν, πρὸς τί τόσους ματαιούς λόγους μοι ἐπισωρεύεις; μὲ λέγεις οὐτιδανὸν καὶ φοβερόν καὶ ἀνανδρὸν καὶ δὲν γνωρίζεις πόσον ἐγὼ εἶμαι ἀνώτερός σου εἰς τὰς σκέψεις καὶ εἰς τοὺς λόγους, ὅτινες μεγάλην δύναμιν δίδουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διότι τὴν σκληρὰν καὶ ἀδιάσπαστον πέτραν δὲν διαχωρίζουσιν εὐκόλως εἰς τὰ ὄρη οἱ πετροκόποι ἀνθρώποι καὶ τὴν βαρύνηχον καὶ κυματώδη θάλασσαν

(1) Ἐνταῦθα ἠλλεῖπουσι στίχοι καὶ ἡ φράσις μένει ἠλλεῖπής, σκοτεινὴ, καὶ ἀσαφής. Ἐτολήσαμεν ὅμως ὀδηγοῦμενοι ἐκ τοῦ νοήματος νὰ ἱερουσιάζωμεν εἰς τὸ κείμενον τοῦ Κοῖντου χροιάζομενοι εἰς τοὺς φιλοσοφικούς τῶν μεταφράσεων μας ἀναγνώστᾳ καὶ νὰ προσθέσωμεν ἐξ ἑἴρων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς φράσεως τὰς λέξεις: « ἄς πολεμήσωμεν ».

δὲν διαπλέουσιν οἱ ναῦται, ὅταν ἡ καταιγὶς ἐπισκίψῃ (1)· μὲ τὰς τέχνας ὅμως οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς διατρίβοντες δαμάζουσι τοὺς κρατεροὺς λέοντας, καὶ τὰς δαμάλεις, καὶ τοὺς χοίρους καὶ τὰς ἄλλας γενεὰς τῶν θηρίων· κατὰ θέλησιν δὲ τῶν ἀνθρώπων δαμάζονται οἱ κρατερόψυχοι ταῦροι καὶ τὸν λαμῶν των κλίνουσιν ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγόν. Τὰ πάντα τέλος πάντων πραγματοποιοῦνται διὰ τῆς φρονήσεως καὶ τοῦ νοός· πάντοτε δὲ ὁ πολυπείρος ἀνθρώπος εἶναι πολὺ καλλίτερος τοῦ ἀπείρου εἰς ὅλα τὰ ἔργα καὶ εἰς τὰς συνελεύσεις. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Οἰνείδου τὸν φρονιμώτερον ἐξ ὄλων βοηθὸν μ' ἀπεκάλεσεν, ὅταν ὑπήγομεν εἰς τοὺς φρουρούς (2) καὶ κατορθώσαμεν ἀμφοτέροι μέγα καὶ περιφανῆς ἔργον. Ἐγὼ προσέτι καὶ αὐτὸν τὸν περίφημον καὶ ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Πηλέως βοηθὸν εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας τὸν ἔφερον· καὶ ἂν ἄλλον ἥρωα οἱ Ἕλληνας χρειασιθῶσι, δὲν θὰ ἔλθῃ οὗτος βεβαίως μὲ τὰς ἰδικὰς σου στιβαρὰς χεῖρας, οὔτε μὲ τὰς σκέψεις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἐγὼ, μόνος ἐγὼ θὰ τὸν φέρω εἰς τὴν φοβερὰν μάχην, μὲ γλυκεῖς λόγους καταπέσις αὐτόν, διότι εἰ λόγοι, συγκεκραμένοι μετὰ γλυκύτητος, πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔχουσιν, ἐν ᾧ ξηρὰ ἡ ἀνδρεία ἄπρακτος ἐξ ὀλοκλήρου γίνεται καὶ τίποτε νὰ κατορθώσῃ δὲν δύναται, ἐὰν μετὰ φρονήσεως δὲν εἶναι συνωδευμένη. Εἰς ἐμὲ ὅμως καὶ δύναμιν οἱ θεοὶ μοι ἐδώρησαν, ἀλλὰ καὶ φρόνησιν καὶ τοιουτοτρόπως μέγαν προσάτην τῶν Ἑλλήνων κατέστησαν ἐμέ. Καὶ δὲν μ' ἔσωσας, καθὼς ἔλεγες πρότερον, φεύγοντα ἐκ τῆς βοῆς τοῦ πολέμου, διότι δὲν ἔφυγον, ἀλλὰ σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος ἔμεινα εἰς τοὺς ἐφορμῶντας Τρῶας καὶ πολλοὺς τότε ἐφόνευσα ὑπὸ

(1) Διὰ τοῦ χωρίου τούτου ὁ ποιητὴς ζητεῖ νὰ καταδείξῃ ὅτι ὡς οἱ βράχοι καὶ ὡς τὸ τριχυμιῶδες πέλαγος, οὕτω καὶ ὁ ἄγριος ἀνθρώπος δὲν καταβάλλεται εὐκόλως.

(2) Φαίνεται νὰ ἐννοῖ ἔνταῦθα κάμειαν ἐνέδραν ἢ ἐκόρομην τὴν ἑορμαίαν ἔκαμεν ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τοὺς ἐχθρούς.

τὴν ἀνδρίαν τῶν στιβαρῶν χειρῶν μου. Σὺ ὅμως εἶσαι ψεύστης διότι λέγεις ὅτι μ' ἐβοήθησας ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν ᾧ ἀπλῶς σὺ τὸν ἑαυτὸν σου ἐπροστάτευς μόνον, προσέχων μήπως σὲ δαμάσῃ τις φεύγοντα ἐκ τοῦ πολέμου. Καὶ τὰ πλοῖα δὲ εἰς τὸ μέσον καθήλκυσα, οὐδαμῶς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἀνδρίαν φοβούμενος, καὶ μόνον συλλογιζόμενος ὅπως ὠφελείας εἰς τοὺς Ἀτρείδας ἐν τῷ πολέμῳ παράσχω· καὶ σὺ μὲν ἔστησας ἔξω τὰ πλοῖα, ἐν ᾧ ἐγὼ, πληγώσας οἰκτρῶς τὸν ἑαυτὸν μου, εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρώων διὰ νὰ μάθω τί σκέπτονται διὰ τὸν φοβερὸν πόλεμον. Ἄλλ' οὔτε τοῦ Ἑκτορος τὸ ὄπλον ἐφοβοῦμην, διότι μεταξύ τῶν πρώτων ἀπέκρουον ἐκείνον, ἐπιθυμῶν νὰ πολεμήσω μετ' αὐτοῦ, διότι ἡ εὐπειθὴς ἀνδρία προσεκάλεσεν ὅλους εἰς τοῦτο. Καὶ τώρα δὲ περίξ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἀχιλλέως πολὺ περισσοτέρως ἀπὸ σὲ ἐφόνευσα ἐκ τῶν ἐχθρῶν μας καὶ ἔσωσα τοιουτοτρόπως καὶ τὰ ὄπλα καὶ τὸν νεκρὸν. Τὸ ξίφος σου δὲ διόλου δὲν τὸ τρέμω· μόνον δὲ ἡ ὀλεθρία μου πληγὴ σκληροῦς μοὶ παρέχει πόνους, καὶ πολὺ μὲ βασανίζει τὸ κτύπημα τὸ ὁποῖον ἔλαβον ὑπὸ τῶν Τρώων, ὅταν ἀπέθανεν ὁ Ἀχιλλεύς. Πρὸς ὅλοις δὲ τοῖς ἄλλοις εἰς τὰς φλέβας μου τὸ ῥέον αἷμα εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως.

Τοιαῦτα εἶπε· πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος Αἴας ὡς ἔξῃς:

« Πανοῦργε Ὀδυσσεῦ, φοβερώτερε ὄλων τῶν Ἑλλήνων, οὐτ' ἐγὼ σὲ εἶδον πολεμοῦντα ἐκεῖ, οὔτε ἄλλος κἀνεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅταν οἱ Τρῶες ἐπεθύμουν ν' ἀρπάσωσι τὸ σῶμα τοῦ ἀποθανόντος Ἀχιλλέως· ἀλλ' ἐγὼ, μὲ τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀνδρίαν μου, ἄλλους μὲν ἐφόνευσα ἐν τῇ μάχῃ, ἄλλους ἐφόνευσα, πάντοτε σπεύδων, πάντοτε ὀρμητικὸς· αὐτοὶ δὲ μεγάλως ἐφοβοῦντο, ὅμοιοι μὲ γεράνους ἢ χῆνας, κατὰ τῶν ὁποίων, εἰς παραθαλάσσιον πεδιάδα βοσκομένων, ὁρμᾶ ἀετός· τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες, φοβούμενοι τὸ δόρυ μου καὶ τὸ ταχυχείνητον ξίφος μου, ἐχώθησαν εἰς τὸ ἴλιον, ἀποφεύγοντες τὰς συμφορὰς καὶ τοὺς φόνους. Σὺ δὲ καὶ ἂν ἐγενναιώθης τότε

καὶ ἂν δύναιμι ἐνεπνεύσθης, ποτὲ δὲν ἐπολέμησας πλησίον μου ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν· μακρὰν που δὲ βεβαίως θάῃσο, πολεμῶν ὁμοῦ μὲ τὰς ἄλλας φάλαγγας καὶ ὄχι περίξ τοῦ νεκροῦ τοῦ ἰσοθέου Ἀχιλλέως, ἐνθα ἡ μάχη σφοδρὰ εἶχε συναφθῆ.

Τοιαῦτα εἶπεν οὗτος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπεκρίθη ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεὺς ὡς ἔξῃς:

« Αἴαν, ἐγὼ δὲν πιστεύω νὰ εἶμαι κατώτερός σου, οὐδὲ κατὰ τὸν νοῦν, οὔτε κατὰ τὴν ἀνδρίαν, ἂν καὶ πολὺ γενναῖος εἶσαι· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν φρόνησιν, πολὺ ἀνώτερός σου εἶμαι μεταξύ τῶν Ἑλλήνων, εἰς δὲ τὴν δύναιμι ὅμοιος, ἕως δὲ καὶ κατὰ τι ἀνδρείοτερός σου· αὐτὸ καὶ οἱ Τρῶες τὸ γνωρίζουσιν, οἵτινες μεγάλως μὲ τρέμουσιν, καὶ ἂν ἀκόμη μακρόθεν μὲ ἴδωσιν· καὶ σὺ δὲ ὁ ἴδιος γνωρίζεις καλῶς τὴν δύναιμίν μου, καθὼς καὶ ἄλλοι, ὅταν μὲ εἶδον ἀγωνιζόμενον εἰς τὴν πολυβάσανον πάλιν, κατὰ τοὺς περιφήμους ἀγῶνας τοὺς ὁποίους ἔταξεν ὁ γενναῖος Ἀχιλλεύς περὶ τὸν τάφον τοῦ ἀποθανόντος Πατρόκλου.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ πολυθαύμαστος υἱὸς τοῦ ἰσοθέου Λαέρτου. Τότε δὲ οἱ Τρῶες δικάσαντες τὴν θλιθερὰν φιλονεικίαν τῶν δύο γενναίων πολεμιστῶν ἔδωκαν παμψηφεί καὶ τὴν νίκην καὶ τὰ ἀθάνατα ὄπλα εἰς τὸν φιλοπόλεμον Ὀδυσσεά, ὅστις μεγάλῃν ἠσθάνθη χαρὰν. Ἐστέναζαν δὲ οἱ λαοὶ· νερὴ ὀργῆς τὸν ἀνδρεῖον ἐκάλυψαν Αἴαντα, ἀπελπισία καὶ λύπη τὸν ἐκαραύνωσεν, ἔβραζεν εἰς τὴν γενναίαν καρδίαν του τὸ κόκκινον αἷμα, πικρὰν χολὴν ὁ ταλαίπωρος ἔχυσεν, ἀνemiθῆσαν τὰ σπλάγγνα μὲ τὸ ἦπαρ (σικότι) αὐτοῦ, ἡ δὲ φρικώδης λύπη γεννηθεῖσα εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ δριμύεια διὰ τῶν βάσεων τοῦ ἐγκεφάλου διεληθούσα, αὐτοὺς τοὺς μῆνιγγάς του καὶ τὸν νοῦν του κατὰ κῆρον προσέβαλεν, ἔστησε τὸ ἀπλανές του ὄμμα εἰς τὴν γῆν καὶ ἀκίνητος ἔμεινεν αἴφνης. Λυπούμενοι τότε οἱ σύντροφοὶ του εἰς τὰ καλλίπρωρα τὸν ἔφερον πλοῖα καὶ προσεπάθουν παρήγορον βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς του νὰ χύ-

σωσιν· ἀλλ' αὐτὸς ὑστάτην φορὰν ἐπεριπάτει ἂν καὶ δὲν ἦθελεν . . . ἡ δὲ Μοῖρα ἐκ τοῦ πλησίον ἠκολούθει αὐτόν.

Ἄφ' οὗ δὲ οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὴν ἀκατάβλητον μετέβησαν θάλασσαν, δεῖπνον καὶ ὕπνον ἐπιθυμοῦντες, τότε ἡ Θέτις εἰς τὸ μέγα ἀερωειδὲς ἐβυθίσθη πέλαγος, καὶ μετ' αὐτῆς αἱ Νηρηίδες ὄλαι ἐν τῷ πελάγει ἐκολύμβων μετ' αὐτῶν καὶ ἀναρίθμητα κήτη, ὅσα ἡ ἄλμυρὰ τρέφει θάλασσα. Μεγάλως δ' αἱ Νηρηίδες ὠργίζοντο διὰ τὸν φρόνιμον Προμηθεῖα, ἐνθυμούμεναι ὅτι διὰ τῶν συμβουλῶν ἐκείνου ὁ Ζεὺς ἔδωκεν εἰς γάμον τὴν Θέτιν, ἂν καὶ μὴ θέλουσαν, εἰς τὸν Πηλέα. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ Κυμοθήη, βαρέως ὠργισμένη, εἶπε: Πωπῶ, αὐτὸς δικαίως ἐβασανίσθη τοσοῦτον σκληρῶς ἐντὸς ἀδιαρρήκτων δεσμῶν, ἄξιοι εἶναι δι' αὐτὸν αἱ ὀλέθρια ποινὰ του, ὅταν μέγας ἀετὸς, εἰς τὴν κοιλίαν του εἰσερχόμενος, κατέτρωγε τὸ ἦπαρ αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ὅμως ἠΐξανε πάλιν (1).

Τοιαῦτα εἶπεν ἡ Κυμοθήη εἰς τὰς μελανοκόμους Νηρηίδας. Ἔδυσε τότε ὁ ἥλιος, πέπλος σκιάς τ' ἀλώνια ἐκάλυψεν, ἐπῆλθεν ἡ Νύξ καὶ τὰ ἄστρα διεσπάρησαν εἰς τὸ στερέωμα. Οἱ δ' Ἕλληνες ἀνεπαύοντο εἰς τὰ πλατύπρωρα πλοῖα, ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὕπνου δεδαμασμένοι καὶ τοῦ γλυκέος οἴνου, τὸν ὅποιον ἐκ Κρήτης, παρὰ τοῦ ἀνδρείου Ἰδομενέως, ἔφερον οἱ ναῦται ἐπὶ τῆς πολυκυμάντου θαλάσσης. Ἄλλ' ὁ Αἴας, ὀργιζόμενος κατὰ τῶν Ἑλλήνων, οὔτε δεῖπνον εὐφραντικὸν ἐνθυμήθη ἐν τῇ σκηνῇ του, οὔτε ὕπνος κατέλαβεν αὐτόν, ἀλλὰ βοῶν περιεβλήθη

(1). Προστάξας ὁ Ζεὺς ὅπως δεσμεύσῃ τὸν Προμηθεῖα διὰ τὴν κλοπὴν τὴν ὁποίαν κατεργάσθη ἐν τῷ Ὀλύμπῳ, ἀπέστειλε συνάμα ἀετὸν ὅστις καθ' ἑκάστην ἐρχόμενος κατεσπάρατε τὸ στήθος καὶ κατέτρωγε τὰ σπλάγχνα του, τὰ ὅποια τὴν νύκτα ἀναγεννώμενα πάλιν παρῆγον εἰς μὲν τὸ ὄρνειον ἀλλήκτων εὐωχίαν, εἰς δὲ τὸν Προμηθεῖα ἀλλήκτους βασάνους. Ἡ δάσανος αὐτῆ τοῦ Προμηθεῖως ἦτον ἀλληγορικὴ παράστασις τοῦ πνεύματος τοῦ κατατρωγομένου ἐν τοῖς ἀδίσταστοις δεσμοῖς τὰ ὅποια κωλύουσι καὶ ἀναχαιτίζουσι τὴν πτῆσιν του· ἦτον ἔμβλημα τῶν τιμωριῶν, τῶν θλίψεων, τῶν σκληρῶν τύψεων τοῦ συνειδότος, δι' ὧν ἀποτείνει τὰς νίκας του καὶ αἰτινες δηλητηριάζουσι τὰς ἡδονὰς του.

τὰ ὄπλα αὐτοῦ· λαβὼν δ' ἀνά χειρὰς τὸ ξίφος, ἀκαταπαύτως ἐσκέπτετο ἢ νὰ κατακαύσῃ τὰ πλοῖα καὶ ὄλους τοὺς Ἕλληνας ν' ἀφανίσῃ, ἢ μόνον τὸν πανοῦργον Ὀδυσσεῖα νὰ κατακερματίσῃ ταχέως ὑπὸ τὸ πολυστενάκτον ξίφος του. Τοιαῦτα ἐσκέπτετο καὶ βεβαίως ἤθελε τὰ βάλλει εἰς πράξιν, ἐὰν δὲν τῷ ἐνέβαλεν ἡ Ἀθηναῖα ἀκατάσχετον μανίαν καὶ λύσσαν, φροντίζουσα εἰς τὸν νοῦν τῆς διὰ τὸν πολυπαθῆ Ὀδυσσεῖα κ' ἐνθυμούμενη τὰς θυσίας ὅσας ἐκείνος ἀδιακόπως προσέφερεν εἰς αὐτήν· καὶ διὰ τοῦτο μακρὰν τῶν Ἑλλήνων ἀπέτρεψε τὴν μεγάλην τοῦ Αἴαντος μανίαν· αὐτὸς δ' ἐπήγαιεν ὅμοιος μὲ καταπληκτικὸν ἀνεμοστρόβιλον, μὲ φοβερὰς καταιγίδας, αἵτινες εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ κρυεροῦ φόβου τῶν ναυτῶν· καὶ καθὼς ὅταν ἡ ἀκούραστος Πηλεΐς εἰς τοῦ ὠκεανοῦ τὰ ρεῖθρα βυθίζεται, τὸν θαυμαστὸν Ὠρίωνα περιτρομάζουσα, ταρασσουσα τὸν ἄερα καὶ εἰς καταιγίδα τὴν θάλασσαν βάλλουσα, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Αἴας ὅμοιος μ' αὐτήν ὤρμησε κ' ἐπήγαιεν . . . ὅπου τὰ βήματά του τὸν ἔφρον. Ἐβλεπεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τὸ βλέμμα του ἄσκοπον ἦτο. Καὶ καθὼς τὸ ἀναιδὲς θηρίον, τὸ ὅποιον ἀφρισμένον ἐπισκίπτει εἰς τὰς βαθυκρήμους τῆς κοιλιάδος στενοῦρας καὶ δεινὰ πολλὰ σκέπτεται ἐν ἐπιστείλῃ ἢ εἰς τοὺς κύνας ἢ εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς κατοικοῦντας οἴτινες, ἐὰν τὰ τέκνα των ἐκ τῶν σπηλαιῶν ἐξαγάγωσιν, ἀμέσως θὰ τὰ ἴδωσι σπαραγμένα· βρυχώμενον δ' αὐτὸ περιβλέπει προσεκτικῶς ἔνθα κἀκεῖσε ἐὰν ἴδῃ εἰς τὰ δάση τέκνα ἠγαπημένα· καὶ ὅστις τὸ ἀπαντήσῃ, τοιαῦτα κατὰ νοῦν συλλογιζόμενον, τελειώνει τῆς ζωῆς του τὴν ὀλεθρίαν ἡμέραν, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτὸς ἀδυσωπήτως ἔσπευδε μὲ ὄρμη, ἐν ᾧ ἔβραζεν ἡ μαύρη καρδιά του· καὶ καθὼς ὁ λέβης ἀκαταπαύτως μετὰ κρότου μαίνεται σφοδροῦ ὑπεράνω τῶν φλογῶν τοῦ Ἡφαίστου, καὶ ἀναρίθμητα καίωνται ξύλα ὑποκάτω τοῦ λέβητος, κατὰ παρακίνησιν τοῦ βιαζομένου ὑπηρετοῦ ὅπως ἀπομακρύνῃ τὰς τρίχας ἀπὸ παχέος χοίρου, τοιουτοτρόπως ὑπὸ τὰ στήθη τοῦ Αἴαντος ἔβραζεν ἡ μεγάλη ψυχὴ του· ἐμαίνετο δὲ καθὼς τὸ

κυματοτάρακτον πέλαγος ἢ ὡς σφοδρὰ καταιγίς, ἢ ὡς δύναμις ταχεῖα τοῦ ἀδαμάστου πυρός, ὅταν ἀκαταπαύστως καταστρέφῃ τὸ προστυχὸν εἰς τὰ ὄρη ἢ ὄρημν τοῦ μεγάλου ἀνέμου καὶ πίπτωσι τὰ καϊόμενα δάση, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Αἴας ἀπὸ σκληρὰς οὐδύνας σφάζομενος, ἐλύσσα φρικαλέως καὶ ἀφροὶ ἀκατάπαυστοι ἐβρέον ἐκ τοῦ στόματός του καὶ φοβεροὶ βρυχηθμοὶ ἀπὸ τὰς σιαγόνας του ἐξήρχοντο, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἐβρόντων εἰς τοὺς ὤμους τὰ ὄπλα του. Αὐτοὶ δὲ, βλέποντες τοῦ ἀνδρὸς τὴν μανίαν, ἔτρεμον μεγάλως καὶ ἐφοβοῦντο.

Ἀνῆλθε τότε ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡ χρυσοχάλινος Ἰώης· ὁ δὲ ὕπνος ὡς αὔρα εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν ἀνέβη, συναπαντήσας τὴν Ἥραν νεωστὶ πρὸς τὸν Ὀλυμπον ἀναβάσας ἐκ τῆς ἱερᾶς θαλάσσης, ἐνθα εἶχε φθάσει μὲ τὴν προτέραν ἡῶ· τὸν ἐφίλησε δὲ, διότι ἦτο ἀγνὸς γαμβρὸς τῆς διὰ τοῦ ὀπίου ἐκοίμισεν εἰς τὴν κλίνην τὸν Δία εἰς τῆς Ἰδης τὰς κορυφάς, ὀργιζόμενον κατὰ τῶν Ἑλλήνων ταχέως δὲ μετέβη εἰς τοῦ Διὸς τὸν οἶκον, ὅστις εἶχε πηδήσει εἰς τῆς Παισιθέας τὴν κλίνην· καὶ ἐξύπνισαν ὅλοι αἱ φυλαί.

Μὲ τὸν ἀδάμαστον δὲ Ἰρίωνα (1) ὁμοιάζων ὁ Αἴας, ἐπήγαινε λύσσαν ὀλεθρίαν εἰς τὰ στήθη του ἔχων καὶ ὠρμησε κατὰ τῶν προβάτων, ὡς κρατερόψυχος λέων, δαμασμένην τὴν ἀγρίαν καρδίαν του ἔχων ὑπὸ φοβερᾶς πείνης. Αὐτὰ λοιπὸν τὰ δυστυχῆ ἐκτύπησεν ἀλλεπαλλήλως εἰς τὴν κόνιν ἄλλα ἐξ ἄλλου μέρους, καθὼς τὰ φύλλα τὰ ὁποῖα καταχέει ἡ ὄρημν τοῦ κρατεροῦ Βορρᾶ, ὅταν τελευτήσαντος τοῦ θέρους ἔλθῃ ὁ χει-

(1). Ἐπειδὴ ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ἰρίωνος εἶναι εἰς ἐκ τῶν λαμπροτέρων, τῶν περικισμούμενων τὸν κατηστερισμένον οὐρανὸν καὶ, κατὰ συνέπειαν, αἱ περὶ αὐτοῦ ἰδέαι εἶναι ὑψηλότεραι καὶ ὀβλιπὼν αὐτὸν καὶ συλλογιζόμενος ὅτι ἐκεῖ ὀλόκληροι κρύπτονται κόσμοι καταπλήρωςται καὶ ὑπὸ θεοῦ καὶ σεβασμοῦ καταλαμβάνεται, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ποιητής, ὡς φαίνεται, μ' αὐτὸν παραβάλλει τὸν μαινόμενον Αἴαντα. Ὅπως δὴποτε ἡ παρομοίωσις εἶναι ἀτυχῆς καὶ ὄχι ξένη εἰς τοῦ Κοῖντου μας τὰ ποιητικὰ πρόσωπα.

μῶν· τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Αἴας, βαρέως ἀδημονῶν, ὠρμησε κατὰ τῶν προβάτων, ἐλπίζων ὅτι εἰς τοὺς Ἑλληνας λύπας καὶ ὀλεθρον ἰθὺ διασπείρῃ. Τότε δὲ ὁ Μενέλαος πλησιάσας τὸν ἀδελφὸν του, κρυφίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτόν:

«Σήμερον βεβαίως κακὸς ὀλεθρος εἰς ὅλους θὰ ἐπισκίψῃ, μαινομένου βαρέως τοῦ μεγάλου Αἴαντος ὅστις θὰ κατακαύσῃ τὰ πλοῖά μας καὶ θὰ φονεύσῃ ὅλους ἡμᾶς εἰς τὰς σκηνάς, ὀργισθεὶς διὰ τὰ ὄπλα. Καλλίτερον ἦτο νὰ μὴ ἔβαλλεν αὐτὰ εἰς τὴν μάχην ἢ Θέτις, νὰ μὴ ἐτόλμα ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ πολέμησῃ μετ' ἀφροσύνης ἐναντίον ἀνδρειότερου ἀνδρὸς· μεγάλως ὄμως τώρα ἐβλάβημεν καὶ μοῖρα κακὴ ἐπέσκηψεν ἐφ' ἡμῶν· διότι τοῦ πολέμου τὸ ὑποστήριγμα, ἀφ' οὗ ἅπασι ἀπέθανεν ὁ Ἀχιλλεύς, μόνη τοῦ Αἴαντος ἡ δύναμις ἦτο· τώρα ὄμως καὶ αὐτὸν θὰ ἐξολοθρευθῶσιν οἱ θεοὶ, φοβερὰ δεινὰ φέροντες εἰς ἡμᾶς, ὅπως ἀκατανόητως ἐξολοθρευθῶμεν».

Πρὸς αὐτόν, τοιαῦτα εἰπόντα, ἀπήντησεν ὁ ἀνδρείος Ἀγαμέμνων:

«ὦ Μενέλαε, μὴ ὀργίζου, ἐνεκα τῆς λύπης σου, κατὰ τοῦ φρονιμοῦ τῶν Κεφαλλήνων βασιλείως· δένειναι αὐτὸς αἴτιος τῶν δεινῶν μας, διότι πολλὰκις ἔγινε σωτὴρ μας καὶ τῶν ἐχθρῶν μας ἐξολοθρευτῆς».

Τοιαῦτα αὐτοὶ τεθλιμμένοι ἔλεγον· ἀλλ' οἱ βοσκοὶ ἐζάρωνον ἐκ τοῦ φόβου τῶν ὑπὸ τὰ μυρίκας, μακρὰν εἰς τοῦ Ξάνθου τὰ ρεῖθρα, ἀποφεύγοντες τὴν βαρεῖαν συμφορὰν. Καὶ καθὼς οἱ δειλοὶ λαγῶοι τρομάζουσι τὸν εἰς τὰ πικνὰ χαμόκλαδα ἐπισκῆπτοντα αἰτὸν, ὅταν μάλιστα ἐκ τοῦ πλησίου φωνάζων αὐτὸς ὀξέως περιπετᾷ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐξαπλῶν τὰς πλατείας πτέρυγας του, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ἐφοβοῦντο ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρους τὸν ἀνδρείον πολεμιστὴν· αὐτὸς δὲ (ὁ Αἴας) σταθεὶς ἀργὰ ἐνώπιον ἀρνίου ὑπ' αὐτοῦ φονευθέντος καὶ ὀλεθριον γελάσας γέλωτα, τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτό:

Κυλίσου τώρα ἐπὶ τῆς κόνεως, τῶν κυνῶν καὶ τῶν ὀρνέων

τροφή· διότι οὔτε τοῦ Ἀχιλλέως τὰ ἔνδοξα ὄπλα νὰ κρατήσῃς ἠδυνήθης, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἀνόητως φερόμενος μὲ πολλὴ ἀνδρείοτερόν σου πολεμιστὴν ἐπολέμεις. Κυλίσου, ναι, σκύλε· διότι ἀποθανόντα δὲν θὰ σὲ κλαύσ᾽ ἢ σύζυγός σου ὁμοῦ μὲ τὸ παιδί της λυπούμενη, γονεὶς δὲν θὰ σὲ θρηνήσῃ· εἰς αὐτοὺς ὑπὲρ ἐλπίδων θωπευομένους δὲν θὰ γίνῃς τοῦ γήρατός των ἢ βακτηρία, διότι μακρὰν τῆς πατρίδος θὰ σὲ κατακερματίσωσι τὰ ὄρνεα καὶ οἱ κύνες.

Τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτὸν, νομιζῶν ὅτι ἐφονεύθη ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεὺς, ὑπὸ αἵματος πολλοῦ μεμολυσμένος. Ἀλλὰ τότε ἡ Ἀθηνᾶ ἐσκόρπισε τὴν Μανίαν, ἄγριον ὄλεθρον πνέουσας, ἀπὸ τοῦ νοός καὶ τῶν ὀφθαλμῶν του· ταχέως δὲ αὐτὴ ὑπῆγεν εἰς τὰ φοβερά τῆς Στυγὸς βεῖθρα, ὅπου αἱ ταχυκίνητοι Ἑρινυῆς κατοικοῦσιν, αἱ τρομερὰς ἐκπέμπουσαι θλίψεις εἰς τοὺς ὑπερφάνους θνητοὺς.

Ὁ δ' Αἴας, καθὼς εἶδε τὰ πρόβατα ἀσπαίροντα εἰς τὴν γῆν, κατεπλήχθη μεγάλως καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐκ τῶν θεῶν εἶναι ἡ ὀργή· συνετρίβησαν τότε τὰ μέλη του, καὶ τὴν πολεμικὴν του ψυχὴν βαρεῖα κατέλαβε λύπη· ἀδημονῶν καὶ ἀπελπισοῦς οὔτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὸ βῆμά του νὰ τεῖνῃ ἠδύνατο, ἀλλ' οὔδ' ἐπὶ τὰ ὀπίσω νὰ ὀπισθοδρομήσῃ ἐτόλμα· ἐστάθη ὅμοιος πρὸς σκοπίαν (βίγλαν) ἥτις εἰς τὰ ὄρη εἶναι ριζωμένη πολὺ ὑψηλὰ καὶ ἐξέχει μεγάλως· ἀλλ' ὅταν ἤλθην ἡ ψυχὴ εἰς τὰ στήθη του, πικρῶς βαθυστενάξας καὶ ὀλοφύρομενος εἶπεν:

«Ὁμοί! πρὸς τί τόσοσιν μὲ μισοῦσιν οἱ θεοί, οἵτινες μ' ἔκαμαν νὰ παραφρονήσω, νὰ καταληθῶ ὑπὸ λύσσης καὶ νὰ φονεύσω πρόβατα ἀθῶα τὰ ὁποῖα εἰς τίποτε δὲν μ' ἔβλαψαν; Ἄχ! πόσον ἤθελον νὰ φονεύσω μὲ τὰς χεῖράς μου τὸν φοβερόν Ὀδυσσεᾶ· αὐτὸν ὅστις τόσοσιν μεγάλως μ' ἔβλαψεν, ὅστις τόσοσιν ὀλέθριος ἐφάνη εἰς ἐμέ! Ἄχ! νὰ ὑπέφερον αὐτὸς εἰς τὴν ψυχὴν του τὰ δεινὰ ὅσα εἰς τοὺς φοβεροὺς ἀνθρώπους αἱ Ἑρινυῆς παρέχουσι! Πόσον δὲ θὰ ἐχαιρόμην ἂν εἰς τὰς μάχας κατεστρέφοντο οἱ Ἕλληνες ὅλοι, ἂν πάθῃ στυγερά, πολυδά-

κρυτα καὶ αὐτοὺς καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα κατελάβανον. Ναι, καὶ αὐτὸς δὲν θέλω νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του ἀβλαβής, ἂν καὶ τόσοσιν ἐπιθυμῇ τὴν γλυκεῖαν καὶ θυμῆρῃ ἐπιστροφὴν. Ἀλλὰ διατί νὰ ὑπάρχω μεταξὺ τῶν ἀθλίων, ἀφ' οὗ ἐγὼ εἶμαι ἀνδρείος; Ἐρρέτω λοιπὸν ὁ ὀλέθριος στρατός των Ἑλλήνων. Ἐρρέτω ἡ ζωὴ καὶ ὁ βίος. Τὸ βραβεῖον δὲν τὸ ἔχει ἀνδρείος ἀνὴρ, ἀλλ' ὁ χειρότερος τιμᾶται καὶ αὐτὸς εἶναι προσφιλέτης. Ἰδοὺ οἱ Ἕλληνες τὸν Ὀδυσσεᾶ τιμῶσι, λησμονοῦντες ἐμὲ καὶ τοὺς ἀγῶνας ὅσους ὑπέφερα ἔνεκα τῶν λαῶν».

Τοιαῦτα εἰπὼν ὁ ἀνδρείος τοῦ Τελαμώνιος υἱὸς ὤθησεν εἰς τὸν λαϊμόν του τὸ ξίφος τοῦ Ἐκτορος· κοχλακίζον τὸ αἷμα κατέρρεε· αὐτὸς δ' ἐξηπλώθη εἰς τὴν κόκκιν ὡς τυφὸν, τὸν ὁποῖον ἐκεραύνωσαν οἱ κεραυνοὶ τοῦ Διός. Στεναγμὸν δὲ ἀφῆκεν ἡ μαῦρη γῆ ὅταν ἔπεσεν αὐτός (1).

Τότε συνηροίσθησαν οἱ Ἕλληνες ὅλοι καθὼς εἶδον τὸν Αἴαντα μεγαλωστί ἐπὶ τῆς γῆς ἐξηπλωμένον· πρότερον δὲ κἀνεὶς δὲν ἐπλησίαζεν αὐτὸν, διότι ὅλοι ἐφοβοῦντο ὅταν ἔβλεπον· ἀλλ' ἅμα εἶδον πεσόντα τὸν ἦρωα, ἔπεσαν τότε πρηνεῖς καὶ εἰς τὴν κόκκιν τὰς κεφαλὰς των ἔχουσαν κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες τόσοσιν δυνατὰ, ὥστε εἰς αὐτὸν τὸν θεῖον αἰθέρα ἀνέβαινον αἱ φωναὶ των. Καὶ καθὼς ὅταν ἀπὸ τὰ πολύμαλλα πρόβατα ἀφαιρέσωσιν οἱ ἀνθρώποι τὰ μικρά των, ὅπως δι' αὐτῶν συμπόσια ἐτοιμάσωσιν, αἱ δὲ μητέρες των λυπῶνται εἰς τὴν ἀπορραπισθεῖσαν ἀπὸ τὰ τέκνα των μάνδραν, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ περὶ τὸν Αἴαντα ὅλοι ὁμοῦ ἐστενάξον τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐβρόντα τότε ἡ δασύπυκνος Ἴδη, καὶ ἡ πεδιάς, καὶ τὰ πλοῖα καὶ ἡ ἄπειρος θάλασσα.

Ὁ Τεύκρος μάλιστα ἐσκέπετο τὰς φοβερὰς ν' ἀκολουθήσῃ

(1). Ἡ αὐτοκτονία τοῦ τολμηροκάρδου Αἴαντος ἔνεκα τῆς μὴ ἰκανοποιήσεως τῆς ἐπιθυμίας του καὶ τῆς μὴ ἐκτιμήσεως τῆς ἀνδρίας το-ἐνέπνευσεν εἰς τὸν ἠδύγαλον Σοφοκλῆν τὴν βᾶσιν τῆς ὡραίας τραγω-ιδίας του, Αἴ α ς Μ α σ τ ι γ ο φ ὀ ρ ο ς ἐν ἧ διαλάμπει ἡρωϊ-σμός ἀκατάβλητος καὶ γλυκὺ ἐνδιαφέρον.

μοίρας, ἀλλὰ τὸν ἠμπόδισαν οἱ ἄλλοι καὶ τοῦ ἤρπασαν τὸ μέγα ξίφος· ἀδημονῶν δὲ αὐτὸς δακρύων ἐνηγκαλίσθη τὸν νεκρὸν. Καὶ καθὼς τὸ βρέφος, στάκτην ἔχον εἰς τοὺς ὤμους του καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν (1) κἀθηται κἀπου εἰς κάμμιαν γωνίαν καὶ θρηνεῖ τὴν ἄτυχον ὄρφανίαν του, καὶ τῆς γλυκυτάτης μητρὸς του τὸν θάνατον ἣτις τὸν ἀνέτρεφεν ἐστερημένον τοῦ πατρὸς του, τοιοῦτοτρόπως ἐμυρολόγει καὶ αὐτὸς, καὶ κἀτι περισσότερον μάλιστα ἀπὸ τὸ βρέφος, ἐμυρολόγει (2) τοῦ ἀδελφοῦ του τὸν θάνατον, καὶ, ἔρπων περὶ τὸν νεκρὸν, αὐτὰ ὀλοφυρόμενος εἶπεν·

« Αἴαν γενναιόκαρδε, τί ἔπαθες, κατὰ τί ἡ καρδιά σου ἐβλάθη, ὥστε φόνον πολυστένακτον καὶ συμφορὰν ἀνεπανόρθωτον εἰς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ προξενήσης; Ἡ τὸ ἔκαμες ἄρα γε ὥστε ν' ἀναπνεύσωσι μὲν οἱ Τρῶες ἐκ τοῦ φόνου καὶ τῆς

(1). Καθὼς ἡμεῖς, ἐν τῷ θανάτῳ συγγενοῦς καὶ οἰκείου ἢ προσφιλοῦς καὶ ἐπεράστου προσώπου δασινομέθεα ὑπὲρ τὸ δέον καὶ ἀφίνομεν τὴν γενειάδα, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔκειρον τὴν κόμην αὐτῶν καὶ ἔβαλον στάκτην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

(2). Οἱ περὶ τοὺς νεκροὺς τῶν ἀρχαίων θρηνοὶ δὲν εἶναι ἄλλο, νομίζομεν, ἢ αὐτὰ ταῦτα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος τὰ μυρολόγια, ἐκ τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγα συνέλεξε καὶ ὁ φιλόπονος Γαλάτης Κ. Φωριέλος. Πόσον ἐνθουσιᾶ τις ὅταν βλέπῃ τὰ πρὸ χιλιᾶδων ἐτῶν γενόμενα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ἐπαναλαμβάνόμενα καὶ νῦν ἐν τῇ νεωτέρᾳ καὶ ἀριδιήλως καταδεικνύοντα ὅτι ἡ ἄλυσος ἢ συνδέουσα τοὺς νεωτέρους Ἑλληνας μετὰ τῶν ἀρχαίων οὐδέποτε διεσπάσθη, ὅτι οἱ κρίκοι αὐτῆς ἀείποτε διετέλεσαν ἐν ἀρμονίᾳ ὑπάρχοντες; Ὁ Κ. Ἀμπέρ, τοῦ ὁποίου τὸ ἐνθουσιαστικώτατον σύγγραμμα περὶ «Ἑλλάδος, Ῥώμης καὶ Δάντου» μεγάλως θέλγει τὸν ἀναγνώστην, λέγει περὶ τῶν μυρολογίων τὰ ἑξῆς· «Εἰς τὰς Ἰουίους νήσους, ὀδοιπὸρος εἰς εἶδε τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς πλησιάζοντας φίλον τινα ἢ συγγενῆ τεθνεῶτα, κλίνοντας τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ οὖς των τὸ ἔσχατον ψιθυρίζοντας χαῖρε!» Καὶ κατωτέρω ἀναφέρων περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Πριάμου γινομένων θρήνων διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἑκτορος λέγει· «Ἡ συγκινητικώτατη σκηνὴ τὴν ὁποίαν ὁ Ὀμηρὸς τίθησιν ἐν τοῖς ἀνακτοροῖς τοῦ Πριάμου, συμβαίνει καθ' ἑκάστην εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ μικροτέρου υἱοῦ τῆς Ἑλλάδος».

ταλαιπωρίας, νὰ καταστρέψωσι δὲ τοὺς Ἑλληνας οὔτινες βεβαίως θ' ἀναχωρήσωσι ἀφ' οὗ ἀπέθανες σύ· εἰς αὐτοὺς καταστρεφόμενους δὲν θὰ ὑπάρχη πλέον θάρρος ἐν τῷ πολέμῳ, καθὼς πρότερον, δὲν θὰ ἔχωσι τῶν συμφορῶν των ὑποστήριγμα ἐν ταῖς μάχαις, διότι σύ δὲν ὑπάρχεις πλέον ἐν τοῖς ζώσιν. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω δὲν θέλω ἀφ' οὗ ἄπαξ ἀπέθανες σύ, πολὺ ἐπιθυμῶ ν' ἀποθάνω ἐνταῦθα καὶ θέλω αὐτὴ ἐδῶ ἢ φερέζως γῆ νὰ μὲ καλύψῃ. Δὲν φροντίζω διὰ τοὺς γονεῖς μου, ἐὰν ὑπάρχωσι πλέον, ἐὰν ζῶντες κατοικῶσιν εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὅσον διὰ σὲ ἀποθανόντα, διότι σύ καὶ ὄχι ἄλλος ἢ δόξα μου ἦσο.»

Τοιαῦτα εἶπε βαθέως στεναζών· ἐστενάζε δ' ἐπίσης καὶ ἡ θεσία Τέκμησσα, ἡ σύζυγος τοῦ ἀγνοῦ Αἴαντος τὴν ὁποίαν, ἂν καὶ αἰχμάλωτον, ὡς σύζυγόν του ἔλαβε καὶ βασίλισσαν ἔταξεν ὄλων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ γυναικῶν, ὅσαι μεμνηστευμένοι βασιλεύουσιν ἐκεῖ μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς καὶ ἀχωρίστους ἀνδρας των· αὐτὴ λοιπὸν, βαρυνθεῖσα εἰς τοὺς ἀδαμάστους κόλπους τῆς, ἐγέννησεν υἱὸν Εὐρυσάκην, μὲ τὸν πατέρα του ὅμοιον κατὰ πάντα, ὅστις μικρὸς ὢν ἐν τῇ κοιτίδι ἔμεινεν εἰς τὸν οἶκόν του. Ἀλλ' ἡ Τέκμησσα θρηνοῦσα ἔπεσε κάτω εἰς τὴν κόριν, σφιγκτὰ τὸν νεκρὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ ἀσχημιζούσα τὸ ὦραϊον, καλλιμόρφον σῶμά τῆς, ἤρχισε νὰ ὀλοφύρηται πικρῶς, ἀπὸ σκληροῦς σφραζομένη πόνους·

Ὁἴμοι! ταλαιπῶρος ἐγὼ. Ἀπέθανες φεῦ! οὐδαμῶς φονεῦθεις ὑπὸ χειρὸς ἐχθρικής, ἀλλ' αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον τὸ σπαράττον με πένθος εἶναι ἐλεεινόν, φρικαλέον. Διότι ποσῶς δὲν ἠλπίζον ἐὰν ἀπέθνησκες σύ, πολυστένακτον νὰ ἴδω ἡμέραν ἐν Τροίᾳ· ἀλλὰ πάντα ταῦτα αἰ φρικώδεις κατεργάσθησαν Μοῖραι! Ἀχ! πόσον θὰ ἦτο καλλίτερον ἂν μὲ κατέπιπε πρότερον ἢ μαύρη γῆ, πρὶν ἢ νὰ ἴδω τὸν ἀδυσώπητον θάνατόν σου! Συμφορὰν ταύτης πικροτέραν, πληγὴν καιριοτέραν ποτὲ ἐγὼ ἄλλην δὲν ὑπέστην, οὐδ' ὅταν πρῶτον μακρὰν τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων μ' ἔλαβεν, ὁμοῦ μὲ ἄλλους

αίχμαλώτους, πολυθρηνοῦσαν διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν, διότι ἐν ᾧ πρότερον ἤμην σεβασμία βασίλισσα, δούλη κατέστην· καὶ δούλειος ἡμέρα δι' ἐμὲ ἀνέτειλε. Καὶ ὅμως, οὔτε διὰ τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου, οὔτε διὰ τοὺς ἀποθανόντας γονεῖς μου φροντίζω ὅσον διὰ τὸν ἰδικόν σου θάνατον, διότι ἐξετέλεις ὅλα τὰ εὐχαριστοῦντα ἐμὲ τὴν δειλὴν, ἀχώριστον μὲ κατέστησας σύζυγον καὶ μοὶ ὑπέσχεσο ὅτι βασίλισσαν θὰ μὲ κάμῃς τῆς εὐκτίστου Σαλαμῆνος, ἐπιστρέψας ἐκ Τροίας· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποσῶς δὲν ἐξετέλεσαν οἱ θεοὶ, διότι ἄφρατος σὺ τώρα φεύγεις, διόλου μὴ φροντίζων, οὔτε δι' ἐμὲ, οὔτε διὰ τὸν παῖδά σου, ὅστις τοῦ πατρὸς του τὰ θέληγτρα δὲν θὰ τ' ἀπολαύσῃ ὁ τλήμων, ὅστις δὲν θὰ διαδεχθῇ τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ δούλος οἰκτρὸς κἀνεὸς ἄλλου θὰ γίνῃ, διότι ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς, ὑπὸ χειροτέρων ἀνθρώπων περιποιῶνται τὰ βρέφη, καὶ ὑπὸ τὴν ὀλεθρίαν ὄρρακίαν των βαρεῖα, ἀνυπόφορος ἡ ζωὴ των καθίσταται καὶ ἀλλεπάλληλοι αἱ συμφοραὶ των ἐπέρχονται. Καὶ ἐμὲ δὲ τὸν ἄθλιον δούλειος θὰ καταλάβῃ ἡμέρα, ἀποθανόντος σοῦ πρότερον ἀπὸ ἐμὲ, ἐν ᾧ ὡς θεῶν μου σὲ ἐλάτρευον.

Πρὸς αὐτὴν, τοιοῦτοτρόπως μυρολογήσασαν, ἀπεκρίθη ὁ Ἄγαμέμνων μὲ τοὺς ἐξῆς φιλόφρονας λόγους:

«Κάνεις ἄλλος, ᾧ γύναι, δούλην δὲν θέλει σὲ κάμει, ἀφ' οὗ ζῆ ὁ ἀγνὸς Τεῦκρος, καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀκόμη, ἀλλὰ μάλιστα θὰ σὲ τιμήσομεν μὲ ἄπειρα βραβεῖα, ὡς θεῶν θὰ σὲ λατρεύσομεν, καθὼς καὶ τὸ τέκνον σου, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει πλέον ὁ ἰσόθεος Αἴας, ἡ μεγάλη δύναμις τῶν Ἑλλήνων. Καλλίτερον βεβαίως θὰ ἦτο ἂν δὲν παρῆγε πένθη στυγερά εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον μὲ τὴν ἰδίαν του χεῖρα φονευθεὶς, αὐτὸς τὸν ὁποῖον κάνεις ἐκ τῶν ἐχθρῶν δὲν ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ».

Τοιαῦτα εἶπε, βαρέως εἰς τὴν ψυχὴν του λυπούμενος. Καὶ οἱ λαοὶ δὲ οἰκτρῶς ἀνεστέναζον, καὶ αὐτῶν μυρολογούντων ἐβόα ὁ Ἑλλησποντος ὄλος, καὶ θλίψις ὀλεθρία περιεπέτα ὑπεράνω ὄλων τῶν Ἑλλήνων· καὶ αὐτὸν δὲ τὸν συνετὸν Ὀδυσσεᾶ

βαρὺ κατέλαθε πένθος, φονευθέντος τοῦ Αἴαντος, καὶ, μεγάλως λυπούμενος, τοιαῦτα εἶπεν εἰς τοὺς θρηνοῦντας Ἑλληνας:

«ὦ φίλοι, οὐδὲν χειρότερον καὶ ὀλεθριώτερον τοῦ ἀγρίου θυμοῦ ὑπάρχει, ὅστις αὐξάνει μάλιστα ἐν τῇ μάχῃ μεταξὺ τῶν θνητῶν· αὐτὸς τώρα παρώρμησεν εἰς τὴν πράξιν του τὸν πελώριον Αἴαντα ἐν τῇ μάχῃ, ὀργισθέντα δι' ἐμὲ εἰς τὸν νοῦν του. Εἶθε οἱ Τρῶες ποτὲ νὰ μὴ μ' ἔδιδον τὴν ἔνδοξον νίκην διὰ τὴν ὁποίαν ὀργισθεὶς ὁ ἀνδρεῖος τοῦ Τελαμῶνος υἱὸς μὲ τὴν ἰδίαν του χεῖρα ἀπωλέσθη. Καὶ ὅμως τοῦ ἀγρίου θυμοῦ του ὁ αἴτιος δὲν εἶμαι ἐγὼ, ἀλλ' ἡ σκληρὰ μοῖρα, ἥτις ἐδάμασεν αὐτόν. Διότι ἐάν τις ἠλπίζεν ἐν τῇ καρδίᾳ του ὅτι θὰ ὀργισθῇ καὶ θ' ἀδημονήσῃ αὐτὸς, οὔτ' ἐγὼ βεβαίως ἤθελον φιλονεικήσει μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν νίκην, οὔτε ἄλλον κἀνενα, ἐπιθυμοῦντα νὰ πολεμήσῃ, ἤθελον τὸν ἀφίσει ποτε, καὶ, κατὰ συνέπειαν, ἐγὼ ὁ ἴδιος, λαβὼν τὰ θεοκατασκευάστα ὄπλα ἤθελον χαρίσει προθύμως εἰς αὐτόν καὶ αὐτὰ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελε ζητήσῃ. Τώρα δὲ διόλου δὲν ἐνόμιζον ὅτι θὰ δυσαρεστήσω αὐτόν, ὅτι λύπην εἰς τὰ στήθη του θὰ ἐμβάλω, διότι οὔτε περὶ γυναικὸς, οὔτε περὶ πόλεως, οὔτε περὶ μεγάλου πλοῦτου ἐπολέμουν, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς ἐφιλονεῖκουν μόνον, περὶ τῆς ὁποίας ἡ μάχη πολὺ τερπνὴ γίνεται εἰς τοὺς φρονίμους ἀνθρώπους. Αὐτὸς ὅμως ὁ ἀνδρεῖος ἠπατήθη ὑπὸ μοῖρας σκληρᾶς, διότι δὲν ἤρμοζε βεβαίως τόσον βαρέως νὰ λυπηθῇ. Ὁ φρόνιμος ἀνθρώπος, καὶ ἂν ἀναριθμητοὶ λύπαι περικυκλώσωσιν αὐτόν, πάλιν ὑπομένει εἰς τὴν καρδίαν του καὶ δὲν λυπεῖται».

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ ἰσοθέου Λαέρτου. Ἄλλ' ὅταν πλέον ἐκορέσθησαν ἐκ τῶν θρήνων καὶ τοῦ φοβεροῦ πένθους, τότε ὁ υἱὸς τοῦ Νηλέως τοιαῦτα εἶπεν εἰς τοὺς βαρέως τεθλιμμένους:

«ὦ φίλοι, αἱ ἀδυσώπητοι Μοῖραι μὲ ὀλεθρία ἀλλεπάλληλα πένθη μᾶς ἐκεραύνωσαν ἀποθανόντος τοῦ Αἴαντος, τοῦ ἀνδρείου Ἀχιλλέως, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ τοῦ ἰδικοῦ μου υἱοῦ, Ἀντιλόχου. Καὶ ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κλαίωμεν κα-

θημερινῶς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ ἀποθνήσκοντας καὶ ν' ἀδημονῶμεν καὶ ἀκατάπαυστα ἀπρὸς τὴν θρηνώμεν. Διότι εἶναι πολὺ καλλίτερον νὰ ἐκτελέσωμεν ὅσα εἰς τὸν θάνατον ἀρμόζουσι τῶν θνητῶν, πυρκαϊᾶν δηλ. ν' ἀνάψωμεν καὶ νὰ στήσωμεν τάφον καὶ νὰ κηδεύσωμεν τὰ ὄστα. Ἀπὸ τοὺς θρήνους δὲ ὁ νεκρὸς δὲν ἀνίσταται καὶ τίποτε νὰ εἴπῃ δὲν γνωρίζει, ὅταν αἱ ἀδυσώπητοι τὸν καταλάβωσι Μοῖραι».

Τοιαῦτα εἶπε τοὺς τεθλιμμένους παρηγορῶν· ἀθρόοι συνηθορίζοντο οἱ ἰσόθεοι βασιλεῖς βαρυλυπούμενοι καὶ τὸν ἔφερον, ἂν καὶ ἦτο πελώριος, εἰς τὰ ταχέα πλοῖα, ὅλοι ὁμοῦ σηκώσαντες αὐτὸν· μετὰ ψιθύρους δὲ τὸν ἐκάλυψαν, ἐκαθάρισαν τὰ αἵματά του, ἅτινα στεγνώσαντα περιέκειντο ὁμοῦ μετὰ τὴν κόνιν εἰς τὰ ἀνδρείᾳ του μέλη, καὶ εἰς τὰ ὄπλα του. Τότε οἱ νέοι ἄπειρον ὑλικὸν ἐκ τῶν δασῶν τῆς Ἰδῆς ἔφερον καὶ τὰ ἔβαλον περὶ τὸν νεκρὸν· πολλὰ δὲ ξύλα ἔφεραν εἰς τὴν πυρᾶν, πολλὰ πρόβατα καὶ καλῶς κατασκευασμένα ἐνδύματα, πολλὰς ὠραίας βοῦς, ἀγαλλομένας ἐπὶ ταχυποδία, πολλὴν χρυσὸν ἐκλαμπρον, πολλὰ ὄπλα, ὅσα ὁ ἀνδρεῖος πολεμιστῆς ἔλαβε παρὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ φρονεθέντων, πολλὴν, τέλος πάντων, διαυγέστατον ἤλεκτρον, ὁ ὁποῖος, λέγουσιν, ὅτι σχηματίζεται ἀπὸ τὰ δάκρυα τῶν θυγατέρων τοῦ παντολαμποῦς ἡλίου. Κίνουσι δὲ τὰ δάκρυα ταῦτα διὰ τὸν φόνον τοῦ Φαέθοντος, μνηρογοῦσαι εἰς τοῦ μεγάλου Ἡριδανοῦ τὰ ρεύματα. Ὁ Ἥλιος λοιπὸν ἀθάνατον βραβεῖον διὰ τὸν υἱὸν του κατασκευάσας, ἤλεκτρον ἔκαμε, πλούσιον κτῆμα τῶν ἀνθρώπων. Τὸν δὲ Αἴαντα οἱ Ἕλληνας ἔβαλον ὑπεράνω ἐκτεταμένης πυρᾶς, δοξάζοντες τὸν ἀποθανόντα ἐνδοξὸν πυλεμιστήν. Ἐπ' αὐτῆς δὲ βαθυστενάζοντες, πολύτιμον ἔλεφαντα καὶ θελκτικὸν ἄργυρον ἔβαλον, καὶ ἀγγεῖα πλήρη αἰοιφῆς, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα αὐξάνουσι τὸν ἐνδοξὸν καὶ ἀγλαὸν πλοῦτον. Ἦναψαν τὸ πῦρ, ἔπνευσεν ἐκ τῆς θαλάσσης ἄνεμος, σταλαῖς ὑπὸ τῆς θεᾶς Θέτιδος, ὅπως δαμασθῆ ἡ ἀνδρία τοῦ μεγάλου Αἴαντος. Βαρυφυσῶντος δὲ τοῦ ἀνέμου, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐκαίετο ὁ νεκρὸς εἰς τὰ πλοῖα. Ὁ-

ποῖος δὲ ἦτον ὁ Ἐγέλαδος ὅταν ἐδαμάσθη ὑπὸ τὸν πολυστένακτον κεραιὸν τοῦ Διὸς ἐν τῇ ἀκαταβλήτῳ θαλάσῃ, ὑπεράνω τῆς Θρινακίας καὶ ἐκτυπήθη ὅλη ἡ νῆσος, ὁποῖος ἦτον ὁ Ἡρακλῆς ὅταν ζῶν εἰς τὸ πῦρ παρεδόθη, ὑπὸ τῶν δολοπλοκίων τοῦ Νέσσου ὀργισθεῖς, ὅταν ὑπέφερε τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἔργον καὶ ζῶντος αὐτοῦ καιομένου ἐστέναζεν ὅλη ἡ γῆ, ἡ δὲ ψυχὴ του ἐγκαταλιποῦσα τὸ ἐνδοξὸν σῶμά του μετὰ τὸν αἰθέρα ὁμοῦ ἀνεμίχθη, εἰς τοὺς θεοὺς δὲ αὐτὸς ἐνεκρίθη, ἐπειδὴ τὸ σῶμά του ἐκρυψεν ἡ πολύμοχθος γῆ, τοιοῦτος ἔκειτο καὶ ὁ Αἴας ὁμοῦ μετὰ τὰ ὄπλα του, λησμονήσας τὰς μάχας· ἀκαταπαύστως ἐστέναζεν ὁ λαὸς εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ἔχαιρον οἱ Τρῶες καὶ ἐλυποῦντο οἱ Ἕλληνας. Ἄλλ' ὅταν τὸ ἀνδρείον σῶμά του κατέστρεψεν ὀλοτελῶς τὸ ἀκατάσχετον πῦρ, μετὰ αἶνον τότε τὴν πυρκαϊᾶν κατέσβεσαν καὶ εἰς χρυσοῦν κιβώτιον ἔβαλον τὰ ὄστα του· ἔχυσαν ὑπεράνω του χῶμα, ὄχι μακρὰν τῆς Ῥητηίδος παραλίας. Εὐθὺς ἐσκορπίσθησαν εἰς τὰ εὐκίνητα πλοῖα λυπούμενοι, διότι τὸν Αἴαντα ἐξ ἴσου μετὰ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐτίμων. Ἦλθεν ἀμέσως ἡ κατὰ μῦθον νύξ, καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὕπνον ἐπέχυσεν. Αὐτοὶ δὲ φαγόντες, τὴν ἡμέραν ἐπεριμειναν, νυσάζοντες ὀλίγον εἰς τὰ ὠραῖά των βλέφαρα· φοβερὸν δ' ἐπασχον φόβον εἰς τὸν νοῦν των, μήπως ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ἐπέλθωσιν οἱ Τρῶες, ἀποθανόντος τοῦ Αἴαντος.

BIBAIION EKTON.

Τότε ἡ λαμπρόφωτος Ἥως τὰ ρεύματα τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τὴν κλινὴν τοῦ Τιθωνοῦ (1) ἐγκαταλιποῦσα, ἀνῆλθεν εἰς τὸν

(1). Ἡ Ἥως, ὀχουμένη ἐφ' ἄρματος συρομένου ὑπὸ δύο λευκῶν ἵππων, Λάμπου καὶ Φαέθοντος ὀνομαζομένων, ἀνήρχετο ἐκ τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ ἦρε τὸν μέλανα πέπλον τῆς νυκτὸς διὰ τῶν ῥοδοχρῶν δακτύλων

ἀχανῆ οὐρανὸν καὶ ἀφθονον φῶς διέχουσε πανταχοῦ, μειδίμα φαιδρὸν εἰς τὴν γῆν καὶ τὸν αἰθέρα ἐμβαλοῦσα. Ἐν ᾧ δὲ οἱ εὐκόλως φθειρόμενοι θνητοὶ ἐτράπησαν εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν, ἄλλοι εἰς ἄλλην ἐργασίαν, οἱ Ἕλληνας συνηθροίσθησαν εἰς συνέλευσιν, τοῦ Μενελάου προσκαλέσαντος αὐτούς. Συναθροισθέντων δ' ὄλων αὐτῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀναστάς ὁ Μενέλαος εἶπεν:

Ἄκουσάτέ μου, θεογενεῖς βασιλεῖς, τί θέλω σᾶς εἶπει Σκληρὰς βασάνους ὑποφέρει ἡ καρδία μου, ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τῶν λαῶν οἵτινες μόνον καὶ μόνον δι' ἐμὲ εἰς τὸν πόλεμον ἦλθον καὶ τοὺς ὁποίους ὅμως δὲν θά ὑποδεχθῆ ὁ οἶκος καὶ οἱ γονεῖς των δὲν θά τοὺς χαρῶσι πλέον, διότι σκληρὰ μοῖρα κατέστρεψεν ὅλους. Εἶθε ἡ βαρεῖα δύναμις τοῦ ἀνυποφύρου θανάτου νὰ ἐκεραύνονε κ' ἐμὲ, πρὶν ἐνταῦθα τοὺς λαοὺς συναθροίσω. Τώρα ὅμως, ἀλλοίμονον! εἰς φρικαλέας ὁδύνας ἡ μοῖρα μ' ἐνέβαλε, καὶ φοβερὰ δεινὰ μὲ ἀναγκάζει νὰ βλέπω. Καὶ ποῖος ἤθελε χαρῆ, βλέπων ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τοῦ πολέμου τὰ μάταια ἔργα; Ἄλλ' ἔλθετε ὅλοι, ὅσοι ἐμείναμεν, ἔλθετε εἰς τὰ ταχύπλοα νὰ ἐμβῶμεν πλοῖά μας καὶ ταχέως εἰς τὰς πατρίδας μας νὰ φύγωμεν ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Αἴας, ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει μετὰξὺ μας ὁ ἀνδρῆς Ἀχιλλεὺς, ὁ θάνατος τῶν ὁποίων, νομίζω, μέγαν ὄλεθρον εἰς ἡμᾶς θά διασπείρη. Ναί, πολὺ φοβοῦμαι μήπως δαμασθῶμεν ὑπὸ τῶν φοβερῶν Τρώων, ἐξ αἰτίας ἐμοῦ καὶ τῆς σκύλλας Ἑλένης, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν φροντίζω πλέον, ὅσον φροντίζω δι' ἡμᾶς, ὅταν σᾶς βλέπω ἐν τῷ πολέμῳ φονευομένους. Ἐρῶτέω ὅμως ἐκείνη ἡμοῦ μὲ τὸν δειλὸν σύζυγόν της, διότι θεός τις φαίνεται, τῆς ἀφήρησε τὸν νοῦν καὶ τὴν φρόνησιν, ὅταν μακρὰν τὸν

της· κατ' ἄλλους ἀνήρχετο ἐκ τοῦ ὤκεανου ἀναβαίνουσά τὸν περρωτὸν ἵππον Πήγασον τὸν ὁποῖον εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Διὸς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βελλεροφόντου.—Ὁ δὲ Τιθῶν εἶναι εἰς ἐκ τῶν ἐρατεινῶν συζύγων της τοὺς ὁποίους εἶχε τὸ προτέρημα ἢ καλὴ Ἥως νὰ σαγηνεύῃ εἰς τὰ ἔρωτικά της δίκτυα.

οἶκον καὶ τὴν κλίνην μου ἄφρησεν· ἀλλὰ τὰ περὶ ἐκείνης θέλουν φροντίσει ὁ Πρίαμος καὶ οἱ Τρῶες, διότι πολὺ καλλίτερον εἶναι ν' ἀποφύγωμεν τὸν στυγερὸν πόλεμον παρὰ νὰ καταστραφῶμεν.

Τοιαῦτα εἶπε δοκιμάζων τοὺς Ἕλληνας, ἐν ᾧ ἄλλα αὐτὸς εἰς τὸν νοῦν του ἐσκέπτετο καὶ ἡ φιλέκδικος ψυχὴ του ἐπεθύμει νὰ καταστρέψῃ τοὺς Τρῶας καὶ τὰ μακρὰ τῆς πόλεως τεῖχη, καὶ δι' αἵματος νὰ χορτάσῃ τὸν Ἄρην καὶ τὸν θεῖον Ἀλέξανδρον ἐν μέσῳ τῶν νεκρῶν ἴδη, διότι οὐδὲν φοβερώτερον τῆς ἐκδικήσεως ὑπάρχει.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιουτοτρόπως σκεπτόμενος ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς ἑδρας του. Ἐγερθεὶς ὅμως τότε ὁ φιλοπόλεμος Τυδείδης, ταχέως ἐφιλονείκησε μὲ τὸν ἀνδρῆον Μενέλαον ὡς ἐξῆς:

« Ἄ! δειλὲ Μενέλαε, πρὸς τί τάχα τόσον φοβεῖσαι καὶ τοιαῦτα εἰς τοὺς Ἕλληνας λέγεις ὡς παῖς, ἢ ὡς γυνὴ εἰς τῆς ὁποίας τὴν καρδίαν ἐμφωλεῖ ἡ ἀνανδρία; Ἄλλὰ βεβαίως ποτὲ δὲν θέλουν πεισθῆ εἰς τοὺς λόγους σου οἱ ἀριστοὶ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, πρὶν τὰς ἐπάλξεις τῆς Τροίας κατὰ γῆς ἐρριμέναις ἴδωσι, διότι δοξάζει μὲν τοὺς θνητοὺς ἡ ἀνανδρία καὶ καταισχύνει μεγάλως αὐτοὺς ἡ δειλία. Ἐὰν δὲ κἀνεὶς ἐξ αὐτῶν πεισθῆ εἰς ὅσα εἶπας, ἀμέσως θά τοῦ κόψω τὴν κεφαλὴν μὲ τὸν δι' οὗ γίνονται τὰ βέλησίδηρον καὶ θά τὸν ῥίψω ὡς τροφήν εἰς τὰ ὑψιπετῆ ὄρνεα. Ἄλλ' ἔλθετε ὅσοι εἰς τὰ σῆθη σας ἀνδρῖαν κρύπτετε, παρορμηθῶμεν ὅλοι τοὺς λαοὺς εἰς τὰ πλοῖα νὰ ὀπλισθῶσι, τὰς ἀσπίδας καὶ ὅλα τὰ ἄλλα νὰ ἐτοιμάσωσι, νὰ φάγωσιν ὅλοι οἱ ἄνδρες, οἱ τοῦ πολέμου τὴν βοήν ἐπιθυμοῦντες καὶ δεῖπνον εἰς τοὺς ἵππους νὰ παραθῆσωσι. Ταχέως δ' ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης θά διακριθῶσιν ὅλοι οἱ τοῦ Ἄρως φίλοι.

Τοιαῦτα εἰπὼν ὁ Τυδείδης, ἐκάθισεν ἔνθα ἐκάθητο πρότερον. Τότε λοιπὸν ὁ Θεστοριδῆς Κάλχας τοιαῦτα εἶπεν εἰς αὐτοὺς ἀναστάς ἐκεῖ ἔνθα συνήθως ὀμιλοῦσιν οἱ ῥήτορες:

Ἄκουσάτέ μου, τέκνα ἀγαπητὰ τῶν φιλοπολέμων Ἑλλή-

νων. Γνωρίζετε πόσον ἐγὼ ἐπιτήδειος εἰς τὰς μαντείας μου εἶμαι. Καὶ πρότερον ἐγὼ εἶχον μαντεύσει ὅτι τὸν δέκατον χρόνον θὰ κυριεύσωμεν τοῦ Ἰλίου τὴν ἀπότομον πόλιν (1). Τὴν μαντείαν μου ταύτην ἐκτελοῦσι τώρα οἱ θεοὶ καὶ τὴν ἐνδοξον νίκην εἰς τοὺς πόδας τῶν Ἑλλήνων τὴν φέρουσιν. Ἄσ στείλωμεν ὅμως ταχέως τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως καὶ τὸν ἀνδρείον Ὀδυσσεῖα εἰς Σκύρον διὰ μελανοῦ πλοίου, ὅπως καταπείσωσι τὸν ἀνδρείον υἱὸν τοῦ Ἀχιλλεύως νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα καὶ φῶς σωτηρίας νὰ καταστή δι' ἡμᾶς.

Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ συνετοῦ Κάλχαντος, μετ' ἀλαλαγμοῦ καὶ φαιδρότητος μεγάλης ἐπευφήμησαν οἱ λαοὶ, διότι ἤλπίζον ν' ἀληθεύσουν αἱ εὐφρόνουσι μαντεῖαι αὐτοῦ. Ἀναστάς δὲ τότε τοῦ Αἰέρτου ὁ παῖς εἶπεν εἰς τοὺς Ἑλληνας ταῦτα:

αἴ ὦ φίλοι, δὲν ἀρμόζουσι σήμερον πολλὰ ὁμιλῆαι, αἵτινες πολὺ ὀγκληταὶ λαοὺς οὐδεμίαν εὐχαρίστησιν οὔτε ὁ ῥήτωρ οὔτε ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὰς θεὰς Πιερίδας ψάλτης παρέχει· τὸ μόνον δὲ τὸ ὅποιον ἐπιθυμοῦσιν εἶναι ἡ βραχυλογία. Τώρα δὲ τὸ εὐχαριστοῦν τοὺς στρατιῶτας τῶν Ἑλλήνων εἶναι ὅπως ὑπάγωμεν ἐγὼ καὶ ὁ Τυδεΐδης εἰς Σκύρον καὶ φέρωμεν ἐνταῦθα τὸν ἀνδρείον υἱὸν τοῦ φιλοπολέμου Ἀχιλλεύως, καταπειθόντες αὐτὸν διὰ λόγων, καὶ ἂν μάλιστα παραπονουμένη μεγάλως ἡ μήτηρ του θελήσῃ ἐν τῷ οἴκῳ νὰ τὸν κατακρατήσῃ. Ἐλπίζω δὲ ὅτι ἀνδρὸς κρατεροῦ καὶ ἀνδρείου ὁ υἱὸς φιλοπῆλεμος καὶ γενναῖος θὰ εἶναι.

(1). Ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἰλιάδος ὅτι ἐν τῇ Αὐλίδι ἐν ᾗ οἱ Ἑλληνες θυσίαν εἰς τὸν Δία προσέφερον, δράκων δαφνοῖδης καταβάς ἐπὶ τινος πλατάνου ἀφῆρπασε καὶ κατέφαγε ὀκτώ πτηνὰ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ ὅτι ὁ Κάλχας ἐμάντευσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι τὰ ὀκτὼ πτηνὰ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν εἶναι τὰ ἐννέα ἔτη καθ' ἃ θὰ πολεμῶσιν ἐν Τροίᾳ οἱ Ἑλληνες καὶ ὅτι τὸ δέκατον ἔτος θὰ κυριεύσῃ τὸ αἶψυ τοῦ Ἰλίου ἄστου. Αὐτὰς λοιπὸν τὰς μαντείας ὑπενωεῖ ἐνταῦθα ὁ Κάλχας.

Πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα εἰπόντα ἀπεκρίθη ὁ Μενέλαος φρονίμως συλλογιζόμενος ὡς ἐξῆς:

α ὦ Ὀδυσσεῦ, σωτηρία τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, ἐάν ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ γενναίου Ἀχιλλεύως ἐπανεῖλθῃ ἀπὸ τῆς Σκύρου καὶ νίκην εἰς αὐτὸν κἀνείς ἐκ τῶν θεῶν χάρισθῃ, καὶ εἰς Ἑλλάδα ἐπανεῖλθῃ, θὰ τοῦ δώσω ὡς σύζυγον τὴν ἐνδοξον κόρην μου Ἑρμιόνην καὶ μετ' αὐτῆς πολλὰ καὶ πλοῦσια δῶρα προθύμως. Πιστεύω δὲ ὅτι οὔτε ἡ σύζυγός μου, οὔτε ὁ καλὸς πενθερὸς οὐδὲν θὰ κάμωσι παράπονον διὰ τὸν γάμον».

Τοιαῦτα εἰπόντος καὶ ἐπευφημησάντων τοὺς λόγους τοῦ τῶν Ἑλλήνων, διελύθη ἡ συνέλευσις ἀμέσως καὶ ἐσκορπίσθησαν ὅλοι εἰς τὰ πλοῖα, ἐπιθυμοῦντες τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρώπων, τὸ δεῖπνον. Ὅταν δ' ἐκόρεσαν τὴν γαστέρα αὐτῶν καὶ ἔπαυσαν τὸ δεῖπνον τότε καθέλιξαν εἰς τὴν ἄπειρον θάλασσαν πλοῖον ταχὺ, ἔβαλον ἀμέσως εἰς αὐτὸ ζωοτροφίας, ἰστία καὶ σχοινία, εἰσῆλθον καὶ οἱ ἴδιοι ἐντὸς καὶ μετ' αὐτοὺς εἰκοσὶ κωπηλάται, ἔμπειροι τῆς κωπηλασίας καὶ ὅταν θέλλα συνταράσῃ τὰ πελάγη, καὶ ὅταν γαλήνη εἰς αὐτὰ εἶναι διακεχυμένη. Καθῆσαντες λοιπὸν αὐτοὶ εἰς τὰ καλῶς κατεσκευασμένα θρανία, ἐκτύπων τῆς θαλάσσης τὰ κύματα, ἐν ᾗ ἄφροι περιεκύλουν τὰς πλευράς τοῦ πλοίου· διεπέρων τὰς ὑγράς ὁδοὺς αἱ ἐξ ἐλάτης κῶπαι, τὸ πλοῖον προὔφειρε καὶ ἐκ τῶν κωπηλατῶν ἄφθονος ἔχυντο ἰδρῶς. Καὶ καθὼς ὅταν ἐκ τῶν ἀπηυδηκότων βῶν ὅταν σπεύδοντες οὔτοι σύρῃσιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν ξυλίνην ἄμαξαν, τρίζουσιν ἕνεκα τοῦ βάρους ὑπὸ τὸν κυκλοτερῆ ἄξονα, καθὼς λοιπὸν ἀπ' αὐτῶν, οἰκτρῶς βασανιζομένων, ἄφθομος ὁ ἰδρῶς καταχύνεται μέχρι τῆς γῆς καὶ ἐκ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἐκ τῶν ὤμων των, τοιοῦτοτρόπως σφριγῶντες κωπηλάται ἐμόχθουν ὑπὸ τὰς στιβαράς ἐλατίνας κώπας· ταχέως ὅμως τὰ ἀχανῆ διεπέρων πελάγη. Ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλοι μὲν μακρόθεν ἐβλεπον αὐτοὺς διερχομένους τὴν θάλασσαν καὶ ἄλλοι τὰ φοβερὰ ἐλάμβανον βέλη καὶ τὰ ὄπλα διὰ τῶν ὀπίων ἐπολέμουν.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀταραχοὶ ἐντὸς τοῦ ἄστεος ἠτοιμάζοντο ὀργῶντες εἰς τὸν πόλεμον καὶ εὐχόμενοι εἰς τοὺς θεοὺς ὅπως ἀναπαυθῶσι πλέον ἐκ τῶν φόνων καὶ ἀναπνεύσωσι μικρόν ἐκ τῶν ἀγώνων. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὑπὸ τοιαύτης ἐπιθυμίας διαφλεγόμενοι οἱ θεοὶ ἔφερον τὸν Εὐρύπυλον, μέγα τῶν συμφορῶν ὑποστήριγμα καὶ ἐκ τοῦ κρατεροῦ Ἡρακλέους καταγόμενον ἀνακρίθμητον· δὲ οἱ ἐμπειροπόλεμοι λαοὶ τὸν ἠκολούθουν, οἱ κατοικοῦντες τοῦ ἐκτεταμένου Καΐκου τὰς παραλίας καὶ εἰς τὰ κρατερά των ἐπιστηριζόμενοι ὄπλα καὶ ἔχαιρον ὄλοι οἱ Τρῶες. Καὶ καθὼς ὅταν οἱ γῆνες κεκλεισμένοι ἐντὸς περιβόλου καὶ βλέποντες τὸν ἄνθρωπον ὅστις τροφήν εἰς αὐτοὺς ῥίπτῃ θωπεύωσιν αὐτὸν μεγάλως εἰς τὴν καρδίαν του εὐφραίνόμενον διὰ τὰ θωπεύματά των, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες ἔχαιρον, ὅταν εἶδον τὸν ἄνδρῆν Εὐρύπυλον, τοῦ ὁποίου ἡ θρασεῖα καρδία ὑπερβολικῶς ἠγάλλετο εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν ἀναριθμητῶν πολεμιστῶν. Τὸν ἐθαύμαζον αἱ γυναῖκες ἐκ τῶν προθύρων, καὶ αὐτὸς ὁ ἐξοχος πολεμιστὴς ἠκολούθει τοὺς λαοὺς, καθὼς ὁ λέων εἰς τὰ ὄρη ἀκολουθεῖ τοὺς θῆας. Τὸν ἔβλεπε δὲ ὁ Πάρις καὶ τὸν ἐτίμα ἐξ ἴσου μὲ τὸν Ἔκτορα τοῦ ὁποίου ἦτον ἀνεψιὸς καὶ ἐκ μιᾶς κατήγετο γενεᾶς· διότι τὸν ἐγέννησεν ἡ θεῖα ἀδελφὴ τοῦ Πριάμου Ἀστυόχη, συζευχθεῖσα μετὰ τοῦ κρατεροῦ Τηλέφου τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Αὐγὴ συζευχθεῖσα, κρυφίως τοῦ πατρὸς της, μὲ τὸν ἀτρόμητον Ἡρακλῆν. Μικρὴν δὲ ὄντα αὐτὸν καὶ γάλακτος ἀνάγκην ἔχοντα, τὸν ἔθρεψε ποτε ταχεῖα ἔλαφος, ἐξ ἴσου μὲ τὸ ἐλαφόπουλόν της ἀγαπῶσα αὐτὸν καὶ δίδουσα τὸν μαστόν της, κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς, διότι δὲν ἤρμοζεν οἰκτρῶς νὰ κατασπραῖ ὁ ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους. Αὐτοῦ λοιπὸν τὸν ἐνδοξὸν υἱὸν προθύμως ὁ Πάρις εἰς τὸ δωμάτιόν του ὠδήγησε διὰ μέσου τῆς Εὐρυχώρου πόλεως, τοῦ τάφου τοῦ Ἀσάρακτου, τῆς βραχυῶδους οἰκίας τοῦ Ἔκτορος καὶ τοῦ θείου ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔνθα ἦσαν τὰ δωμάτια του καὶ ὁ ἄφρατος βωμὸς τοῦ Διός. Τότε τὸν ἠρώτα προθύμως περὶ τῶν ἀδελφῶν, τῶν

συγγενῶν καὶ τῶν γονέων του καὶ ἐλάμβανεν ἀμέσως ἀποκρίσεις παρ' αὐτοῦ. Ἐν ᾧ δὲ συνομιλοῦντες ἐπήγαινον, ἔφθασαν εἰς τὸ μέγα καὶ πλούσιον δωμάτιον ἔνθα ἐκάθητο ἡ ἰσόθεος Ἑλένη, περιβεβλημένη τὴν μορφήν τῶν Χαρίτων. Τέσσαρες ὑπηρετρίαι περιεκύκλουν αὐτήν, καὶ ἄλλαι, μακρὰν τοῦ περιφήμου θαλάμου, ἠτοιμάζον τὰ ἔργα ἐκεῖνα ὅσα εἰς αὐτὰς ἀνήκουσι. Βλέπουσα δὲ τὸν Εὐρύπυλον ἡ Ἑλένη μεγάλως ἐθαύμαζε δι' αὐτὸν, καθὼς καὶ ἐκεῖνος δι' αὐτήν. Ἐχαιρετῆθησαν διὰ λόγων φιλοφρονητικῶν καὶ οἱ δύο, ἐν τῷ εὐώδει καὶ καταμυρωμένῳ θαλάμῳ. Πλησίον τῆς βασιλείσης οἱ ὑπηρεταὶ ἔστησαν δύο θρόνους εἰς τοὺς ὁποίους ἐκάθησαν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ παρ' αὐτῷ ὁ Εὐρύπυλος. Διευκτέρευσαν δὲ οἱ Ἕλληνες ἐμπροσθεν τοῦ ἄστεος, ἔνθα ἦσαν τῶν Τρῶων οἱ κρατερόκαρδοι φρουροί. Ἐβάλλον τὰ ὄπλα κατὰ γῆς, ἔδωσαν εἰς τὴν φάτην τοὺς ἵππους, ὑφ' ὁρμῶν τοῦ ταλαιπώρου πολέμου ἐμπνεομένους, ἔνθα ἔφαγον τὴν συνήθη τροφήν των.

Τότε κατῆλθεν ἡ μελανεῖμων νύξ, ἐμαύρισε τότε ἡ γῆ καὶ ὁ αἰθήρ. Ἐφαγον δ' ἐν τῷ συμποσίῳ ἐνώπιον τῶν πετρωδῶν τειχῶν οἱ Κῆτεσι καὶ οἱ Τρῶες καὶ ἐν ᾧ ἔτρωγον, πολλὰ ὠμίλουν. Παντοῦ εἰς τὰς σκιὰς ἔκαιε τὸ καυστικὸν πῦρ. Ἐβόα ἡ μεγαλόφωνος φλογέρα, ἠντήθουν οἱ αὐλοὶ, εἰς λιγυρὰ καλαμῖα προσσηρμοσμένοι, αἱ δὲ κιθάραι θελκτικώτατα ἐψάλλον. Κατεπλήθοντο μακρόθεν οἱ Ἕλληνες ἀκούοντες τὴν βοήν τοῦ αὐλοῦ, τῆς κιθάρας, αὐτῶν, τῶν ἵππων των καὶ τῆς ἀγαπητῆς εἰς τὰ συμπόσια καὶ εἰς τοὺς βοσκούς φλογέρας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἕκαστος ἐν ταῖς σκιναῖς διετάχθη νὰ φυλάσῃ τὰ πλοῖα ἐναλλάξ, μέχρι τῆς λαμπρᾶς ἀνατολῆς τῆς Ἡοῦς, μήπως ἐλθόντες οἱ ἄνδρῆσι Τρῶες, οἵτινες τότε εὐωχοῦντο ἐνώπιον τῶν πετρωδῶν τειχῶν, καύσωσι τὰ πλοῖά των.

Ἦσαύτως δὲ καὶ ὁ φιλοπόλεμος Τηλεφίδης ἔτρωγεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν μέσῳ τῶν θαυμαστῶν βασιλείων. Τὸν ἤρχοντο δὲ πολλάκις ὁ Πριάμος καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες ὅπως συμπλακῆ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ φοβερῷ πολέμῳ αὐτὸς

δὲ ὑπέσχετο ὅτι τὰ πάντα θὰ ἐκτελέσῃ. Ἄφ' οὗ δὲ ἔφαγον, ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του. Ὁλίγον μακρὰν ἐκοιμήθη ὁ Εὐρύπυλος, ἐντὸς ὠραίου δωματίου ἔνθα ἀνεπαύετο πρότερον ὁ ἀνδρεῖος Ἀλέξανδρος μετὰ τῆς πολυθαυμάστου συζύγου του, διότι ἦτο θαυμαστόν καὶ ἐξεῖχε μεταξύ ὄλων τῶν ἄλλων δωματίων. Ἐκεῖ λοιπὸν οὗτος ἐπλαγίασεν καὶ ὄλοι δὲ οἱ ἄλλοι ἐκοιμήθησαν μέχρι τῆς ἀνατολῆς τῆς καλλιθρόνου Ἡοῦς. Ὁμοῦ μ' αὐτὴν ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης ὁ Τηλεφίδης καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ἐκτεταμένον στράτευμα μετὰ τῶν ἄλλων βασιλέων, ὅσοι ἦσαν ἐν τῷ Ἰλίῳ καὶ οἱ λαοὶ ὠπλισμένοι μετέβαινον ἐνθουσιωδῶς ὁρμῶντες καὶ ὄλοι μεταξύ τῶν πρώτων νὰ πολεμήσωσιν ἐπιθυμοῦντες. Περιεβλήθη ὁ Εὐρύπυλος τὰ λάμποντα ὄπλα του, ὅμοια πρὸς ἀστραπὰς φωσφορίζουσας. Καλλιτεχνικῶς ἡ θεῖα ἀσπίς του ἦτο κατεσκευασμένη καὶ εἰς αὐτὴν ἐζωγραφούντο τοῦ ἀνδρείου Ἡρακλέους τὰ ἔργα. Ἐκεῖ ἦσαν δύο δράκοντες καταπληκτικοί, γλείφοντες τὴν γλῶσσαν αὐτῶν εἰς τὰ ἄγρια καὶ φρικαλέα γένειά των, πρὸς ζῶντας καὶ ἀναπνέοντας ὅμοιοι. Αὐτὸς ὅμως (ὁ Ἡρακλῆς), ἂν καὶ βρέφος ἀκόμη, τοὺς ἐδάμαζεν, ἄλλον ἐξ ἄλλου μέρους (1). Ἀτρόμητος ἦτον εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν του, ὡς ἀπ' ἀρχῆς τὸν κρατερώτατον Δία ὁμοιάζων. Καὶ ἔπειτα, ἡ ἐκ τῶν οὐρανίων θεῶν γενεὰ ποτὲ δὲν ἀποβαίνει ἀπρακτος καὶ ἀμήχανος, ἀλλ' ἀπειρος δύναμις ἀκολουθεῖ αὐτὴν, ἐντὸς τοῦ στήθους ἐμφωλεύουσα. Ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ ὁ Νεμειάτιος λέων, κρατερῶς δαμασθεὶς ὑπὸ τὰς στιβαρὰς τοῦ Ἡρακλέους χεῖρας, ἀφρὸν αἰμόβρεκτον ἐκ τῶν ἀγρίων σιαγόνων του χύνων καὶ πρὸς ἀναπνέοντα ὁμοιάζων πηλσίον αὐτοῦ ἦτο κατεσκευασμένη ἡ πολυκέφαλος Ὕδρα, φοβερὰν ἐκ τοῦ στόματός

(1). Γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ὅτι ὁ ἀθάναταίσας ἑαυτὸν διὰ τῆς ἀνδρείας του Ἡρακλῆς ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ εὕρισκόμενος προοιώνισεν τὸ μέγα πρόσωπον ὅπερ ἔμελλε νὰ παίξῃ ἐν τῇ μυθῶδει ἐποχῇ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας καταπνίξας δύο ὄφεις καταπληκτικούς καὶ φρικώδεις.

της στρέφουσα γλῶσσαν αἱ φοβερὰι τῆς κεφαλῆαι, ἄλλαι μὲν ἐρρίπτοντο κατὰ γῆς καὶ ἄλλαι μετ' ὀλίγον νεωστὶ ἀνεφύοντο. Περὶ αὐτὴν ἐπολέμουν ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ θαρράλεος Ἰόλαος, διότι ἐκ τῶν δύο, κρατερῶν καὶ ἀνδρείων, ὁ μὲν ἔκοπτε ταχέως τὰς σπυδαίας νὰ ἐξέλθωσι κεφαλὰς τῆς μετ' ἀγκυλόδου ἐργαλείου, ὁ δ' ἄλλος ἔκαιεν αὐτὰς μετὰ καυστερὸν σίδηρον καὶ τοιουτοτρόπως ἠφανίζετο τοῦ θηρίου ἡ ὁρμή ἐφεξῆς κατεσκευάζετο ἀδάμαστος χοῖρος, ἀφρούς εἰς τὰς σιαγόνας του ἔχων. Ἐνόμιζε τις δὲ ἀληθῶς ὅτι τὸν ἔφερον ὁ ἀνδρεῖος Ἡρακλῆς, ζῶντα εἰς τὸν Εὐρύπυλον.

Καὶ ἔλαφρον ἔβλεπέ τις ἐκεῖ ταχυκίνητον, ἥτις μεγάλως ἐβλαπτε τὰ πέριξ ἀλώνια καὶ ταύτην μὲν μετὰ χρυσοῦν κέρως περιεκάλυπτεν ὁ ἥρωας, πνέουσαν ὁρμὰς τοῦ ὀλεθρίου πυρός. Περὶ αὐτὴν ἦσαν καὶ αἱ στυγεραὶ Στυμφαλίδες ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι μὲν διὰ βελῶν κυπηθεῖσαι ἐξέπνεον χαμαὶ εἰς τὴν γῆν, ἄλλαι δὲ, ὑπὸ δειλίας καὶ φυγῆς ἐμπνεόμεναι, διὰ τοῦ λευκοῦ αἰθέρος ἔφευγον. Κατ' αὐτῶν δὲ ὁ Ἡρακλῆς ὠργισμένος ἀλλεπάλληλα ἐξετόξευε βέλη καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἔσπευδε μεγάλως. Ἐκεῖ ὡσαύτως ὑπῆρχεν ἐντέχνως κατεσκευασμένος καὶ ὁ μέγας σταυλὸς τοῦ ἰσοθέου Λυγείου εἰς αὐτὸν ὁ ἀνδρεῖος Ἡρακλῆς ἔφερε τὰ βαθέα ρεύματα τοῦ θεοῦ Ἀλφειοῦ, ἐν ᾧ αἱ Νύμφαι ἐθαύμαζον τὸ μέγα τοῦ ἥρωος ἔργον. Μακρὰν δ' ἔκει ὑπῆρχε ταύρος πῦρ πνέων, τοῦ ὁποίου τὰ κέρατα, ἂν καὶ ἀνδρείου, ἐλύγιζε μετὰ τὴν ἀτρόμητον δύναμίν του, ἐν ᾧ καὶ οἱ δύο ἀκατάβλητοι μυῶνές του ἐπ' αὐτοῦ ἐξετείνοντο ἐφαίνετο δὲ ὅτι βαρεῖς ἄφινε μυκηθμούς. Πηλσίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀσπίδι ἡ θεόμορφος ἐζωγραφεῖτο Ἰποπολύτη, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ Ἡρακλῆς ζητῶν διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του ν' ἀφαιρέσῃ τὸν ζωστήρα τῆς ἐτράβει αὐτὴν ἐκ τῆς κόμης ἐπὶ τοῦ ταχύποδος ἵππου, ἐν ᾧ μακρόθεν αἱ ἄλλαι Ἀμαζόνες ἔτρεμον καὶ μεγάλως ἐφοβοῦντο. Πηλσίον αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ αἱ ἐν Θράκῃ ὀλέθρια θήλειαι ἀνδροκτόνοι ἵπποι τοῦ Διομήδους, τὰς ὁποίας ὁμοῦ μετὰ τὸν ἄθλιον βασιλεῖα οἰκτρῶς εἶχε καταστρέψει. Ἐκεῖ

ἐπίσης καὶ τοῦ ἀδαμάστου Γηρυόνου τὸ σῶμα ὑπῆρχε νεκρὸν πλησίον τῶν βοῶν· αἱ κεφαλαὶ τῶν αἰμόδρεκτοι ἐκυλίοντο εἰς τὴν κόνιν ὑπὸ κρατεροῦ δαμασθεῖσαι ῥοπάλου. Ἐμπροσθεν αὐτῶν ἐδαμάζετο κύων ὀλεθριώτερος ὄλων ὁ Ὁρθρος, ἀνδρείος καὶ τὸν φοβερὸν Κέρβερον ὁμοιάζων, ὅστις ἦτον ἀδελφὸς του. Ἐκεῖ ἔκειτο καὶ ὁ βοσκὸς Εὐρυτίων ὑπὸ ἀφρόνου αἵματος μολυσμένος. Πέριξ δὲ ἦσαν τὰ χρυσᾶ τῶν Ἑσπερίδων μῆλα, τὰ φεγγολοῦντα εἰς τοὺς ἀθανάτους αὐτῶν κλάδους. Ἐπίσης ἐκεῖ καὶ καταπληκτικὸς ἐδαμάζετο δράκων. Ζαρωμένοι δὲ αὐταὶ ἄλλοθεν ἄλλαι, ἐφοβοῦντο τὸν θρασὺν υἱὸν τοῦ μεγάλου Διός.

Μέγα θαῦμα δὲ ἦτο καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀθανάτους ὁ Κέρβερος, τὸν ὅποιον ἐγέννησεν εἰς κρυερὸν τι σπήλαιον ἢ Ἐχιδνα μὲ τὸν ἀδάμαστον Τυφῶνα συζευχθεῖσα, πλησίον τῆς μαύρης Νυκτὸς, περὶ τὰς ὀλεθρίας πύλας στεκόμενος τοῦ πολυκλαύστου Ἄδου καὶ ἐμποδιζὼν τὰ πλήθη τῶν νεκρῶν ὑπὸ τὸ ἀεροειδὲς βράθρον. Εὐκόλως ὅμως δαμάσας αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Διός (Ἡρακλῆς) καὶ καταπληγώσας, βαρικέφαλον εἰς τὰ μαῦρα τῆς Στυγὸς βεῖθρα τὸν ἔφερε, θαρράλεως σύρων αὐτὸν, ἂν καὶ μὴ θέλοντα, εἰς ἀσυνειθιστὸν τόπον. Ἐκεῖ μακρὰν ἐβλεπέ τις καὶ τοῦ Καυκάσου τὰς μακρὰς στενοῦρας, ἔθα ὁ Ἡρακλῆς μὲ πέτρας καὶ μὲ τοὺς πόδας του διαβρήξας τοῦ Προμηθέως τὰ δεσμὰ, ἠλευθέρωσε τὸν φοβερὸν αὐτὸν Τιτάνα· πλησίον του ἔκειτο ὀλεθριὸς ἀετὸς ὑπὸ θλιβεροῦ βέλους κτυπηθεὶς εἰς τὸ σῶμά του. Καὶ τῶν ἀνδρείων Κενταύρων ἢ μεγάλη δύναμις ἦτον ἐκεῖ ζωγραφημένη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φόλου. Φιλονεικία καὶ οἶνος παρῶρμον τὸν Ἡρακλῆ νὰ πολεμήσῃ μ' ἐκεῖνα τὰ τέρατα. Αὐτοὶ λοιπὸν ἔκειντο ἐκεῖ δαμασθέντες μὲ πεύκας τὰς ὁποίας εἶχον ἀνά χειρας ὡς ὑποστήριγμα τῆς μάχης. Ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ πολεμῶσι μὲ τὰ μακρὰ ἐξ ἐλάτης κοντάρια των, ἐξηκολούθουν νὰ μάχωνται, ἐν ᾧ πορφύρα αἰμοστάλακτος ἐπότιζε τὰς κεφαλὰς των καὶ ἐνόμιζε τις ὅτι ἀληθῶς ἐκτυπῶντο ἐν τῇ ἀδυσωπῆτῳ μάχῃ. Μετ' οἴνου ἀνέμιχθη τὸ

αἷμα καὶ ἐμολύνθησαν ὅλα τὰ φαγητὰ καὶ τὰ ποτήρια καὶ αἱ καλλίξεστοι τράπεζαι. Τὸν Νέσσον ἀφ' ἐτέρου, ἀποφυγόντα τὴν μάχην ἐκείνην, εἰς τοῦ Εὐνήου τὰ βέρυματα μὲ πικρὸν ἐδάμασε βέλος, διὰ τὴν πολυθαύμαστον ὀργιζόμενος σύζυγον. Καὶ ὁ ἀνδρείος Ἄνταῖος ἦτο κατεσκευασμένος ἐκεῖ τὸν ὅποιον, ἀκαταπαύστως ἐν τῇ πάλῃ μαχόμενον, ὑψώσας πρὸς τὰ ἄνω, κατεκερμάτισε μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας. Μέγα δὲ καὶ φοβερὸν θαλάσσιον θηρίον εἰς τὴν παραλίαν τοῦ καλιφρόου Ἑλλησπόντου ἔκειτο, ὑπὸ ἀδυσωπῆτων βελῶν κτυπηθὲν. Ἐλυσε δὲ ὁ Ἡρακλῆς καὶ τῆς Ἡσιόνης τὰ ὀλέθρια δεσμὰ.

Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ἔργα τοῦ λεοντοκάρδου Ἡρακλέους ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς εὐρείας ἀσπίδος τοῦ θεοστροφῆς Εὐρυπύλου. Αὐτὸς δὲ, εἰς τῶν πολεμιστῶν τὰς τάξεις ὀρμῶν, ὡς ἄλλος Ἄρης ἐφαίνετο. Καὶ καθὼς εἶδον οἱ περικυκλοῦντες αὐτὸν Τρῶες τὰ ὄπλα καὶ τὸν θεόμορφον ἄνδρα ἐχαιρον μεγάλως. Πυρρῶν δὲ αὐτὸν εἰς τὴν μάχην ὁ Πάρις, εἶπε:

α Ποῦ χαιρῶ διὰ τὴν εἰς τὸν πόλεμον ἔλυσίν σου, διότι ἡ ψυχὴ μου ἐλπίζει ὅτι οἰκίρῳς θὰ κατατραπώσης τοὺς Ἑλληνας ὅλους μετὰ τῶν πλοίων των, σὺ τοῦ ὁποίου ὁμοῖον ἄλλον δὲν εἶδον μέχρι τοῦδε οὔτε μετὰ τῶν Τρώων, οὔτε μετὰ τῶν γενναίων Ἑλλήνων. Σὺ ὅμως ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ κρατεροῦ Ἡρακλέους καταγόμενος, μετὰ τοῦ ὁποίου ὁμοιάσεις καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ἀνδρίαν καὶ κατὰ τὴν ὠραίαν μορφήν, ἐνθυμούμενος ἐκεῖνον καὶ ἔργα ἀντάξια τῶν προτερημάτων σου συλλογιζόμενος, θαρράλεως βοήθησον τοὺς καταστροφόμενους Τρῶας καὶ κατόρθωσον ὥστε ν' ἀναπνεύσωμεν ὄλιγον ἐκ τῶν βασάνων, διότι σὺ καὶ μόνος, νομίζω, θ' ἀποκρούσης τὰς κακὰς μοίρας ἀπὸ τῆς ἀφανιζομένης πόλεώς μας.

Τοιαῦτα εἶπε παρῶρμων τὸν Εὐρύπυλον, ἀποκριθέντα ὡς ἐξῆς:

α Γενναῖε καὶ θεόμορφε Πάρι, ταῦτα μὲν ὅλα εἰς τῶν θεῶν τὰ γόνατα στηρίζονται καὶ αὐτοὶ θ' ἀποφάσασιν ποῖος θ' ἀποθάῃ εἰς τὴν ὑπερδύναμον μάχην καὶ ποῖος πάλιν θὰ σωθῇ.

Ἡμεῖς δὲ, καθὼς ἀρμόζει καὶ ἀναλόγως τῶν πολεμικῶν δυνάμεών μας, θέλομεν παραταχθῆ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Σοὶ ὀρκίζομαι δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψω πρὶν ἢ φόνος καὶ καταστροφή μὲ προσβάλῃ.

Τοιαῦτα θαρράλεις εἶπεν, ἐν ᾧ οἱ Τρῶες ἔχαιρον μεγάλης. Καὶ τότε συνήθροισεν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν γενναῖον Αἰνεΐαν, τὸν κρατερόν Πολυδάμαντα καὶ τὸν θεῖον Πάμμωνα, τὸν Διήφοβον καὶ τὸν Αἴθικον ἐξέγοντα μεταξὺ ὄλων τῶν Παφλαγόνων καὶ ὡς πρὸς τὴν τόλμην καὶ ὡς πρὸς τὸ φιλοπόλεμον. Αὐτοὺς λοιπὸν ὄλους, ἐμπειροπολέμους, συνήθροισεν ὅπως μεταξὺ τῶν πρώτων πολεμῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐν τῇ μάχῃ. Ταχέως αὐτοὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῶν λαῶν καὶ θαρράλεις ἔξω τῆς πόλεως ὤρμησαν. Πολλοὶ τοὺς ἠκολούθουν ὀπλίται, καθὼς αἱ περιήρημοι τῶν μελισσῶν φυλαὶ μετὰ βοῆς ἀκολουθοῦσι τοὺς ἡγεμόνας τῶν ἐξερχόμενων ἐκ τῆς κυψέλης, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνοίξεως· τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἠκολούθουν αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην πορευομένοι οἱ ὀπλίται ὅτε ἡ βοῆ καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἵππων εἰς τὸν θεῖον αἰθέρα ἀνῆρχετο, καὶ ἐβρόντων ἀκαταπαύστως τὰ ὄπλα τῶν.

Καθὼς δ' ὅπότεν ἡ ὄρμη τοῦ μεγάλου ἀνέμου πρόρριζα τὰ βάθη τῆς ἀπέριου θαλάσσης συνταράσσει, τὰ δὲ κατὰμαυρα κύματα, βοῶντα εἰς τὰς παραλίας, φῶκος ἐκπτύουσι καὶ ἀφρίζει ὁ βρασμός των, βοῆ δὲ ἀκατάπαυστος εἰς τοὺς ἀπατήτους αἰγιαλοὺς διεγείρεται, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτῶν εἰς τὴν μάχην πορευομένων ἐβρόντα ἡ πελωρία γῆ.

Οἱ Ἕλληνες ἀφ' ἐτέρου ἐχύνοντο μακρόθεν ἔμπροσθεν τοῦ τείχους περὶ τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα. Ἐρώναζον οἱ λαοὶ, ἐνεθαρρύνοντο ἀναμεταξὺ τῶν ὅπως μεθέξωσι τοῦ ὀλεθρίου πολέμου καὶ μὴ, φασηθέντες, ἔφοδον περιμεινῶσιν εἰς τὰ πλοῖα, ἐν ᾧ ἐπροθυμοῦντο νὰ πολεμήσωσιν. Ἀπῆντων λοιπὸν τοὺς ἐπερχομένους Τρῶας, καθὼς αἱ ἔλαφοι ἀπαντῶσι τὰς βουῆς ἐρχομένας εἰς τὴν μάνδραν ἐκ τῶν δασῶν καὶ τῶν εἰς τὰ ὄρη ἐαρινῶν βοσκημάτων, ὅπότεν πυκνοθέλλωσιν αἱ γαῖαι, καὶ ἀν-

θέων βρῖθωσι παντοῦ, ἀφρώδους δὲ γάλακτος τὰ ποτήρια πληρῶνται, ἐκ βοῶν καὶ ἐκ προβάτων ἀμελγομένου, πολλὴ δὲ βοῆ διεγείρηται ἐνθεν καὶ ἔθεν ἀναμιγνυομένων ἀναμεταξὺ τῶν (βοῶν καὶ προβάτων) καὶ εὐφραίνεται ὁ βοσκὸς. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτῶν ἐπερχομένων εἰς τὸν πόλεμον βοῆ μεγάλη διεγείρετο, φοβερὰ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν ἐφώναζον, ταραχὴ δὲ φρικώδης περιπέτα ἐν μέσῳ αὐτῶν κατὰ τὸν στυγερόν φόνον, ἐν ᾧ ἀλλεπάλληλα ἐπιπτον δέρματα καὶ ὄπλα καὶ κράνη τῶν ὑποίων ὁ σίδηρος ἐξ ἴσου μὲ τὸ πῦρ ἐφεγγυόβλει. Ἐφριξεν ἡ μάχη εἰς τὰ πίπτοντα ὄπλα, ἐποτίζετο ἀπὸ χειμαρρῶους αἵματος ἡ μαύρη γῆ, φονευομένων τῶν ἡρώων καὶ τῶν ταχυπόδων ἵππων, τῶν εἰς τὰς ἀμάξας σωρευομένων· ἐξ αὐτῶν, ἄλλοι μὲν ἤσπαιρον ὑπὸ τὰ ὄπλα, ἄλλοι δ' ἐπιπτον ἐπ' αὐτῶν, ἐν ᾧ στυγερὰ βοῆ εἰς τὸν ἀέρα ἀνῆρχετο. Ἐρισ σκληρὰ καὶ εἰς τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη διηγέρθη· καὶ ἄλλοι μὲν με νεοακονισμένα ἀκόντια καὶ βέλη ἐκτύπων, ἄλλοι μ' ἀξίνας, καὶ ἀμφικόπους πελέκει, καὶ ξίφη καὶ δόρατα κρατερὰ καὶ ἄλλοι πάλιν ἄλλα ὑποστηρίγματα διὰ τὸν πόλεμον εἶχον.

Πρώτοι οἱ Ἕλληνες τῶν Τρῶων τὰς φάλαγγας μακρὰν αὐτῶν ἀπέκρουσαν, ἐν ᾧ αὐτοὶ, ὀρμήσαντες πάλιν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, μ' αἶμα τὸν Ἄρην ἐπότιζον. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Εὐρύπυλος, μαύρην καταιγίδα ὀμιάζων, ὤρμα ἐναντίον τῶν λαῶν καὶ θαρράλεις ἐδεκάτιζε τοὺς Ἕλληνας, διότι ὁ Ζεὺς ἀκατάσχετον δύναμιν εἰς αὐτὸν ἐχάρισε, χαριζόμενος εἰς τὸν ἐνδοξόν Ἡρακλῆν. Αὐτὸς τότε ἐκτύπησε μὲ τὸ μακρόν του δόρυ καὶ τὸν θεόμορφον Νιρέα, πολεμοῦντα ἐναντίον τῶν Τρῶων, ὀλίγον ὑπερῶν τοῦ ὀμφαλοῦ του. Ἐπεσε κάτω ἀμέσως, αἶμα κατέρρευσεν ἄφθονον, ἐποτίσθησαν τὰ περίφημα ὄπλα του, ἐβράχη τὸ ἀγλαόμορφον πρόσωπον καὶ ἡ καλλιθαλλὴς κόμη του, διότι ἔκειτο εἰς κόνιν καὶ εἰς αἶματα ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους φονευθέντας, καθὼς ὁ καλλιβλαστος κλάδος εὐκολοσχίστου ἐλαιᾶς τὴν ὁποίαν ἡ ὄρμη τοῦ ποταμοῦ εἰς τὰ βαρύχηα ρεύματα καὶ εἰς τὰς ὄχθας παρασύρει καὶ

πρόρριζον εἰς καταβόθραν βυθίζει αὐτήν, ἐν ᾗ ὑπάρχουσα ἐκεῖ βρῖθει ἀκόμη ἀνθέων, τοιοιτοτρόπως κατὰ γῆς καὶ τοῦ Νιρέως τὸ πανώριον σῶμα καὶ ἡ πολυθαύμαστος μορφή του ἐξηπλώθη. Εἰς αὐτὸν δὲ φονευθέντα τοιαῦτα ὁ Εὐρύπυλος εἶπε:

«Κεῖσο τώρα εἰς τὴν κόνιν κυλισμένος, διότι οὔτε ἡ θαυμαστὴ μορφή σου σ' ἐβόηθησεν, ἂν καὶ ἤθελες, διότι ἀμέσως ἐγὼ ἐδολοφόνησα τὴν ζωὴν σου, ἂν καὶ πολὺ ἐπεθύμεις νὰ μ' ἀποφύγῃς. Ἀνόητε! δὲν ἐνόησας μὲ ποῖον καλλίτερόν σου ἄνδρα πολεμεῖς, καὶ ὅτι ἐν τῇ μάχῃ οὐδέποτε ἡ καλλονὴ ταυτίζεται μετὰ τῆς ἀνδρίας.»

Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐσκέφθη ἀμέσως τοῦ φονευθέντος τὰ περίφημα ὅπλα νὰ λάβῃ. Ἐπῆλθεν ὅμως κατ' αὐτοῦ ὁ Μαχάων βαρέως διὰ τὸν Νιρέα λυπούμενος, ὅστις (ὁ Μαχάων) μετ' αὐτοῦ σχεδὸν τῆς μαύρης μοῖρας τὰ δεινὰ ὑπέφερεν. Μὲ πολυστένακτον δὲ δόρυ εἰς τὸν δεξιὸν πλατὺν ὤμον τὸν ἐκτύπησεν, ἔρρευσεν αἷμα ταχέως, ἂν καὶ ἦτο ἀνδρείος. Καὶ ὅμως δὲν ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὡς λέων ἢ ὡς ἄγριος ὄρεινός κάπρος ἐμαίνετο ἐν μέσῳ ἕως ὅτου τὸν κατ' αὐτοῦ ἐπελθόντα δαμάσῃ ὅστις πρῶτος τὸν ἐκτύπησε, προλαβὼν αὐτὸν διὰ μέσου τοῦ πλήθους. Αὐτὰ λοιπὸν συλλογιζόμενος, ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Μαχάωνος, καὶ ταχέως μὲ τὸ βαρὺ καὶ μακρὸν ξίφος τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτόν. Καὶ ὅμως δὲν ὠπισθοδρόμησεν αὐτὸς καὶ δὲν ἐφρόντιζεν οὔτε διὰ τὸν κατ' αὐτοῦ ἐπερχόμενον ἐχθρὸν, οὔτε διὰ τὸ καταρρέον αἷμα, ἀλλὰ ταχέως πέτραν μεγάλην λαβὼν ἐκτύπησε μὲ αὐτὴν κατὰ κεφαλῆς τὸν γενναῖον Τηλεπίδην, τοῦ ὁποῦ ὅμως ἡ περικεφαλαία ἀπέκρουσεν ἀμέσως τὸν πολυστένακτον φόνον καὶ τοῦ θανάτου τὴν σκληρὰν μοῖραν. Τότε ὁ γενναῖός καρδὸς Εὐρύπυλος ὠργισθὲν κατὰ τοῦ ἀνδρείου πολεμιστοῦ καὶ, βαρέως ἀδημονῶν, διεπέρασε τὸ ξίφος του εἰς τοῦ Μαχάωνος τὰ στήθη μέχρι τῆς βλάχῃς του ἡ κίματόφυρτος αἰχμὴ ἀφίχθη καὶ εἰσαπόθη καθὼς δαμάζεται ὁ ταῦρος ὑπὸ τὰς σια-

γῶνας λέοντος, ἐν ᾗ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰ μέλη του ἐβρόντων τὰ παμποικίλια ὅπλα του. Ἀμέσως ὁ Εὐρύπυλος ἐτράθησεν ἐκ τοῦ κτυπηθέντος δέρματος τὴν πολυστένακτον αἰχμὴν, καὶ εὐχόμενος τοιαῦτα εἶπεν:

«Ἄ! δειλὲ, οὔτε καρδίαν ἔχεις ἀλλ' οὔτε νοῦν, διότι, οὐτιδανὸς ὢν, ὄρησας ἐναντίον πολὺ καλλιτέρου σου ἀνδρός καὶ διὰ τοῦτο σκληρὰ σὲ κατέλαβε μοῖρα. Θὰ σωθῆς ὅμως, ὅταν τὰ ὄρεα μοιρασθῶσι τὰς σάρκας σου φονευθέντος ἐν τῷ πολέμῳ. Ἡ ἐλπίσεις νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ ν' ἀποφύγῃς τὴν δύναμιν καὶ τὰς χειράς μου; Εἶσαι βεβαίως ἰατρός, πολλὰ μαλακὰ ἰατρικὰ γνωρίζεις, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμπιστευόμενος ἐλπίζεις ν' ἀποφύγῃς τὸν οἰκτρὸν ὄλεθρόν σου· καὶ ὅμως καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ σου ἀπὸ τοῦ ἀεροειδοῦς Ὀλύμπου δὲν θὰ σὲ σώσῃ ἐκ τοῦ θανάτου, οὔτε ἂν νέκταρ καὶ ἀμβροσίαν ἐπὶ σοῦ καταχύσῃ.

Τοιαῦτα εἶπεν αὐτὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον βαρέως ἀναπνέων ὁ Μαχάων ἀπεκρίθη ὡς ἐξῆς:

«Δὲν πέπτωταί σοι, Εὐρύπυλε, πλὴν ἀκόμη χρόνον νὰ ζήσῃς, ἀλλὰ πλησιάζει καὶ ἡ ἰδικὴ σου μαύρη μοῖρα εἰς τὸ πεδίον τῶν Τρώων, καὶ διὰ τοῦτο ἀσεβῆ κατεργάζεσαι ἔργα.»

Εἰπὼν τοὺς λόγους τούτους ἐξέπνευσε καὶ εἰς τοῦ Ἄδου τὰς πύλας εἰσῆλθεν. Πρὸς αὐτὸν δὲ, ἐκπνέοντα, ἀπεκρίθη ὁ ἔνδοξος πολεμιστῆς ὡς ἐξῆς:

«Κεῖσο τώρα κατὰ γῆς, διόλου δ' ἔπειτα δὲν φροντίζω καὶ ἂν σήμερον εἰς τοὺς πόδας μου ὁ ὄλεθρος εἶναι, διότι ὡς θνητοὶ δὲν ζῶμεν καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας καὶ θάνατος εἰς ὅλα ὑπάρχει.»

Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐκτύπα τὸν νεκρὸν. Μεγάλως δ' ἐφώναζεν ὁ Τεύκρος ἀποθανόντα ἰδὼν τὸν Μαχάωνα, διότι μακρὰν αὐτοῦ ἦτο πολεμῶν συνεχῶς, ἕνεκα τοῦ διεγερθέντος ἐν μέσῳ πολέμου καὶ ἄλλοτε κατ' ἄλλου ἐφώρμα. Καὶ ὅμως δὲν παρημέλησε οὔτε διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρείου Νιρέως οὔτε

διὰ τὸν ἰσὸθεον Μαχάονα, τὸν ἐπὶ τῆς κόνεως ἐξηπλωμένον. Βοῶν δὲ μεγάλως, τοιαῦτα εἰς τοὺς Ἕλληνας εἶπεν·

α Σπεύσατε, δράμετε Ἕλληνες, εἰς τοὺς βαρβάρους ἐχθρούς σας οὐδόλως ὑποχωρήσατε. Θὰ εἶναι αἰσχρὸς ἀκατάπαυστον δι' ἡμᾶς, ἂν τὸν θεῖον Μαχάονα καὶ τὸν ἰσὸθεον Νιρέα παρασύραντες οἱ Τρῶες, τοὺς φέρωσιν εἰς τὸ Ἴλιον. Ἄς πολεμήσωμεν ὅμως προθύμως κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅπως λάθωμεν τοὺς φονευθέντας ἢ μετ' ἐκείνων καὶ ἡμεῖς ἀσάποθάνωμεν, διότι δίκαιον εἶναι ν' ἀποκρούωσι τοὺς ἐχθρούς οἱ ἄνδρες καὶ νὰ μὴ γίνωσι τῶν ἄλλων σπαράγματα, διότι χωρὶς τῆς νὰ μοχθήσῃ, χωρὶς οὐδόλως νὰ ιδρώσῃ, εἶναι ἀδύνατον νὰ δοξασθῆ.

Τοιαῦτα εἶπε, μεγάλως παροργίσας τοὺς Ἕλληνας, μετὰξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ τὴν γῆν ἐφοινίκισαν ὑπὸ τοῦ Ἄρεως δαμασθέντες, ὅταν ἐμάχοντο καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, ἰσοσταθμιζούσης τῆς μάχης. Πολὺ δὲ ἀργὰ ἐνόησεν ὁ Ποδालεῖριος τὸν πολυστένακτον φόνον τοῦ κατὰ γῆς κειμένου ἀδελφοῦ του, διότι ἐκάθητο εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα, ἰατρεύων τὰς ὑπὸ τοῦ δόρατος ἀνοιχθείσας πληγὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπλήσθη λοιπὸν παρευθὺς, βαρέως διὰ τὸν ἀδελφὸν του λυπούμενος. Καταπληκτικῶς ἡ ἀνδρία του εἰς τὰ στήθη ἐνεψυχώθη καὶ ὀρμητικὸς εἰς τὸν πολυστένακτον ἐπήγαγε πόλεμον, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου τὸ μαῦρον αἷμα του σφοδρῶς εἰς τὴν καρδίαν του ἐκόχλαζεν. Ὄρμησεν εὐθὺς κατὰ τῶν ἐχθρῶν, σείων εἰς τὰς ταχυκινήτους χεῖρας του τὸ δξύ ἀκόντιον. Ἐφόνευσε ταχέως τὸν θεῖον υἱὸν τοῦ Ἀγαμέστωρος Κλειτόν, τὸν ὁποῖον ἡ καλλίχομος ἐγέννησε Νύμφη εἰς τοῦ Παρθενίου τὰ βεῖθρα, ὅστις ὡς ἔλαιον διὰ τῆς γῆς διερχόμενος, καλλιρρόον ὕδωρ εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καταχύνει. Διὰ τὸν ἀδελφὸν του ἐπίσης ἐφόνευσε καὶ τὸν ἀνδρείον πολεμιστὴν Ἀἴασσον, τὸν ὁποῖον ἰσὸθεον ἐγέννησεν ἡ Προνόη εἰς τοῦ Νυμφαίου ποταμοῦ τὰ βεῖθρα, πλησίον τοῦ εὐρυχώρου καὶ πολυθαυμάστου σπηλαίου, τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι εἶναι ἱερὸν τῶν Νυμφῶν, τῶν εἰς τὰ ὄρη τῆς Παφλαγονίας καὶ εἰς τὴν καλλικαρ-

πον Ἡράκλειαν διατριβουσῶν. Ὁμοιάζει δὲ ὡς θεῖον σπήλαιον διότι, ἄπειρον εἰς τὴν ὄψιν φαινόμενον, εἶναι πέτρινον, ψυχρὸν δὲ ὕδωρ καὶ κρυσταλλῶδες διαρρέει διὰ τοῦ σπηλαίου, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου εἰς τὰ μυχιαίτερα αὐτοῦ πέτρινα ὑπάρχουν ποτήρια ἐπὶ σκληρῶν πετρῶν τὰ ὁποῖα, ὅταν τις ἴδῃ, νομίζει ὅτι ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων εἶναι κατεσκευασμένα. Ἐκεῖ ὡσαύτως καὶ Πᾶνες ὑπάρχουν καὶ θαυμάσιαι νύμφαι, καὶ ἴσοι καὶ ἡλακῶται καὶ ὅσα ἄλλα κατασκευάζουσιν οἱ θνητοί, τὰ ὁποῖα ὅμως θαῦμα φαίνονται εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ εἰσερχομένους. Ἐκ δύο δρόμων καταβαίνουσι καὶ ἀναβαίνουσι οἱ ἀνθρωποὶ ἐκεῖ καὶ ὁ μὲν εἰς πρὸς τὰς πνοὰς τοῦ ἡχώδους βορῶ ὑπάρχει, ὁ δὲ ἕτερος ἀπέναντι τοῦ ὑγροπνίου νότου, ἐκ τοῦ ὁποῖου (δρόμου) οἱ θνητοὶ κατέρχονται ὑπὸ τὸ ἐκτεταμένον σπήλαιον· διὰ δὲ τοῦ ἄλλου εἰσερχονται, οἱ θεοὶ καὶ διῶλου ἐκεῖ οἱ θνητοὶ δὲν πατοῦσιν, διότι τὸ ἀχανές ἐκεῖνο χάος μέχρι τοῦ βαράθρου τοῦ θρασέως Ἄδου κατέρχεται τὸ ὁποῖον εἰς μόνους τοὺς θεοὺς ἐπιτρέπεται νὰ τὰ βλέπωσιν. Μαχομένων δὲ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν περὶ τοὺς νεκροὺς τοῦ ἀνδρείου Μαχάονος καὶ τοῦ περιφήμου τῆς Ἀγλαίας υἱοῦ πολλὰ κατεστρέφοντο πλήθη· πολὺ δὲ ἀργὰ οἱ Ἕλληνες, μεγάλως ἀγωνισθέντες, ἔλαβον αὐτοὺς (τοὺς νεκροὺς) καὶ τοὺς ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα τῶν, ἂν καὶ ἦσαν ὀλίγοι, διότι ἐπὶ πολλῶν ἡ μαῦρη μοῖρα τοῦ ὀλεθρίου πολέμου περιπέτα καὶ πλείστοι ὅσοι ἐξ ἀνάγκης ἔμενον εἰς τὴν μάχην. Ἄλλ' ὅταν πλεόν πολλοὶ προσεβλήθησαν ὑπὸ τῶν ἀποτροπαίων μοιρῶν εἰς τὴν αἰματόμικτον καὶ θλιβεράν μάχην, τότε πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔφυγον εἰς τὰ πλοῖα, εἰς ὅσους ὁ Εὐρύπυλος βαρείας συμφορὰς ἐξετόξευσεν· ὀλίγοι δ' ἔμειναν ἐν τῇ μάχῃ, περίξ τοῦ Αἰάντος καὶ τῶν ἀνδρείων υἱῶν τοῦ Ἀτρέως. Ὅλοι δὲ βεβαίως ἤθελον ἀπολεσθῆ ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀναριθμητῶν ἐχθρῶν, ἐὰν τοῦ Ὀϊλέως ὁ υἱὸς Αἴας δὲν ἐκτύπα μὲ τὸ ὄπλον του τὸν Πολυδάμαντα εἰς τὸν ἀριστερὸν ὤμον, ἐκ τοῦ ὁποῖου αἷμα ἀμέσως κατέρρευσεν καὶ ὅστις ὠπισθοδρόμησεν πάραυτα. Τὸν δὲ

Διήφοβον ἐκτύπησεν ὁ θαυμαστός Μενέλαος παρὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν καὶ τὸν ἔκαμε νὰ φύγῃ ἀμέσως ταχυποδῶν· ὁ δὲ θεῖος Ἀγαμέμνων πολὺ πλῆθος ἐκ τῶν ὀλεθρίων ἐχθρῶν ἐφάνευσε καὶ ὤρμησεν ἀκολούθως ἐναντίον τοῦ Αἰθίου σείων τὸ ὄπλον του· αὐτὸς δ' ἐλύπει τοὺς συντρόφους του. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ λαοσῶος Εὐρύπυλος μακρὰν τοῦ στυγεροῦ πολέμου κρυπτομένους, ἄφησεν εὐθύς τὸν λαὸν τὸν ὅποιον εἰς τὰ πλοῖα ἐδίωξε καὶ ταχέως ἐπέπεσε κατὰ τῶν ἀνδρείων υἱῶν τοῦ Ἀτρέως καὶ τοῦ κρατεροψύχου Αἴαντος ὅστις καὶ εἰς τὸ τρέξιμον καὶ εἰς τὴν μάχην ἀριστὸς ἦτον. Ἐπ' αὐτῶν λοιπὸν ὤρμησεν ἀμέσως, μακρὸν ὄπλον ἀνά χεῖρας κρατῶν. Μετ' αὐτοῦ (τοῦ Εὐρυπύλου) ἦλθε καὶ ὁ Πάρις καὶ ὁ γενναῖος Αἰνεΐας ὅστις ταχέως διὰ μεγάλης πέτρας ἐκτύπησε τὸν Αἴαντα εἰς τὴν κρατερὰν περικεφαλαίαν του. Ἐξαπλωθεὶς δὲ αὐτὸς εἰς τὴν κόνιν, δὲν ἐξέπνευσε, διότι ἐπέπρωτο εἰς τὰς Καφηρίδας πέτρας (1) ν' ἀποθάνῃ ἀρπάζσαντες δ' αὐτὸν οἱ γενναῖοι ὑπηρέται του ἀσθενῶς ἀναπνέοντα τὸν ἔφερον εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ πλοῖα. Τότε λοιπὸν ἐμονώθησαν οἱ πολυθαύμαστοι βασιλεῖς Ἀτρεΐδαι, πλησίον τῶν ὁποίων τῶν ἐχθρῶν τὸ ὀλέθριον ἴστατο πλῆθος, ἐν ᾧ ἐκτύπων καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ὅταν διὰ τῶν χειρῶν ἠδύνατο νὰ κυριεύσῃ ἐχθρούς. Καὶ ἄλλοι μὲν πολυστένακτα ἐρρίπτον βέλη, ἄλλοι πέτρας, καὶ ἄλλοι ἀκόντια· αὐτοὶ δ' ἐν μέσῳ ἐστρέφοντο τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὡς χοῖροι ἢ ὡς λέοντες ἐν μέσῳ τοῦ περιβόλου κεκλεισμένοι. Καὶ καθὼς ὅταν οἱ βασιλεῖς αὐσσωρευώσιν ἀνθρώπους αἰχμαλωτίζοντας αὐτοὺς καὶ θέλοντες νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσωσι διὰ τῶν κρατερῶν θηρίων, αὐτὰ δὲ, ἐντὸς κλειστοῦ περιβόλου ὄντα, ξεσχίζουσι τοὺς ὑπηρέτας ἅμα τὰ πλησιάζουσι, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ, ὁρμῶντες ἐν μέσῳ ὄλων, ἐπολέμουν, καὶ πάλιν ὅμως δὲν εἶχον τὴν δύναμιν, ἂν καὶ ἡ-

(1). Ὁ Αἴας, ἀλωθείσης τῆς Τρωάδος, ἐβίασε τὴν Καστάνδραν θυγατέρα τοῦ Πριάμου, καταφυγεῖσθαι εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ διὰ τοῦτο παροργίσας τὴν θεὰν ἐπὶ νύκτι ναυαγῆσας περὶ τὰς Καφηρίδας πέτρας ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας.

θελον, ν' ἀποφύγῃσι τὸν ὀλεθρον, ἂν δὲν ἔφθανεν ἐγκαίρως ὁ Τεῦκρος, καὶ ὁ κρατεροψύχος Ἰδομενεύς, καὶ ὁ Μηρίωνης, καὶ ὁ Θόας, καὶ ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης οἵτινες πρότερον ἐφθεοῦντο τὸν θρασὺν καὶ γενναῖον Εὐρύπυλον καὶ ἦθελον φύγει εἰς τὰ πλοῖα, βαρείας συμφορὰς ἀποφεύγοντες, ἂν φοβηθέντες διὰ τοὺς Ἀτρεΐδας δὲν ἀντιπαρετάσσοντο ἐναντίον τοῦ Εὐρυπύλου. Φανερὰ τότε μάχῃ συνήθη, ἔνθα ὁ ἀνδρείος Τεῦκρος ἐρρίψε τὸ ὄπλον αὐτοῦ ἐναντίον τῆς ἀσπίδος τοῦ Αἰνεΐου χωρὶς ὁμως νὰ ἐγγίσῃ τὸ ὠραῖον δέρμα του, διότι τὸν ἐσοήθησεν ἡ μεγάλη τετραβόειος ἀσπίς του. Ὁ δὲ Μηρίωνης ἐφόρμησε κατὰ τοῦ ἀγνοῦ Λαόφωτος τοῦ Παιονίδου, τὸν ὅποιον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Κλεομήδη εἰς τοῦ Ἀξίου τὰ βέθηρα· μετέβη δὲ εἰς τὸ Ἴλιον ὅπως βοηθήσῃ τοὺς Τρώας μετὰ τοῦ ἀγνοῦ Ἀστεροπαίου. Αὐτὸν ὅμως ὁ Μηρίωνης ἐκέντησε μὲ τὸ ὄπλον του ὑπεράνω τῶν αἰδῶων, τοῦ ὁποῦ αμέσως ἡ αἰχμὴ αὐτὰ τὰ σπλάγγνα του διήλθε κατορθώσασα ὥστε νὰ ἐκπνεύσῃ ταχέως. Ὁ δὲ Ἀλκιμέης, ὁ φιλοπόλεμος σύντροφος τοῦ Ὀϊλιάδου Αἴαντος, ὤρμησεν εἰς τὰ πλῆθη τῶν ἀνδρείων Τρώων καὶ εὐχθηεὶς ἐξετόξευσε διὰ σφενδόνης φοβεράν πέτραν εἰς τὴν φρικώδη τῶν ἐχθρῶν του μάχην· ἐφοβήθησαν ὅλοι οἱ ἄνδρες εἰς τὸν κρότον τῆς ἐκσφενδονιζομένης πέτρας. Ἡ ὀλεθρία ὅμως Μοῖρα τὴν ἔφερον εἰς τὸν θρασὺν τοῦ Πάμμωνος ἠνίοχον Ἰππασίδην τὸν ὅποιον κρατοῦντα τοὺς χαλινούς ἀνά χεῖρας ἐκτύπησεν εἰς τὸν κρόταφόν του, τὸν ἐξέβαλεν ἀμέσως ἐκ τῆς ἀμάξης, ἔμπροσθεν τοῦ τροχοῦ τῆς πεσόν-τος δ' αὐτοῦ περιετυλίχθη τὸ οἰκτρὸν σῶμά του εἰς τοὺς τροχοὺς τῆς ταχείας ἀμάξης, ὅπισθοχωροῦντων τῶν ἵππων. Φοβερός τότε τὸν ἐδάμασε θάνατος καὶ ἐρρίψεν ἀμέσως ἐκ τῶν χειρῶν του τὴν μαστίγα καὶ τοὺς χαλινούς. Ἐπένθησεν ὁ Πάμμων καὶ ἠεργάσθη, ἂν καὶ βασιλεὺς, μόνος του νὰ ἠνιοχῇ τὴν ἀμάξαν. Βεβαίως δὲ καὶ αὐτὸς ἠθέλην ἶδει τὴν τελευταίαν ἡμέραν του καὶ τὸν τῆς Μοίρας ὀλεθρον, ἂν δὲν ἐλάμβανεν εἰς τὰς χεῖράς του τὰς ἠνίας εἰς Τρώας ἐν τῇ αἰματωμένῃ μάχῃ, καὶ ἔσωζε τὸν βασιλέα,

ταλαιπωρούμενον ἤδη ἀπὸ τὰς ὀλεθρίας τῶν ἐχθρῶν του χει-
ρας. Τὸν δὲ ἰσόθεον Ἀκάμαντα ὀρμῶντα ἐναντίον ἐκτύπησε
διὰ τοῦ δόρατος εἰς τὸ γόνυ ὁ ἀνδρεῖος τοῦ Νέστορος υἱός.
Στυγερούς ὑπέφερε πόνους εἰς τὴν ἀνοιχθεῖσαν πληγὴν του καὶ
ἀνεχώρησεν εὐθὺς ἐκ τοῦ πολέμου, λύπας καὶ δάκρυα εἰς τοὺς
συντρόφους του ἀφίσας, ὡς μὴ φροντίζων διὰ τὸν πόλεμον
πλέον. Τότε δὲ ὁ ὑπρέτης τοῦ ἐνδόξου Εὐρύπυλου ἐκτύπησε
τὸν σύντροφον τοῦ Θάαντος Ἐγέμωνα ἐν τῇ μάχῃ, ὀλίγον
ὑπεράνω τοῦ ὤμου του καὶ τὸ ξίφος θλιβερόν καὶ φρικῶδες
εἰς τὴν καρδίαν του ἐβυθίσθη, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἰδρώς μειγμέ-
νος μὲ αἷμα ἐκ τῶν μελῶν του ἀνέβλυζεν. Αὐτὸν δὲ σφαπέντα
πρὸς τὰ ὀπίσω, τὸν προσέβαλλον ὁ ἀνδρεῖος Εὐρύπυλος, κόψας
τὰ εὐκίνητα νεῦρά του· οἱ πόδες του ἔμειναν, ἀν καὶ μὴ θέ-
λοντες, ἐκεῖ ὅπου ἐκτυπήθη καὶ ἀμέσως ἀπέπτη ἡ ψυχὴ ἐκ
τοῦ σώματός του. Ἀμέσως δ' ὁ Θάας ἐκέντησε μὲ τὸ ὄξύ του
δόρυ τὸν Πάριν εἰς τὸν δεξιὸν μηρόν του· αὐτὸς δὲ ὠπισθοδρό-
μησεν ὅπως φέρῃ βέλη ταχέα τὰ ὁποῖα εἶχον ἀφίσει ὀπίσω.
Ὁ δὲ Ἰδομενεὺς πέτραν, κατὰ τὰς δυνάμεις του, λαβὼν ἐ-
κτύπησε τὸν βραχίονα τοῦ Εὐρύπυλου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἔπεσε
κάτω τὸ ὀλεθριον ξίφος· ἀμέσως λοιπὸν φεύγει ὀπίσω ὅπως
τὸ φέρῃ, ἀφ' οὗ ἄπαξ ἐκ τῶν χειρῶν του ἐρρίφθη. Τότε οἱ Ἀτρεΐδαι
ἀνέπνευσαν μὲν ὀλίγον ἐκ τοῦ πολέμου, ἀλλ' οἱ τοῦ Εὐρύπυ-
λου ὑπρέται ἀμέσως τῷ ἔφερον μακρὸν ἀδιάσπαστον δόρυ,
πολλῶν γόνατα ἀκίνητα καταστήσαν. Λαβὼν λοιπὸν αὐτὸ,
ὄρμησε κατὰ τοῦ λαοῦ, γαυριῶν διὰ τὴν δυνάμιν του καὶ φο-
νεύων ὄντινα ἤθελεν ἀπαντήσῃ. Πολὺ τότε ἐδάμασε πλῆθος
καὶ οὔτε οἱ Ἀτρεΐδαι ἔμεινον σταθεροί, οὔτε ἄλλος κἀνεὶς ἐκ
τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, διότι φόβος τοὺς πάντας κατέλαβε
καὶ ὅλους προσέβαλον αἱ συμφοραὶ τοῦ ἀρματωμένου Εὐρύπυ-
λου. Αὐτὸς τότε ὀπισθοχωρήσας καὶ πάλιν ἐλεηλάτει τοὺς
ἐχθρούς καὶ προσεκάλει τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς ἵπποδαμαστάς
συμμάχους των ὡς ἐξῆς:

ὦ φίλοι, ὁμοφρονούντες καὶ τὴν αὐτὴν ἀνδρίαν εἰς τὰ

στήθη μας ἔχοντες φόνον καὶ μοίρας σκληρὰς εἰς τοὺς ἐχ-
θρούς μας ἄς στείλωμεν οἴτινες τῶρα, ὡς πρόβατα, ἀπρα-
κτοῦσιν εἰς τὰ πλοῖά των. Ἀναμνησθῶμεν, ὦ φίλοι, λοιπὸν
τὴν ὀλεθρίαν μάχην, τῆς ὁποίας ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἔμπει-
ροι εἴμεθα ».

Τοιαῦτα εἰπὼν τοὺς ἐνεψύχωσε καὶ ἀμέσως αὐτοὶ συσσω-
ρευμένοι ἐφόρμησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων οἱ ὅποιοι φοβούμε-
νοι ἔφρουγον μακρὰν τοῦ φαικῶδους πολέμου· ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ
των τοὺς ἠκολούθουν, καθὼς οἱ λευκόδοντες κύνες ὀρμῶσι κατὰ
τῶν ἀγροδιαίτων ἐλάφων εἰς τὰς στενοῦρας καὶ εἰς τὰ δάση·
πολλοὺς δ' ἐξήλωσαν κατὰ γῆς, ἐπιθυμοῦντας νὰ φύγωσι
τοῦ ὀλεθρίου φόνου τὴν πολυστένακτον βοήν. Καὶ ὁ μὲν Εὐ-
ρύπυλος ἐφόνευσε τὸν ἀγνὸν Βουκολίωνα, τὸν Νῆσον, τὸν Χρό-
μιον καὶ τὸν Ἀντιφον, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν τὴν πλουσίαν
κατάρκουν Μυκῆνην καὶ ἄλλοι τὴν Λακεδαίμονα· αὐτοὺς ὅλους
λοιπὸν ἐφόνευσε τοὺς ὁποίους ποτὲ δὲν θέλω δυνηθῆναι ἀρι-
θμῆσαι καὶ ἀν σιδηρᾶν καρδίαν εἰς τὰ στήθη μου εἶχον. Ὁ
δὲ Αἰνεΐας τὸν Φέρητα καὶ τὸν Ἀντίμαχον ἐφόνευσε, καὶ τοὺς
δύο ἐκ Κρήτης μετὰ τοῦ Ἰδομενεῶς ἐλθόντας. Ὁ δὲ θεῖος
Ἀγήνωρ τὸν ἀγνὸν ἐφόνευσε Μῶλον, ἐξ Ἀργαῶν ἐλθόντα ὑπὸ
τὸν βασιλέα Σθέnelον· αὐτὸν λοιπὸν μὲ νεοακονισμένον ἀκόν-
τιον ἐκτύπησε ὀπισθοχωροῦντα καὶ φεύγοντα ἐκ τοῦ πολέμου
ἐπιτυχῶν εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς δεξιᾶς του κνήμης· ἡ αἰχμὴ
εἰς τὸ πλατὺ διεπέρασε νεῦρον, πέραν καὶ πέραν εἰσδύσασα
καὶ οἰκτρῶς τὰ ὀστέα τοῦ ἀνδρὸς κερματίσασα· πόνοι σκληροὶ
τὸν κατέλαβον καὶ θάνατος ἠκολούθησεν αὐτόν. Τότε ὁ Πά-
ρις τὸν Μόνυσον ἐκτύπησε καὶ τὸν ἀνδρεῖον Φόρκυν καὶ τοὺς
δύο ἀδελφοὺς, ἐκ Σαλαμῖνος ἐλθόντας εἰς τοῦ Αἴαντος τὰ
πλοῖα, ἀλλὰ μὴ δυνηθέντας νὰ ἐπιστρέψωσι πλέον. Μετ' αὐ-
τῶν ἐφόνευσε τὸν ἀγαθὸν Κλεόλαον, ὑπρέτην τοῦ Μέγητος,
κτυπήσας αὐτόν εἰς τὸν δεξιὸν μαστόν. Μαύρη νύξ τὸν ἐκάλυ-
ψε καὶ ἡ ψυχὴ του ἀπέπτη ἀμέσως. Ἀποθανόντος ὁμοῦ αὐ-
τοῦ, συχνὰ ἡ πικραμένη καρδία του ἔπαλλε καὶ τὸ πτερόεν

ἀπέκρουε βέλος. Ἄλλο δὲ βέλος ὁ Πάρις κατὰ τοῦ θρασέως Ἡετίωνος ἐξηκόντισεν ἀμέσως καὶ διαπέρασε τὴν σιαγόνα αὐτοῦ. Ἐστέναξεν αὐτός, ἀνελίχθη μὲ αἷμα τὸ δάκρυ καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλον ἐφόνευσεν. Αὐτὴ δὲ ἡ γῆ ἐβαρυστέναζε, σωρηδὸν τῶν Ἑλλήνων κατὰ γῆς πιπτόντων.

Καὶ βεβαίως οἱ Τρῶες ἤθελον καύσει τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην τῶν Ἑλλήνων τὰ πλοῖα, ἐὰν δὲν ὤρμα ἡ ταχεία νύξ εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν καὶ δὲν ἐξήπλου ἐπ' αὐτοῦ τὸν μελανὸν μανδύαν τῆς. Ἐφυγε λοιπὸν ὁ Εὐρύπυλος καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες μακρὰν τῶν πλοίων ἀνεχώρησαν εἰς τοῦ Σμμόεντος τὰς ὄχθας, ἐνθα χαίροντες διενυκτέρευαν. Οἱ Ἑλλήνες ὅμως ἐθρήνουν εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν καὶ, κυλισθέντες ἐπὶ τῆς ἄμμου, βαρέως ἐλυποῦντο διὰ τοὺς φρονεθέντας, διότι πολλοὺς ὁ μαῦρος θάνατος εἶχε προσβάλει τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην.

BIBΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ἄμα δὲ ὁ οὐρανὸς κατέκρυψε τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ ἄστρα καὶ ἀντέλειπεν ἡ λαμπρόφωτος ἡώς, εἰς τὸ φῶς τῆς ὁποίας ὑπεχώρησε τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἐκ τῶν φιλοπολέμων τότε υἱῶν τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ἄλλοι μὲν εἰς τὴν κρατερὰν μετέβησαν μάχην ἐνώπιον τῶν πλοίων, κατὰ τοῦ Εὐρύπυλου νὰ πολεμήσωσιν ἐπιθυμοῦντες, ἄλλοι δὲ μακρὰν αὐτοῦ τὸν Μαχάονα ἐκίδευσαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὸν Νιρέα, ὁμοιάζοντα πρὸς τοὺς αἰωνίους θεοὺς καὶ κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ὠραίαν μορφήν του. Ἐλείπειν ὅμως ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀνδρία, διότι τὰ πάντα δὲν δίδουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους* οἱ θεοὶ, ἀλλὰ πλησίον τοῦ καλοῦ ὑπάρχει καὶ τι κακὸν, ὡς ἐκ τινος μοίρας βεβαίως τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ εἰς τὸν βασιλέα Νιρέα

πλησίον τῆς θείας μορφῆς ὑπῆρχε καὶ ἡ δειλία. Αὐτὸν λοιπὸν οἱ Ἑλλήνες δὲν παρημέλησαν, ἀλλὰ τὸν ἐκίδευσαν καὶ πικρῶς ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐμυρολόγησαν, ὅσον καὶ εἰς τὸν θεῖον Μαχάονα, τὸν ὁποῖον ἐξ Ἰσου ἐτίμων πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, διότι ἦτο φρόνιμος. Αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς δύο εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐβάλον τάφον.

Τότε δὲ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης μεγάλως ἐμαίνετο ὁ ὀλέθριος Ἄρης καὶ ἐκ τῶν δύο δὲ μερῶν ὄχλοσθῆ καὶ θόρυβος διηγέρθη, κτυπωμένων μὲ πέτρας καὶ ὅπλα καὶ μᾶστιγας. Καὶ οὗτοι μὲν τοιοῦτοτρόπως ἐπολέμουν εἰς τὸ πεδῖον τοῦ βαρυβρόντου Ἄρεως. Ὁ δὲ Ποδαλείριος νῆστις ἦτον ἐξηπλωμένος εἰς τὴν κόνιν καὶ βαρέως ἐστέναζε, χωρὶς οὐδὲ στιγμῆν ν' ἀφίσῃ τοῦ ἀδελφοῦ του τὸν τάφον. Φρικώδης ἰδέα ἐκ τοῦ νοῦς του διήρχετο, ἀνηλεῶς δηλ. ν' αὐτοκτονήσῃ. Διὰ τοῦτο πότε μὲν εἰς τὸ ξίφος τὰς χεῖράς του ἐβαλλε, πότε δὲ φοβερὸν δηλητήριο ἐζήτηε νὰ εὔρῃ τὸν ἡμπόδιζον ὅμως οἱ σύντροφοὶ του, παρηγοροῦντες αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ θλίψις του δὲν κατηνύαζετο, καὶ διὰ τοῦτο οἰκτρῶς τὴν ζωὴν του μὲ τὰς ἰδίας χεῖρας ἤθελε καταστρέφει εἰς τοῦ ἀνδρείου ἀδελφοῦ του τὸν νεόσκαπτον τάφον, ἂν δὲν τὸν ἤκουεν ὁ Νέστωρ καὶ δὲν τὸν παρημέλει εἰς τῆς καταστροφῆς του τὰ πρόθυρα εὐρισκόμενον. Εὔρε δ' αὐτὸν ἄλλοτε μὲν τὸν πολυστένακτον ἐναγκαλιζόμενον τάφον, ἄλλοτε κόνιν εἰς τὴν κεφαλὴν του χύνοντα, οἰκτρῶς καταπληγοῦντα τὰ στήθη του μὲ τὰς κρατεράς του χεῖρας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τὸ ὄνομα ἐπικαλούμενον. Ὅμοῦ μὲ τὸν βασιλέα ἐθρήνουν οἱ ὑπηρέται, οἱ σύντροφοὶ του καὶ πάντες μεγάλως ἐταλαιπωροῦντο. Τότε ὁ Νέστωρ μὲ τοὺς ἐξῆς γλυκεῖς τὸν ὠμίλησε λόγους:

«Παῦσον, τέκνον μου, τὰς πικροτάτας θλίψεις σου, σταμάτησον τὸ ἀκατάσχετον πένθος σου· εἶσαι ἀνὴρ, εἶσαι φρόνιμος, δὲν ἀρμόζει νὰ μυρολογῆς ὡς γυνὴ, νὰ καταστρέφῃσαι πλησίον νεκροῦ. Ἀπέθανε πλέον, δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ τὸν ἀναστήσῃς, διότι ἡ ψυχὴ του ἀνελήφθη ἤδη εἰς τὸν ἀέρα, τὸ σῶμά του

κατεσπαράχθη εἰς τὸ ὀλέθριον πῦρ καὶ τὰ ὀστέα του ἐδέχθη ἡ γῆ. Γεννηθεὶς, ἀπέθανε· βλαστήσας, ἐμαράνθη. Παῦσον λοιπὸν πὰς λύπας σου, καθὼς ἔπαυσα κ' ἐγὼ τοῦ νὰ θλιβῶμαι, ἀπολέσας τὸν ὄχι χειρότερον τοῦ Μαχάονος υἱόν μου, κατασπαρῆντα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἐξέχοντα ὄχι μόνον εἰς τὸ ἀκόντιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φρόνησιν. Καὶ κάνεις δὲ υἱὸς δὲν ἠγάπα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καθὼς με ἠγάπα ἐκεῖνος· μόνον καὶ μόνον δι' ἐμὲ ἀπέθανε, διότι ἐπεθύμει νὰ σώσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ὅμως ἀποθανόντος τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ μου, ἐτόλμησα νὰ φάγω καὶ ζῶν τὸ φῶς τῆς ἡοῦς νὰ ἴδω, γνωρίζων καλῶς ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν αὐτὴν τοῦ Ἄδου ὁδὸν κατέρχονται καὶ ὄλων τὸ τέλος ὁ ὀλέθριος θάνατος εἶναι. Ἄμα δὲ τις εἶναι θνητὸς, τὰ πάντα ὀφείλει νὰ ὑποφέρῃ ὅσα καὶ ἂν στείλῃ ὁ θεὸς, εἴτε καλὰ, εἴτε καὶ θλιβερά.

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Νέστωρ, πρὸς τὸν ὅποιον λυπούμενος ὁ Ποδαλείριος, πικρὰ χύων δάκρυα καὶ τὴν ὠραίαν γενειάδα του βρέχων εἶπεν:

α "Ἄχ! πάτερ μου, ἀκατάσχετον πένθος τὴν καρδίαν μου κατέχει διὰ τὸν θάνατον τοῦ φρονίμου ἀδελφοῦ μου ὅστις με περιποιεῖτο, ὅταν ὁ πατήρ μου ἀπέπτη εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς ἴδιον υἱόν του εἰς τὰς ἀγκάλας του ἔχων με καὶ ὅστις προθύμως τὴν ἰατρικὴν μ' ἐδίδαξεν· εἰς μίαν τράπεζαν, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑψαινόμεθα κλίνην, με τὰ κοινὰ μας τερπόμενοι κτήματα. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπαρηγόρητοι εἶναι αἱ θλίψεις μου, καὶ, ἀποθανόντος ἐκείνου, δὲν θέλω πλέον νὰ ἴδω τὸ φῶς τῆς ἡμέρας».

Τοιαῦτα εἶπε· πρὸς αὐτὸν δὲ βαρυλυπούμενον ὁ γέρον Νέστωρ εἶπεν:

α Εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὸ αὐτὸ τῆς ὀρφανίας κακὸν παρέχει ὁ θεὸς, ὅλους δὲ ἡμᾶς ἡ αὐτὴ γῆ θὰ καλύψῃ, χωρὶς διόλου νὰ διακύνωμεν τὴν αὐτὴν τῆς ζωῆς μας ὁδόν, οὐτ' ἐκείνη τὴν ὅποιαν ἕκαστος θέλει, διότι ὅλα καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ εἰς τῆς Μοίρας τὰ γόνατα ἀναμειγμένα εὐρί-

σκονται. Κάνεις θεὸς δὲν βλέπει αὐτὰ, ἀλλ' ἀνέλπιστα εἶναι καὶ θεῖα τὰ καλύπτει νεφέλη· χεῖρας δὲ εἰς αὐτὰ ἡ Μοῖρα μόνον βάλλει, καὶ μὴ βλέπουσα εἰς τοὺς θνητοὺς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου τὰ στέλλει· ταῦτα δὲ ὡς ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου εἰς διαφόρους φέρονται. Συμβαίνει δὲ πολλάκις ὥστε εἰς μὲν τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα συμφορὰ μεγάλη νὰ στέλληται, εἰς δὲ τὸν ὀλέθριον ἀκούσιος πλοῦτος καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων διάφορος εἶναι. Καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ ἀσφαλῶς δὲν βαδίζει, ἀλλὰ προσκρούουν οἱ πόδες του συνεχῶς· εἰς διάφορα τρέπεται ἔργα καὶ ἄλλοτε εἰς οἰκτράς συμφορὰς καταφεύγει, ἄλλοτε δὲ εἰς πρᾶξις ἀγαθὰς καὶ δικαίας θνητὸς δὲ πανόλβιος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους δὲν ὑπάρχει· εἰς ἄλλον δὲ ἄλλα ἐναντιοῦνται. Κατὰ τινα δὲ φήμην τῶν ἀνθρώπων ὁ μὲν δίκαιος εἰς τὸν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον οὐρανὸν ἀναβαίνει, ὁ δὲ ἀδίκος καὶ στυγερὸς εἰς τὸ ἀποτρόπαιον σκότος· καὶ τὰ δύο ταῦτα εἶχεν ὁ ἀδελφός σου· καὶ πρᾶος ἦτον εἰς τοὺς θνητοὺς, ἀλλὰ καὶ θεοῦ υἱὸς καὶ διὰ τοῦτο, νομίζω, ὅτι εἰς τῶν θεῶν τὴν γενεάν θ' ἀνέλθῃ κατὰ προτροπὴν τοῦ πατρὸς του».

Τοιαῦτα εἰπὼν τὸν ἀνήγειρεν ἀπὸ τῆς γῆς, ἂν καὶ δὲν ἤθελεν ἐκεῖνος, καταπέισας αὐτὸν διὰ τῶν λόγων του· ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θλιβεροῦ ἐκείνου τάφου πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφοντα τὰ βλέμματά του καὶ φοβερῶς στεναζόντα "Ἐφθασαν εἰς τὰ πλοῖα, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου ἐξηκολούθουν νὰ πολεμῶσι καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες.

Ὁμοίως δὲ με τὸν ἀκατάβλητον Ἄρην ὁ γενναῖος Εὐρύπυλος ἐδάμαζε τῶν ἐχθρῶν τὰς φυλάς ὑπὸ τὰς ἀδαμάστους χεῖράς του καὶ τὰ ὀρμητικὰ του ὄπλα. Ἐστέναζεν ἡ γῆ τῶν νεκρῶν, φονευμένων οἰκτρῶς καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν. Ποδοπατῶν δὲ αὐτὸς τοὺς νεκροὺς, θαρράλειος ἐπολέμει μεμολυσμένος ὑπὸ αἵματος καὶ εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας του, χωρὶς διόλου νὰ παύῃ τὴν στυγεράν του μάχην. Ἐδάμασε διὰ τοῦ δόρατος τὸν γενναῖον Πηνέλεω, μαχόμενον ἐν τῇ ἀδυσωπητῇ μάχῃ καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐφόνευσεν. Ἐκ τῆς μάχης τὰς χεῖ-

ράς του ποτέ δὲν ἀπεμάκρυνεν, ἀλλ' ὠργισμένος ἠκολούθει τοὺς Ἕλληνας. Καθὼς ὦρμα ὁ ἀνδρῆϊς Ἡρακλῆς εἰς τῆς Φολῆς τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς ἐναντίον τῶν Κενταύρων, γαυριῶν ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτοῦ καὶ φονεῶν ὅλους, ἂν καὶ ἦσαν ταχεῖς καὶ ἀνδρῆϊοι καὶ ἐμπειροπόλεμοι· τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἄλλεπαλλήλως κατέστρεψε τὸν στρατὸν τῶν πολεμιστῶν Ἑλλήνων, οἵτινες σωρηδόν, ἄλλος μετ' ἄλλον, κτυπόμενοι ἐπιπτον καὶ ἐξήπλουδον κατὰ γῆς. Καθὼς δὲ ὅταν μεγάλου ποταμοῦ κυλινδουμένου ἀναρίθμητοι διαχωρίζονται ὄχθαι ἐπὶ τῆς ἄμμου, παφλάζων δὲ αὐτὸς εἰς τὰ ὄγκωδη τοῦ βέματα κατέρχεται εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτε βοῶσιν ὅλοι οἱ περίξ κρημνοὶ καὶ βαρυψιθυρίζουσι τὰ πάντοτε κιλινδούμενα βέματα, ὑποχωροῦσι δ' εἰς τὴν ὁρμὴν του τὰ ἐμπόδια ὅλα καὶ οἱ φραγμαῖοι, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ εἰδοξοὶ υἱοὶ τῶν ἀνδρῆϊων Ἑλλήνων ἐκρημνίζοντο εἰς τὴν κόνιν πολλοὶ ὑπὸ τοῦ Εὐρυπύλου, ὅσους οὗτος ἀπῆντα ἐν τῷ αἰματώδει πολέμῳ. Μόνοι δὲ οἱ ταχύποδες ἐσιώζοντο ἐκ τῆς γενικῆς ἐκείνης καταστροφῆς. Καὶ πάλιν ὅμως ἔλαβον τὸν Πηνέλεων ἐκ τῆς ἀνεμοζάλης ἐκείνης καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα των, ἀποφεύγοντες διὰ τῆς ταχυποδίας αὐτῶν τὰς στυγεράς μοίρας καὶ τὸν ἀποτρόπαιον θάνατον. Πανστρατιᾷ ἐντὸς τῶν πλοίων ἔφευγον καὶ δὲν ἐτόλμων ἐναντίον τοῦ Εὐρυπύλου νὰ πολεμήσωσι, διότι εἰς αὐτοὺς ὁ Ἡρακλῆς ἐδειλία καὶ οἰκτρὰν ὀπισθοχώρησιν ἐστειλεν, αὐξάνων τοῦ υἱοῦ του τὴν δύναμιν.

Ἐντὸς τοῦ τείχους λοιπὸν πεφοβισμένοι οἱ Ἕλληνες ἔμενον. Καθὼς αἱ αἴγες φοβούμεναι τὸν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων βαρυφυσῶντα ἄνεμον ὅστις ψυχρὸς πνέει καὶ ἀφθονον χιόνα καὶ χάλαζαν φέρει κρυεράν, ἂν καὶ πηγαίνουσιν εἰς τὴν βοσκὴν, δὲν κατευθύνονται εἰς τὰς πνοὰς τῶν λόφων, ἀλλὰ προφυλάσσεται πάντοτε εἰς τὸν χειμῶνα καὶ σωρευόμεναι ὑπὸ τὰς φάραγγας καὶ τὰ πυκνὰ χαμόκλαδα βόσκουσιν, ἕως ὅτου παύσωσιν αἱ φάραγγες ἠέλλαι, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς πύργους των ἔμενον, τὸν ἀνδρῆϊων υἱὸν τοῦ Τηλέφου φοβούμενοι.

Καὶ αὐτὰ δὲ ἀκόμη τὰ πλοῖα ὁμοῦ μετὸν λαὸν ἔμελλε νὰ καταστρέψῃ, ἂν θάρρος δὲν ἐπέβαλεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἢ Ἀθηναῖ, μολογῶντι ἀργά. Ἀκαταπαύστως λοιπὸν ἀπὸ τῶν κατασκήρων καὶ τραχέων τειχῶν μετὰ βέλη κτυπώντας πεπερόντα, ἄλλεπαλλήλως τοὺς ἐχθροὺς των ἐφόνευον, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἐπορφυροῦντο ἀπὸ αἵμα τὰ τείχη καὶ ἐβῶν τὰ περίξ ἀπὸ τοὺς στεναγμοὺς τῶν φονευόμενων. Ὀλοκλήρους νύκτας καὶ ἡμέρας οἱ Κῆτειοι, οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἀνδρῆϊοι Ἕλληνες ἐμάχοντο ἄλλοτε ἀντικρὺ τῶν πλοίων καὶ ἄλλοτε ἐμπροσθεν τοῦ ὑψηλοῦ τείχους· ἡ δὲ μάχη ἀκατάσχετος ἦτο. Καὶ πάλιν ὅμως ἡμέρας δύο κατέπαυσαν τοὺς φόνους καὶ τὴν φρικώδη μάχην, διότι εἰς τὸν βασιλέα Εὐρύπυλον ἀγγελία ἐστάλη ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὅπως, σταματήσαντες ἐπὶ καιρὸν τὸν πόλεμον, καύσωσιν ἐπὶ πυρᾶς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φονευθέντας. Ἐπεισθη αὐτὸς εἰς τὴν ἀγγελίαν, καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν ὁ πόλεμος ἔπαυσε, καὶ ἐκῆδευσαν τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ νεκροὺς. Οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸν Πηνέλεων ἐβρήθησαν, ἔβαλον διὰ τὸν νεκρὸν του σημεῖον μέγα, ὑψηλόν, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀπογόνους φανερόν. Ἐθαψάν ἀκολούθως μακρὰν τὴν πληθύν των φονευθέντων ἡρώων, βαρυλυπούμενοι, μίαν πυρὰν δι' ὅλους ἀνάφαντες καὶ τάφον ἕνα στήσαντες. Ὁσαύτως καὶ οἱ Τρῶες ἐκῆδευσαν μακρῶθεν τοὺς ἰδικούς των νεκροὺς. Ἡ ὀλεθρία ὅμως Ἐρις δὲν ἔπαυεν, ἀλλὰ παρώρμα τὸν θρασὺν Εὐρύπυλον ὅπως κατὰ τῶν ἐχθρῶν του πολεμήσῃ καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς δὲν ἔφευγεν ἐκ τῶν πλοίων, ἀλλ' ἔμενον, πεισματώδη μάχην συλλογιζόμενος νὰ συνάψῃ μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Αὐτοὶ δὲ εἰς Σκύρον ἀφίχθησαν, τρέχοντες μετὰ τὸ μαῦρον πλοῖόν των. Εὐρον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ δωματίον αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε μετὰ βέλη καὶ ὄπλα λαμβάνοντα, ἄλλοτε δὲ μετὰ ταχύποδας ἵππους ἐξασκούμενον. Μεγάλως ἐχάρησαν ἰδόντες αὐτὸν εἰς τὰ πολεμικὰ τερπόμενον ἔργα, ἂν καὶ

βαρυβηνοῦντα διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπαισίαν φήμην πρότερον εἶχεν ἀκούσει. Φοβούμενοι ἐπαρουσίσθησαν ἐνώπιόν του, διότι τὸ περικαλλῆς του σῶμα ὅμοιον κατὰ πάντα πρὸς τὸ τοῦ πατρὸς του ἔβλεπον. Ἄλλὰ προλαβὼν αὐτοὺς οὗτος, αὐτὰ τοῖς ἀπέτεινε:

«Χαίρετε, ξένοι, εἰς τὸν οἶκόν μου προσελθόντες· εἵπατέ μοι πῶθεν εἴδοθε καὶ ποῖοι καὶ τί θέλοντες ἦλθετε εἰς ἐμὲ θαλασσοπλοήσαντες;»

Τοιαῦτα τοῖς ἠρώτησεν, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπεκρίθη ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ὡς ἑξῆς:

«Φίλοι εἴμεθα ἡμεῖς τοῦ ἀνδρείου Ἀχιλλέως, μετὰ τοῦ ὁποίου συζευχθεῖσα σ' ἐγέννησεν ἡ φρονίμη Δηϊδάμεια. Νομίζομεν δὲ ὅτι πολὺ τὸν πατέρα σου ὁμοιάζεις, ὅστις πάλιν ὁμοιάζει τοὺς ἀθανάτους θεούς. Εἶμαι δ' ἐγὼ ἐκ τῆς Ἰθάκης, αὐτὸς δ' ἐκ τοῦ ἱπποβοσκῶ Ἀργούς, ἐὰν ἤκουσάς ποτε τὸ ὄνομα τοῦ πολεμῶφρονος Διομήδους ἢ καὶ τοῦ φρονίμου Ὀδυσσεῶς ὅστις εἶναι ἐμπροσθέν σου, ἐλθὼν ἐνταῦθα χάριν μαντείας τινός. Ἄλλὰ τάχιστα οἴκτειρόν μας καὶ ἐλθὲ εἰς Τροίαν ὅπως βοηθήσῃς τοὺς Ἕλληνας, διότι πέπρωται ἡ ἔλευσις σου τέρμα γὰ βάλῃ εἰς τοῦ πολέμου τὰ δεινά. Ἀναρίθμητα δὲ θὰ σοὶ χαρίσωσι δῶρα οἱ θεοὶ Ἕλληνας· ἐγὼ δ' αὐτὸς τοῦ ἰσοθέου πατρὸς σου τὰ ὅπλα θὰ δώσω εἰς τὰ ὁποῖα μεγάλως θέλεις χαρῆ, διότι εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ Ἀρεῶς καὶ μὲ πολὺν χρυσὸν εἶναι κατεσκευασμένα καὶ μὲ διάφορα τεχνήματα κεκοσμημένα. Εἰς τὰ ὅπλα ταῦτα καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Ἥφαιστος ἠυφράνθη μεταξὺ τῶν θεῶν, τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα ὅπλα κατασκευάζων, τὰ ὁποῖα ὅταν ἴδῃς μεγάλως, σὲ βεβαίω, θέλεις θαυμάσει, διότι εἰς τὴν ἀσπίδα, περὶ ἅπειρόν τινα κύκλον, ζωγραφεῖται ἡ γῆ, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα· ζῶα ἐκεῖ ὑπάρχουν ὅμοια πρὸς κινούμενα, θαῦμα καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς θεούς· τοιαῦτα δὲ ὅπλα οὔτε κἀνεὶς θνητὸς κατεσκευάσεν ποτε, οὔτε ἐφόρεσεν ἐκτός τοῦ ἰδικῆ σου πατρὸς, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες εἰς ἴσου μὲ τὸν Δία ἐτίμων· ἐγὼ μάλιστα πολὺ τὸν ἡγάπων

καί, φανευθέντος αὐτοῦ, ἔφερα τὸν νεκρόν του εἰς τὰ πλοῖα, μεγάλην δυστυχίαν εἰς τοὺς ἐχθρούς μας προξενήσας. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ θαυμαστὰ ἐκείνου ὅπλα εἰς ἐμὲ τὰ ἐχάρισεν ἡ Θέτις· ταῦτα πάλιν, ἂν καὶ τὰ θέλω, προθύμως ὅμως θὰ τὰ δώσω εἰς σέ, ὅταν εἰς τὸ Ἴλιον ἔλθῃς. Καὶ ὁ Μενέλαος δὲ, ὅταν κυριεύσωμεν τοῦ Πριάμου τὴν πόλιν καὶ ἐπιστρέψωμεν εἰς Ἑλλάδα, γαμβρόν του θὰ σὲ κάμῃ, ἐὰν θελήσῃς, διὰ τὴν εὐεργεσίαν σου ταύτην καὶ θὰ σοὶ δώσῃ ἀναρίθμητα κτήματα καὶ χρυσὸν ὁμοῦ μὲ τὴν καλλίκομον θυγατέρα του καὶ ὅσα ἀρμόζουσιν εἰς πλούσιον βασιλέα.»

Πρὸς αὐτὸν, τοιαῦτα εἰπόντα, ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρείος υἱὸς ὡς ἑξῆς:

«Ἐὰν μὲ προσκαλῶσι διὰ μαντείων οἱ Ἕλληνες, διαπλεύσωμεν αὐρίον ταχέως τὴν βαθείαν καὶ πολυκύμαντον θάλασσαν, ἐὰν γίνω σωτηρία εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντάς με Ἕλληνας· ἄς ὑπάγωμεν ὅμως τώρα εἰς τὰ δωμάτιά μας καὶ εἰς τὴν φιλόξενον τράπεζαν, ἥτις παρατίθεται, κατὰ τὴν συνήθειαν, εἰς τοὺς ξένους. Περὶ δὲ τοῦ γάμου οἱ θεοὶ θὰ φροντίσωσι.»

Τοιαῦτα εἰπὼν προηγεῖτο· αὐτοὶ δ' ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ἐνδόμυχον ἠσθάνοντο χαρὰν· καὶ ὅταν ἐφθασαν εἰς τὰ μέγα δωμάτιον καὶ εἰς τὴν ὡραίαν αὐλήν, εὔρον τὴν Δηϊδάμειαν βαρέως λυπούμενην, κατατηχομένην τὴν δυστυχῆ, καθὼς τίκεται ἡ χιών εἰς τὰ ὄρη ὑπὸ τὰς πνοὰς τοῦ λεπτοῦ νότου καὶ τὰς θερμὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας· τοιοῦτοτρόπως καὶ αὕτη ἐφθείρετο, ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρείου συζύγου της. Αὐτὴν λοιπὸν, τεθλιμμένην, ἐχαίρετῃσαν οἱ θαυμαστοὶ βασιλεῖς, ὁ δὲ υἱὸς της, πλησιάσας αὐτὴν, τὴν ἐπληροφόρησε κρυφίως περὶ τῆς γενεᾶς καὶ τοῦ ὀνόματος ἐκάστου. Τῇ ἔκρυψε δὲ μέχερ τῆς ἡρῆς τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποῖαν ἦλθον ὅπως μὴ πολυδάκρυτος καταλάβῃ αὐτὴν λύπη, καὶ τὸν ἐμποδίσει τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τοῦ γὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ, ἐν ᾧ εἶχε τόσῃν ἐπιθυμίαν. Ἐραγον ταχέως ἐν τῷ συμποσίῳ καὶ μὲ ὕπνον ἦ-

φράνθησαν ὄλοι, ὅσοι κατόκουν τὴν θαλασσογυρισμένην Σκύρον, εἰς τὴν ὅποιαν παρλάζουσι τῆς θαλάσσης τὰ φοβερά κύματα, διαρρήγνυμένου εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Καὶ ὁμως τὴν ἐπέραστον Διὶδάμειαν δὲν κατέλαβεν ὕπνος, ἐνθυμουμένην τὴν φήμην τοῦ πανούργου Ὀδυσσεῶς καὶ τοῦ ἰσοθέου Διομήδους, οἵτινες καὶ οἱ δύο ὤφρανίσαν τὴν κλίνην τῆς ἐκ τοῦ φιλοπολέμου Ἀχιλλέως, ἀπατήσαντες τὸν θρασὺν νοῦν του καὶ καταπέισαντες αὐτὸν ὅπως εἰς τὸν πόλεμον ἔλθῃ καὶ ὁμως ἡ μοῖρα δὲν τὸν ἐπέτρειψε νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ εἰς ξένην γῆν τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐκπνεύσῃ καὶ τοιουτοτρόπως ἀκατάσχετον πένθος εἰς τὸν πατέρα του Πηλέα παρέσχε καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Διὶδάμειαν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐφοβείτο μεγάλως μὴπως τοῦ υἱοῦ τῆς ὀργῶντος πρὸς τοῦ πολέμου τὴν ὀγλοβοῆν, φοβερώτερον πένθος καταλάβῃ τὴν ψυχὴν τῆς.

Ἀνῆλθεν ἡ Ἥως εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν καὶ ἀπὸ τὰς κλίνας τῶν ἡμέρηθησαν αὐτοῖς τοὺς ἐνόησεν ἡ Διὶδάμεια καὶ ἐναγκαλισθεῖσα ἀμέσως τοῦ υἱοῦ τῆς τὰ πλατέα στηθῆ, εθρήνει οἰκτρῶς ἡ ταλαίπωρος καὶ αἰ φωναί τῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβαινον. Καὶ καθὼς εἰς τὰ ὄρη ὁ βόυς ὄρημτικός εἰς τὰς στενούρας τὸ μοσχάρι του ζητεῖ κ' ἐκ τῶν φωνῶν τοῦ ἀντηχώσιν οἱ λόφοι καὶ βούζωσι τὰ ὄρη, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτῆς μυρολογοῦσης ἠντήχει ὁ οἶκος ὑστάτην φωνὴν καὶ, λυπούμενη μεγάλως, εἶπε:

« Τέκνον μου, πῶς ὁ ἀγαθὸς σου νοῦς πετᾶ, ἵνα ἀκολουθήσῃς τοὺς ξένους εἰς τὸ πολυδάκρυ Ἴλιον, ἐνθα πολλοὶ εἰς τὴν φοβερὰν ἀπώλεσθαι μάχην, ἂν καὶ ἔμπειροι τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐν ταῖς μάχαῖς ὀμῆς; Σὺ ὁμως εἶσαι νέος καὶ πῶς δὲν γνωρίζεις ἀκόμη τοῦ πολέμου τὰ ἔργα, τὰ ὅποια ἀποδιώκουσιν ἐκ τῶν ἀνθρώπων τὰς συμφοράς καὶ τῆς ὀλεθρίας ἡμέρας. Ἀκούσον λοιπὸν τὰς συμβουλὰς τῆς μητρὸς σου καὶ μείνον εἰς τὸν οἶκόν σου, μὴπως ἀπαισία φήμῃ ἐκ Τροίας τὰ ὄσα μοῦ πλῆξῃ, ὅταν σὺ φονεύῃς ἐν τῇ μάχῃ, διότι πο-

σὼς δὲν πιστεύω ὅτι θ' ἀξιώθῃς νὰ ἐπιστρέψῃς ἐνταῦθα ἐκ τοῦ πολέμου. Οὔτε ὁ πατήρ σου τῆς σκληρᾶς μοῖρας τὰ βέλη ἀπέφυγεν, ἀλλ' ἐφονεύθη ἐν τῇ μάχῃ αὐτὸς ὁ θεογέννητος, αὐτὸς ὅστις καὶ σοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων ἥρώων ἀνώτερος ἦτο καὶ ὑπερείχε κατὰ τὴν πανουργίαν καὶ τὴν φρόνησιν αὐτῶν οἵτινες σὲ παρακινοῦσι τώρα εἰς τὸν πόλεμον νὰ ὑπάγῃς. Διὰ τοῦτο φοβοῦμαι πολὺ καὶ ἡ καρδιά μου τρέμει, μὴπως, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὤφρανίσθη ἡ κλίνη μου, ἀπολέσω καὶ σὲ καὶ τοιουτοτρόπως φοβερὰ πάθω δεινὰ. Διὰ μίαν γυναῖκα λύπη ἄλλη σπαρακτικωτέρα δὲν ὑπάρχει, παρ' ὅταν, ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ σύζυγός τῆς, στερηθῇ καὶ τῶν παιδῶν τῆς κ' ἐρημωθῇ τοιουτοτρόπως ἐκ τοῦ θανάτου ὁ οἶκος. Τότε οἱ ἄνδρες κόπτουσι τὰς γαίας, ἀφανίζουσι τὰ πάντα, παραβαίνουσι τοὺς νόμους. Καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ὀλεθριώτερον τῆς ἐν τῷ οἴκῳ χήρας ὑπάρχει, οὐδὲν τῆς γυναικὸς ἀσθενέστερον.

Τοιαῦτα εἶπε μεγάλως θρηνοῦσα, ὁ δὲ παῖς τῇ ἀπεκρίνετο ὡς ἐξῆς:

«Θάρρει, μητὲρ μου, καὶ μακρὰν ἀποδιώξον τοὺς ἀπαισίους αὐτοὺς λογισμούς· διότι χωρὶς τῆς θελήσεως τῶν Μοιρῶν οὐδεὶς ἀνὴρ ἐν τῷ πολέμῳ φονεύεται. Ἄν ὁμως πέπρωται ν' ἀποθάνω, ἄς πέσω ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ἄξιος τῶν Αἰακιδῶν ἄς ἐκπνεύσω».

Τοιαῦτα εἶπε πρὸς αὐτὸν, τοῦ πολέμου τὴν βοῆν ἐπιθυμοῦντα, πλησιάσας ὁ σεβαστὸς Λικομήδης εἶπεν:

«Ὡ κρατερόκαρδον τέκνον, τὸν πατέρα σου κατὰ τὴν δύναμιν ὁμοιάζον, γνωρίζω ὅτι εἶσαι κρατερός καὶ ἄνδρεις καὶ ὁμως πολὺ φοβοῦμαι τὸν πικρὸν καὶ ὀλεθριον πόλεμον καὶ τὴν φοβερὰν τῆς θαλάσσης τρικυμίαν, διότι οἱ ναῦται πλησίον τῶν πάντοτε τὸν ὀλεθρον ἔχουσι. Σὺ ὁμως, τέκνον μου, τρέμεις ὅταν θαλασσοπλοῶν ἐπιστρέψῃς ἢ ἐκ Τροίας ἢ ἐξ ἄλλου μέρους, διότι πλείστα ὄσα συμβαίνουσιν, ὅταν μάλιστα ὁ ἥλιος εἰς τὸν αἰγώκερᾶ συνέρχηται, ὅπως τὸν τοξότην ἀφίνων, ὅταν τὴν θάλασσαν φοβεραὶ συνταρατῶσι καταγίδες, ἢ ὅποταν εἰς τοῦ

ώκεανού τὰ ρεύματα τὰ λαμπρὰ ἄστρα κρύπτωνται καὶ σκότος τὸν Ὠρίωνα καταλαμβάνη. Τρέμε πρὸς τούτοις καὶ τὴν φοβεράν ἱσημερινὴν κατὰ τὴν ὁποίαν συσσωρεύονται εἰς τὴν ἕπειρον θάλασσαν ὀρηκτικαὶ καταγιγίδες ἢ ὅταν δύσωιν αἱ Πλειάδες ἐντὸς τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τῶν ὁποίων καὶ ἡ δύσις καὶ ἡ ἀνατολή, εἰς τὰ πλατέα τῆς θαλάσσης βάθη φόβον εἰς τοὺς θνητοὺς διασπείρου.

Τοιαῦτα εἰπὼν ἐφίλησε τὸν παῖδα καὶ δὲν τοῦ ἠμπόδισε τὸν δρόμον, διότι πολὺ ἐπεθύμει τὸν ἀποτρόπαιον πόλεμον. Γελῶν δ' αὐτὸς θελκτικώτατα καὶ σπεύδων ἔτρεχε πρὸς τὸ πλοῖον, καὶ ὅμως τὸν ἠμπόδιζον, ταχυποδοῦντα, κατὰ τι οἱ ἐν τῷ οἴκῳ δακρυόεντες θρῆνοι τῆς μητρός του. Καὶ καθὼς τις ἵππον ταχὺν πολυέπιθυμοῦντα νὰ τρέξῃ σταματᾷ καὶ ἐμποδίζει, χρεμετίζων δὲ αὐτὸς δάκνει ἐπανειλημμένως τὸν πειράζοντα αὐτὸν χαλινόν, καὶ βρέχει μὲ ἀφροὺς τὰ στήθη του, οὔτε μένουσιν ἀκίνητοι οἱ δρόμον ἐπιθυμοῦντες πόδες του, ἀλλὰ συνεχῶς βροντῶσιν αὐτοὶ, κυματίζει δ' ἀπ' ἐτέρου ἢ κόμῃ του καὶ γαυριῶν τὴν κεφαλὴν του ὑψηλὰ κρατεῖ, χαίρει δὲ ὁ κύριός του, τοιουτοτρόπως καὶ τὸν ἐνδοξον υἱὸν τοῦ ἀνδρείου Ἀχιλλέως ἠμπόδιζε μὲν ἡ μήτηρ του, ἀλλ' οἱ πόδες του ἔφευγον. Ἐλυπεῖτο δὲ καὶ ἔχαιρε συνάμα διὰ τὸν υἱὸν της.

Πολλάκις δὲ φιλήσας αὐτὴν, μόνην τέλος πάντων τὴν ἄφισε πικρῶς μυρολογοῦσαν, εἰς τοῦ πατρός της τὸ δωματίον Ὅποια δὲ εἰς τὴν φωλεάν της μυρολογεῖ καὶ θρηνεῖ διὰ τὰ ὠραία καὶ παμπούκιλα τέχνα της ἢ χελιδῶν τὰ ὁποῖα τρίζοντα κατέφαγεν ὄρις φοβερὸς καὶ λύπας στυγεράς εἰς τὴν μητέρα παρέσχεν ἥτις ὀφφανισθεῖσα τῶν τέκνων της περιπετᾷ ἐν τῇ φωλεᾷ καὶ ἴσεται εἰς τὰ εὐσκεύαστα πρόθυρά της, πικρῶς μυρολογοῦσα ὑπὲρ μικρῶν τῶν νεοσσῶν της, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Διδάμεια ἐθρῆνει τὸν υἱὸν της. Ἐκλαιε δὲ, ἄλλοτε μὲν τοῦ υἱοῦ της τὴν κλίνην ἐναγκαλιζομένη καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν φλιάν τοῦ οἴκου της. Ἐβῶλε δ' εἰς τὸν κόλπον της καὶ τὸ ἐβύλαττε σφιγκτὰ ὅ,τι δῆποτε παιγνίδι καὶ ἂν εὔρε, τοῦ

υἱοῦ της μὲ τὸ ὁποῖον ἐπαιζε καὶ ἐτέρπετο ὅταν ἦτο μικρός. Ἐὰν δ' ἐβλεπε ἐγκαταλελειμένον ἀκουσίως τὸ ἐφίλει συνεχῶς καὶ κάθε ἄλλο ἔκαμε θρηνούσα τὸν ἠγαπημένον υἱὸν της. Αὐτὸς ὅμως διόλου δὲν ἤκουε τῆς μητρός του τοὺς θρῆνους ἀλλ' ἐπήγαινε εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον, φερόμενος ὡς ἀστὴρ φαινός· τὸν ἠκολούθει δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τυδεΐδης. Εἴκοσι δὲ ἄνδρες ἐκ τοῦ λαοῦ, φρόνιμοι καὶ τιμιώτατοι μεταξὺ ὄλων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Διδάμειας, ἐδόθησαν ὑπ' αὐτῆς ὡς ταχεῖς ὑπηρεταί, ὅπως ἐπιμελῶνται τὸν θρασὺν τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸν πηγαινόντα μετὰ μεγάλης χαρᾶς διὰ τοῦ ἄστεος εἰς τὸ πλοῖον. Ἐχαιρον ὅλοι αἱ Νηρηίδες περὶ τὴν Θέτιδα· αὐτὸς ὁ Ποσειδῶν ἠγάλλετο, βλέπων τοῦ ἀγνοῦ Ἀχιλλέως τὸν ἀνδρείον υἱὸν ὅστις, μολονότι μικρὸς καὶ ἄτριχος ἀκόμη, τὸν πολυδάκρυτον πόλεμον ἐπεθύμει κ' ὑπὸ μεγάλης δυνάμεως ἐνεθαρρύνετο· ἔφευγε δ' ἐκ τῆς πατρίδος του καθὼς φεύγει ὁ Ἄρης εἰς τὸν αἰμόφυρτον πόλεμον, μεγάλως ὀργιζόμενος κατὰ τῶν ἐχθρῶν του καὶ ἀγρίως σκυθρωπάζων, ὅταν λάμπωσι οἱ ὀφθαλμοὶ του, καθὼς λάμπει τὸ πῦρ, αἱ δὲ παρειαὶ του ἐκτὸς τῆς καλονῆς καὶ μὲ φόβον κρυσρὸν ἀναμιγνύονται καὶ τὸν τρέμωσιν αὐτοὶ οἱ θεοί· ὅπως μὴ πάθῃ τι ὁ ἀνδρείος βασιλεὺς των, ὅπως σῶος ἐπιστρέψῃ ἐκ τοῦ φοβεροῦ πολέμου καὶ τὰς εὐχὰς των ταύτας ἐπήκουσαν οἱ θεοί· αὐτὸς δ' ἐξεῖχεν ὄλων ὅσοι τὸν ἠκολούθουν.

Ἐλθόντες δ' ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς βαρυήχου θαλάσσης, εὐρὸν ἀκολούθως τοὺς ναύτας ἀνοίγοντας τὰ ἰστία, ἐντὸς τοῦ καλλιζέστου πλοίου καὶ εἰς τὰς ἐργασίας των σπεύδοντας. Εἰσήλθε λοιπὸν αὐτός· ἔλυσαν τότε τὰ σχοινία, καὶ τὰς πέτρας (ἀγκύρας) αἰτίνες μεγάλην δυνάμειν εἰς τὸ πλοῖον παρέχουσι. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ σύζυγος τῆς Ἀφροδίτης Ποσειδῶν εὐπλοτὰν ἐχάρισε προθύμως, διότι μεγάλως ἐν τῷ νοί του ἐφρόντιζε περὶ τῶν βασανιζομένων ὑπὸ τῶν Τρώων καὶ ὑπὸ τοῦ γενναίου Εὐρύπυλου Ἑλλήνων. Αὐτοὶ δὲ παρακαθίσαντες ἀμφοτέρωθεν πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν ἕτερον διὰ

διαφόρων λόγων, διηγούμενοι τοῦ πατρὸς του τὰ κατορθώματα, ὅσα δηλ. θαλασσοπλοῶν κατειργάσθη καὶ ὅσα εἰς τὴν γῆν τοῦ ἀνδρείου Τηλέφου καὶ ἐν Τροίᾳ καὶ εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τὸν Ἀτρεΐδην ἔκαμεν. Αὐτὸς δὲ μεγάλως ὑψοφάνετο ἐπιθυμῶν καὶ αὐτὸς τοῦ ἀτρομήτου πατρὸς του καὶ τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν νὰ διαδεχθῆ.

Ἡ δὲ ἀνδρεία Διδάμεια εἰς τοῦ υἱοῦ της τὸ δωμάτιον καθημένη πικρὰ ἔχυνε δάκρυα καὶ ἡ καρδία της ταλαιπύρου ἀπὸ πικρὰς κατετίκετο θλίψεις καὶ ἐτίκετο καθὼς τίκεται (λυώνει) ὁ ἀσθενὴς εἰς τῶν ἀνθρώπων τὴν δύναμιν μάλυδος ἢ κηρὸς καὶ ἐθρῆναι ἀκατάπαυστα εἰς τὴν ἀπειρον θάλασσαν βλέπουσα. Λυπεῖται δὲ ἡ μήτηρ τὸν παῖδά της, καὶ ὅταν ἀκόμη εἰς συμπόσιον ὑπόγῃ. Καὶ ἦδη τὰ ἴστιά τοῦ μακρὰν πορευθέντος πλοίου ἤρχισαν κατ' ὀλίγον νὰ κρύπτονται καὶ μετὰ μίαν στικμῆν οὐρανὸς καὶ αἴθρ' ἐφάνετο μόνον, ἐν ᾧ τῆς Διδάμειας τὰ πικρὰ δάκρυα ποταμῶδον ἔχυνοντο, ἐν ᾧ οἱ θρῆνοι αὐτῆς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἐπλήρουν. Ἔτρεχε δὲ εἰς τὰ πελάγη τὸ πλοῖον, καὶ τόσον ὁ ἄνεμος ἦτο σφοδρὸς ὥστε ἀκροθιγῶς πως ἤγγιζε (τὸ πλοῖον) τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἠχηρᾶς θαλάσσης, ἐν ᾧ ἀμφοτέρωθεν τῆς τρύπιδος ἐσύριζε τὸ σκοτεινὸν καὶ μαῦρον κύμα. Ταχέως τὸ πλοῖον ποντοποροῦν τῆς θαλάσσης τὰ βάθη διήρχετο, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου τὸν μελανὸν τῆς νυκτὸς πέπλον ὁ οὐρανὸς περιεβλήθη. Ἔτρεχον ὅμως αὐτὸ ὑπὸ τὸν διευθύνοντα ἄνεμον, τὰ πελάγη διαπλέον. Ἀνέτειλεν ἡ θεία Ἥως εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἤρχισαν ν' ἀναφαίνωνται τῶν Ἰδαίων ὄρεων ὁ λόφος καὶ τὰ Χρῶσα καὶ ὁ Σμινθαῖος ναὸς καὶ τὸ Σίγειον ἀκρωτήριον καὶ οἱ τάφοι τοῦ πολέμοφρονος Ἀχιλλέως. Ἄλλ' ὁ φρονίμως σκεπτόμενος Ὀδυσσεὺς δὲν τὸν ἐδείξεν εἰς τὸν Νεοπτόλειαν, ὅπως μὴ πένθος καταλάβῃ τὰ στήθεά του. Παρῆλθον τὰς Καλυδῶνας νήσους καὶ ἄφησαν ὀπίσω τὴν Τενέδον. Ἐφάνετο ἦδη καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἡραεῶντος, ἐνθα ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ Προφεισίλαου ὑπὸ πτελεῶν (φτελιῶν) ἐπισκιάζομενος· ὁπότεν δὲ αὐταὶ (αἱ πτελέαι) ἀνερχόμεναι ἐκ

τῆς γῆς ἴδωσι τὰς κορυφὰς τοῦ Ἰλίου ταχέως αἱ κορυφαὶ τῶν ἑρραίνονται. Ἐφερε δὲ τὸ κωπηλατούμενον πλοῖον ὁ ἄνεμος πλυσίον τῆς Τροίας καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν ὅπου ἴσαν καὶ τὰ ἄλλα πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, οἷτινες μέχρι τοῦδε οἰκτρῶς ἐταλαιπωροῦντο μαχόμενοι περὶ τὸ τεῖχος τὸ ὅποιον πρότερον ἐνόμιζον ὡς ὑποστήριγμα τῶν πλοίων καὶ τῶν ἀνδρείων λαῶν, ἐν τῷ πολέμῳ. Αὐτὸ τώρα ἐμελλε νὰ καταστραφῆ ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Εὐρυπύλου καὶ νὰ κατακρημνισθῆ εἰς τὴν γῆν, ἐὰν δὲν ἐβλεπεν ὁ γενναῖος Τυδεΐδης προσβαλλόμενα τὰ ὑποστήριγματα καὶ δὲν ἐξήρχετο ἀμέσως τοῦ πλοίου θαρραλέως βοῶν μετ' ὅλας τὰς δυνάμεις του:

Ἄ φίλοι, συμφορὰ μεγάλη, φρικώδης κατακυλίνδεται σήμερον ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Ὀπλισθῶμεν ὅμως ταχέως, εἰς τοῦ πολέμου τὴν βοήν ἄγωμεν, Ἑλλῆνες! Εἰς τὰ τεῖχη μας οἱ Τρῶες θὰ πολεμήσωσι καὶ φόβος εἶναι μὴ καταστρέψωσιν αὐτὰ καὶ οἰκτρῶς κατακούσωσι τὰ πλοῖα. Πολὺ μακρὰν τότε θὰ πετάξῃ ἀφ' ἡμῶν ἡ γλυκεῖα εἰς τὴν πατρίδα μας ἐπιστροφή. Διότι ὑπὸ σκληροῦ δαμασθέντες θανάτου, θὰ πέσωμεν οἴμοι! εἰς Τροίαν μακρὰν τῶν γονέων μας, μακρὰν τῶν προσφιλῶν γυναικῶν μας».

Τοιαῦτα εἰπόντος, ὤρμησαν πανστρατιᾶ ἔξω τῶν ταχυπλοῶν πλοίων. Ὅλους δὲ κατέλαβε τρόμος, διότι δὲν ἦτο μετ' αὐτῶν ὁ πολεμικὸς Νεοπτόλεμος, ὁ κατὰ τὴν δύναμιν τὸν πατέρα του ὀμοιάζων καὶ ὅστις μεγάλως ἐπεθύμει τὸν πόλεμον. Ταχέως λοιπὸν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ὀδυσσεῦς μετέβησαν ἦτις ἦτο πλυσίον τοῦ μελανοπύρου πλοίου. Ἐκεῖ ὑπῆρχον διάφορα ὄπλα ἢ τοῦ φρονίμου Ὀδυσσεῦς ἢ ἄλλων ἰσοθέων συντρόφων, ὅσα παρὰ τῶν φονευθέντων ελαφυραγώγησαν. Ἐκεῖ ὁ μὲν ἀνδρείος ὤρτια ἐνεδύετο ὄπλα καὶ τῆς ἀνδρείας του ἀντάξια, ὁ δὲ κρύπτων εἰς τὰ στήθη του δειλίαν, χειρότερα ἐνεδύετο ὄπλα. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς περιεβλήθη τὰ ὄπλα τὰ ὅποια ἔφερον ἐκ τῆς Ἰθάκῃς· ἔδωκε δὲ εἰς τὸν Τυδεΐδην τὰ ὤρτια ἐκείνα ὄπλα τὰ ὅποια ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀν-

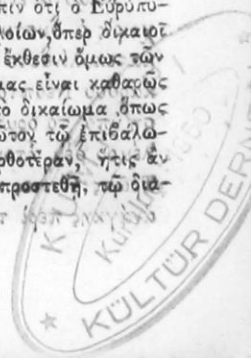
θρείου Σωκρού. Ὁ δὲ ἀνδρείος Νεοπτόλεμος περιεβλήθη τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀχιλλέως τὰ ὄπλα, καὶ ἔφαινε πῶς οὐδὲν κατὰ πάντα μὲν αὐτόν. Ἐστρώθησαν εἰς τὰ μέλη του τὰ ἐλαφρὰ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἡρακλείου ὄπλα, ἐν ᾧ εἰς ἄλλους πελώρια ἦσαν εἰς αὐτὸν δι' ἐλαφρότατα ἐφαίνοντο, καὶ ἡ περικεφαλαία θυδῶλως τὴν κεφαλὴν του ἐβάρυνε ἀλλ' εὐκόλως τὴν ἐσήκωνε με τὰς χεῖρας του, ἀν καὶ βαρεῖαν καὶ αἷμα ἐπιθούσαν ἀκόμη.

Ὅσοι δ' ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐβλεπον αὐτόν, δὲν ᾔδυναντο, ἀν καὶ ἦθελον, νὰ τὸν πλησιάσωσι, διότι ἤδη περὶ τὰ τεῖχη σφοδρὸς ὁ πόλεμος ἦτο καὶ φοβερὰ ἡ ὀχλοβοή. Καὶ καθὼς εἰς τὸ ἐκτεταμένον πέλαγος, εἰς ἑρμιῶν τινὰ νῆσον, ἀθιμονῶσιν οἱ ἀθηρωτοὶ μάκρην τῶν ἄλλων ἐμποδίζομενοι καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον κατακοιτῶνται ὑπὸ ἐναντίων ἀνέμων καὶ φοβερῶν καταιγίδων, τεθλιμμένοι δὲ περὶ τὸ πλοῖον στρέφονται, διότι ἐτελειώσαν αἱ ζωτροφίαι τῶν καὶ ἐν ᾧ βασανίζονται, γλυκὺς πνέει ἄνεμος, τοιοῦτοτρόπως καὶ τῶν Ἑλλήνων τὸ ἔθνος, λυπούμενοι πρότερον, ἔχαιρε μολόντουτο εἰς τοῦ Νεοπτολέμου τὴν ἀνδρίαν, ἐλπίζοντι ὅτι θ' ἀναπνεύσῃ ἐκ τοῦ στυγεροῦ πολέμου. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐλαμπόν, καθὼς λάμπουσιν οἱ τοῦ φοβεροῦ λέοντος ὅταν ἀθιμονῶν ὄρμα εἰς τὰ ὄρη ἐναντίον τῶν κνηγῶν ὀβτινὲς εἰς τὸ σπήλαιον ἐμβαλόντες θέλουσι ὑ ἀρπάσωσι τὰ νεογνά τῶν, τὰ μακρὰν τῶν γονέων τῶν ἐν τῇ σκιερᾷ κοιλίᾳ μωνωθέντα. αὐτὸς ὁμοῦ ἰδὼν ἐν τίνος κορυφῆς τοὺς ὀλεθρίους κνηγούς ὄρμα κατ' αὐτῶν, ἀγρίως ἔπρ τὰς σιαγόνας του βραχύνοντος τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ ἀτρομήτου Ἀχιλλέως ὤρμα κατὰ τῶν φιλοπολέμων Τρώων ὤρμησε δὲ πρώτων ἐκεῖ ὅπου συνήπτετο μάχη διότι ἐκεῖ τὸ τεῖχος εἶδεν περισσότερο εἰς τοὺς ἐχθρούς εὐκόλως ὅπως τὸ κυριεύσωσιν, ὡς ἐπ' ἀσθενέστερων ἐπάλξεων προσηρμοσμένον. Μετ' αὐτοῦ καὶ ἄλλοι φιλοπόλεμοι ἐπηγαῖον καὶ εὐρὸν τὸν κρατερόν Εὐρύπυλον, τὸν ὅποιον συνάδων οἱ σύντροφοὶ του ἐλπίζοντες ὅτι θὰ καταστρέψωσι

τὰ μακρὰ τεῖχη καὶ πανστρατῖά τοὺς Ἑλλήνας θ' ἀφανίσωσιν. Ἄλλως ὅμως ἐσκέπταντο οἱ θεοί. Αὐτοὶ λοιπὸν ἄλους ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἀνδρείος Διομήδης καὶ ὁ ἰσάθεος Νεοπτόλεμος καὶ ὁ θεὸς Ἀεονεὺς με ἄπειρα βέλη ἀπὸ τοῦ τεύχους ἀπέκρουον.

Καὶ καθὼς ὅταν ἀπὸ τῆς μάνθρας οἱ πολυμάχοι κύνες καὶ οἱ βοσκὸὶ με τὴν δύναμιν καὶ τὴν φωνὴν των ἀποκρούωσι τοὺς κρατερούς λέοντας ὄρμῶντες μεγάλως, αὐτοὶ δὲ μετὰ τὰ γαλονοπράσινα ἐκείνα ῥιματά των στρέφονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπιθυμῶντες ὑπὸ τὰς σιαγόνας των νὰ κατασπαράξωσι τοὺς βόας καὶ τὰ μασχάρια των, καὶ πάλιν ὅμως ὑποχωροῦσι, διωκόμενοι ὑπὸ τῶν κρατεροκάρδων κυνῶν καὶ τῆς μεγάλης ὀρμῆς τῶν βοσκῶν (1), τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες ὑπεχώρουσιν εἰς δρόμον ὅσος χρειάζεται διὰ νὰ εἴψη τις ἐκ τῆς χειρὸς του πέτραν· διότι ὁ Εὐρύπυλος δὲν ἄφινε τοὺς

(1) Ἐνταῦθα ἐλλείπει τὸ δεύτερον τῆς παρομοιώσεως μέρος· ἐτολμησάμεν ὁμῶς νὰ τὸ ἀναπληρώσωμεν, μόνον καὶ μόνον ὅπως μὴ διακοπῇ τὸ νῆμα τοῦ νῆματος καὶ χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἡ ἀναπλήρωσις μαρτυρεῖται ὀρθή. Κρίνομεν ὁμῶς καλὴν νὰ γράψωμεν καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς εἰς τὸ δεύτερον τῆς παρομοιώσεως μέρος προσέθηκεμεν τὴν φράσιν· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες ἐπεχώρουσιν. Λοιπὸν ἡ παραβολή, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Κρίντος παραβάλλει τοὺς Τρῶας πρὸς τοὺς λέοντας, καὶ ἐπειδὴ λέγει ὅτι ὑποχωροῦσιν οἱ λέοντες εἰς τῶν κυνῶν τὴν ὄρμη, ἔπεται ἐκ τούτου — καθ' ἡμᾶς πάντοτε — ὅτι ἔμελλε νὰ εἴπῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς Τρώας. 2ο τὰ κατόπιν φερόμενα ἀβρίον, ὅσον τις ἴσῃ χειρὸς κερμητικῆς (ἀν κτλ.) διὰ τῶν ὁπίων ζητεῖ νὰ καταδείξῃ τὸ διάστημα εἰς ὃ ὑπεχώρουσιν καὶ 3ο ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Κρίντος ἐπιφέρει κατόπιν ὅτι ὁ Εὐρύπυλος δὲν ἄφινε τοὺς Τρῶας νὰ φεύγῃ μακρὰν τῶν πλοίων, ὅπερ δικαίως μεγάλως τὴν μίαν ἐροῦσιν ἡμᾶς. Καὶ μετὰ τὴν ἐκθεσὶν ὁμοῦ τῶν λόγων ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ φιλοσοφικὴ αὐτὴ γῶμη ἡμᾶς εἶναι καθαρῶς ἀτόμικη καὶ, κατὰ συνέπειαν, εἰς οὐδὲνα ἀνομιμῆτα τὸ δικαίωμα ὅπως θεωρησῇ αὐτὴν ψευδῆ καὶ πεπλανημένην, ἀφ' οὗ πρώτον τὸ ἐπιβαλόμεν τὸ καθῆκον νὰ μᾶς εἴπῃ τὴν ἰδικὴν του τὴν ὀρθοτέραν, ἥτις ἐν πραγματικῶς φαῖ ἡ καὶ εἰς ἡμᾶς ὡς τοιαύτη, θέλει προστεθῇ, τῷ δευτερευομένῳ, μετὰ τῶν παρομοιωμάτων. (Καὶ ἐπειδὴ ἡ γῶμη αὐτὴ ἐστὶν ἰσοπέδου)

Τρώας μακρὰν τῶν πλοίων νὰ φοβῶνται, ἀλλὰ τοὺς παρῶρμα πλοίων τῶν Ἑλλήνων τῶν νὰ μένωσιν, ἕως ὅτου κυριεύσῃ τὰ πλοία καὶ καταστρέψῃ τοὺς Ἕλληνας ὄλους· διότι ὁ Ζεὺς, μεγάλην καὶ ἀπείρου τοῖς ἐνέπνευε δύναμιν. Κρυεράν λοιπὸν πέτραν λαβὼν τὴν ἔρριψε κατὰ τοῦ τραχεῖος τείχους, καὶ καταπληκτικῶς ἐβρόντησαν αἱ βάσεις τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ἐφοβήθησαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, διότι τὸ τεῖχος ἀνεμίσθη ἤδη εἰς τὴν κόνιν, καὶ πάλιν ὁμοίως δὲν ἔφυγον μακρὰν τοῦ πολέμου· ἀλλ' ἔμενον ὡς θῶες ἢ ὡς οἱ καταστροφεῖς τῶν προβάτων λύκοι, ὅταν εἰς τὰ ὄρη ἐξέλθωσιν ἐκ τῶν σπηλαίων βοσκοὶ μετὰ κύνων τὰ νεογνά τῶν ζητούντες νὰ φονεύσωσιν, αὐτοὶ ὁμοίως (οἱ λύκοι) οὐδὲν ἄλλως ἐπηρεαζόμενοι ἀπὸ τὰ βέλη μένουσι βοηθῶντες τὰ τέκνα τῶν τοιοῦτρόπως λοιπὸν καὶ οἱ Ἕλληνες, βοηθῶντες τὰ πλοία καὶ τοὺς ἄνδρας, ἔμενον ἐν τῇ μάχῃ, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ὁ θραυὸς Εὐρύπυλος μεγάλως τοὺς ἐφοβῆριζεν ἔμπροσθεν τῶν πλοίων :

« Ἄ ! δειλοὶ καὶ ἄνθρωποι ποτὲ δὲν ἠθέλετε διὰ τῶν βελῶν σας μὲ διώξει φοβηθέντα μακρὰν τῶν πλοίων, ἀν τὸ τεῖχος δὲν ἠμποδίζε τὴν ὁρμὴν μου. Τῶσα ὁμοίως πεφοβισμένοι, καθὼς οἱ κύνες εἰς τὰ ὄρη φοβοῦνται τὸν λέοντα, πολεμεῖτε περικεκλεισμένοι ἐντὸς ἀποφεύγοντες τὰς συμφορὰς καὶ τοὺς φόνους. Ἐάν ὁμοίως ποτὲ, καθὼς πρότερον, εἰς Τροίαν μεταβῆτε νὰ πολεμήσητε, κάνεις τότε δὲν θέλει σὰς λυτρώσει ἐκ τοῦ στυγεροῦ πολέμου, ἀλλ' ὅλοι τὴν κόνιν θέλετε θάκνει, ἀπ' αὐτὰς εἰδὼ τὰς χεῖράς μου δαμασθέντες. »

Τοιαῦτα εἶπε, μάταια καὶ ἀνεκτέλεστα σκεπτόμενος ἔργα, χωρὶς ὁ δυστυχὴς νὰ γνωρίζῃ ὅτι βραδέως μεγάλη συμφορὰ κατεκυλίνδετο μεκρόθεν ἐπ' αὐτοῦ, ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ θραυκαρδοῦ Νεοπτόλεμου, ὅστις ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ τὸν δαμάσῃ ὑπὸ τὸ ὁρμητικόν του ξίφος. Καὶ τότε δὲ μακρὰν τοῦ πολέμου δὲν ἤπαυ αὐτός, ἀλλ' ἐφόνευεν ἀπὸ τοῦ τείχους τοὺς Τρώας ὅστινες κυτιώμενοι ἄνωθεν ἐφοβοῦντο μεγάλως καὶ ἐξ ἀνάγκης περὶ τὸν Εὐρύπυλον ὅλοι ἐστρέφοντο, ὡς ὑπὸ φόβου

μεγάλου καταληφθέντες. Καὶ καθὼς ὅταν τὰ βρέφη εἰς τοῦ πατρὸς τῶν τὰ θερμὰ γόνατα καθημένα τρέμωσι τὴν εἰς τὰ νέφη ἐκρηγνυμένην βροντὴν τοῦ Διὸς, ὅταν στεναζῇ μεγάλως ὁ Πέριε ἀνὴρ, τοιοῦτρόπως οἱ Τρώες καὶ οἱ Κητεῖοι περὶ τὸν μέγαν ἐπισωρευόμενοι βασιλεῖα τῶν, ἐφοβοῦντο μεγάλως τὸν Νεοπτόλεμον ὅστις πᾶν ὅ,τι εἰς χεῖρας ἐκράτει ἐπέτα διὰ μεγάλην συμφορὰν, πολυδακρύτους πόνους εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰς κεφαλὰς προσέσπυεν. Ἀρηχανοῦντες δ' ἐντὸς τῆς καρδίας τῶν οἱ Τρώες ἐνόμιζον ὅτι βλέπουσιν αὐτὸν τὸν ἴδιον Ἀχιλλεῖα μετὰ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, καὶ θλιβεράν ἀγρυψίαν ὑπὸ τὴν καρδίαν τῶν ἐκρυπτον, ὅπως μὴ ὁ φόβος τῶν εἰς τοὺς Κητεῖους καὶ τὸν βασιλεῖα Εὐρύπυλον φθῶσῃ. Αὐτοὶ δὲ ἄλλοι ἐξ ἄλλου μέρους ἔστρεμον μεγάλως ἐν μέσῳ τῆς δεξιᾶς καὶ τοῦ κρυεροῦ φόβου κυμαινόμενοι, διότι αἰδῶς καὶ φόβος φρικώδης κατακράτει αὐτούς. Καὶ καθὼς ὅταν ἄνθρωποι τινες, πετρωδὴ ὁδὸν διερχόμενοι, ἴδωσιν ἀπὸ τοῦ ὄρους κατερχόμενόν χειμαρρὸν, μετὰ βοῆς δὲ ἀντηχώσιν αἱ πέτραι καὶ δὲν θέλωσιν οὗτοι σπεύδοντες εἰς τὸ βαρύνηγον βέσμα νὰ ὑπάγωσιν, διότι παρὰ τοὺς πόδας τῶν τὸν φοβερὸν βλέπουσιν ὄλεθρον καὶ διόλου διὰ τὸν δρόμον δὲν φροντίζουσι, τοιοῦτρόπως καὶ οἱ Τρώες, ἀν κ' ἐπεθύμουν ταραχὰς καὶ πολέμους, ἔμενον ἐν τούτοις ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Ἑλλήνων. Τοὺς παρῶρμα δ' ἐν τῇ μάχῃ ὁ θεομάρφρος Εὐρύπυλος, διότι ἠλπίζε, ὅτι θ' ἀπαυθίσῃ πλέον ὁ τόσσος πολλοὺς καταστρέφων ἐν τῇ μάχῃ ἄνδρας· ἀλλ' αὐτὸς (ὁ Νεοπτόλεμος) διόλου ἐκ τοῦ πολέμου δὲν ἔπαυεν.

Τότε ἡ Ἀθηνα, τὴν σφοδρὰν βλέπουσα μάχην, ἐγκατέλιπε τοῦ Ὀλύμπου τὰ εἰώδη διαμάτια καὶ κατέβη εἰς τῶν ὀρέων τὰς κορυφὰς, χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ ἴχνη τῆς γῆς, ἐνῶ τόσον μεγάλως ἔσπευδε, διότι τὴν ἔφερον ὁ θεῖος ἀνὴρ ὁμοίαν πρὸς νέφη καὶ ελαφροτέραν αὐτοῦ τοῦ ἀνέμου. Ἐφθασεν εἰς τὴν Τροίαν ἀμέσως καὶ ἐπάτησε τοῦ λόφους τοῦ ἀνεμώδους Σιγείου, ὅθεν ἐβλάσπε τὴν ταραχὴν τῶν πολεμοφόρων Ἑλλήνων καὶ ἐδόξαζε μεγάλως αὐτούς. Ὁ δὲ τοῦ Ἀχιλλεῖος υἱὸς ὑπερέτεχεν

δλων και κατὰ τὴν τόλμην και κατὰ τὴν δύναμιν, τὰ ὅποια συνερχόμενα εἰς ἓν μεγάλως τοὺς ἀνθρώπους θαξάζουσιν· αὐτὸς ὁμοως και ὑπὸ τῶν δύο περιεκοσμεῖτο, διότι ἐκ τοῦ Διὸς κατήγετο και πρὸς τὸν πατέρα του κατὰ πάντα ὁμοιάζε. Πρὸς τοῦτοις δὲ και ἀκατάβλητος ἦτον, ἂν και ἐρόνευε πολλοὺς πλοσίαν τῶν πύργων.

Καθὼς δὲ ὁ ἀλιεύς ἐπιθυμῶν νὰ κυνηγήσῃ και συμφορῆς εἰς τοὺς ἰχθύς νὰ στείλῃ, φέρει τοῦ Ἡφαίστου τὴν δύναμιν (τὸ πῦρ) ἐντὸς τοῦ πλοίου του, λάμπει δὲ εἰς τὸ πλοῖον τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ὀρυγῆς τοῦ ἀνέμου διεγερόμενον, αὐτοὶ δὲ (οἱ ἰχθύς) ἐκ τῆς μαύρης ἐξέρχονται θαλάσσης, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσι διὰ τελευταίαν φοράν τὴν λάμψιν και τότε ὁ ἀλιεύς τοὺς φωνεῖ με τὴν ὄξειαν τρῳαϊκάν του και μεγάλως ἐπὶ τῇ ἀλιείᾳ του χαίρει, τοιοῦτοτρόπως και ὁ ἀνδρείος τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς ἐδάμαζεν εἰς τὰ πέτρινα τεῖχη τὰς φυλάς τῶν κατ' αὐτοῦ ἐπερχομένων ἐχθρῶν. Καὶ ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπολέμου εἰς τὰς ἄλλας ἐπάλξεις, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ἐθρόντα ὁ ἀχανὴς αἰγιαλὸς και τὰ πλοῖα, και κτυπωμένων αὐτῶν ἐστέναζον τὰ μακρὰ τεῖχη, ἀγῶνες δ' ἀκατάσχετοι κατελάμβανον τοὺς λαοὺς και ἐκ τῶν δύο μερῶν και ἐκουράζοντο τὰ γόνατα και ἡ δύναμις τῶν πολεμιστῶν ἀλλὰ τοῦ ἀνδρείου Ἀχιλλέως τὸν θεῖον υἱὸν οὐδόλως ἡ δειλία κατέλαβε και ἡ καρδία του ἀκατάβλητος ἐξ ὀλοκλήρου ἦτο και κἀνὲν λυπηρὸν δὲν ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν, ὅταν γενναίως ἐμάχετο. Ἡ δύναμις αὐτοῦ ὁμοιάζε τὸν ἀείρουον ἐκεῖνον ποταμὸν τὸν ὅποιον οὐδόλως φοβίξει ἢ ἀπειρος ὀρυγὴ τοῦ πυρός, και ἂν σφοδρὸς πνέῃ ἀνεμος, συνταράττων τὴν ἱεράν του Ἡφαίστου δύναμιν· διότι εἰάν τολμήσῃ τὰς ὄχθας του νὰ πλησιάσῃ, μαραίνεται και ἡ φοβερὰ του δύναμις δὲν τολμᾷ νὰ ἐγγίσῃ τὸ ἀδάμαστον ὕδωρ· τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν και τὸν ἀνδρείον τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸν οὔτε μάχηοὶ ἐδάμαζον πολυστένακτοι, οὔτε δειλία τὰ γόνατά του ἤγγιζε· διότι πάντοτε γενναίως εἰς αὐτὰ ἐπεστηρίζετο και πάντοτε παρώρμα τοὺς συντρόφους αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτοις βέλας

κἀνὲν εἰς τὸ ὠραῖόν του δέρμα δὲν ἔφθανε κτυπῶντων πολλῶν. Ἀλλὰ καθὼς πίπτουσι αἱ νιφάδες εἰς τὰς πέτρας, τοιοῦτοτρόπως ματαίως ἐρίπτοντο και τὰ βέλη, διότι ὅλα ἀπεκρούοντο ὑπὸ τῆς εὐρείας ἀσπίδος και τῆς κρατερᾶς περιεκεφαλαίας, πολυθαυμάστων δώρων τοῦ θεοῦ. Δι' αὐτὰ ἀγαλλόμενος ὁ κρατερός τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς ἐπήγαγεν εἰς τὰ τεῖχη μεγάλως βοῶν και παρορμῶν τοὺς Ἕλληνας ἀτρομήτως νὰ πολεμῶσι, διότι ἦτο ἀριστος ἐξ ὄλων και ἡ ψυχὴ του ἦτον ἀκέρεστος τοῦ φοβεροῦ πολέμου και ἐπομένως ἐσυλλογίζετο πῶς νὰ ἐκδικηθῇ τὸν θλιβερόν του πατρός του φόνον. Ἐχαρὸν δὲ και οἱ Μυρμιδόνες παρὰ τὸν βασιλέα τῶν και στυγερὰ ὀχλοβοή περὶ τὰ τεῖχη εἶχε διεγερθῇ.

Τότε ἐρόνευσε τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ πολυγύσου Μένητος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Δάμαντος, τοῦ ὁποίου οἱ ἐνδοξοὶ υἱοὶ ἐγνώριζον μὲν καλῶς νὰ ῥίπτωσι τὸ ἀκόντιον, νὰ παρορμῶσι δ' ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς ἵππους και ἐμπείρως νὰ σειῶσι τὸ μακρὸν τῶν δόρυ. Αὐτοὺς ἐγέννησεν ἡ Περίβοια διδύμους· εἰς τοῦ Σαγγαρίου τὰς ὄχθας, τὸν Κέλτον και τὸν Εὐβιον. Οὐδ' ἐχάρησαν πολὺν χρόνον τὸν ἀπειρον πλοῦτον, διότι αἱ Μοῖραι ὀλιγοχρονίους τοὺς δυστυχεῖς κατέστησαν· και καθὼς ὁμοῦ και οἱ δύο εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τοιοῦτοτρόπως ἀπέθανον και οἱ δύο ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ τολμηροκάρδου Νεοπτολέμου, ὁ μὲν δι' ἀκοντίου κτυπηθεὶς εἰς τὴν καρδίαν και ὁ ἄλλος με στυγερὰν κατὰ κεφαλῆς πέτραν. Ἐθραύσθη δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν και ἡ κρατερὰ περιεκεφαλαία και ἐχύθη ὁ ἐγκέφαλος ἐξω.

Περὶ αὐτοὺς ἐφρονέοντο και ἀναριθμητοὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Σφοδρὰ εἶχε συναφθῇ ἡ μάχη ὅταν ἦλθεν ἡ ἑσπέρα και πρὸς δυσμὰς ἐκκλινεν ἡ κῆς τότε ὁ λαὸς τοῦ ἀτρομήτου Εὐρυπύλου μακρὰν τῶν πλοίων ἀνεχώρησε, και αὐτοὶ δὲ οἱ Τρῶες ἀνεπαύοντο ἀπὸ τοῦ στυγεροῦ πολέμου, διότι μεγάλη βοή πρὸς τὸ τεῖχος εἶχε διεγερθῇ. Καὶ ὅλοι δὲ βεβαίως οἱ Ἕλληνες ἤθελον ἀπολεσθῇ τὴν ἡμέραν ἐκείνην περὶ τὰ πλοῖα τῶν, εἰάν ὁ κρατερός τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς δὲν ἐδίωκε τὸν ἀναριθμη-

των στρατῶν τῶν ἐχθρῶν καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Εὐρύπυλον. Πρὸς αὐτὸν ἀμέσως ἦλθεν ὁ γέρον Φοῖνιξ καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ὁμοίαν πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα, κατεπλήχθη. Χαρὰ τότε κατέλαβε τὴν καρδίαν του, ἀλλὰ καὶ λύπη συγχρόνως κατεμάρανεν αὐτήν. Ἐλυπήθη μὲν, ἐνθυμηθεὶς εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸν ταχύποδα Ἀχιλλεῖα καὶ ἐχάρη διότι ἐνόησεν ὅτι ἦτον υἱὸς του. Χαίρων δὲ ἐκλαίει, διότι ποτὲ αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων χωρὶς νὰ θρηνησῶσι δὲν ζῶσι, καὶ ἂν ποτε χαρὰ καταλάβῃ αὐτοῦς. Ἐνηγκαλίσθη δὲ αὐτὸν καθὼς ἐναγκαλιζέται ὁ πατὴρ τὸν υἱόν ὅστις, μεγάλας συμφορὰς ὑποστάς ἐκ βουλῆς τῶν θεῶν, ἔρχεται εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἀγαλλιάσιν προξενεῖ εἰς τοῦ πατρὸς του τὴν ψυχὴν τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτὸς, ἐναγκαλιθεὶς τὸν Νηοπτόλεμον, ἐφίλησε τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ στήθη του. Θαυμάζων δὲ αὐτὸν τοιαῦτα εἶπεν:

α Χαῖρέ μοι, τέκνον ἀνδρείον τοῦ Ἀχιλλεῖως, τὸν ὅποιον ἐγὼ, ὅταν ἦτο μικρὸς εἰς τὰς ἀγκάλας μου προθύμως περιποιούμην, ταχέως ὅμως ὡς κλάδος καλλιβλάστος κηζήθη καὶ ἔχαιρον ἐγὼ βλέπων τὸ σῶμά του καὶ τὴν γλυκεῖαν λαλιάν του ἐναυλιζόμενος, διότι ἦτο σωτὴρ μου καὶ ἐξ ἴσου μὲ τὸν παῖδά μου τὸν ἐτίμων, καθὼς καὶ ἐκεῖνος ἐξ ἴσου μὲ τὸν πατέρα μου μ' ἐτίμα. Διότι ἐγὼ μὲν ἤμην ἐκεῖνου πατὴρ καὶ ἐκεῖνος υἱὸς μου, καὶ πάντοτε ἔλεγεν, ἕνεκα κοινῆς συμποίας, ὅτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καταγόμεθα αἵματος ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν ὅμως ἦτο πολὺ ἀνώτερός μου, διότι ὡς πρὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν δύναμιν πρὸς τοὺς θεοὺς ὁμοιάζει. Μὲ αὐτὸν λοιπὸν σὺ κατὰ πάντα ὁμοιάσεις. Ἐγὼ δὲ νομίζω ὅτι ζῆ ἀκόμη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὁ Ἀχιλλεῖος καὶ διὰ τοῦτο ὀξεία καθημερινὴ λύπη μὲ βασανίζει καὶ οἰκτρῶς ταλαιπωροῦμαι εἰς τὸ ὄλεθρον γῆρας μου. Πόσον καλλίτερον θὰ ἦταν, ἂν ἀπέθνησκον ὅταν ἐκεῖνος ἐζῆ ἀκόμη; Πόση δὲ εἶναι τιμὴ δι' ἓνα ἀνθρώπου νὰ κηδεύηται ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ προστάτου αὐτοῦ; Ἀλλὰ, τέκνον μου, ἐγὼ μὲν οὐδέποτε θὰ λησμανήσω ἐκεῖνον, βαρέως λυπούμενος· σὺ ὅμως μὴ ἄργίζου, ἀλλὰ βοήθει τοὺς

καταστρεφόμενους Μυρμιδῶνας, κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὀργιζόμενος μεγάλως διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς σου. Ἐάν δὲ δυνήθῃς νὰ φονεύσῃς τὸν ἀκόρεστον ἐκ τοῦ πολέμου Εὐρύπυλον, μεγάλην δόξαν εἰς τὸν ἑαυτὸν σου θὰ περιάψῃς. Σὺ δὲ εἶσαι ἀνώτερός του καὶ θὰ εἶσαι πάντοτε, ὅσον ὁ πατὴρ σου πολεμικώτερος τοῦ πατρὸς του ὑπῆρξεν».

Πρὸς αὐτὸν, τοιαῦτα εἰπόντα, ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ ξανθοῦ Ἀχιλλεῖως:

α ὦ γέρον, τὴν ὠϊκὴν μου ἐν τῷ πολέμῳ ἀνδρίαν ἢ κρατερὰ θὰ καταδαίξῃ Μοῖρα καὶ ὁ ὑπερδύναμος Ἄρης».

Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐπεθύμει ἐξω τοῦ τείχους νὰ ὀρμήσῃ ὀπλισμένος μὲ τὰ ὄπλα τοῦ πατρὸς του· τὸν κατέλαβεν ὅμως ἡ Νιδεῖ, ἥτις σκοτεινὴ καὶ ζοφώδης ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ὀρμύσα ἀνάπαισι φέρε εἰς τὰ κεκμηκότα τῶν ἀνθρώπων μέλη.

Οἱ δ' Ἕλληνες ἐξ ἴσου μὲ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐτίμων αὐτὸν εἰς τὰ πλήθη χαιρόντες, διότι προθύμως εἰς τὴν μάχην πορευόμενος θαρράλεως κατέσπινεν αὐτοὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐτίμων μὲ θαυμάσια δῶρα, τὰ ὅποια αὐξάνουσι τοῦ ἀνθρώπου τὸν πλοῦτον. Καὶ ἄλλοι μὲν χρυσὸν καὶ ἄργυρον τῷ ἐδίδον, ἄλλοι γυναῖκας αἰχμαλώτους, ἄλλοι χαλκὸν καὶ σίδηρον, ἄλλοι ἀγγεῖα πλήρῃ ἐρυθροῦ οἴνου καὶ ταχύποδας ἵππους καὶ ὄπλα τῶν πολεμιστῶν καὶ ἐνδύματα, ἔργα ὠραῖα τῶν γυναικῶν. Εἰς ταῦτα μεγάλως ἠγάλλετο ἡ καρδία τοῦ Νηοπτόλεμου. Καὶ οὗτοι μὲν περὶ τοῦ δείπνου εἰς τὰς σκηνὰς ἐφρόντιζον, δοξάζοντες τὸν θεόμορφον υἱὸν τοῦ Ἀχιλλεῖως ἐξ ἴσου μὲ τοὺς ἀδαμάστους θεοὺς. Εἰς αὐτὸν δὲ ὁ Ἀγαμέμνων, χαίρων μεγάλως, εἶπε τὰ ἑξῆς:

α Ἀληθῶς εἶσαι υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Ἀχιλλεῖως, ὦ τέκνον, διότι ὁμοιάσεις αὐτὸν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνδρίαν καὶ ὡς πρὸς τὴν μορφήν, τὸ ἀνάστημα, τὴν τόλμην, καὶ τὸν νοῦν καὶ διὰ τοῦτο μεγάλως εὐφραίνομαι ἐγὼ διὰ σέ, ἐλπίζων ὅτι ὑπὸ τὰς χεῖρας καὶ τὸ ὄπλον σου θὰ καταστρέψῃς τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὴν ἐνδοξὸν πόλιν τοῦ Πριάμου, ὡς ὁμοιάζων τὸν πατέρα σου»

ἔγω δὲ νομίζω ὅτι ἐκεῖνον βλέπω εἰς τὰ πλοῖα, ὅταν ὤρμα ἐναντίον τῶν Τρώων, βαρέως ὀργιζόμενος διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν ἦδη μεταξὺ τῶν θεῶν εὐρίσκειται, σὲ δ' ἐκ θεῶν ἀπέστειλε, ὅπως βοήθησῃς σήμερον τοὺς καταστρεφόμενους Ἕλληνας.

Τότε ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρεῖος τοῦ Ἀχιλλέως υἱός:

«Εἶθε, Ἀγάμεμνον, ζῶντα νὰ τὸν εὕρισκον ἐνταῦθα, ὅπως ἔβλεπε καὶ αὐτὸς τὴν ἀγαπητὴν υἰὸν του, διόλου μὴ κατασχύνοντα τοῦ πατρός του τὴν ἀνδρίαν, καθὼς νομίζω ὅτι θὰ γίνῃ, ἐν μὲ σώσωσιν οἱ ἀφρόντιδες Ὀλύμπιοι θεοί».

Τοιαῦτα εἶπε, πολὺ φρονίμως συλλογιζόμενος· οἱ δὲ λαοὶ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ἐθαύμαζον τὸν θεῖον ἄνδρα. Ἄλλ' ὅταν πλέον ἐκορέσθησαν τοῦ δείπνου καὶ τῆς εὐωχίας, τότε ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως ἀναστὰς ἐκ τοῦ δείπνου, ἔφθασεν εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ πατρός του, ἐνθα ἀναρίθμητα ὄπλα ὑπῆρχον τῶν φονευθέντων ἥρώων, πολλὰ δὲ χῆραι αἰχμῶλων τοῖς ἡτοιμάζον τὰ τῆς σκηνῆς ὡσάν νὰ ἐζῆ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ, καθὼς εἶδε τὰ ὄπλα τῶν Τρώων καὶ τὰς αἰχμαλώτους, ἐστέναζε, καὶ ὁ πρὸς τὸν πατέρα ἔρωσ σφοδρὸς τὸν κατέλαβε.

Καὶ καθὼς ὅταν εἰς δάση καὶ ὄρυμους καὶ εἰς πυκνοδένδρους γενούρας δαμασθέντος ὑπὸ κυνηγῶν λέοντος φοβεροῦ, τὸ νεογνὸν του πηγαῖνον εἰς τὸ εὐσκίον σπήλαιον καὶ περιεβλέπον ἐνθα κάκεισε, διότι εἶναι κενὸν, παρατηροῦν δὲ ὀλίγα ὄστᾶ βοῶν καὶ ἵππων, μεγάλως λυπεῖται διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, τοιοῦτοτρόπως καὶ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν υἱὸν μεγάλη προσέβαλε λύπη τὸν ἐθαύμασαν αἱ ὑπηρέτριαι· καὶ αὕτη δὲ ἀκόμη ἢ Βροσπῆς ὅταν εἶδε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀχιλλέως, πότε μὲν ἔχαψε, πότε δ' ἐλυπεῖτο, ἐνθυμουμένη τὸν Ἀχιλλέα. Ἀγρυζία δὲ κατέλαβεν αὐτὴν, ὡσάν νὰ ἐζῆ ἀληθῶς ὁ ἀτρόμητος Ἀχιλλεύς.

Χαιρόντες δὲ μακρόθεν οἱ Τρῶες, ἐδόξαζον καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν τὸν κρατῆρὸν Εὐρύπυλον, ὡσάν καὶ τὸν θεῖον

Ἐκτορα, ὅταν κατέστρεφε τοὺς Ἕλληνας, σώζων καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅταν εἰς τὰ βλέφαρα τῶν θνητῶν ὁ γλυκὺς ἦλθεν ὕπνος, τότε οἱ Τρῶες καὶ οἱ φιλοπόλεμοι Ἕλληνας, ἐκτὸς τῶν φρουρῶν, ἐκοιμῶντο βεβαρημένοι ἐκ τοῦ ὕπνου.

BIBLION ΟΓΔΩΘΝ.

Ἄμα δὲ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου, τοῦ ἀνατέλλοντος ἐκ περάτων, ἐνθα εἶναι τὸ σπήλαιον τῆς Ἥους, διεσκορπίσθη ἐφ' ὅλης τῆς γῆς, τότε οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἀνδρεῖοι τῶν Ἑλλήνων υἱοὶ ὠπλιζόντο ἀμφοτέρωθεν καὶ ἔσπευδον εἰς τὴν μάχην. Καὶ τοὺς μὲν Ἕλληνας ὁ Νεοπτόλεμος παρώρμα ἵνα πολεμήσωσιν ἐναντίον τῶν Τρώων, ἀτρόμητον θρασύτητα εἰς τὰ στήθη των ἔχοντες· τοὺς δὲ Τρῶας ἐνεθάρρυνεν ὁ γενναῖος Εὐρύπυλος, ἐλπίζων ὅτι θὰ ῥίψη μὲν κάτω τὸ τεῖχος, θὰ κατακαύσῃ δὲ τὰ πλοῖα καὶ θ' ἀφανίσῃ ὑπὸ τὰς χεῖράς του τοὺς λαοὺς. Ἡ ἐλπίς του ὅμως αὕτη ματαίαν καὶ φροῦδην ὠμοίαζεν αὐραν, διότι αἱ Μοῖραι, ἰστάμεναι πλησίον αὐτοῦ, ἐγέλων καταχθόνιον γέλωτα διὰ τὰς ματαίας ἐλπίδας του. Τότε ὁ ἀτρόμητος τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς παρορμῶν καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς Μυρμιδῶνας, αὐτὰ τοῖς εἶπεν:

«Ἀκούσατέ μου, ὑπηρεταί· τόλμην ἐμβάλετέ εἰς τὰ στήθη σας ὅπως σώσητε μὲν ἐν τῷ φοβερῷ πολέμῳ τοὺς Ἕλληνας καὶ καταστρέψητε τοὺς ἐχθρούς. Κάνεις ἐξ ὑμῶν μὴ φοβηθῆτω· ἡ τόλμη εἶναι ἡ δύναμις τῶν ἀνθρώπων ἀλλ' ὁ φόβος καταστρέφει καὶ νοῦν καὶ δύναμιν. Ἐτοιμάσθητε λοιπὸν, εἰς τὸν πόλεμον ἄγετε πάντες, ὅπως μὴ ἀναπνεύσῃ ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὅπως νομισθῇ ὅτι ζῆ ἀκομὴ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὁ Ἀχιλλεύς».

Τοιαῦτα εἰπὼν, περιβλήθη εἰς τοὺς ὤμους τοῦ τὰ φεγγολοῦντα τοῦ πατρὸς τοῦ ὄπλα, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου ἢ Θετίς ἠγάλλετο, βλέπουσα ἐκ τῆς θαλάσσης τοῦ ἐγγονοῦ τῆς τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν ταχέως λοιπὸν ὤρμησε πρὸ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, πηγαίων με τοὺς ἀθανάτους ἵππους τοῦ πατρὸς του. Ὅποιος δὲ ὁ ἥλιος ἀνατέλλει ἐκ τῶν περάτων τοῦ ὠκεανοῦ πολυθαυμάστους ἀκτῖνας πυρὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἐξακοντίζων, ὅταν μάλιστα ὁ ἀστὴρ Σείριος ἐφ' ἵππων καὶ ἄρματος φέρεται, πολυφρόντιδα νόσον εἰς τοὺς θνητοὺς προξενῶν, τοιοῦτος ἐπήγαινεν ἐναντίον τῶν Τρώων καὶ ὁ κρατερὸς Νεοπτόλεμος τὸν ἔπερον δὲ οἱ ἀθάνατοι ἵπποι τοὺς ὁποίους ὁ Αὐτομέδων, ὅστις τοὺς ἠνύχει, ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν, ἐπιθυμοῦντα μάκρην τῶν πλοίων τοὺς ἐχθροὺς νᾶ διώξῃ. Αὐτοὶ δὲ ἠλπίζον ὅτι ποτὲ χειρότερος τοῦ Ἀχιλλέως δὲν β' ἀποβῆ ὁ υἱὸς του, Ἰσαύτως δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες χαίροντες συνήθραζοντο περὶ τὸν Νεοπτόλεμον, ἀκατασχέτως ἐνθουσιῶντες καὶ ὅμοιοι πρὸς τοὺς φοβεροὺς σφῆκας; οἷσιν περῶσιν ὡς ἐκ τοῦ κλονισμοῦ τῆς φωλεᾶς τῶν, ἐπιθυμοῦντες νᾶ κεντήσωσι τὸ ἀνθρώπινον ἔσσμα, στενοχωρούμενοι δὲ πάντες, πόνους εἰς τοὺς ἀνθρώπους παρέχουσι, τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ οἱ Ἕλληνες ἐχύνοντο ἐξωτῶν πλοίων καὶ τοῦ τείχους ἐνθουσιῶντες διὰ τὸν Ἄρη μὲν γάλως, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου ἐστένευεν ὁ τόπος καὶ ἐφωτοβόλον ἐν τῇ πεδιάδι τῶν παλεμιστῶν τὰ ὄπλα, φεγγολοῦντος τοῦ ἡλίου ὑπεράνω ἐν τῷ αἰθέρι. Καὶ καθὼς νεφέλη τις τὸν ἀκόρεστον διέρχεται ἀέρα, ἐκ τῶν μεγάλων πνέων τοῦ Βορρᾶ διωκομένη, ἦταν μάλιστα καταγίγῃς διηγήθη, ἐν ᾧρα φοβεροῦ χειμῶνος καὶ ζοφώδης ἀγλῆς πὸν οὐρανὸν περικαλύπτῃ τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτῶν συνερχόμενῶν ἀμφοτέρωθεν ἐπλημμύρει ἡ γῆ ἀπ' αὐτοῦ, ἀνήρχετο περῶσα εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν ἢ κόνις, ἐβρόντων τὰ ὄπλα καὶ τὰ ἄρματα, ἐχρημέτιζον οἱ ἵπποι πρὸρευόμενοι εἰς τὴν μάχην, καὶ ἐκάστου ἢ δύναμις προσεκάλει αὐτὸν, παρορμῶσα νᾶ ὑπάγῃ εἰς τὴν φοβερὰν ἀνεμοζάλην. Καὶ καθὼς ὅταν οἱ ἄνεμοι δύο μεγάλα κύματα κλονοῦσι,

φρικαλέως πλαταγοῦντες εἰς τὰ πλατέα τῆς θαλάσσης ῥεῖθρα, σχίζοντες πανταχόθεν τὰς καταγίδας; ὅπῃταν μάλιστα βαρῆς χειμῶν συνταράσῃ τὰ πελάγη καὶ σπενάζῃ ἢ ἀκατάβλητος Ἀμφιτῦτη διὰ τὰ φοβερά κύματ' ἀπινᾶς εἰς ἄλλα ὄρη ὑψηλὸν κρημα, φέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, μεγάλην βοήν διεγείροντα τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτοὶ, σφοδρῶς ἐνθουσιασμένοι, ἐπήγαινον εἰς τὴν μάχην καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, ἐν ᾧ ἢ Ἔρις τοὺς παρώρμα. Ἐκτύπων δὲ ὅμοιοι πρὸς βροντὰς ἢ ἀστράτας, βρυκτυπώσας ἐν μέσῳ τοῦ αἰθέρος, ὅπῃταν ἐρίζωσι οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι καὶ πνέοντες ὀρμητικοὶ διαρρήγνυσι τὰ νέφη ὀργισμένοι τοῦ Διὸς με τοὺς εἰς τὰ τῆς Θεμίδος ἐνασχολουμένους ἄνδρας(1) τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτοὶ ἐπέπιπτον ἐναντίον ἀλλήλων, συγκρουομένου ὄπλου πρὸς ὄπλον, ἀσπίδος πρὸς ἀσπίδα καὶ ἀνδρὸς πρὸς ἄνδρα.

Πρῶτος δὲ ὁ ἀνδρῆϊος Νεοπτόλεμος ἐφθνευσε τὴν Μελανήα καὶ τὸν Ἀλκιδάμαντα, υἱοὺς τοῦ πολεμοφόρονος Ἀλεξινόμου, τοῦ κατοικοῦντος ἐν τῇ κοίλῃ, Καύμφ, πλησίων τῆς διαγοῦς λίμνης, ὑπὸ τῶν χιόνοςκέπαστον Ἰμβρον καὶ παρὰ τοῦ πόδας τοῦ Ταργήλου. Ἐφθνευσε δὲ καὶ τὴν ταχύποδα Μεδίττα, τὸν ὅποιον ἐγέννησεν ἡ θεὰ Κρέουσα εἰς τὴν ὄχθην τοῦ καλλιφρόου ποταμοῦ Λίνδου, ἐνθαυτάρχουν τὰ πέρατα τῶν φιλοπολέμων Καρῶν καὶ τῆς ἐνδόξου Λυκίας τὰ ἄκρα. Ἐφθνευσε δὲ καὶ τὸν ἐκ Φρυγίας ἐλθάντα παλεμιστὴν Μόρυν, τὸν Πόλυνον καὶ τὸν Ἴππομέδοντα τὸν μὲν εἰς τὴν καρδίαν κτυπήσας καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν κλειδοκόκκαλον, ἐδάμασε δὲ καὶ ἄλλους πολλούς, ἐν ᾧ ἐστέναιζε τῶν Τρώων ἢ γῆ ἐκ τῶν νεκρῶν· αὐτὰ δὲ ὑπεχώρουν ὅμοιοι πρὸς τὰ ξηρὰ χαμόκλαδα, πᾶ ὅποια εὐκόλως δαμάζει τὸ ὀλέθριον πῦρ, πνέοντος τοῦ θερινοῦ Βορρᾶ. Ἐπερ-

(1) Ἡ Θεμὶς ἦτο θεὰ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀξείως, καὶ ἄπλους μὲν Τιτανίς, θυγάτηρ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ ἄλλοις δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου. Μετὰ τοῦ Διὸς συζευχθεῖσα ἡ Θεμὶς ἐγέννησε τὰς Ἰσας, τὰς Μοίρας καὶ τὴν Δικαιοσύνην. — Ἐνταῦθα δὲ ὁ Κόνιτος ἐννοεῖ τοὺς δικαστάς.

χομένου λοιπόν αὐτοῦ, κατεστρέφοντο ἐλεεινῶς αἱ φάλαγγες.

Ὁ δὲ Διναίης ἐδάμασε τὸν ἀνδρῆιον Ἀριστόλοχον, μὲ πέτραν κτυπήσας τὴν κεφαλὴν του καὶ συντρίψας τὰ ὀστέα καὶ τὴν περικεφαλαίαν αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐπέτα μακρὰν τοῦ σώματος ἢ ψυχὴν του.

Ὁ δὲ Τυδεΐδης τὸν ταχὺν ἐφόνευσεν Εὐμαιον, τὴν τραχεῖαν κατοικοῦντα Δαρδανίαν, ἐνθα ἐνουμφύθη ὁ Ἀγχισίης, δαμάσας τοὺς κόλπους τῆς Κυθερείας.

Τότε ὁ Ἀγαμέμνων ἐφόνευσε τὸν φιλοπόλεμον Στράτον, οὐδ' ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ πολέμου εἰς Θράκην, ἀλλ' ἀπέθανεν ὁ πλῆμων μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ὁ δὲ Μηριόνης ἐδάμασε τὸν υἱὸν τοῦ Πεισῆνορος Κλέμον, φίλον καὶ πιστὸν σύντροφον τοῦ ἰσθῆου Γλαύκου, ὅστις κατῴκει παρά τὰς ὄχθας τοῦ Λιμυροῦ, καὶ τὸν ὁποῖον ὡς βασιλέα ἐτίμων οἱ περίεξ ἄνδρες φωνεθέντος τοῦ Γλαύκου καὶ μὴ βασιλεύοντος πλέον, ὅλοι οἱ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες περὶ τὸν ναὸν τοῦ Φοίνικος καὶ τὴν ὑψηλὴν τοῦ Μασσικύτου ἀκρόωριαν καὶ τὸν βωμὸν τῆς Χιμαίρας.

Ἄλλος δ' ἐφόνευεν ἄλλον ἐν τῷ πολέμῳ. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὁ Εὐρύπυλος πολλοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἐφόνευε, καὶ πρῶτον ἐφόνευσε τὸν φιλοπόλεμον Εὐρυτον, ἔπειτα τὸν ποικιλόκρανον Μενότιον, τοὺς ἰσθῆους τοῦ Ἐλεφῆνορος συντρόφους, πρὸς τοῦτοις τὸν Ἄρπαλον, σύντροφον τοῦ φρονίμου Ὀδυσσεως.

Ἄλλ' αὐτὸς μακρὰν ἐπολέμει καὶ δὲν ἠδύνατο τὸν κτυπηθέντα ὑπέρτερον του νὰ βοηθήσῃ. Δι' αὐτοῦ ὅμως τὸν θάνατον ὁ κρατερόψυχος Ἀντίφος ὠργίσθη καὶ ὤρμησεν ἐναντίον τοῦ Εὐρυπύλου, δὲν τὸν ἐκτύπησεν ὅμως, διότι τὸ κρατερόν του δόρυ ὀλίγον μακρὰν ἔπесεν εἰς τὸν πολεμικὸν Μελανίωνα, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του εἰς τὰς ὄχθας τοῦ καλλιῆροῦ Καΐκου, ἡ καλλιπάρειος Κλειτῆ, συζευθεῖσα μὲ τὸν Ἐρύλαον. Ὁ δὲ Εὐρύπυλος ὀργισθεὶς διὰ τὸν θάνατον τοῦ συντρόφου του, ὤρμησεν ἀμέσως ἐναντίον τοῦ Ἀντίφου, ὅστις ὅμως κατώρτισε διὰ τῆς ταχυποδίας του νὰ φύγῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων καὶ διὰ τοῦτο δὲν τὸν ἐδάμασε τὸ ὄπλον τοῦ πολεμῶ-

φρονος Τηλεφίδου, διότι ἐπέπρωτο οἰκτρῶς ν' ἀπολεσθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Κύκλωπος, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως ἠγχαριστῆίτο ἢ συγερά του Μοῖραι. Ἐφυγε τότε ὁ Εὐρύπυλος καὶ ἀναριθμητοὺς ὑπὸ τὸ δόρυ του ἐφόνευε. Καὶ καθὼς τὰ μακρὰ δένδρα ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τοῦ σιδήρου κοπέντα εἰς τὰ δασέα ὄρη, πληρῶσαι τὰς φάραγγας, κεκλιμένα ἄλλοθεν ἄλλα κατὰ γῆς τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδαμάζοντο ὑπὸ τὰ ὄπλα τοῦ πολεμικοῦ Εὐρυπύλου, ἐκτός ὅταν μεγαλοφρονῶν τοῦ Ἀχιλλέως ὁ υἱὸς παρέστη ἀντικρῦ του. Αὐτοὶ δὲ οἱ δύο ἔσειον εἰς τὰς χεῖρας τὰ μακρὰ των δόρατα, ὀρμῶντες ὁ εἰς ἐναντίον τοῦ ἄλλου. Πρῶτος δὲ ὁ Εὐρύπυλος ἐρωτῶν τῷ εἶπε·

α Ποῖος εἶσαι ; πόθεν ἦλθες, πολεμῶν ἐναντίον ἡμῶν; Βεβαίως αἱ Μοῖραι τὴν μαῦρην τοῦ Ἄδου ἄδῶν σοι προστομάζουσι, διότι ἀπὸ τὰς χεῖράς μου κάνεις δὲν ἐσώθη ἐν τῇ φοβερᾷ μάχῃ. Ἄλλ' ὅλοι ὅσοι ἐπιθυμοῦντες νὰ πολεμησῶσιν, ἐπῆλθον ἐναντίον μου, ὅλοι αὐτοὶ οἰκτρῶς παρ' ἐμοῦ ἐφονεύθησαν. Ὅλων δὲ τὰ ὀστέα καὶ τὰς σάρκας οἱ κύνες εἰς τοῦ Ἐάνθου τὰ ρεῖθρα κατεσπάραξαν. Ἄλλ' εἶπέ μοι ποῖος εἶσαι καὶ εἰς τίνος ἵππους ἀγάλλεσαι ; ■

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ κρατερός Νεοπτόλεμος ὡς ἐξῆς·

α Πρὸς τί, ἐν ᾗ εἶσαι ἐχθρός, φιλοφρόνως μ' ἐρωτᾷς, ἐπισπεύδοντα εἰς τὴν αἰμόφυρτον μάχην, τὴν γενεάν μου, ἥτις εἰς πάντας εἶναι γνωστῆς; Τοῦ ἀνδρῆιου Ἀχιλλέως εἶμαι υἱός, ὅστις πρότερον τὸν πατέρα σου ἐφόβισε, διὰ μακροῦ δόρατος κτυπήσας αὐτόν. Καὶ βεβαίως αἱ μαῦραι τοῦ θανάτου μοῖραι ἤθελον κατασπαράξαι αὐτόν, ἂν ταχέως δὲν ἰατρῆυετο ὁ πολυστένακτος ὀλεθρός του· σὶ δὲ φέροντές με ἵπποι εἶναι τοῦ ἰσθῆου πατρός μου, τοὺς ὁποῖους ἐγέννησεν ἡ Ἄρπυια, μετὰ τοῦ Ζεφύρου πρότερον συζευθεῖσα· αὐτοὶ καὶ τὰ πελάγη διὰ τῶν ποδῶν διατρέχουσι, τὰς ἀκρωρείας ἐγγίζοντες, καὶ ὁμοιοὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους φερόμενοι. Τώρα ὅμως, ἀφ' οὗ ἔμαθες καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν ἵππων τὴν γενεάν, δοκίμασε καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἀκαταβλήτου ὄπλου μου· ἡ γενεὰ δὲ αὐτοῦ (τοῦ ὁ-

πλου) εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὑψηλοῦ Πηλίου εἶναι ἕνθα ἄρρεσ
τορῆν καὶ σήμερον.»

Εἶτα καὶ ἐπὶ ἦλθε κατὰ τὸ ἔνδοξος πολεμιστῆς, τὸ μακρόν
του πάλλων δόρυ. Αὐτὸς δ' ἀφ' ἐτέρου πέτραν ἔλαβε μεγάλην
ὑπὸ τὰς κρατεράς του χειρας καὶ τὴν ἔρριψεν ἐναντίον τῆς
χρυσῆς τοῦ Νεοπτόλεμου ἀσπίδος. Δὲν τὸν ἐτάραξεν ὅμως διό-
λου, διότι ἴστατο ὡς κορυφὴ ὄρους ὑψηλοῦ, τὴν ὅποιαν οὐδ'
αὐτῆ τῶν καταπλημμυρούμενων ποταμῶν ἡ δύναμις δὲν δύνα-
ται ν' ἀπωθήσῃ, διότι βαθεῖαι αἱ ρίξεις τῆς εἶναι τοιοῦτος
λοιπὸν ἔμενε ὁ ἀτρόμητος υἱὸς τοῦ κρατεροφύχου Ἀχιλλέως.
'Αλλ' ὅμως καὶ ὁ θρασὺς Εὐρύπυλος διόλου τῶν Νεοπτόλεμον
δὲν ἐτρόμαξε, διότι τὸν παρέκινει πρὸς τοῦτο ἡ τόλμη αὐτοῦ
καὶ αἱ Μοῖραι ἐκόχλαζεν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὴν δύο ἢ τὸλμη
μη, ἐβρόντων τὰ παμπούκοιλα ὄπλα των, καὶ καθὼς τὰ κατα-
πληκτικὰ θηρία ἐφορμῶσιν ἀναμεταξύ των εἰς τὰ ὄρη μαχό-
μενα, ὅποταν, καταπεπονημένα ἀπὸ φρικώδη πείναν, πολεμῶ-
σι πέρυξ φανευθέντες βοῶς ἢ ἐλάφου, σπεύδωσι δὲ καὶ τὰ
δύο, καὶ βοῶσι, μαχομένων αὐτῶν, αἱ κοιλάδες, τοφυτοτρόπως
ἐπέπιπτον καὶ αὐτοὶ κατ' ἀλλήλων, ἀδυσώπητον συνάπτον-
τες μάχην. Καὶ αἱ πυκναὶ δὲ φάλαγγες τῶν λαῶν ἐπολέμουν
καὶ εἰς φοβερὰν συνεπλέκοντο μάχην. Ὁμοιοὶ δὲ αὐτοὶ μὲ
τὰς ταχεῖας πνοάς τοῦ ἀνέμου, ἐκτύπων μὲ τὰ ἀκόντια των,
ἐπιθυμῶν ἕκαστος τὸ αἷμα τοῦ ἄλλου νὰ χύσῃ. Παρεκινούοντο
ὅμως καὶ ὑπὸ τῆς Ἐννοῦς, πλησίον αὐτῶν ἴσταμένης. Ἐξη-
κολούθουν νὰ μάχωνται πάντοτε καὶ ἐκτυπῶντο διηνεκῶς εἰς
τὰς ἀσπίδας, εἰς τὰς κνημίδας καὶ τὰς ὑψηλὰς περικεφαλαίας
καὶ εἰς τὸ δέρμα δὲ βέβαια θὰ ἐκτυπῶντο, διότι πολὺ σφο-
δρῶς ἐπολέμουν. Βλέπουσα δὲ αὐτοῦς ἡ Ἐρις ἐτέρπετο, ἐν ᾧ
ἄφθοнос ἰδρῶς ἐχύνετο καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν. Ἐμενον ὅμως
γεννωμένοι, ὡς ἐκ θεῶν καταγόμενοι καὶ οἱ δύο. Ἐκ δὲ τῶν
Ὀλυμπίων θεῶν οἱ μὲν ἐδόξαζον τὸν ἀνδρείον τοῦ Ἀχιλλέως
υἱὸν καὶ ἄλλοι τὸν θεόμορφον Εὐρύπυλον. Ἐμάχοντο δὲ ὅμοιοι
μὲ βράχους ὑψηλῶν ὀρέων. Ἐβρόντων δὲ καὶ τῶν δύο αἱ ἀ-

σπίδες κτυπόμεναι ὑπὸ ἀκοντίων. Ἀργὰ δὲ τὸ μακρόν ἀκόν-
τιον διῆλθεν εἰς τοῦ Εὐρύπυλου τὸν πῶγωνα ἀφ' οὗ μεγάλως
ἐμόχθησε. Κατέρρευσε ἀμέσως τὸ αἷμα του. Ἐπέταξεν ἡ
ψυχὴ ἐκ τῶν μελῶν του διὰ τῆς ὀλεθραίας πλῆγῆς καὶ ζοφώ-
δης ἀχλὺς κατέπεσεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐπεσε κατὰ
γῆς ὠπλισμένος, καθὼς ρίζηδὸν καταπίπτει ὁ πλάτανος ἢ πί-
τυχς ἢ ἐλάτη ὑπὸ τοῦ κρουροῦ βοῶν κρημνιζομένη. τοιαῦτο
κατέπεσε λοιπὸν καὶ τοῦ Εὐρύπυλου τὸ σῶμα, ἐβρόντησεν ἡ
γῆ τῶν Τρώων καὶ ἡ πεδιάς γλωμότης περιεχύθη εἰς τὸν
νεκρὸν καὶ ἐμαράνθη τὸ ζακρὸν ἐρύθημά του. Γελῶν δὲ δι'
αὐτὸν ὁ κρατερὸς ἦρωσ εἶπε:

« Εὐρύπυλε, βεβαίως θὰ ἔλεγες ὅτι θέλεις καταστρέψει
τῶν Ἑλλήνων τὰ πλοῖα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους καὶ οἰκτρῶς
ὄλους ἡμᾶς νὰ ἐξολοθρεύσῃς. Ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν ἐξετέλεσαν τὴν
ἐπιθυμίαν σου καὶ διὰ τοῦτο σ' ἐδάμασεν, ἂν καὶ ἀνδρείον,
τὸ πατρικόν μου ὄπλον, τὸ ὅποῖον οὐδεὶς ἐκ τῶν θνητῶν ἀπέ-
φυγεν ὅστις ἐπῆλθεν ἐναντίον του, οὐδ' ἐὰν πάγχυαλος ᾦ τοῦ.

Εἰπὼν ἐτράβησεν ἀμέσως τὴν μακρὰν ἐκ τοῦ νεκροῦ αἰγ-
μῆν. Μεγάλως δ' ἐφοβήθησαν οἱ Τρῶες τὴν κρατεροκαρδὸν
ἄνδρα ὅστις ἀφαιρέσας ἀμέσως τοῦ Εὐρύπυλου τὰ ὄπλα, τὰ
ἔδωκεν εἰς τοὺς ταχεῖς ὑπὲρ τας ὅπως τὰ φέρων εἰς τῶν
Ἑλλήνων τὰ πλοῖα. Αὐτὸς δ' εἰς τὴν ταχεῖαν ἀμαξίαν του
καὶ τοὺς ἀκαταβλήτους ἵππους του πηδήσας ἐπέβηκε, κα-
θὼς πηγαίνει διὰ τοῦ ἀχανοῦς αἰθέρος μετ' ἀστραπῶν ὁ ἐκ
Διὸς πεμπόμενος κεραυνοῦ τὸν ὅποῖον κατερχόμενον σπρέμουσι
καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἐκτὸς τοῦ μεγάλου Διὸς, αὐτὰς δὲ ὁρμῶν
πρὸς τὴν γῆν ὀλόκληρα δένδρα ἔριζάνει καὶ ὄρη ἀπότομα
ἐκτινάσσει. Τοιοῦτος λοιπὸν καὶ αὐτὸς ὤρμα ἐναντίον τῶν
Τρώων, φοβεράς συμφορὰς πρᾶτοιμάζων· ἐδάμαξε δ' ἄλλαθεν
ἄλλους, ὅσους ἀπῆντων οἱ ἀθάνατοι ἵπποι του. Ἐπληρώθη
νεκρῶν ἡ γῆ καὶ ὅλη αἰμοβαφὴς κατέστη.

Καὶ καθὼς ἔσαν τὰ φύλλα πετῶντα εἰς τοῦ ὄρους τὰς
κοιλάδας σκορπιζονται ἐπὶ τῆς γῆς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἀνα-

ρίθμητοι Τρῶες ἐκείνο νεκροὶ ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Νεοπτό-
 λέμου δαμασθέντες καὶ τῶν κρατεροψύχων Ἑλλήνων, τῶν
 ὁποίων αἱ χεῖρες καὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἵππων μαῦρον ἐσταζον
 αἷμα. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τροχοὶ, περὶ τὰς ἰμάξας κινούμενοι,
 ἐδρέχοντο περὶ τοὺς στροφεῖς αὐτῶν.
 Καὶ βεβαίως οἱ Τρῶες ἤθελον εἰσελθεῖν εἰς τὰς πύλας, ὡς
 ἔλθοι τὸν Λέντα φοβούμεναι, ἢ ὡς χοῖραι τὴν βροχὴν, ἐὰν
 ὁ φοβερός Ἄρης, ἐπιθυμῶν νὰ βοηθήσῃ τοὺς φιλοπολέμους
 Τρῶας, δὲν κατέβαινεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου κρυφίως τῶν ἄλλων
 θεῶν. Τὸν ἔφερον δὲ εἰς τὸν πόλεμον οἱ ἵπποι αἰθῶν, Φλόγιος,
 Κόναθος καὶ Φόβος τοὺς ὁποίους, πῦρ ὀλέθριον πνέοντας, ἢ
 ἀγριόφθαλμος ἐγέννησεν Ἐρινύς. Ἐστέναζε δὲ ὁ αἰθῆρ, ἐν
 ᾧ ἐπήγαινον αὐτοὶ εἰς τὴν μάχην. Ἐβῆσας ταχέως εἰς Τροίαν,
 ἐβρόντησε μεγάλως ἡ γῆ, ὑπὸ τοὺς θεῖους πόδας τῶν ἵππων
 καὶ φθῆσας πλησίον τῆς μάχης, ἔσειε τὸ κρατερόν του δόρυ.
 Μεγάλως δι' ἐβόα, παρορμῶν τοὺς Τρῶας ὅπως μάχωνται
 κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτοὶ δὲ ἀκούοντες τὴν θεῖαν φωνήν, κα-
 τεπλήσσοντο ὄλοι, διότι δὲν ἐβλεπον τὸ ἀθάνατον σῶμα τοῦ
 θεοῦ, οὐδὲ τοὺς ἵππους, ὡς ὑπὸ σκοτεινῆς ἀγλίας κεκαλυμμένους.
 Ἐνόησεν ὅμως τὴν θεῖαν φωνὴν μακρόθεν εἰς τὰ ὄτα ἐρχομένου
 τῶν Τρῶων ὁ περίρθημος τὸν νοῦν ἰσθθεὸς Ἐλενος. Ἐχάρη με-
 γάλως εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ αὐτὰ ἐρώναζεν εἰς τοὺς φεύ-
 γοντας λαοὺς.
 Ἄ! δειλοί, πρὸς τί φοβεῖσθε τοῦ φιλοπολέμου Ἀχιλ-
 λέως τὸν θραυρὸν υἱὸν θνητῆς εἶνας καὶ αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις
 του δὲν ὁμοιάζει τὴν τοῦ Ἄρεως, ὅστις βοηθεῖ ἡμᾶς τοὺς
 μεγάλως ἐπιθυμοῦντας αὐτόν. Βῆθ' δὲ μεγάλως καὶ ἡμᾶς δια-
 τάσσει νὰ πολεμήσωμεν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Ἰταμείνατε,
 φίλοι, καὶ τόλμην εἰς τὰ στήθεσας βάλετε. Διότι καλλίτερος
 τῶν Τρῶων βοηθὸς δὲν ἐλπίζω ἄλλος νὰ ἔλθῃ. Τὸ καλλίτερον,
 ἐν τῇ μάχῃ, τοῦ Ἄρεως ὅταν τοὺς ἐκπλασμένους πολεμιστὰς
 βοηθῇ, καθὼς τώρα κῆθε σύμμαχος ἡμῶν. Τὸν ὀφθαλμὸν ὁμῶς
 καὶ εἰς ἐνδομήθεα καὶ πολλὰ κρῆνάσας ἐρχομένης τῆς δειλίας.

Τοιαῦτα εἰπόντος, ἀμέσως οἱ Τρῶες ἀντιπαρετάχθησαν ἐ-
 ναντίον τῶν Ἑλλήνων. Καὶ καθὼς εἰς τὰ δάση οἱ κύνες φεύ-
 γοντες πρότερον ἀπέναντι τοῦ λύκου, μεταβάλλουσι σχεδὸν
 καὶ πολεμιστὰς μεγάλως παρορμῶντος αὐτοὺς τοῦ βόσκου,
 τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες ἐν τῇ μάχῃ μακρὰν ἀπέκρυσαν
 τὴν δειλίαν. Ἄνηρ δὲ μετ' ἀνδρὸς θάρραλώς ἐπόλεμαι, ἐν ᾧ ἐβ-
 ρόντων τὰ ὄπλα τῶν πολεμιστῶν κτυπώμενα μετ' ἕξῃ, καὶ
 βέλη, καὶ δόρατα διέπεραν τὸ δέρμα αἱ αἰχμαὶ καὶ μ' αἶμα
 πολλὸν ὁ φοβερός ἐδρέχετο Ἄρης. Κατεστρέφοντο δ' ἐν τῷ πο-
 λέμῳ ἄλλοι μετ' ἄλλους, μαχομένων καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν,
 ἐν ᾧ ἰσοστάθμιζεν ἡ μάχη.

Καθὼς δ' ὅποταν οἱ γεωργοὶ εἰς εὐφορὸν καὶ πολυάμπλον
 τοῦ ἀλωνίου κῆπον σπυδάντες διὰ σιδήρου διαχωρίζωσι αὐτόν,
 ἴσον δὲ προβαίνει τὸ ἔργον αὐτῶν, διότι ἴσοι εἶναι καὶ κατὰ τὴν
 ἡλικίαν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρίαν, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτῶν μα-
 χομένων ἰσοστάθμιζεν ἡ μάχη. Διότι οἱ μὲν Τρῶες τόλμην καὶ
 δύναμιν ἀρυσθέντες ἔμενον, εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ἀτρομήτου
 Ἄρεως ἐλπίζοντες· οἱ δ' Ἕλληνες εἰς τὸν υἱὸν τοῦ κρατεροῦ
 Ἀχιλλέως. Ἐφρονέοντο δὲ ἀναμεταξύ των, ἐν ᾧ ἡ ὀλεθρία
 Ἐνωὺ ἐστρέφετο ἐν μέσῳ, δι' αἵματος μεμολυσμένη εἰς τε τοὺς
 ὤμους καὶ τὰς χεῖρας καὶ ἄρθρον ἰδρωῖτα ἐκ τῶν μελῶν τῆς
 καταχύνουσα. Κανένα δὲν ἐβούηθει καὶ ἐξ ἴσου ἐτέρπετο καὶ
 διὰ τὰ δύο μέρη, σεβομένη καὶ τὴν Θέτιν καὶ τὸν Ἄρην.

Τότε ὁ Νεοπτόλεμος τὸν περίρθημον Περιμήδην ἐφόνευσε,
 τὸν κατοικοῦντα εἰς τὸ Σμίνθειον ἄσος, τὸν Κέστρον, τὸν φι-
 λοπόλεμον Φάληρον, τὸν κρατερόν Περιλαόν, τὸν ἀνδρείον Με-
 νάκην, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ Ἰριάνασσα παρὰ τοὺς θεῖους
 πρόποδας τῆς Κίλλης, μετ' ὃν ἔμπειρον τέκνονα Μέδοντα συ-
 ζευχθεῖσα, ἀλλ' οὗτος μὲν ἔμενεν οἰκάδ' εἰς τὴν ἀγαπητὴν
 πατρίδα του, χωρὶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ υἱὸς του. Ὅλα δὲ τὰ ἔργα
 του ἐμοιράσθησαν κατόπιν, ἀποθανόντος αὐτοῦ, οἱ τῆς ὀφρα-
 νίας ἐπίτροποι.
 Ὁ δὲ Διήφοδος ἐφόνευσε τὸν Δυκῶνα, ἄν' καὶ ἀνδρείον, ὁ-

λίγον ὑπὲρ ἀνό τοῦ βουβῶνος κτυπήσας αὐτὸν ἐχύθησαν τότε τὰ ἔντερα τοῦ περὶ τὸ μακρὸν ὄπλον του καὶ ἡ κοιλία του ὄλη ἔξω ἐχύθη.

Ὁ δὲ Αἰνείας ἐρόνευσε τὸν Δάμκντα, ἰκτακοιῦντα πρότερον εἰς Αὐλίδαν, καὶ ἀκολούθησαντα εἰς Τροίαν τὸν Ἀρκεσίλαον· δὲν ἤξισθη ὁμοίως νὰ ἐπανάδη τὴν πατρίδα του.

Ὁ Βύραλος ἐδάμασε τὸν Ἀστραῖον κτυπήσας αὐτὸν μὲ ἀκόντιον. Εἰς τὰ στήθη του ἀμέσως ἡ ὀλεθρία εἰσῆλθεν αἰχμὴ, κατασπαράξασα τὸν στόμαχόν του καὶ θάνατον εἰς αὐτὸν προξενήσασα, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου τὸ σῶμά του ἐντὸς χεიმάρων αἵματος ἐροινικίσθη.

Ὁ λίγον μακρὰν αὐτοῦ ὁ γενναῖος Ἀγήνωρ τὸν Ἰππομένην ἐρόνευσε, τὸν ἀνδρείον σόντροφον τοῦ πολεμέφρονος Τεύκρου, ταχέως κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὸ κλειδοκράκκλον. Ἀμέσως μὲ τὴν ῥοήν τοῦ αἵματος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν μελῶν του καὶ ἡ ψυχὴ καὶ μαυρὴ νύξ τὸν ἐκάλυψεν. Πένθος τὸν Τεύκρον κατέλαβε, διὰ τὸν θάνατον τοῦ συντρόφου του καὶ ταχὺ ἐξηκόντισε βέλος ἐναντίαν τοῦ Ἀγήνωρος· δὲν τὸν ἐκτύπησεν ὁμοίως καὶ ἀπέφυγεν ἐκείνος τὸ βέλος, διότι ἔπεσε εἰς τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τοῦ γενναίου Διπρόντου, δαήλαθι διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὠτίου καὶ διέσπασε τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ του καὶ τοιοῦτοτρόπως αἱ Μοῖραι διηθύθαναν τὸ βέλος ἐκεῖ ὅπου ἤθελαν. Αὐτὸς δὲ ὄρθιος ἀνεσίριτα ἀκόμη· δευτέρου δὲ βέλος ἐξακόντισθεν, ἐβόησε περὶ τὸν λαμῶν που κατασπαράξαν τὰς ἴνας· εὐθὺς δὲ τοῦ θανάτου ἡ μοῖρα κατέλαβεν αὐτόν.

Ἄλλος δὲ μετ' ἄλλου ἀπέθνησκεν, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου ἔχαιρον ἡ Μοῖρα καὶ ὁ Θάνατος· ἡ δὲ ὀλεθρία Ἔρις ἐνθουσιῶσα καὶ ὀρμητικὴ βολὴν μεγάλην ἀφῆκεν· ἀντεβόησε δὲ καὶ ὁ Ἄρης καταπληκτικῶς, πτόλμην εἰς τοὺς Τρώας ἐμπνεύσας καὶ εἰς τοὺς Ἑλλήνας δεῖλιαν. Ἐτάραξεν ἀμέσως τὰς φάλαγγας, χωρὶς διδῆσαι νὰ φοβῆσθαι τὸν υἱὸν τοῦ Ἀχιλλέως, διότι μὲνων οὗτος, ἐπολέμει θαρράλως καὶ ἐφόνευεν ἀλλεπαλλήλως τῆς ἐχθρῶς τοῦ· καθὼς ὅταν τὰς μάχας, τὰς εἰς τὸ γὰρ προσέρ-

χομένως, κτυπήσῃ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ὁ παῖς, δαμαζόμεναι δ' αὐταὶ ὑπὸ τὴν πληγὴν τῶν συσσωρευμένων ἐκπνεύσων, ἐν ᾧ εὐφραίνεται ὁ παῖς διὰ τὸ κατορθωμὰ του τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ ἀδυσωπήτου Ἀχιλλέως ἔχαιρεν ἐπιτῶν νεκρῶν καὶ διόλου δὲν ἐφρόντιζε διὰ τὸν παρορμῶντα τοῦς Τρώας Ἄρην, τιμωρῶν ὅλους τοὺς ἐνθαρρύνοντας τὸν λαὸν εἰς τὴν μάχην. Καθὼς δὲ λόφος ὄρους μεγάλου ὑπομένει τὰς καταγιγῆδας καὶ τοὺς ἀνέμους, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Νεοπτόλεμος ἀκατάβλητος ἔμενε. Ὀργίζετο δὲ ὁ Ἄρης μετ' αὐτοῦ καὶ ἤθελε πολέμησει βέβαια ἐναντίον του, διασχίσας τὴν περικάλυπτουσαν αὐτὸν ἱερὰν νεφέλην, ἀν δὲν κατέβαινε ἐκ τοῦ Ὀλύμπου· ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὴν δασύσκιον Ἰθὴν. Αὐτῆς καταβαινούσης, ἔτρεμεν ἡ θεία γῆ καὶ τὰ ἡχώδη βείθρα τοῦ Ἐάνθου· ὅσον εἶχον φοβηθῆ· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ αἱ Νύμφαι ὅπερ ἄνω τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου. Ἀστραπαὶ δὲ ἐπέταν περὶ τὰ θεῖα ὄπλα τῆς καὶ ὑπὸ τὴν ἀκατάβλητον ἀσπίδα τῆς δρᾶκοντες φασερὸν ἔπινοα· πῦρ· εἰς τὰς νεφέλας ἠγγίζεν ἡ θεία περικεφαλαία τῆς. Ἐμελλε δὲ βεβαίως νὰ πολέμησῃ μὲ τὸν ταχύποδα Ἄρην, ἀν δὲν ἐφόβει ἀμφοτέρους ὁ Ζεὺς, φρικῶδως ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ αἰθέρος βροντήσας. Ἐφυγεν ἐκ τοῦ πολέμου ὁ Ἄρης, ἐννοήσας τὸν θυμὸν τοῦ μεγάλου Διὸς καὶ εἰς τὴν θεελλῶδη Θράκην μετέβη χωρὶς διόλου νὰ φροντίξῃ εἰς τὴν κρατερὰν ψυχὴν του διὰ τοὺς Τρώας. Καὶ ἡ Ἀθηνᾶ δὲ δὲν ἔμεινε ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Τρώων, ἀλλὰ μετέβη εἰς τὴν ἱερὰν τῶν Ἀθηναίων πόλιν. Ἐλησμόνησαν τότε οἱ Τρώες τὴν ὀλεθρίαν τῆς μάχης ὀρμὴν καὶ τὴ δύναμις αὐτῶν ἠλαττώθη. Ἄλλ' οἱ φιλοπόλεμοι Ἕλληνες ἠκολούθουν αὐτοὺς φρεύγοντας· καθὼς οἱ ἀνέμοι ἀκολουθοῦν τὰ πλοῖα ὅταν ἰστιοφόροι τὰ κυματῶδη διαπλέωσι πελάγη, ἢ καθὼς τὸ πῦρ ὀρμᾶ εἰς τὰ χαμόκλαδα καὶ οἱ ἐπιθιμῶντες κινήσιον κύνες εἰς τὰ ελαφύποιντα. Τοιοῦτοτρόπως ἐπολέμουν καὶ αἱ Ἑλληνες κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν, διότι ἐνθαρρύνουν αὐτοὺς ὁ θρασὺς τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς διὰ τοῦ μεγάλου ὄρατός του, φρονέων ὅπως ὀδηγήσει

καὶ ἂν ἀπάντα ἐν τῷ πολέμῳ. Δειλιῶντες δὲ οἱ Τρῶες, εἰς τὴν ὑψίπυλον πόλιν εἰσῆλθον.

Οἱ δ' Ἕλληνες ἀνέπνευσαν ὀλίγον ἐκ τοῦ πολέμου, διώξαντες τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καθὼς οἱ βοσκοὶ βάλλουσι τὰ πρόβατα εἰς τὴν μάνδραν. Καὶ καθὼς ὅταν ἀναπνέωσιν ὀλίγον οἱ μεγάλως ἀπινυθήμενοί βόες, βάρως φέροντες ἐπὶ δυσβάτου κορυφῆς καὶ ἀσθμαίνοντες συνεχῶς ὑπὸ τὸν ζυγόν, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες ὀπλισμένοι ἀνεπαύθησαν ἐκ τῶν μεγάλων μόχθων τῶν. Καὶ καθὼς ὅταν οἱ βοσκοὶ περιμένωσιν ἐν τῇ μάνδρᾳ διὰ τὴν μαύρην καταγίδα, ὅταν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ὀρυκτικῇ ἐπέρχηται μετ' ἀστραπῶν καὶ βροχῆς καὶ νεφῶν, αὐτοὶ δὲ μολοῦσι δὲν θέλουσι νὰ ὑπάγωσι, κινδυνεύουσι διὰ τὴν βοσκήν, ἕως ὅτου κοπάσῃ ἢ καταγίῃ καὶ οἱ θαρύνει ἐκτεταμένοι ποταμοὶ κατασταλῶσι τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ἔμενον εἰς τὰ ἰεῖχη, τῶν ἐχθρῶν τὴν μανίαν φοβούμενοι, ἐν ᾧ οἱ λαοὶ παχεῖς ἐσκορπίζοντο εἰς τὰ πλοῖα. Καθὼς δ' ὅπῃ τὰ τανυσίπερα μαυροπούλια ἢ οἱ κολοιοὶ (καρκαῶσαι) ἀναριθμητοὶ πέσωσι περὶ τοὺς καρπούς τῶν ἐλαιῶν, τὴν θυμῆρα τροφὴν ἐπιθυμοῦντες, καὶ διόλου δὲν φοβούνται τοὺς διώκοντας αὐτοὺς γεωργοὺς οὔτε φεύγουσι πρὶν ἢ χορᾶσσαι καλῶς, διότι ἡ πεῖρα αὐξάνει τὴν ἀνάδειαν, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ κρατεροὶ Ἕλληνες ἐχύθησαν σωρηδὸν εἰς τοῦ Πριάμου τὴν πόλιν καὶ ὤρμησαν κατὰ τῶν πυλῶν, θέλοντες νὰ τραθήσωσι τὸ μέγα ἔργον τοῦ ἀνδρείου Ποσειδῶνος.

Οἱ Τρῶες ὅμως δὲν ἐλησμόνησαν τὴν μάχην, ἀλλὰ μολοῦσι φοβούμενοι, ἐπολέμου ἀκαταπαύστως, ἐπὶ τῶν πύργων ἰστάμενοι βέλη καὶ πέτραι καὶ ἀκόντια ἀπὸ τῶν τευχῶν ἐρρίπταντο εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, διότι δύστυχῇ ἀνδρίαν τοῖς ἀπέσπειλεν ὁ Ἀπόλλων, ἐπιθυμῶν νὰ βοηθῇ πάντοτε τοὺς ἀνδρείους Τρῶας, καὶ ἀφ' οὗ ἐφρονέθη ὁ Ἔκτωρ.

Τότε ὁ Μηριόνης σπυγερόν ἐξετόξευσε βέλος καὶ ἐκτύπησε ὀλίγον ὑπεράνω τῆς σιαγόνης τὸν φίλον τοῦ κρατεροῦ Πολίτου

Φυλοδάμαντα. Συνετρίβη τὸ βέλος εἰς τὸν λαίμων καὶ ἔπεσεν ὁμοίως μετὰ γύπα, τὸν ὁποῖον φρονέει ὁ κυνήγιος μετὰ βέλος ὄξυ κτυπήσας αὐτὸν ἀπὸ καμνίας πέτρας τοιοῦτος λοιπὸν ἔπεσε παχέως καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ πύργου. Δι' αὐτὸν δὲ γάριον ὁ υἱὸς τοῦ κρατεροῦ Μῶλου ἄλλο ἐξηκόντισε βέλος, ἐπιθυμῶν μεγάλως νὰ κτυπήσῃ τὸν υἱὸν τοῦ πολυπαθοῦς Ποιάου Πολίτην. Τὸ ἀπέφυγεν ὅμως αὐτὸς, παρακλίνας ὀλίγον τὸ σῶμά του καὶ τοιοῦτοτρόπως δὲν ἔφθασεν εἰς τὸ δέμα του. Καὶ καθὼς τοῦ πλοῖου διαπλέοντος τὴν θάλασσαν δι' οὐρανοῦ ἀνέμου, ὁ ναύτης ἰδὼν ἐν αὐτῇ ἀπότομον πέτραν, στρέψῃ τὸ πλοῖον διὰ τοῦ πηδαλίου ἐπιθυμῶν νὰ ἀποσύγῃ αὐτὴν καὶ πηγαινέι ἐκεῖ ὅπου θέλει, ὀλίγη δὲ δύναμις ἀποκρούει συμφορὰν μεγάλην, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτοὶ, προιδὼν τὸ ὄλεθρον βέλος, ἀπέφυγε τὸν θάνατον.

Αὐτοὶ δὲ ἐμάχοντο πάντοτε, ἐν ᾧ ἐφοινικίζοντο ἐξ αἰμάτος τὰ τεῖχη καὶ οἱ ὑψηλοὶ πύργοι καὶ αἱ ἐπάλξεις, ἐνθα οἱ Τρῶες ἐφρονέοντο μετὰ βέλη ὑπὸ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων. Καὶ αὐτοὶ δὲ δὲν ἦσαν μακρὰν τῶν συμφορῶν, διότι καὶ ἐξ αὐτῶν οὐκ ὀλίγοι ἐφοινικίζον μετὰ τὸ αἷμα τῶν τὴν γῆν. Μέγας λοιπὸν ὄλεθρος εἶχε διεγεσθῆ, ἀμοτέρωθεν κτυπωμένων τῶν πολεμιστῶν, ἐν ᾧ ἐτέρπετο εἰς τὴν μάχην ἡ ὀλεθρία Ἐνώη, ἡ ἀδελφὴ τοῦ πολέμου. Καὶ ἦδη βεβαίως ἤθελον διαρρήξαι τὰς πύλας καὶ τὰ τεῖχη τῆς Τροίας οἱ Ἕλληνες, διότι ἀκατάσχετος ἡ δύναμις τῶν ἦτο, ἂν δὲν ἐβόα ἀμέσως ὁ θαυμαστός Γανυμήδης, ἰδὼν ἐξ οὐρανοῦ τὰ γινόμενα καὶ μεγάλως διὰ τὴν πατρίδα του φοβούμενος. Εἶπε δὲ:

ὦ Ζεῦ πάτερ, ἐάν ὅπως ἐκ τῆς γενεᾶς σοῦ κατάγωμαι καὶ κατὰ συμβουλήν σου τὴν ἐνδοξὴν πατρίδα μου ἀφίσας ὑπάρχω ἤδη μετὰ τῶν θεῶν καὶ ἀθάνατος εἶμαι, ἐπάκουσον τὰς εὐχὰς μου, βαρέως εἰς τὴν ψυχὴν μου λυπούμενου. Ποτὲ δὲν θέλω ὑποφέρει νὰ ἴδω καιομένην τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας οἰκτρῶς ἐν τῇ μάχῃ καταστραφομένους, διότι οὐδὲν τοῦτου ἀλγεινότερον ὑπάρχει. Σὺ ὅμως ἀνυσυλλογίσῃσαι νὰ

BIBLION ENNATON.

Ἄμα δὲ παρῆλθε τῆς νυκτὸς τὸ σκότος, καὶ ἀνέτειλεν ἐκ τῶν ἄκρων ἡ ἠώς, ἔλαμψε δὲ ὁ ἀγανὴς αἰθήρ, τότε οἱ ἀκατάβλητοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων παρετήρουν εἰς τὸ πεδίον καὶ εἶδον τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰλίου ἀνέφελον, μεγάλως θαυμάζοντες τὸ γθεσιῶν σημεῖον. Οἱ δὲ Τρῶες δὲν ἐσκέπτοντο πλέον νὰ πολεμήσωσι πρὸ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, διότι φόβος τοὺς πάντας κατέλαβε. Τότε ὁ Ἀντήνωρ, αὐτὰ εἰς τὸν βασιλέα τῶν θεῶν ἀπέτεινε:

Ἄ Ἦ Ζεῦ, τῆς Ἰδης βασιλεῦ καὶ τοῦ παμφεγγυῶς Οὐρανοῦ ἐπάκουσόν με εὐχόμενον καὶ ἀπομάκρυνον ἀπὸ τῆς πόλεώς μας τὸν ἀνδρείον πολεμιστὴν, ὅστις ὀλέθρια σχέδια ἔχει, εἴτε εἶναι αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεύς καὶ ἐπομένως δὲν ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ἄδην, εἴτε κἀνεὶς ἄλλος Ἕλληνα, ὅμοιος μὲ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον. Διότι ἀναριθμητοὶ ἐν τῇ πόλει τοῦ θεογενοῦς Πριάμου φονεύονται, δὲν ἐλαττοῦται ποτὲ τὸ κακόν, ἀλλ' αὐξάνουν αἰωνίως οἱ φόνοι καὶ οἱ θρῆνοι. Ἦ Ζεῦ πάτερ, δὲν φροντίζεις διὰ τοὺς Τρῶας οἰκτρῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καταστραφευμένους, ἀλλ' ἐλησμόνησας καὶ σὺ τὸν ἰσθθῆον υἱόν σου τὸν Δάρδανον καὶ βοηθεῖς ἐπομένως τοὺς Ἕλληνας. Ἄλλ' ἐὰν ἐπιθυμῆς οἰκτρῶς οἱ Τρῶες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων νὰ καταστραφῶσι, ἐκτέλεσον ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν σου καὶ μὴ ἡμᾶς τυραννῆς τόσον πολὺ ν.

Τοιαῦτα εἶπε, μεγάλως εὐχόμενος· ἐπήκουσε δ' αὐτὸν ἐξ οὐρανοῦ ὁ Ζεὺς καὶ τὴν μὲν μίαν ἐπιθυμίαν του ἀμέσως ἐξετέλεσε, τὴν ἄλλην ὅμως ὄχι. Διότι συγκατένευσε ν' ἀπολεθῶσιν ἀναριθμητοὶ Τρῶες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· δὲν κατεπέσθη ὅμως μακρὰν τῆς εὐρυχώρου πόλεως ν' ἀπομακρύνῃ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀχιλλεύς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν, ὡς θέλων νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ δοξάσῃ τὴν φρονίμην Νηρηίδα θεῖν.

τα κατακαλύπτουσι τὰς κορυφὰς, αὐτὸς δὲ χαίρει διὰ τὸ ἔργον του, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες σωρηδὸν ὑπὸ τοῦ Δηϊφόβου τὰς χεῖρας ἐφονεύοντο καὶ νεκροὶ ἐπιπτον κατὰ γῆς. Τοιοῦτοτρόπως αὐτοὶ ἐπολέμουν μὲ τοὺς Τρῶας· αὐτοὶ δὲ ἐφυγον εἰς τοῦ Ἐκίνθου τὰ ρέυματα, τοὺς ὁποίους ἐδίωκεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος ὁ Δηϊφόβος καὶ δὲν ἔπαυε τὴν μάχην. Καθὼς δ' ὄπαταν οἱ πολύμοχοι ἀλιεῖς τραβῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν τὸ δίκτυον εἰς τὴν παραλίαν τοῦ ἰχθυόεντος Ἑλλησπόντου, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐπληρώθη, ἐν ᾧ δὲ εἶναι ἀκόμη ἐντὸς τῆς θαλάσσης πηδᾶ νεῖς τις, κυρτὸν δόρυ ἀνά χεῖρας κρατῶν, φοβερὸν φόνον εἰς τοὺς ξιφίας φέρων, δαμάζονται δὲ αὐτοὶ ἀλλεπαλλήλως καὶ ὑπὸ τοῦ φόνου αἰμοφοινικίζονται τὰ ὕδατα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἐκίνθου ἐμολύνθησαν ὑπὸ αἵματος τοῦ Ἐκίνθου τὰ ρεῖθρα καὶ ἐστέναζον οἱ νεκροί.

Οὔτε οἱ Τρῶες ὁμῶς ἀναίμακτοι ἐπολέμουν, ἀλλ' ἠφάνιζεν αὐτοὺς περὶ τῶν ἄλλων φαλάγγων ὁ ἀνδρείος τοῦ Ἀχιλλεύς υἱός. Βλέπουσα δὲ αὐτὸν ἡ Θέτις, ἔχαιρε διὰ τὸν ἐγγονόν της, ὅσον ἐθλίβετο διὰ τὸν Ἀχιλλέα. Διότι ὑπὸ τὸ ἀκόντιον αὐτοῦ πολλὸς στρατὸς ὁμοῦ μὲ τοὺς ἵππους ἐπιπτεν εἰς τὴν κόνιν καὶ ἀκολουθῶν αὐτοὺς πάντοτε τοὺς ἐδεκάτιζε. Τότε ἐφόνευσε τὸν περιφρημον Ἀμίδην, τὸν ὅποιον συναπνήτησεν ἐπιπτον, καὶ μετὰ μύχθων τῆς περιφρημοῦ ἵππασίας, διότι τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ λαμπρόν του ὄπλον εἰς τὴν κοιλίαν, ἡ αἰχμὴ τοῦ ὁποίου διεπέρασε τὴν ράχιν του, ἐχύθησαν ὅλα τὰ ἔντερα του, καὶ μαύρη ὀλεθρία Μύρα τὸν κατέλαβε ταχέως, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ταχύποδος ἵππου πεσόντα. Ὡσαύτως ἐφόνευσε τὸν Ἀσκάνιον καὶ τὸν Οἶνοπα, τὸν μὲν κτυπήσας μὲ τὸ μακρὸν του δόρυ εἰς τὸ στόμα τοῦ στομάχου, τὸν δὲ ὑπὸ τὸν λαιμόν, ἔνθα μάλιστα καιρία, θανατηφόρος γίνεται ἡ πληγὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἄλλους δ' ἐφόνευεν, ὅσους καὶ ἀν ἀπῆντα. Τίς δὲ δύναται ν' ἀριθμῆσῃ ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Νεοπολέμου ἐφονεύθησαν; Οὐδέποτε αὐτὸς ἐκουράζετο. Καὶ καθὼς ὅταν ὁ γεωργὸς εἰς ἀνοῦντας ἀγροῦς

ἐργασθεὶς ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ τὰς χεῖράς του, ἄπειρον καρπὸν τῆς ἐλαίας καταχύση κατὰ γῆς, διὰ τῆς βάρβδου πλήτητων καὶ ὅλον τὸν τόπον καλύψῃ, τοιουτοτρόπως καὶ ὑπὸ τὰς στίβαρας αὐτοῦ χεῖρας ἀναρίθμητοι νεκροὶ κατὰ γῆς ἐξηπλοῦντο.

Ὁ δὲ Τυδεΐδης ἀπ' ἐτέρου καὶ ὁ ἄνδρες Ἄγαμέμνων καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγοὶ προθύμως ἐπολέμουν ἐν τῇ ἀδυσωπήτῳ μάχῃ. Ἄλλ' οὐδ' οἱ ἄνδρες ἠγεμόνες τῶν Τρώων ἐφοβοῦντο καὶ ἐπολέμουν ἐνθουσιῶντες, ἐμποδιζόντες μάλιστα τοὺς ὀπισθοχωροῦντας πολεμιστάς. Πολλοὶ ὅμως, ἀφροντισοῦντες διὰ τοὺς βασιλεῖς, ἔφρουγον ἐκ τοῦ πολέμου, τρέμοντες τῶν Ἑλλήνων τὴν δύναμιν.

Ἀργὰ δὲ ὁ κρατερὸς Νεοπτόλεμος εἶδε τοὺς Ἑλληνας ἀλλεπαλλήλως καταστρεφόμενους εἰς τοῦ Σκαμάνδρου τὰς ὄχθας. Ἄφρησε λοιπὸν ὅσους πρὸ ὀλίγου ἐφόρευε, φεύγοντας εἰς τὴν πόλιν καὶ διέταξε τὸν Αὐτομέδοντα νὰ υπάγῃ ἐκεῖ, ἔνθα ἀναρίθμητοι ἐφρονέοντο Ἑλληνας. Ἐπίσθη αὐτὸς καὶ ἐκτύπησε τοὺς ἀθανάτους ἵππους διὰ μάλιστα ὅπως τρέξωσιν εἰς τὴν μάχην. Ταχέως δ' ἐπέτων αὐτοὶ ὑπεράνω τῶν νεκρῶν, τὸν κρατερὸν βασιλέα τῶν φέροντες. Ὅποιος δ' ἔρχεται ὁ Ἄρης εἰς τὸν ἀνθρωποκτόνον πόλεμον, βαίνων δι' ἵππων, ἐν ᾧ τρέμει ἡ γῆ κατερχομένου αὐτοῦ καὶ βροντῶσι τὰ ὡς τὸ πῦρ φωτοβολοῦντα ὄπλα εἰς τοῦ θεοῦ τὰ στήθη, τοιοῦτος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ κρατεροῦ Ἀχιλλέως ὄρμα ἐναντίον τοῦ ἀνδρείου Διηφόβου. Πολλὴ κόνις διηγείρετο ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων· ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἄνδρες ἀνὴρ Αὐτομέδων, ἐγνώρισε τίς ἦτο, καὶ εὐθὺς αὐτὰ εἰς τὸν βασιλέα του εἶπε, γνωστοποιῶν τὸν περιφρημὸν ἄνδρα:

«Τοῦ Διηφόβου εἶναι ὁ στρατὸς, ἰδοὺ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅστις πρότερον ἔτρεμε τὸν πατέρα σου· τῶρα ὅμως βεβαίως ἢ κἀνεὶς θεὸς ἢ κἀνεὶς δαίμων ἐνέβαλε θάρρος εἰς τὴν καρδίαν του.»

Τοιαῦτα εἶπε· αὐτὸς ὅμως δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ ταχύτερον

τοὺς ἵππους ἐδίωκεν, ὅπως τάχιστα ἀποδιώξῃ τὸν ἄτιμον θάνατον ἐκ τῶν καταστρεφόμενων Ἑλλήνων. Ὅταν δὲ πλησίον αὐτῶν ἔφθασαν, ὁ Διηφόβος τότε, ἂν καὶ πολὺ ἐπεθύμει νὰ πολεμήσῃ, ἐστάθη, ὅπως ἴσταται τὸ φοβερὸν πῦρ ὅταν πλησιάσῃ εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐθαύμαζε δὲ βλέπων τοῦ λειστοκάρδου Ἀχιλλέως τοὺς ἵππους καὶ τὸν πελώριον υἱὸν του, ὅχι κατώτερον τοῦ πατρὸς του. Ἐκυμαίετο τότε μεταξὺ δύο γνώων καὶ ἄλλοτε νὰ φύγῃ ἤθελεν, ἄλλοτε πάλιν νὰ πολεμήσῃ. Καὶ καθὼς ἦσαν εἰς τὰ ὄρη οἱ χairoi μακρὰν τῶν νεογενήτων τέκνων ἀποδιώκων τὰς θῶας, φαίνεται δ' ἀπ' ἐτέρου ὁ λέων μακρῶθεν ὀρμῶν, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀκατάσχετος ὀρμὴ σταματᾷ πρὸς στιγμήν καὶ οὗτ' ἐμπρὸς νὰ υπάγῃ οὔτε ὀπίσω ἐπιθυμεῖ, κτυπᾷ δὲ τοὺς ἀφρισμένους ὑπὸ τὰς σιαγόνας του ὀδόντας, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ἔμενε μὲ τὸ ἄρμα αὐτοῦ καὶ τοὺς ἵππους, πολλὰ εἰς τὸν νοῦν του σκεπτόμενος καὶ περιτριγυρίζων εἰς τὰς χεῖράς του τὸ δόρυ. Πρὸς αὐτὸν δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀδυσωπήτου Ἀχιλλέως εἶπε:

«Πριαμίδη, πρὸς τί τόσον ὠργίσθης κατὰ τῶν χειροτέρων σου Ἑλλήνων οἴτινες, τρέμοντες τὴν ὀρμὴν σου, ἔφρουγον αὐτὴν καὶ οὐδ' ἠλιπίδες ὄλων ν' ἀριστεύσης. Ἄλλ' ἂν καρδίαν καὶ θάρρος εἰς τὰ στήθη σου ἔχεις, δοκίμασον ὑπὸ τὰς χεῖράς μου τὴν ἀκατάσχετον ἐν τῷ πολέμῳ αἰχμὴν.»

Τοιαῦτα εἰπὼν, ὤρμησε, καθὼς ὀρμᾷ ὁ λέων ἐναντίον ἐλάφου, βαίνων ἐπὶ τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἄρματος τοῦ πατρὸς του. Καὶ βεβαίως μὲ τὸ δόρυ καὶ μὲ τὸν ἀμαξηλάτην ἀμέσως ἤθελε φονεῖσαι αὐτὸν, ἂν μὲ νεφέλην μελανὴν δὲν τὸν ἐκάλυπτεν ὁ Ἀπόλλων ἐκ τοῦ Ὀλύμπου καὶ δὲν τὸν ἤρπαζεν ἐκ τῆς μάχης, μεταβιβάσας αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, ἔνθα καὶ ἄλλοι ἐφρουγον Τρώες. Ὁ δὲ Νεοπτόλεμος εἰς ἀέρα κενὸν τὸ δόρυ κτυπήσας εἶπε:

«Ἄχ! κύον, ἀπέφυγες τὴν ὀρμὴν μου, χωρὶς διόλου, ἂν καὶ ἤθελες, ἢ δύναμις σου νὰ σὲ βοηθήσῃ· θεὸς τις βέβαια σοῦ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς, μὲ νέφος πυκνὸν ὃ ἐπεσκίασε καὶ ἀπέφυγες τοιουτοτρόπως τὸν φόνον σου.»

Τοιαῦτα εἶπεν ὁ δὲ Ζεὺς νεφέλην ζοφώδη, ὡς ὀμίχλην, διέχυσεν ἄνωθεν, διελύθη δ' ἀκολούθως εἰς τὸν ἀγανῆ αἰθέρα. Ἐφάνη ἀμέσως ἡ πεδιάς καὶ ὅλη ἡ γῆ καὶ εἶδε τοὺς Τρῶας ἀναριθμήτους ὄντας εἰς τὰς Σκαίαις πύλας. Ἐπήγαινε δ' ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν πρὸς τὸν πατέρα του ὁμοίον, τὸν ὅποιον ἔπρεμον ὅταν ἐπήγαινε. Καὶ καθὼς τὸ φεβερῶς ἐπερχόμενον κύμα τρέμουσιν οἱ ναῦται, ὅταν ἐκ τοῦ ἀνέμου διεγειρόμενον φέρηται μέγα, ὑψηλὸν καὶ μαινῆται ἐν τῷ πελάγει ἡ καταγίγς, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτοῦ ἐπερχομένου ἐφοβοῦντο οἱ Τρῶες. Αὐτὸς δὲ τοὺς συντρόφους του ἐνθαῦρον εἶπεν:

« Ἀκούσατέ με φίλοι, καὶ θάρσος ἀτρόμητον εἰς τὰ στήθη σας βάλετε, ὅποιον ἀρμύζει εἰς γενναίους ἀνθρώπους, ἐνδοξὸν νίκην ἐπιθυμοῦντας διὰ χειρῶν ν' ἀπολαύσωσι καὶ δόξαν ἀμάραντον ἐκ τοῦ φρικώδους πολέμου ν' ἀρυσθῶσιν. Ἄς πολεμήσωμεν λοιπὸν γενναιωθέντες, ἕως ὅτου τὴν ἐνδοξὸν πόλιν τῆς Τροίας κυριεύσωμεν καὶ τὴν φλογώδη ἐπιθυμίαν μας ἐκτελέσωμεν. Εἶναι αἰσχύνη, οἰκτρά εἶναι ἀτιμία, ἄπρακτοι καὶ ἄνανδροι, ὡς γυναικες, νὰ διαμένωμεν ἐνταῦθα ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον. Προτιμώτερον εἶναι ν' ἀποθάνω, εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς νὰ κρυφθῶ, παρὰ δειλὸς καὶ ἀνανδρὸς νὰ ὀνομάζωμαι (1).

Τοιαῦτα εἶπεν ἐνθουσιάζθησαν αὐτοὶ διὰ τὴν μάχην, ὀρμητικώτεροι ἐναντίον τῶν Τρῶων ἐπῆλθον. Καὶ αὐτοὶ ὁμῶς

(1) Τοιοῦτοι λόγοι εἰς τὸ στόμα τοῦ Νεοπολέμου ἐμβαλλόμενοι, αἵτινες ὁμῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸν Κόιντον, ἐμφαίνουσιν ἀριδῆλως πόσον ἀκαίαιος καὶ ἀνθρώπος ἦν εἰσέτι κατὰ Μεσαίωνα ὁ Ἑλληνισμὸς, ποίαν σημασίαν ὁ πατριωτισμὸς εἶχε, καὶ πόσον καθόβουλος καὶ ἰδιότροπος εἶναι ἡ παρὰ τῶν Εὐρωπαίων περιφρόνησις τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐν ᾧ, κυρίως εἰπεῖν, αὐτὸς προητοίμασε τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς Ἑσπερίας-Εὐρώπης, αὐτὸς διὰ τῶν Ἑλλήνων προσφύγων μετὰ τὴν εἰρήνην εἰς τὰς θβνείας τῆς Εὐρώπης χώρας τὰς μεγάλας ἀρχὰς τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγοι ἱστορικοὶ τῆς πεφαιτισμένης Εὐρώπης, ὄντες ἐκ τῆς σπέρας τοῦ ἀμετροεποῦς Φαλμεραϊέρου καὶ τῶν ὁπαδῶν του, οἵτινες οὐδὲ κἀν βλέμμα ἀξιοῦσι νὰ ρίψωσιν ἐπὶ τοῦ τμήματος τούτου τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας !!!

γενναίως ἐμάχοντο ἄλλοτε περὶ τὴν πόλιν καὶ ἄλλοτε πάλιν ἐντὸς τῶν πυλῶν ἀπὸ τοῦ τείχους. Τοιοῦτοτρόπως δὲν ἔπαυεν ὁ φεβερὸς Ἄρης, τῶν μὲν Τρῶων ἐπιθυμούντων νὰ διώξωσι τὸν φεβερὸν ἐχθρὸν στρατὸν, τῶν δ' Ἑλλήνων νὰ κυριεύσωσι τὴν πόλιν θελόντων. Ὅλους δ' ἐν γένει ὀλεθρῆσαι ἐμάστιζον βάσανοι.

Τότε ὁ Ἀπόλλων, τοὺς Τρῶας ἐπιθυμῶν νὰ βοηθήσῃ, ἐξεπήδησεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου, μὲ νερῆ πυκνὰ καλυφθεῖς. Αἱ ταχυπετεῖς τὸν ἔφερον θύελλαι, μὲ κατάχρυσα ὄπλα κεκοσμημένον. Ἐλαμπον δὲ κατερχομένου αὐτοῦ ὡς ἀστραπαὶ αἱ ὀδοὶ, ἐβρόντα ἡ φαρέτρα, ἠντήγει ὁ θεὸς αἰθῆρ, ἐβόα ἡ γῆ παρὰ τὰ ρεύματα τοῦ Ξάνθου, ἐνθα τοὺς ἀκούραστους ἐσταμάτησε πόδας του. Τρομακτικὴν ἀφήσας φωνὴν, ἐνεθάρρυνε μὲν οὗτος τοὺς Τρῶας, ὅπως μείνωσιν εἰς τὴν αἰμόμικτον μάχην, δειλιὰν δ' ἐνέβαλεν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ στήθη. Τὸ ἐνόησεν ὁμῶς ὁ ἀνδρείος Ποσειδῶν καὶ δύναμιν ἐπέπνευσεν εἰς τοὺς καταβαλλομένους ἤδη Ἑλληνας. Μάχη τότε φανερά συνήρθη ἐκ βουλής τῶν θεῶν, ἀναριθμητοὶ πολεμισταὶ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν ἠφανίσθησαν, ὄργισθη ὁ Ἀπόλλων κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐσκέφθη νὰ κτυπήσῃ τὸν θρασὺν τοῦ Ἀχιλλέως υἱόν, καθὼς πρότερον ἐκτύπησε καὶ τὸν Ἀχιλλέα. Αὐτοῦ τὸν θυμὸν ὄρνεα ἐξ ἀριστερῶν κρᾶζοντα ἠμποδίζον καὶ ἄλλα πολλὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὅποια ὁμῶς δὲν ἐμελλε νὰ πεισθῇ ὁ θυμὸς του. Τὸ ἐνόησεν ὁ ὑπὸ θείας ἀγλῦος κεκαλυμμένος Ποσειδῶν, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τοὺς πόδας, ὅταν ἐπήγαινε, ἐκινεῖτο ἡ τραχεία καὶ ἀπότομος γῆ. Τοιαῦτα δὲ εἶπεν εἰς αὐτὸν, ἐπιθυμῶν νὰ σταματήσῃ τὴν ὀρμὴν του:

« Κρατήσου, τέκνον, καὶ μὴ φονεύῃς τὸν πελώριον τοῦ Ἀχιλλέως υἱόν, διότι, ἂν αὐτὸς ἀπολεσθῇ, οὔτε ὁ Ζεὺς θὰ χαρῆ. Πένθος μόνον βαρὺ θὰ καταλάβῃ ἐμὲ καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους θαλασσίους θεοὺς, ὅπως τοῦτο ἐγένετο πρότερον καὶ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐπίστρεψον ὁμῶς εἰς τὸν θεῖον αἰθέρα καὶ μὴ με παροργίζῃς, ὅπως μὴ, βάραθρον μέγα

εἰς τὴν γῆν διαρρήξας, ἀμέσως ὑπὸ σκότος ζοφώδες θέσσαι καὶ τὸ Ἴλιον καὶ τὰ τεῖχη αὐτοῦ, βρεῖξαι δὲ τότε σὲ καταλάβῃ λύπη.

Τοιαῦτα εἶπεν· αὐτὸς δὲ, σεβόμενος τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς του καὶ φοβηθεὶς διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀνδρείων λαῶν, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ἄχανῃ οὐρανὸν, αὐτὸς δ' εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν ᾧ ἐπολέμουν οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Τρῶες, καταστρεφόμενοι ἀναμεταξύ των. Ἠύφραινέτο εἰς τὴν μάχην ἡ Ἔρις ἐκτὸς ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐπέστρεψαν, κατὰ συμβουλήν τοῦ Κάλχαντος, εἰς τὰ πλεῖα καὶ ἐλησμόνησαν τὸν πόλεμον, διότι δὲν ἐπέπρωτο νὰ κυριεύσῃ τοῦ Ἴλίου τὴν πόλιν πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁ ἀνδρείος καὶ ἔμπειρος τοῦ δακρυέντος πολέμου Φιλοκτήτης. Τὸ ἐμάντευσε δὲ διὰ τῶν θεῶν ὄρνέων, ἢ καὶ εἰς σπλάγχνα ζώων τὸ παρετήρησε, διότι δὲν ἦτον ἄπειρος τῆς μακροσύνης, ἀλλ' ὡς θεὸς τὰ πάντα ἐγνώριζεν.

Εἰς αὐτὸν πεισθέντες, καὶ ἀποχωρήσαντες τοῦ πολυστενάκτου πολέμου ἔστειλαν μὲ πλοῖον ταχὺ εἰς τὴν πλουσίαν Ἀῆμον τὸν ἀνδρείον Διομήδη καὶ τὸν φιλοπόλεμον Ὀδυσσεῖα. Αὐτοὶ ἀμέσως εἰς τοῦ Ἠφαίστου τὴν πόλιν ἦλθον, τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὴν εὐρεῖαν διαπλεύσαντες θάλασσαν, εἰς τὴν πολυάμπελον Ἀῆμον, ἐνθα πρότερον φοβερὸν ὄλεθρον κατὰ τῶν νεονύμφων ἀνδρῶν ἐβουλεύθησαν αἱ γυναῖκες, διότι δὲν τὰς ἐτίμων, ἀλλὰ μὲ τὰς ἐκ Θράκης αἰχμηλιώτους συνεκοιμῶντο, τὰς ὁποίας διὰ τοῦ ὄρατος καὶ τῆς ἀνδρίας ἠχμηλιώτισαν, κυριεύοντές ποτε τῶν πολεμικῶν Θρακῶν τὰς γαίας. Αὐταὶ τότε, ἰδοῦσαι τὰ στήθη των ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως διαπλεγόμενα καὶ τὸν θυμὸν των ἐξογκωθέντα, ἐφόνευσαν ἀνηλεῶς τοὺς συζύγους μὲ τὰς ἰδίας χεῖρας των εἰς τοὺς οἴκους καὶ διόλου δὲν ἔκτειραν αὐτοὺς ἂν καὶ ἦσαν νεόνυμφοι. Σκληρύνεται ἡ καρδιά καὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, ὅταν τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως ὀρηκτικῶς κοχλάξῃ καὶ θλίψῃ, ἰσχυραὶ τὴν καρδίαν τῆς σπαράττωσιν. Αὐταὶ λοιπὸν εἰς μίαν νύκτα οἰκτρὰς συμφορὰς εἰς τοὺς συζύγους

των παρέσχον καὶ ἠχμηλιώτισαν ὅλην τὴν πόλιν, ἀτρόμητον τόλμην καὶ δύναμιν κραταῖαν ἐμπνευσθεῖσαι.

Ὅταν δὲ οὗτοι εἰς τὴν Ἀῆμον ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ περῶδες εἰσεδύσαν σπήλαιον, ἐνθα ἔκειτο ὁ υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Παϊάντος, κατεπλήθησαν τότε ἰδόντες τὸν ἄνδρα ἀπὸ φρικῶδεις σπαρτατόμενον ὀδύνας, κεκλιμένον ἐπὶ πετρίνης φλιάς. Πέριξ αὐτοῦ ὄρνέων πτερὰ ἀναρίθμητα ἦσαν χυμένα εἰς τὴν κλίνην του, ἐν ᾧ ἄλλα μὲ τὸ δέρμα του ἦσαν συνεραμμένα, διὰ προφύλαξιν ἐκ τοῦ φοικαλέου χειμῶνος. Τὰ ἐφόνευε δὲ, ὅταν τὸν κατελάμβανε πείνα διευθύων τὸ ἀκατάσχετον βέλος του, ὅπου καὶ ἂν ἤθελε καὶ ἄλλα μὲν κατέτρωγεν, ἄλλα δὲ ὑπεράνω τῆς ὀλεθρίας πληγῆς του ἐβαλλε, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν μαύρων, σπαραξικαρδιῶν πόνων. Ἡ ξηραμένη κόμη του περὶ τὴν κεφαλὴν του ἐκυμαίνεται, καθὼς ἡ τοῦ ὀλεθρίου θηρίου, ὅταν ταχυποδοῦν ἐν ὥρᾳ νυκτὸς τοῦ φοβεροῦ κυνηγίου ἢ παγίς τὸ καταλάβῃ, αὐτὸ δὲ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης βασιανίζομενον κόπτη μὲ τοὺς σκληροὺς του ὀδόντας τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν του καὶ φθάνει τοιοιτοτρόπως εἰς τὸ σπήλαιόν του, ἐν ᾧ πείνα καὶ πόνοι οἰκτρὰ τὸ βασανίζουσιν.

Τοιοιτοτρόπως καὶ τὸν Φιλοκτήτην σπαραξικάρδιοι τὸν ἔσφαζον πόνοι ἐν τῷ σπήλαιῳ. Ἐμαράνθη τὸ ἀνθρώπινον τοῦ σώμα, ἀπεσκελεθρωμένος ἐμεινεν, ὅσα μόνον ἔχων, χλωμότης ἐλεεινὴ καὶ ξηρασία εἰς τὰς παρειάς του περιεχύθη, οἰκτρὰ τὸν ἐμόλυνε ῥυπαρότης, πόνοι τὸν ἐβασάνιζον, κοῖλοι ὑπὸ τὰς ὀφρῦς του ἦσαν οἱ ὀφθαλμοί, ποτὲ δὲ τὸν ἄπινον οἱ θρήνοι καὶ τὰ κλαύματα, καὶ μία σκληρὰ, πολὺ σκληρὰ ὑποψία τὸν ἐσπάραττεν, ὅτι ἡ πληγὴ του μέχρι τοῦ ὄσπου θὰ διέλθῃ καὶ δι' ὅλα ταῦτα αἱ λύπαι του ἦσαν φρικώδεις, σπαραξικάρδιοι.

Καθὼς δ' ὁπότεν εἰς τὴν παραλίαν τῆς πολυκυμάντου θαλάσσης πέτρα σκληρὰ καὶ ἀπότομος δαμαζήται ὑπὸ τῆς θαλασσίας ἄλμης, καὶ, μολοντί σκληρὰ, διαχωρίζεται, εἰς αὐτὴν δὲ κτυπωμένην ὑπὸ ἀνέμου καὶ σφοδρῶν κυμάτων κοιλώ-

ματα ἀνοίγονται ὑπὸ τῆς θαλάσσης καταραγωθέντα, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοῦ ἡ ὑποπόδιος πληγὴ νύξανε ἀπὸ τὸ δηλητήριο τὸ ὁποῖον ἐσπόγγισεν ἐπ' αὐτῆς μὲ τὸς ὀδόντας τοῦ ὀλεθρίου ὑδατόφου (νεροφειδί) τοῦ ὁποῖου τὸ δηλητήριο λέγεται ἀθεράπευτον, στυγερὸν, ὅταν ὁ ἥλιος προσβάλλῃ αὐτὸν ὄντα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἄριστον ἄνδρα ἐδάμαζε μὲ ἀνιάτους ὀδύνας. Ἐκ τῆς πληγῆς αὐτοῦ ἐμπυὸν ἐχύνετο ἀεννάως καὶ ἐμόλυνε τὸ μέγα σπήλαιον, θαῦμα καὶ εἰς τοὺς νῦν ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Πλησίον αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ μακρὰ βελοθήκη ὑπῆρχε, πλήρης βελῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν διὰ τὰ πτηνὰ ἦσαν προωριμμένα καὶ ἄλλα διὰ τοὺς ἐχθροὺς τὰ ὅποια ὁμως ἠμπόδιζε τὸ δηλητήριο τὸ θανατηφόρου ὑδατόφου. Ἐκεῖ καὶ μέγα τόξον ὑπῆρχε, εἰς κυρτὰ κέρατα προσηρμοσμένον καὶ ἀπ' αὐτὰς τοῦ Ἡρακλέους τὰς χεῖρας κατασκευασμένον.

Καθὼς δὲ εἶδεν αὐτοὺς εἰς τὸ μέγα σπήλαιον ἐρχομένους, ὤρμησεν ἀμέσως ὅπως θανατηφόρα βέλη καὶ κατὰ τῶν δύο ταύτην τὴν φοβερὰν ὀργὴν τοῦ ἐνθυμηθεῖς, διότι πρότερον βαρυστενάζοντα τὸν ἄφησαν μόνον εἰς τοὺς ἐρήμους αἰγιαλοὺς τῆς θαλάσσης. Καὶ ἤθελεν ἐκτελέσει βεβαίως ὅτι ἐσκέφθη, ἂν δὲν διέλυεν ἡ Ἄθηνά τὴν ὀργὴν τοῦ, βλέποντος τοὺς συμπατριωτὰς του. Αὐτοὶ τὸν ἐπλησίασαν, πρὸς τεθλιμμένους φαινόμενοι, καθίσαντες δ' ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ κοίλου σπηλαίου, τὸν ἠρώτησαν περὶ τῶν ὀλεθρίων καὶ φοβερῶν ὀδυνῶν του, αὐτὸς δὲ τοῖς περιέγραψε τοὺς φρικαλέους πόνους του. Ἠρχισαν αὐτοὶ νὰ ἐνθαρρύνωνται καὶ τῷ εἶπον ὅτι ἀμέσως θέλει θεραπευθῆ ἡ πληγὴ του καὶ ἴ ἀπαλλαγθῆ ἐπορεύσας ἐκ τῶν τόσων οἰκτρῶν βασάνων, ἂν ἔλθῃ εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες μεγάλως ἀδημονοῦσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Ἀτρεΐδαι. Τῷ εἶπον ὅτι αἷτιος τῶν κακῶν του κάνεις ἐκ τῶν ἐν τῷ στρατῷ Ἑλλήνων δὲν εἶναι, ἀλλ' αἱ Μοῖραι τὰς ὁποίας οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἀποφεύγει, ἀλλὰ πάντοτε αὐταὶ ἀπροσδόκητοι περριπετώσι καθημερινῶς

εἰς τοὺς τάλαιπώρους θνητοὺς, ἄλλοτε μὲν βλάπτουσαι τὴν ἀνδρίαν ἐν τῷ ἀδυσωπῆτῳ θυμῷ των καὶ ἄλλοτε δοξάζουσαι αὐτήν. Αὐταὶ καὶ κακὰ εἰς τοὺς θνητοὺς προξενοῦσι καὶ μ' ὅχι ὀλίγα κατὰ προικηδοτύσιν αὐτοὺς καὶ τέλος πάντων κάμνουσιν ὅτι καὶ ἂν θελήσουν. Ἀκούων δὲ ὁ φιλοκτῆτης τοὺς λόγους τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τοῦ ἰσοθέου Διομήδους κατηνάζετο βαθμηδὸν καὶ ἐγαληνία ὁ θυμὸς του, ἐν ᾧ πρότερον ὑπὲρ τὸ δέον ὠργίζετο δι' ὅσα δεῖνα ἔπασχε.

Γελῶντες δὲ αὐτοὶ τὸν ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὰς βαρυήχους παραλίς ἡμοῦ μὲ τὰ βέλη του. Ἐσπόγγισαν τὸ σῶμα του καὶ τὴν ὀλεθρίαν πληγὴν του διὰ πολυτρόπου σπόγγου, καὶ μὲ ὕδωρ τὸν ἔλουσαν. Ἀνέπνευσεν ὀλίγον ἐκ τῶν πόνων καὶ τῷ προηταίμασαν ὠραῖον δειπνῶν τὸ ὁποῖον μεγάλως ἐπεθύμει. Ἐφαγον δὲ καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τοῦ πλοίου. Ἐπῆλθεν ἡ θεῖα νύξ καὶ ἐκοιμήθησαν ἔμμενον δὲ εἰς τὴν παραλίαν τῆς περιθαλασσίου Λήμνου μέχρι τῆς ἀνατολῆς τῆς ἡοῦς. Ἄμα δὲ τῇ πρωτῇ ἔλαβον ἐξωθεν τὰ σχοινία καὶ τὰς εὐκάμπτους ἀγκύρας, ἐν ᾧ ἡ Ἄθηνά οὐριον τοῖς ἀπέστειλεν ἄνεμον πνέοντα ὀπισθεν τοῦ ταυπώρου πλοίου. Ἦνοιξαν ἀμέσως τὰ ἰστία μὲ τὰ δύο σχοινία, διευθύνοντες τὸ καλῶς κατασκευασμένον πλοῖον, τὸ ὁποῖον μετὰ βοῆς τὰς θαλάσσας διέσχίζεν, ἐν ᾧ συντριβόμενα τὰ μαῦρα κύματα ἐπάφλαζον καὶ ἔβραζε πανταχόθεν ὁ χιονόλευκος ἀφρός. Δελφίνες δὲ θεελλώδεις περὶ τὸ πλοῖον ὑπῆρχον, τὰ κύματα τῆς θαλάσσης διαπερῶντες.

Ἐφθασαν δ' ἀμέσως εἰς τὸν ἰχθυόεντα Ἑλλησποντον, ὅπου ἦσαν καὶ τὰ ἄλλα πλοῖα. Ἐχάρησαν μεγάλως οἱ Ἕλληνες ἰδόντες τοὺς ὁποίους ἐπόθουν νὰ ἴδωσιν ἐν τῷ στρατῷ. Μετὰ χαρὰς ἐκ τοῦ πλοίου ἐξῆλθον, ἐν ᾧ ὁ Φιλοκτῆτης εἰς αὐτοὺς εἶχε τὰς χεῖρας των, φέροντας αὐτὸν εἰς τὴν ξηρὰν χωλιόεντα καὶ ἐπιστηρίζομενον καὶ εἰς τῶν δύο τὰς κρατερὰς χεῖρας. Καὶ καθὼς ὅταν εἰς τὰ δάση φηγὸν ἠμικοπεῖσιν ὑπὸ τοῦ ξυλοκόπου ἡ πύκνη παχεῖαν, ἀσθενῶς ἐπὶ τοῦ κορμοῦ της ἰσαμένην, ὅσον ἄφισεν αὐτὴν ὁ ξυλοκόπος, περικόπτων τοὺς κλά-

δους της, ὡπως δαμάσῃ αὐτὴν καὶ διὰ τοῦ πυρός καταστήσῃ λημπάδα, καθὼς λοιπὸν τοιαύτην πύκην οἰκτρῶς βεβαρηνένην συγκλονῆ καὶ κατακλίνῃ ὁ ἀνεμος ἀφ' ἑνός καὶ ἡ ἀδράνεια τῆς ἀφ' ἐτέρου, ποιουτοτρόπως καὶ τὸν ἐνδοξον αὐτὸν πολεμιστὴν, βεβαρηνένον ὑπὸ ἀνυποφόρων λυπῶν, κεκλιμένον ἔφερον οἱ θαρράλκοι ἥρωες εἰς τὸ πολεμικὸν τῶν Ἑλλήνων πλῆθος. Ἰδόντες αὐτὸν, ὤκτειρον ὅλοι τὸν ἐξοχον τοξότην, ὑπ' ὄλεθρου πληγῆς βασανιζόμενον ἦδη. Σῶον ὅμως αὐτὸν καὶ ἄνυσον κατέστησεν ὁ ἴσος μὲ τούς θεοὺς Ποδαλείριος εἰς διάστημα ταχύτερον μίᾳ ιδέας, θέτων μὲν φάρμακα πολλὰ ἐπὶ τῆς πληγῆς, ἀνακαλῶν δὲ καὶ τοῦ πατρός του τὸ ὄνομα. Ἐπευρήμωσαν τότε οἱ Ἕλληνες θαυμάζοντες ὅλοι τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἐβουσαν τότε τὸν Φιλοκτήτην καὶ τὸν ἐχρῖσαν δι' ἐλαίου. Ἐκ βουλής δὲ τῶν θεῶν καὶ ἡ καθήρεια καὶ ἡ ταλαιπωρία ἐξηφανίσθησαν ἐξ αὐτοῦ καὶ πάντες ἐτέρποντο βλέποντες αὐτὸν ὅστις τώρα πρώτην φορὰν ἀνέπνευτεν ἐκ τῶν οἰκτρῶν του βασάνων· διότι μετὰ τὴν χλωμότητα ἐρύθημα ἦλθε, ζωηρότης μετὰ τὴν νάρκη καὶ μετὰ τὴν ἀδράνειαν δύναμις· ὅλα δὲ τὰ μέλη του ἐζωογονήθησαν. Καθὼς δὲ ζωογονεῖται ἡ γῆ μετὰ τῶν ἀσταχυῶν αὐτῆς τὴν ὁπίαν, ἀύχηρὰν καὶ φθειρομένην πρότερον, κατέκλυσε φοβερὰ χειμερινὴ βροχὴ καὶ τοιουτοτρόπως αὐτῇ, θεραπευθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ὑπογεῶ καὶ θάλλει ἐν τοῖς ἀλωνίοις αὐτῆς, τοιουτοτρόπως καὶ τοῦ Φιλοκτήτου τὸ σῶμα, ἐν ᾧ πρότερον οἰκτρῶς ἐταλαιπωρεῖτο, νέαν ἦδη ἔλαβε ζωὴν καὶ ἀνθηρὰ κατέστη. Ὅλας δὲ τὰς ὀχληρὰς φροντίδας, αἰετῖνες πρὶν τὸν ἐβασάνιζον, εἰς τὸ εὐκίνητον πλοῖον τὰς ἐγκατέλιπε.

Οἱ δὲ Ἀτρεΐδαι, βλέποντες ὡς ἐκ θανάτου ἀνανήφοντα τὸν Φιλοκτήτην, ἐθαύμαζον μεγάλως, λέγοντες ὅτι εἶναι ἔργον θεοῦ τινος, καθὼς καὶ ἦτο ἀληθῶς. Διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐπέχυσεν ἡ ἀνδρεία Ἀθηνᾶ ἀνάστημα καὶ καλλονὴν καὶ τὸν ἐδίδεξε τοιοῦτον, ὁποῖος ἦτο πρότερον εἰς τοὺς Ἕλληνας, πρὶν εἰσέτι ὑπὸ πῆρας νόσου του καταστραφῆ. Τότε τὸν ἔφερον ὅλοι ὁμοῦ οἱ ἦγε-

μόνες εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐκεῖ δοξάζοντες αὐτὸν, πὸν ἐτίμησαν μ' εὐωχίας καὶ ἀφ' οὗ ἔφαγον καὶ ἔπιον, τότε εἶπε εἰς αὐτὸν ὁ ἀνδρείος Ἀγαμέμνων·
 ὦ φίλε, ἐπεὶδὴ πρότερον κατὰ βουλήν τῶν θεῶν εἰς τὴν παραθαλάσσιον Ἄλφειον σ' ἀφίσταμεν ἐπατηθέντες, μὴ ὀργίζου καθ' ἡμῶν, διότι δὲν ἐκάμαμεν τοῦτο χωρὶς τῆς θελήσεως τῶν θεῶν, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ δῦο μᾶς ἠνάγκασαν εἰς τοῦτο, θέλοντες νὰ μᾶς στείλωσιν ἀνικητὰ κακὰ, ὅταν χωρισθῶμεν ἀπὸ σοῦ, ὅστις γνωρίζεις μὲ βέλη τοὺς ἐχθρούς νὰ δαμάσῃς, ὅταν μάχωνται ἐναντίον σου. Διότι εἰς τοὺς ἀνδρας αἱ ὁδοὶ τῆς πολυπλανήτου ζωῆς εἰς πᾶσαν ἤπειρον καὶ εἰς τὰ μακρὰ πελάγη, εἶναι ἄγνωστοι, ἐκ θελήσεως τῶν Μοιρῶν, παλυσχιδαί, πυκναὶ, σκολιαὶ, ἐστραμμέναι ἄλλαι πρὸς ἄλλο μέρος. Εἰς αὐτὰς οἱ νέοι φέρονται ὑπὸ τῆς μαίρας τοῦ δαίμονος, φύλλα ὁμοιάζοντες ὑπὸ ἀνέμων σειόμενα. Πολλάκις δὲ ὁ ἀγαθὸς κακὴν ἀπαντᾷ ὁδὸν καὶ αἱ καλαὶ ὁδοὶ μακρὰν εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ. Αὐτὰς οὐδεὶς ἐκ τῶν θνητῶν ἐκουσίως δύναται ν' ἀποφύγῃ. Ὁ δὲ πρόνιμος ὀφείλει καὶ ἂν ὑπὸ θυέλλης εἰς φοβερὰν ὁδὸν φέρεται, νὰ ὑπομένῃ γενναίως τὰς ταλαιπωρίας, Ἄλλ' ἐπεὶδὴ ἀπαξ σ' ἐβλάψαμεν καὶ σ' ἐκάμαμεν νὰ ὑποφέρῃς, μὲ ἀνακίβητα δῶρα θὰ σὲ πληρώσωμεν δι' ὅσα ἔπαθες παρ' ἡμῶν, ἐάν ποτε κυριεύσωμεν τὴν εὐκτιστον πάλιν τῶν Τρώων. Τώρα ὅμως λάβε ἑπτὰ γυναῖκας, εἴκοσι ταχύποδας ἵππους βραβευθέντας καὶ δώδεκα τρίποδας, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ χαιρήσῃ καθημερινῶς καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μου δὲ σκηνὴν βασιλικὴν θὰ σοὶ δίδηται βραβεῖον ἐν τῷ συμπόσιῳ.

Τοιαῦτα εἶπὼν, ἐχάρισεν εἰς τὸν ἥρωα δῶρα περικαλλῆ πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ κρατερόφρονος Ποιάντος.
 ὦ φίλε, δὲν ὀργίζομαι οὔτε διὰ σέ, οὔτε δι' ἄλλον κά-
 νένα Ἕλληνα, ἀντυχὸν ἔσφαλλον εἰς ἐμέ. Γνωρίζω πόσον εὐ-
 κολογύριτος εἶναι τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων ὁ νοῦς καὶ δὲν εἶναι
 ἀρέπον νὰ εἶναι πάντοτέ τις τραχὺς καὶ ὀργίλος καὶ ἄπτιμος,
 ἀλλὰ πότε μὲν τρομακτικῶς καὶ πότε πρὸς καὶ μαλακῶς.

Τώρα όμως ἀπέλωμεν εἰς τὰς κλίνας μας, διότι ὁ ἐπιθυμῶν νὰ πολεμήσῃ καλλίτερον εἶναι νὰ κοιμηθῇ παρά νὰ εὐωχῆται.
 ¶ Τοιαῦτα εἰπὼν ἔφυγε καὶ μετέβη εἰς τὰς σκηνας τῶν συντρόφων του, οἵτινες παρεσκευάσαν κλίνην εἰς τὸν φιλοπόλεμον βασιλέα των, χαίροντες μεγάλως· αὐτὸς δὲ μετὰ χαρᾶς μέγχι πρωῆας ἐκοιμήθη.

Ἀπῆλθε δὲ ἡ θεῖα Νύξ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐχρῶσσε τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, πάντες δὲ οἱ θνητοὶ εἰς τὴν ἐργασίαν των μετέβησαν. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων, μεγάλως τὸν ὀλέθριον πόλεμον ἐπιθυμούντων, ἄλλοι μὲν τὰ εὐξεστα ἐλάμβανον ὄπλα, ἄλλοι δ' ἀκόντια· ἅμα δὲ τῇ πρωτῇ ἔφαγον αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι των. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ ἀγνοῦ Ποιάντος αὐτὰ εἶπε, παρορμῶν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον:

α Περὶ πολέμου τώρα ἄς σχεθῶμεν· κάνεις ἐξ ὑμῶν ἄς μὴ μείνῃ εἰς τὰ πλοῖα, πρὶν καταστρέψῃ τὰ περίφημα τείχη τῆς Τροίας καὶ κατακαύσῃ τὴν πόλιν.

Τοιαῦτα εἰπόντος, μεγάλως ὑφράνθησαν οὗτοι. Περιεβλήθησαν τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀσπίδας καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῶν πλοίων πανστρατιᾷ ὀπλισμένοι μὲ βέλη καὶ βοεῖας ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας ἀμφιλόφους. Πλησίον ἦσαν οἱ μὲν πρὸς τοὺς δὲ, καὶ βλέπων τις αὐτοὺς δὲν θὰ εἰλεγέ ποτε ὅτι ὁ εἰς εἶναι μακρὰν τοῦ ἄλλου· τὸσον πυκνοὶ καὶ σωρευμένοι ἦσαν.

BIBLION ΔΕΚΑΤΟΝ.

¶ Οἱ δὲ οἱ Τρῶες μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀμάξας καὶ τοὺς ταχυπόδας ἵππους αὐτῶν ἐξῶ τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου ἤσαν, διότι ἔκαιον τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φονευθέντας, φοβούμενοι μήπως ἐπισηκῆσῃ κατ' αὐτῶν ὁ λαὸς τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δὲ εἶδον αὐτοὺς ταχέως εἰς τὴν πόλιν ὀρμῶντας, ἔβαλον εἰς

τοὺς φονευθέντας τάφον χωστὸν, βιαζόμενοι, διότι μέγαν ἔπασχον τὸμον βλέποντες αὐτοὺς. Τότε ὁ φρόνιμος καὶ συνεισότης Πολυδάμας αὐτὰ εἶπεν εἰς τοὺς ὀργιζομένους καὶ βαρέως λυπομένους Τρῶας:

α Ὁ φίλοι, δὲν ὑπερφέρεται πλέον ὁ Ἄρκυς. Ἄς σκεθῶμεν ὅπως εὐρωμεν τέλος τι τοῦ πολέμου, διότι οἱ Ἕλληνες μένοντες ἰσχυροποιούνται. Ἐπιβάντες λοιπὸν ἐπὶ τῶν εὐκτίστων τειχῶν, ἄς μείνωμεν πολεμοῦντες ἡμέραν καὶ νύκτα, ἕως ὅτου οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν εὐφορον Σπάρτην ἀπέλωσιν ἢ βαρυνθῶσι μένοντες εἰς τὰ τείχη ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ ἀδαῖοι καθήμενοι. Ποτὲ δὲν θέλουσιν δυνῆθῃ νὰ διαρρήξωσι τὰ μακρὰ τείχη καὶ ἂν μεγάλως καταβάλωσιν ἀγῶνας, διότι τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν θεῶν δὲν εἶναι ἀσθενῆ. Καὶ ἔπειτα ποτὲ δὲν θέλωμεν στερεθῆ ἢ τροφῆς ἢ ποτοῦ, διότι ἀπειράριθμα φαγητὰ ὑπάρχουν εἰς τὸν πολὺχρυσον τοῦ Πριάμου οἶκον τὰ ὅποια θέλουσιν θρέψει καὶ ἄλλους πολλοὺς μέχρι κόρου ἐπὶ πολὺν ἀκόμη χρόνον, καὶ ἂν ἄλλος ἀκόμη λαὸς συναθροισθῇ ἐπιθυμῶν νὰ βοηθήσῃ ἡμᾶς οἵτινες τὸν ἐπιθυμοῦμεν, τρεῖς περισσώτερος τούτου.

Πρὸς αὐτὸν, τοιαῦτα εἰπόντα, ἀπεκρίθη ὁ θρασὺς υἱὸς τοῦ Ἀγχιίου Αἰνεΐας:

α Πολυδάμα, πῶς δύναται τις νὰ σὲ ὀνομάσῃ φρόνιμον ἀφ' οὗ μᾶς προτρέπεις ἐπὶ πολὺν καιρὸν νὰ βασιζώμεθα εἰς τὴν πόλιν; Μὴ σε μέλει καὶ δὲν θὰ βαρυνθῶσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ θὰ ἐπιπέσωσιν ἐναντίον μας, ἅμα ἰδῶσιν ἡμᾶς ὅτι τοὺς ἀποφεύγομεν. Ἡμεῖς θὰ πενήσωμεν, θὰ πενήσωμεν πικρῶς καταστρεφόμενοι εἰς τὴν πατρίδα μας, ἐὰν οὗτοι πολὺν εἰσέτι χρόνον πολεμήσωσι καθ' ἡμῶν. Κάνεις ἐκ Θηβῶν γλυκὺν οἶτον δὲν θέλει χάρισαι εἰς ἡμᾶς, ὅταν ἐντὸς τῆς πόλεως φυλακισθῶμεν· κάνεις δὲν θὰ φέρῃ οἶνον ἐκ Μαιονίας, ἀλλὰ πείνα, πείνα φρικώδης καὶ ἀνυπόφορος θὰ μᾶς φθέρῃ, καὶ ἂν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀποκρούωσι τὸν κίνδυνον τὰ τείχη. Ἄλλ' ἐὰν μέλωμεν ἢ ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον

καὶ τοῦ θανάτου τὰς μαύρας Μοῖρας καὶ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν οἰκτρῶς ἀπὸ ἀνυπόφορον πείναν, τότε ὄπλισθέντες ἄς πολεμήσωμεν μετὰ τῶν προσφιλῶν ἡμῖν τέκνων καὶ τῶν γεραρῶν πατέρων μας, καὶ θὰ μᾶς βοηθήσῃ βεβαίως ὁ Ζεὺς, ὡς ἐκ τοῦ αἵματός του καταγομένου· ἐὰν ὅμως μισούμενοι ὑπ' ἐκείνου ἀποθάνωμεν, καλλίτερον εἶναι τότε ἐνδύξως ὑπὲρ πατρίδος πολεμήσαντες νὰ ἀπολεσθῶμεν, παραμείναντες οἰκτρῶς νὰ καταστραφῶμεν.»

Τοιαῦτα εἶπεν· αὐτὸν δ' ἀκούοντες ἐπευφήμησαν ὅλοι καὶ ἀμέσως ὄπλισθησαν με κράνη καὶ ἀσπίδας καὶ δόρατα. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἀδαμάντου Διὸς ἔβλεπον ἐκ τοῦ Ὀλύμπου προπαρασκευαζομένους διὰ τὸν Ἄρη τὰς Τρώας ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων· παρώρμα δ' ἕκαστον ὅπως μάχῃ ἀκατάπαυστος συναφθῆ μετὰ τῶν λαῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Φιλοκτήτου, πολεμῶν ὑπὲρ τῆς συζύγου του.

Αὐτοὺς δὲ ὅλους εἰς ἓνα τόπον συνήθρυσεν ἡ Ἔρις περὶ τῆς μάχης φροντίζουσα καὶ εἰς οὐδένα φαινομένη, διότι αἰμοστάλακτος νεφέλῃ ἐκάλυπτε τοὺς ὤμους αὐτῆς· θωῶσα εἰς τὴν ὄγλοβὴν ἐπήγαινε, ἄλλοτε εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Τρώων, καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἀτρόμητοι δὲ τὴν ἠκολούθουν ὁ Φόβος καὶ ὁ Τρόμος, διζέζοντες τὴν κρατερόφρονα θεῖαν των. Ἐνθουσιῶσα δὲ αὐτὴ μεγάλως ἐκ τοῦ ὀλίγου ἦτον ὄπλισμένη, ἐν ᾧ τὰ ἀδαμάντινα ὄπλα τῆς ἀχνίζοντα ἔσταζον αἶμα· Ἔσειεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ ὀλέθριον ζῆφός τῆς, κόμης ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς ἀνυψοῦτο, ὄρημν φρικώδη πυρὸς ἀνέπνεε, βοῶσα εἰς τὴν μάχην παρώρμα τοὺς νέους οἰκτινὲς ἐπέειπτο εἰς αὐτὴν καὶ οὕτως ἡ φοβερὰ αὐτὴ θεὰ προητοίμαζε τὸ μέγα ἔργον. Ὅποια δὲ γίνεσθαι ἡ βοή τῶν σφοδρονῶν ἀνέμων, ὅταν ἀρχῆται ἡ ἀνοιξίς καὶ θάλλωσι δένδρα καὶ δάση καὶ φύλλα, ὅποια εἶναι ἡ σφοδρότης τοῦ εἰς δάση κατὰξῆρα καλοντός πυρός, ὅποιον εἶναι τὸ πέλαγος ὅταν μαίνεται ἐκ τῶν πνεύτων σφοδρῶς ἀνέμων, φρικώδη δ' ἀφίνει βροντὴν καὶ τρέμουσιν

τὰ γόνατα τῶν δυστυχῶν ναυτῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτῶν ἐπερχομένων ἐβρόντα ἡ πελωρία γῆ. Συνήφθη τότε ἡ μάχῃ καὶ ἄλλος κατ' ἄλλου ἐφόρμησεν.

Πρῶτος δὲ ὁ Αἰνεΐας ἐφόρευσε ἐκ τῶν Ἑλλήνων τὸν υἱὸν τοῦ Ἀριζήλου Ἀρπαλίωνα, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἐν Βοιωτίᾳ ἡ Ἀμφινόμη καὶ ὅστις ἦλθεν εἰς Τροίαν μετὰ τοῦ θεοῦ Προθηγόρου ὅπως βοηθήσῃ τὰς Ἑλλήνας. Αὐτὸν τότε ὁ Αἰνεΐας ὑπὸ τὴν ἀπαλὴν κοιλίαν κτυπήσας, τοῦ ἀφῆρσε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γλυκεῖαν ζωὴν. Πρὸς τούτοις ἐδάμασε τοῦ πολεμικοῦ Θερασάνδρου τὸν υἱὸν Ἰάλλον, κτυπήσας εἰς τὸν λαϊμὸν μετὰ τοῦ οἴζυ πτω ἀκόντιον, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ θεὰ Ἀρήθουσα εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ἀθηαίου ἐν τῇ περιθαλασσίᾳ Κρήτη. Ὁ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς δῶδεκα τῶν Τρώων πολεμιστὰς κατέσπρεψεν ὑπὸ τὸ ὄπλον τοῦ πατρὸς του, τὸν Κέβρον, τὸν Ἀρώναν, τὸν Πασίθεον, τὸν Ὑσμῶν, τὸν Ἀμβράσιον, τὸν Χέδιον, τὸν Φλέγην, τὸν Μιχραῖον, τὸν Εὐνομον, τὸν Ἀμφινόμον, τὸν Φάσιν καὶ τὸν Γαηνόν, κατοικοῦντα ἐν τῇ τραχείᾳ Γαργάρῳ. Αὐτὸς ἐξεῖχε μεγάλως μετὰ τῶν ἀνδρείων Τρώων καὶ μετὰ πλούσιον λαὸν εἰς Τροίαν ὑπῆγε, διότι ὁ Λαρδανίδης Πριάμους πῶ ὑπέσχετο ὁ ἀνόητος ὅτι πολλὰ περικαλλῆ δῶρα θὰ τῷ δώσῃ, χωρὶς νὰ συλλογισθῆ τὸν θάνατόν του, διότι ἐμελλε ν' ἀπολεσθῆ ἐν τῷ φοβερῷ πολέμῳ, πρὶν ἢ λάβῃ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Πριάμου τὰ περίφημα δῶρα.

Καὶ τότε ἡ ἀκατάσχετος Μοῖρα παρώρμησε τὸν Εὐρυμένην, σύντροφον τοῦ κρατερόφρονος Αἰνεΐου, νὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, μέγα θάρρος εἰς τὰ στήθη του ἐμβαλοῦσα ὅπως δαμάσας πολλοὺς ἐξολοβρευθῆ καὶ αὐτὸς καὶ ἰδῇ τῆς ζωῆς του τὴν ὑστάτην ἡμέραν. Ἐδάμαζε δ' ἄλλοθεν ἄλλον, ὁμοίως πρὸς ἀνηλεῆς θηρίον, πάντες δ' εἰς αὐτὸν ὑπεχωροῦντο φοβερῶς ἐγθουσιῶντα, ἐν ᾧ εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ θανάτου εὐρίσχετο καὶ διόλου διὰ τὸν πόλεμον δὲν ἐφρόντιζεν. Καὶ βεβαίως μεγάλα κατορθώματα ἤθελε κάμει τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῇ μάχῃ, ἀν δὲν ἀπέλαμνον αἱ χεῖρές του καὶ δὲν ἐλυγί-

ζετο τοῦ δόρατός του ἡ ὀξεῖα αἰχμή· δὲν ἴσχυε πλέον τοῦ ξίφους τοῦ ἡ λαβὴ καὶ διὰ τοῦτο τὸν κατεσπάραζεν ἡ Μοῖρα. Τὸν ἐκτύπησε δὲ εἰς τὸν στόμαχον μὲ τὸ ἀκόντιόν του ὁ Μέγης, ἀνέβλυσεν ἐκ τοῦ στόματος αἷμα καὶ ἤλθε μὲ τοὺς πόνους τῆς ἀμέσως ἡ Μοῖρα.

Φορευθέντος αὐτοῦ, δύο ὑπηρεταὶ τοῦ Αἰπείου ὁ Διγίλιων καὶ ὁ Ἀμφίων, ἐσκέπτοντο νὰ τοῦ ἀφαιρέσωσι τὰ ὄπλα, ἀλλ' αὐτοὺς περὶ τὸν νεκρὸν ὀρμῶντας ἐδάμασεν οἰκτρῶς ὁ θρασυκάρδιος Αἰνεῖας. Καὶ καθὼς εἰς ἀμπελότοπον δαμάσῃ τις τοὺς εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν καταστροφόμενας σταφυλὰς ἐπιπίπτοντας σφῆκας, αὐτοὶ δὲ ἐκπνέουσιν, πρὶν ἢ τὰς ὀπώρας γευθῶσι, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Αἰνεῖας ἐφόνευσε αὐτοὺς, πρὶν νὰ λαφυραγωγῆσωσι τὰ ὄπλα.

Ὁ δὲ Τυδεΐδης τὸν Μένοντα καὶ τὸν Ἀμφίνοον ἐφόνευσε, καὶ τοὺς δύο ἀνδρείους πολεμιστάς. Ὁ Πάρις ἐφόνευσε τὸν Ἰππασίδην Δημολέοντα, ἐν Λακωνίᾳ κατοικοῦντα παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ βαθυρροῦ ποταμοῦ Εὐρώτα καὶ ὑπὸ τὸν πολεμικὸν Μενέλαον εἰς Τροίαν ἐλθόντα· τὸν ἐκτύπησε δὲ ὁ Πάρις εἰς τὸν δεξιὸν μαστὸν καὶ ἀμέσως ἀφῆρσε τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν μελῶν του.

Ὁ δὲ Τεύκρος ἐφόνευσε τὸν περίφημον Ζέλιν, υἱὸν τοῦ Μένδοντος ὅστις κατόκει εἰς τὴν πολυποῖμενον Φρυγίαν, ὑπὸ τὸ θεῖον σπήλαιον τῶν καλλικόμων Νυμφῶν, ἐνθα ἰδοῦσα ποτε ἡ θεῖα Σελήνη τὸν Ἐνδυμίωνα κοιμώμενον ἁμοῦ μὲ τοὺς βόας κατέβη ἐξ οὐρανοῦ, διότι, ἂν καὶ ἦτο θεὰ, ἡγάπα πολὺ τὸν ἐπέραστον νέον καὶ ὁ ἔρωσ αὐτὸς τὴν ἔφερε πλησίον του. ὑπὸ δὲ τὰς πανυφύλλους δρυὲς ὑπάρχει ἀκόμη τὸ σημεῖον τῆς κλίνης τῆς. Περὶ αὐτῆς γάλα βοῶν ἐχύνετο εἰς τὰ δάσπ, τὸ ὅποιον ἐβλεπον ἀκόμη οἱ ἄθνητοί, διότι μακρόθεν βλεπόμενον ὡς γάλα τις τὸ νομίζει, ἐν ᾧ εἶναι λευκὸν ὕδωρ, τὸ ὅποιον ὀλίγον μακρὰν κατερχόμενον παγώνει περὶ τὰ βεῖθρα καὶ γίνεταί πετρώδης φλιά.

Κατὰ τοῦ Ἀλκαίου δ' ἐφώρμησεν ὁ Μέγης υἱὸς τοῦ Φυλέως,

εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν σπαίρουσαν καρδίαν κατῆθνε τὸ ξίφος του καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐν μιᾷ στιγμῇ ταῦ ἀφῆρσε τὴν ἡγαπημένην ζωὴν. Οἱ δὲ ταλαίπωροι γονεῖς του δὲν ἤξιώθησαν, ἂν καὶ ἐπεθύμουν, νὰ τὸν ἴδωσιν ἐπιστρέφοντα ἐκ τοῦ πολέμου, οὐζῶνος Φύλαϊς καὶ ὁ Μάργασος, κατοικοῦντες περὶ τὰ βεῖθρα τοῦ διαγούου καὶ κρυσταλλώδους Ἀρπάσου, τοῦ ὁποῖου τὰ ἡχώδη ρέυματα καὶ τὰ μεγάλα κύματα εἰς τὸν φοβερὸν Μαϊάνδρον φέρονται βρώντα καθημερινῶς κατὰ τὰς σφοδρὰς καταιγίδας.

Τοῦ δὲ Γλαύκου τὸν ἀνδρείον σύντροπον Σκυλακῆα ἐκτύπησεν, ὑπερᾶνω τῆς ἀσπίδος, ὀρμῶντα πλησίον τοῦ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως καὶ ἐτύπησε μὲ τὴν αἰχμὴν του τὸν πλατὺν ὄμων, ἐν ᾧ ἄφθονον αἷμα ἀνέβλυζεν ἐκ τῆς ἀσπίδος του. Δὲν τὸν ἐφόνευσε ὅμως, διότι ἡ πεπρωμένη τοῦ θανάτου του ἡμέρα εἰς αὐτὰ τὰ τεῖχη τῆς φιλάτης πατρίδος του τὸν ἐπερίμενε. Διότι ἀφ' οὗ οἱ ταχύποδες Ἕλληνες ἐκυρίευσαν τὸ τραχὺ Ἴλιον, τότε αὐτὸς ἐκ τοῦ πολέμου φυγών, μόνος ἔφθασεν εἰς Λυκίαν χωρὶς συντρόφων. Περὶ αὐτὸν δὲ συναθροίζομεναι αἱ γυναῖκες τῆς πόλεως τὸν ἡρώτων ὑπὲρ τῶν γονέων καὶ τῶν συζύγων των εἰς τὰς ὁποίας διηγήθη τὸν θάνατον ὄλων· τότε μὲ πέτρας τὸν κατεσπάραζαν ὄλαι, οὐδ' ἐκέρδισεν αὐτὸς ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἀναριθμητοὶ πέτραι βαρυστενάζοντα τὸν ἐκάλυψαν. Τότε ὀλέθριος τάφος ἐκ τῶν βελῶν κατεσκευάσθη παρὰ τὸ τέμενος καὶ τὸν τάφον τοῦ κραταίου Βελλεροφόντου, πλησίον τῆς ἐνδοξοῦ Τιτανίδος πέτρας. Ἄλλ' οὗτος μὲν, ἰδὼν τὴν πεπρωμένην ἡμέραν του καὶ οἰκτρῶς ἐξολοθρευθεὶς ἐτιμήθη ὡς θεὸς κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγαθοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἡ τιμὴ του εἶναι αἰώνια.

Ὁ δὲ τοῦ Ποϊάντος υἱὸς Φιλοκτήτης ἐφόνευσε τὸν Διιονῆα καὶ τὸν ἀνδρείον υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος Ἀκάμαντα καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς πολεμιστάς ἐφόνευσε· διότι ὄρμα κατὰ τῶν ἐχθρῶν του ὁμοίως πρὸς τὸν ἀκατάβλητον Ἄρην ἢ πρὸς ὀρητικὸν ποταμὸν, ὅστις πλημμυρῶν καταστρέφει φραγμούς καὶ ὀρ-

μητικῶς διὰ πετρῶν καταρρέων, μειγμένους μάλιστα μὲ βροχὴν ἐξ αὐτῶν τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν ἀένναος καὶ ταχυρέους κατέρχεται, οὐδαμῶς εἰς πέτρας καὶ εἰς φραγμούς πρὸς οὐμένους καὶ πάντοτε ἀκατασχέτως παρλάζων τοιουτοτρόπως καὶ τὸν θρασὺν υἱὸν τοῦ θαυμαστοῦ Ποιάντος, οὐδεὶς ἐτόλμησε κατὰ πρόσωπον νᾶ τὸν ἰδεῖ, οὔτε νᾶ τὸν πλησιάσῃ μακροθεν, διότι μεγάλη καὶ ὑπεράνθρωπος εἰς τὰ στήθη του ἐκρύπτετο δύναμις. Τὰ παμποικίλια ὄπλα του ἦσαν τὰ τοῦ πολεμύφρονος Ἡρακλέους, διότι περὶ τὸν λαμπερὸν ζωστήρα του ἔρχονται ἀργαίαι καὶ ἀνακίδεις ὑπῆρχον, καὶ θῶες καταπληκτικοί, καὶ παρδάλεις καταχθόνιου μειδιῶμα ὑπὸ τὰς ὄφρυς των μειδιῶσαι πλησίον αὐτῶν καὶ λῆλοι κράτερόκαθοι ὑπῆρχον, καὶ λευκοδόντες χεῖροι καὶ λέοντες ἰσχυροί, ὑπὲρ τὸ θεῖον πρὸς ζῶντας ὁμοιάζοντες. Πανταχοῦ δὲ μάχαι συνήπτοντο καὶ φόνοι στυγεροὶ διεδραματίζοντο. Τόσα καλλιτεχνήματα περὶ τὸν ζωστήρα ὑπῆρχον. Δι' ἄλλων ὅμως ἐκοσμεῖτο ἡ μεγάλη βελοθήκη. Ἐκεῖ ἦτον ὁ θεολλόπος υἱὸς τοῦ Διός, ὁ Ἑρμῆς φρονεύων τὰν Ἄργον περὶ τὰ βεῖθρα τοῦ Ἰνάχου, τὸν Ἄργον ὅστις ἐναλλάξ ἐκοίμιζε τοὺς ἡμίσεις ὀφθαλμούς του (1). Ἐκεῖ ἦτον ὁ Φαέθων, εἰς τὰ βεῖθρα τοῦ Ἡριδαοῦ κτυπηθεὶς ἐν τῇ ἀμάξῃ (α) ἐκαίετο ἡ γῆ, ὡς ἀληθῶς, καὶ μέγας καπνὸς ἀνυψοῦτο εἰς τὸν ἀέρα· ὁ δὲ ἰσόθεος Περσεύς τὴν ἀγρίαν ἐφόνευε Μεδουσαν, ὅπου τῶν ἀστρῶν τὰ λουρὰ ὑπάρχουν, καὶ τῆς γῆς τὰ τέρματα, καὶ τοῦ βαθυρόσου ὠκεανοῦ αἱ πηγαί, ὅπου δύνοντας τοῦ ἡλίου, ἐπέρχεται νύξ. Καὶ ὁ μέγας δὲ παῖς τοῦ ἀνακίτου Ἰαπετοῦ

(1) Ὁ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν Ἄργος ἦτον ἡγεμὼν Ἀργείων, υἱὸς, κατ' ἄλλους μὲν τοῦ Ἀρίστορος, κατ' ἄλλους δὲ τοῦ Ἀγήνορος· εἶχε δὲ κατὰ τοὺς ποιητὰς ἑκατὸν ὀφθαλμούς, ἔνιοι μάλιστα λέγουσιν ὅτι τὸ σῶμά του ὅλον ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ ὀφθαλμῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἡμίσεις ἐκαίοντο ἐναλλάξ ὅτε οἱ ἄλλοι ἤγρυπνον.

(2) Ὁ Φαέθων ἦτον υἱὸς τοῦ Ἠλίου καὶ τῆς Κλυμένης, διουλιθῶς ποτε τὸ ἔρμα τοῦ πατρὸς του, καὶ δι' ἀπορίαν κατοικήσας μέρος τῆς γῆς, δι' ἧ καὶ ἐκεραιώθη ὑπὸ τοῦ Διός.

ὑπῆρχεν ἐκεῖ καρφωμένος μὲ ἀδιάσπαστα ἄσμα εἰς τοῦ τραχείας Καυκάσου τοὺς λόφους· ἀετὸς κατέρωγε τὸ πάντοτε αὐξάνον ἥπαρ του, αὐτὸς δ' ἐφαίνεται ὅτι ἐκ βάθους ψυχῆς ἀνεστέναζεν. Καὶ ταῦτα μὲν κατασκευάσαν αἱ περίφημοι χεῖρες τοῦ Ἡρακίτου μετὰ τοῦ ἀνδρείου Ἡρακλέους ὅστις τὰ ἐγάρρισεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ποιάντος ὅπως τὰ φορῇ, διότι ἦτο φίλος του ἄκρος καὶ συγχαίτοκος.

Αὐτὸς τότε γαυριῶν διὰ τὰ ὄπλα του, ἐδάμαζε τοὺς πολεμιστάς. Πολὺ δὲ ἀργὰ εἰς τὸν πόλεμον ἐξῆλθεν ὁ Πάρις, πολυστένακτα βέλη καὶ τόξον λυγιστὸν εἰς τὰς χεῖρας του ἔχων, διότι ἐπάνωθεν του περιεπέτα ἡ τελευταία ἡμέρα του. Ἐρρίψεν ἀπὸ τῆς νευρᾶς βέλος ταχὺ, ὅξυν ἀφήσαν συριγγῶν καὶ ῥιφθὲν ὄχι εἰς μάτην. Διότι, ἂν καὶ ἀπέτυχεν ἐκεῖνον μικρὸν ἀποφυγόντα, ἐκτύπησεν ὅμως τὸν Κλεόδωρον, ἂν καὶ θαυμαστὸν, ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ καὶ διήλθε μέχρη τοῦ ὤμου, διότι δὲν τὸν ἐκάλυπτεν ἀσπίς, ὅπως τὸν ὀλέθριον θάνατον ἀπακρούσῃ. Γυμνὸς λοιπὸν ὦν ἀπεσῦρθη, διότι ἤρπασεν ἀπὸ τῶν ὤμων του τὴν ἀσπίδα ὁ Πολυδάμας, κόψας τὸν ἀορτήρα μὲ βούκεντρον βαρὺ καὶ διὰ τοῦτο, ἂν καὶ πολεμῶν μὲ τὸ ὄπλον του ὑπεχώρησεν, ἐν ᾧ ἄλλοθεν πολυστένακτον βέλος ἐτοξέυθη κατ' αὐτοῦ. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἡ Μοῖρα ἠθέλησε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν υἱὸν τοῦ φρονίμου Λέρου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ Ἀμφιάλη εἰς τὴν εὐφρον Ῥόδον.

Ἄμα δ' ἐδάμασεν αὐτὸν μὲ τὸ βέλος ὁ Πάρις, τότε ὁ ἀνδρείος Φιλοκτῆτης σφοδρὰν ὀρμὴν ἔχων καὶ σείων τὰ ὀξέως συρίζοντα τόξα του, εἶπεν:

α "Α! σκύλε, μαῦρη μοῖρα θὰ σὲ καταλάβῃ τώρα, ἀφ' οὐ ἐπιθυμεῖς νὰ πολεμῆς μετ' ἐμοῦ· καὶ τότε βεβαίως θ' ἀναπνεύσωσιν ἐκεῖνοι ὄττινες οἰκτρῶς ἀπὸ σοῦ βασανίζονται ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ταχέως αὐτοὶ θ' ἀπαλλαγθῶσιν ἐκ τοῦ ὀλέθρου, ἀφ' οὗ ἀπέθανες σὺ ὅστις τόσον τοὺς ἐξολοθρεύσας.

Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐπράβησεν ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ τὴν εὐστροφον νευρὰν του· ἐλύγισε τότε τὸ κέρασ, διηυθύνθη τὸ ἀ-

δυσώπητον βέλος, ἐν ᾧ τὸ τόξον ἐκράτει ἐπάνω τὴν αἰχμὴν διὰ τῆς ἀνδρίας τοῦ τοξότου. Δὲν τὸν ἀπέτυχεν ὁ θεῖος ἀνὴρ, ἀλλὰ καιρίαν ἤνοιξε τὸ βέλος πληγὴν, καὶ κατεξέσχισεν ἐπιπολαίως τὸ δέρμα του. Δὲν ἐπέταξεν ὅμως ἡ ψυχὴ του καὶ ἀνέπνεεν ἀκόμη· καὶ πάλιν τὸ τόξον ἐτάυσε, καὶ ὑπεράνω τοῦ βουβῶνος ὅξυ διηύθυνε βέλος ὁ ἀνδρεῖος Φιλοκλήτης. Δὲν ἔμεινε λοιπὸν ἐν τῷ πολέμῳ, ἀλλ' ἔφυγεν ἀμέσως καθὼς φεύγει ὁ κύων τρομάζων τὸν λέοντα, ἐν ᾧ πρότερον ὄρμα ἐναντίον αὐτοῦ· τοιουτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτὸς, ἀπὸ λύπας σπαραξικαρδίου βασιανίζομενος, μακρὰν ἔφυγε τοῦ πολέμου· συνεταράσσοντο δὲ οἱ λαοὶ, καταστρεφόμενοι ἀναμεταξύ των· ποταμοὶ ἐσηματίζοντο ἐκ τοῦ αἵματος, ἐν ᾧ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν ἐφονεύοντο. Νεκροὶ ἐπιπτον ἐπὶ νεκρῶν σωρηδόν, ὅμοιοι πρὸς τὰς σταγόνας τῆς δρόσου ἢ πρὸς τὴν χάλαζαν, ἢ πρὸς τὰς νιβάδας τῆς χιόνος ὅταν ζέφυρος καὶ χειμῶν κατὰ βουλήν τοῦ Διὸς καταχύνη αὐτὰς εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ δάση. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτοὶ, ὑπὸ μοίρας σκληρᾶς καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν δαμασθέντες, συσσωρευμένοι ἐπιπτον νεκροὶ κατὰ γῆς.

Φοβεροὺς στεναγμοὺς ὁ Πάρις ἀνέπεμπε, καὶ πόνους σκληροὺς ἐδοκίμαζεν ἕνεκα τῆς πληγῆς. Εἰς αὐτὸν δὲ, οἰκτρῶς ταλαιπωρούμενον, προσῆλθον ἰατροὶ, ἐν ᾧ οἱ μὲν Τρῶες εἰς τὴν πόλιν μετέβαινον, οἱ δ' Ἕλληνες εἰς τὰ κατάμαυρα πλοιά των. Προσελθοῦσα τότε ἡ μελανὴ νύξ τοὺς ἀνέπαυσεν ἐκ τῶσαν βασιάνων των, ἀφῆρσεν ἐκ τῶν γονάτων τοὺς πόνους, καὶ ὕπνον, μακρὰν τὰ δεινὰ ἀποκρούοντα, ἐπὶ τῶν βλεφάρων ἐπέχυσεν. Καὶ ὅμως τὸν ταχύποδα Πάριν δὲν ἐδάμαζεν ὁ ὕπνος μέχρι τῆς ἡύρας· κἀνεὶς δὲν τὸν ἐσῆθη, ἂν καὶ ἔθελον γὰρ τὸν ἰατροῦσσι, διότι ἐπέπρωτο διὰ τῆς Οἰνώνης· ἀποφύγη τὸν θάνατον καὶ τὰς μοίρας, ἐὰν θέλη· αὐτὸς λοιπὸν, ἂν καὶ μὴ θέλων, ἐπορεύετο εἰς μαντείας· πεισθεὶς ἀνάγκῃ ὀλεθρία εἰς τὴν νεόνυμφον σύζυγόν του τὸν παρέσυρον, ἐν ᾧ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς του ὀλεθρῆαι ἰόντιες ἐβούζον συναντα-

σαι αὐτὸν καὶ ἀριστερόθεν πετῶσαι. Βλέπων δὲ ταύτας ὁ Πάρις ἄλλοτε μὲν ἐφοβεῖτο, ἄλλοτε δ' ἠλπίζεν ὅτι εἰς μάτην πετῶσιν, ἐν ᾧ αὐταῖσφοβερὸν ὑπὸ τοὺς πόνους του ὀλεθρον ἐσήμαινον εἰς αὐτόν. Ἐβῆσθε τέλος εἰς τὴν Οἰνώνην, ἀπορίαν μεγάλην ἐμπνέων καὶ εἰς τὰς ὑπερτρίας καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἰδιάν. Ἔπεσε τότε εἰς τῆς γυναικὸς του τὰ γόνατα (1) καὶ τῇ εἶπεν·

« Ἄχ! σεβαστὴ σύζυγέ μου, μὴ σὲ παρακαλῶ, μὴ με ρισῆσης εἰς τοιαύτας βασιάνους φθειρόμενον, διότι χηραν σὲ ἄφησα πρότερον εἰς τὸν οἶκον, χωρὶς, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ θέλω. Αἱ σκληραὶ, αἱ ἀποτρόπαιοι Μοῖραι εἰς τῆς Ἑλένης τὰ θέλητρα μὲ παρέσυρον, μετὰ τῆς ὁποίας πρὶν νυμφευθῶ εἶθε· ἀπέθησκον εἰς τὰς θερμὰς ἀγκάλας σου. Πραῦνθητι ὅμως, κατασίγασον τὸν θυμὸν σου, χάριν τῶν οὐρανίων θεῶν, χάριν τῆς συζυγικῆς μας κλίνης, χάριν τοῦ γάμου ἡμῶν. Μακρὰν, σύζυγέ μου, μακρὰν τὴν ἐκδικησὶν δίωξον, καὶ ἰάτρευσον τὴν σφάζουσαν με πληγὴν μὲ τὰ ἰατρικὰ τὰ ὅποια πέπρωται νὰ διαλύσωσι τοὺς πόνους μου, νὰ μὲ ἀπαλλάξωσιν ἐκ τῶν βασιάνων. Εἰς ἐσὲ ἀπόκειται ἢ νὰ μὲ σώσης ἀπὸ τοῦ στυγεροῦ θανάτου, ἢ μόνῃ σου εἰς τὸν κρῦον τάφον νὰ μὲ ὀδηγήσης. Ἄλλ' οἴκτειρόν με, καὶ καταπράυνον τοὺς πόνους τῶν φαρμακερῶν βελῶν, ὅπως ἐπανθήσῃ ἡ δύναμις μου καὶ ζωογονηθῶσι τὰ μέλη μου. Ἄφες κατὰ μέρος τὴν ὀλεθρίαν ζηλοτυπίαν καὶ μὴ μὲ ἀφήσης ν' ἀποθάνω μὲ ἀδυσώπητον θάνατον, ἀφ' οὗ εἰς τοὺς πόδας σου πεσὼν σὲ ἰκετεύω. Θὰ λυπήσης τότε τὰς Λιτὰς, τοῦ Διὸς τὰς θυγατέρας, αἵτινες ὀργίζομεναι κατὰ τῶν υπερηφάνων ἀνθρώπων διευθύνουσι κατ' αὐτῶν τὴν πολυστένακτον Ἐρινύν καὶ τὴν ὀλεθρίαν ὀργήν. Ἄλλὰ σὺ, φιλότατῃ μοι ἀπομάκρυνε τὰς μαύρας μοίρας, ἂν καὶ ἔσφαλλον ὡς ἐκ τῆς ἀπειρίας μου. »

Τοιαῦτα εἶπεν· ἀλλὰ διόλου δὲν κατηύνασε τὴν μαύρην τῆς

(1) Ἡ ἑλληνιστὶς στίχων μᾶς ἀναγκάζει ἐνταῦθα, ἵνα μὴ διακόψωμεν τὸ νῆμα τοῦ νοήματος, ὅπως παραλείψωμεν περὶ τοὺς δέκα στίχους.

ἐκδίκησιν, ἀλλ' ὑβρίζουσα αὐτὸν βαρυντούμενον, τοιαῦτα τῷ εἶπε:

α Διατὶ προσήλθες εἰς ἐμέ, καὶ τὴν ὁποίαν πρότερον θρηνοῦσαν παραπονεμένη ἄφρησε εἰς τὸν οἶκον ἕνεκα τῆς ὠραίας σου Ἑλένης, μετὰ τῆς ὁποίας συγκοιμώμενος ἐτέρπεσο μεγάλως, διότι εἶναι πολὺ καλλιτέρα τῆς ἰδικῆς σου συζύγου, ὡς ἀθάνατος καὶ ἀγήρω, καθὼς τὴν λέγεις; Ἐκείνην λοιπὸν τώρα ἰκέτευε καὶ μῆζήτει μὲ τὰ δάκρυα καὶ τοὺς θρήνους σου νὰ μὲ παραινέσῃς. Ἄχ! νὰ εἶχον δύναμιν, ἄχ! θηρίου καρδίαν εἰς τὰ στήθη νὰ ἐκρυπτον ὅπως κατασπαράξω τὰς σάρκας σου καὶ ἔπειτα νὰ πῶ τὸ αἷμά σου, διὰ τὰς συμφορὰς τὰς ὁποίας μοὶ προῦξένησας, διὰ τὰς στυγεράς ἀκολασίας σου. Ἄχρεῖτε, ποῦ εἶναι τώρα ἡ καλλιστέφανος Ἀφροδίτη; Ποῦ δὲ ὁ λησιμονήσας τὸν γαμβρὸν τοῦ ἀκατάβλητος Ἄρης; Αὐτοὺς ἔχε ὡς βοηθοὺς, αὐτοὺς ἰκέτευε, ἄθλιε! Μακρὰν ὅμως τῆς οἰκίας μου φύγε, στυγερὰ συμφορὰ καὶ εἰς θεοὺς καὶ εἰς ἀνθρώπους. Διὰ σέ, ἄλιτῆρι, καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ πικρῶς ἐπένησαν, ἄλλοι διὰ τὸν θάνατον τῶν ἐγγονῶν των, ἄλλοι διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν υἱῶν των. Ἐρρε ὅμως ἐκ τοῦ οἴκου μου καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἑλένην σου, ἣτις ὀφείλει πικρῶς νὰ θρηνῇ διὰ σέ, νύκτα καὶ ἡμέραν βασανιζόμενον, πικρῶς παρὰ τὴν κλίνην σου νὰ γογγύζῃ, διὰ τοὺς τόσους σκληροὺς πόνους σου, ἕως ὅτου ἰατρύσῃ αὐτοὺς καὶ σὲ κάμῃ ὑγιήσ.

Τοιαῦτα εἰπούσα, τὸν ἀπέστειλεν ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς, χωρὶς ἢ ἀνόητος καὶ τὸν ἰδικὸν της θάνατον νὰ συλλογισθῇ, διότι καὶ αὐτὴν ἔμελλον ν' ἀκολουθήσουν αἱ μαῦραι Μοῖραι, αἱ μὲν ἀπέθνησκον ἐκείνη. Τοιοῦτοτρόπως τοῦ Διὸς ἢ Μοῖρας εἶχεν ἀποφασίσει. Αὐτὸν δὲ, χωλαίνοντα καὶ μετὰ λύπης διαπερῶντα τῆς θαλασσοπόρου Ἰδης τὰς κορυφὰς εἶδεν ἡ Ἥρα καὶ πύρρανεθι μεγάλως, εἰς τὸν Ὀλυμπον καθημένη, ἔνθα ἦτον ὁ κάμπος τοῦ Διός. Τέσσαρες ὑπηρετρίαι ἐκάθηντο πέριξ αὐτῆς, γεννηθεῖσαι εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν ὑπὸ τῆς χάρακτος Σελήνης, ὅταν συνεζέυχθη μετὰ τοῦ Ἥλιου. Ἀκατάβλητοι ἦσαν καὶ διέφερον

ὡς πρὸς τὴν μορφήν ἀναμεταξύ των (ἐξ αὐτῶν δὲ ἡ μία διὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸν αἰγόκερον ἐφρόντιζεν)· εἰς τέσσαρες μοῖρας ἀνταποκρίνεται ὁ χρόνος τῶν θνητῶν, τὰς ὁποίας ἐναλλάξ ἀκολουθοῦσιν ἐκεῖναι· ἀλλὰ περὶ αὐτῶν φροντίζει ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ ἴδιος Ζεὺς. Αὐταὶ ὅμως συνωμίλουν ὅσα ἡ ὀλεθρία Μοῖρα ἐσυλλογίζετο εἰς τὸν νοῦν της παρακινουσα τὸν στυγερὸν τῆς Τυνδαρίδος γάμον μετὰ τοῦ Διὸς, καὶ τοῦ Ἑλένου τὰς θλιβεράς ἀποφάσεις, καὶ τὴν περὶ τῆς γυναικὸς του ὀργήν· πῶς οἱ Ἕλληνες ἔμελλον νὰ τὸν ἀρπάσωσιν εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη, ὀργιζόμενον κατὰ τῶν Τρώων καὶ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὰ πλοῖα· πῶς ὁ κραταῖος Τυδεΐδης ἔμελλε, κατ' ἔμπνευσίν του, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεως, νὰ ὀρμήσῃ εἰς τὸ μέγα τεῖχος καὶ πολυστένακτον ὀλεθρον νὰ φέρῃ εἰς τὸν Ἀλκᾶθρον, ἀπατήσας τὴν φρονίμην Ἀθηνᾶν, ἣτις ὑπάρχει τῆς πόλεως καὶ τῶν Τρώων τὸ στήριγμα. Οὔτε θεὸς τις ὀργισθεὶς ἠδυνήθη νὰ κυριεύσῃ τὴν πλουσίαν πόλιν τοῦ Πριάμου, ὅταν ἀφροντίς αὐτῆ ἐμπροσθεν αὐτῆς περιπολῇ. Καὶ τὴν ἀθάνατον μορφήν της δὲν κατεσκεύασαν διὰ σιδήρου οἱ θνητοὶ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς εἰς τοῦ Πριάμου τὴν πολύχρυσον πόλιν ἐποποιήθησεν αὐτήν.

Καὶ περὶ τούτων μὲν τοιοῦτοτρόπως συνωμίλει ἡ Ἥρα μετὰ τὰς ὑπηρετρίαις της, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπὶ τούτοις. Ἀπέθανεν ὅμως ἐν Ἰδῇ ὁ Πάρις, χωρὶς κἄν νὰ τὸν ἰδῇ ἐπιστρέψαντα ἡ Ἑλένη, χωρὶς δόλου αὐτὸν ν' ἀποχαιρετήσῃ. Ἐθρήνουσαν αἱ Νύμφαι, ἐγγόγγυζον πικρῶς ἀνακαλοῦσαι αὐτὸν εἰς τὸν νοῦν των, ἐνθυμούμεναι ποσάκις μετ' αὐτῶν συνωμίλει ὅταν ἀκόμη ἦτο βρέφος. Ὀμοῦ μ' αὐτὰς ἐθρήνουσαν καὶ οἱ βοσκοὶ, καὶ λύπη οἰκτρὰ κατεπλάκωσεν ὄλων τὰ στήθη, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου αἱ κοιλᾶδες ἐστέναζον.

Τότε βοσκὸς τις τὴν μαῦρην ἀγγελίαν τοῦ στυγεροῦ θανάτου τοῦ Πριάμου εἰς τὴν δυστυχῆ καὶ πολυπαθεστάτην γυναῖκα τοῦ Πριάμου ἔφερε· τὸ ἤκουσεν αὐτὴ καὶ πρῶτος οἰκτρῶς τὴν

κατέλαβεν, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ἐκόπησαν ὅλα τὰ μέλη της καὶ ἀκίνητος ἔμεινε. Θρηνοῦσα δὲ εἶπεν:

« Ἀχ! παιδί μου, πῶς μαῦρος θάνατος σὲ κατέλαβε! πῶς νέας λύπας εἰς τὰς παλαιάς μου προσέθηκας! Μετὰ τὸν Ἐκτορα, σὲ καὶ μόνον ἠγάπων περισσότερο ἀφ' ὅλα τὰ τέκνα μου. Διὰ τοῦτο θὰ κλαύσω, θὰ κλαύσω πικρῶς, ἕως ὅτου παλμὸς εἰς τὴν καρδίαν μου κινή. Αὐτὰ ὅλα τὰ δεινά μας δὲν τὴν πάσχομεν χωρὶς τῆς θελήσεως τῶν θεῶν. Μοῖρα, μοῖρα σκληρὰ καὶ ὀλεθρία προξενεῖ τὰς φρικώδεις συμφορὰς μας, τὰς ὑποίας εἶθε νὰ μὴ ἐβλεπόν ποτε. Καλλίτερον ν' ἀπέθνησκον πρότερον μὲ ὄλην τὴν εἰρήνην, μὲ ὄλον μου τὸν πλοῦτον. Τώρα ὅμως ἀλλοίμονον! δὲν ἀκοῦσιν ὅσα οἱ μαῦροι ὀφθαλμοί μου εἶδον, ὄχι. Ἀκόμη ἐλπίζω φρικωδέστερα τούτων νὰ ἴδω: φονευομένους τοὺς υἱούς μου, λεηλατουμένην τὴν πόλιν, εἰς πῦρ ὑπὸ τῶν κρατερῶν Ἑλλήνων παραδιδόμενην, αἰχμαλωτιζομένην τὰς νύμφας καὶ τὰς θυγατέρας μου ὁμοῦ μὲ τὰς ἄλλας Τρωάδας καὶ μετὰ τῶν τρυφερῶν τῶν παιδῶν οἰκτρῶς ἐξ ἀνάγκης παρασυρομένης».

Τοιαῦτα ἔλεγε Θρηνοῦσα. Δὲν τὴν ἤκουεν ὅμως ὁ γέρον σύζυγός της, διότι δακρῶν ἐκάθητο παρὰ τὸν τάφον τοῦ ἀρίστου Ἐκτορος, τοῦ προφυλάσσοντος διὰ τοῦ δόρατος τὴν πατρίδα. Θρηῶν λοιπὸν καὶ ὀλοφυρόμενος εἰς τὸν ἐμβριθῆ του νοῦν ἐκάθητο ἐκεῖ καὶ τίποτε ἐκ τῶν ὧσων ἐγένοντο δὲν ἤκουσεν.

Ἀκατάπαυστα ὅμως ἡ Ἑλένη Θρηνοῦσα, ἀλλὰ ἔλεγεν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ ἄλλα ἡ καρδία της ἤθελεν· εἶπε δέ:

« Ἀχ! σύζυγέ μου, στυγερά συμφορὰ καὶ εἰς ἐμέ, καὶ εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν σου, ἀπέθανες μὲ θάνατον σκληρὸν, ὀλεθριον. Ἐμὲ ὅμως εἰς πέλαιγος συμφορῶν καὶ βασάνων ἐγκατέλιπες, ἐλπίζουσαν ἀκόμη φρικωδέστερα πάθη νὰ ἴδω. Ἀχ! πόσον ἤθελεν νὰ μ' ἤρπαζον αἱ Ἄρπυιαι πρότερον, ὅποτεν ἡ ἄφρων σὲ ἠκολούθησα, ὑπὸ τὸ κράτος ὀλεθρίας Μοίρας διατελοῦσα; Τώρα ὅμως οἱ ἀκαμπτοὶ θεοὶ κατὰ σοῦ φοβέ-

ρὰς συμφορὰς ἐξετόξευσαν, κ' ἐμὲ ὅμως τὴν κακόμοιρον εἰς χάος δεινῶν μ' ἐβύθισαν ἤδη. Φρίττουσι τώρα ὅλοι δι' ἐμὲ καὶ ὅλοι οἰκτρῶς μὲ μισοῦσιν. Εἰς ποῖαν δ' εὐρίσκομαι θέσιν; ἂν θελήσω νὰ προσφύγω εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ πλήθη, πρέπει νὰ λάβω ἀπόφασιν τοῦ σώματός μου τὴν ἀτιμίαν· ἂν ὅμως μείνω, περικυκλωσάντες με οἱ Τρῶες καὶ αἱ Τρωάδες, ἄλλοθεν ἄλλαι, εἰς στιγμὴν μίαν θὰ μὲ κατασπαράξωσιν. Καὶ τὸν νεκρὸν μου ἀλλοίμονον! τότε ὀλίγον γῆς χῶμα δὲν θὰ καλύψῃ, διότι κύνες καὶ ὄρνεα θὰ κερματίσωσιν αὐτόν. Δι' ὅλα, φεῦ! ταῦτα πολὺ καλλίτερον ἦτον ἂν πρότερον ἀπέθνησκον ἐγὼ, πρὶν ἴδω τὰς συμφορὰς μου ταύτας».

Τοιαῦτα εἶπεν, ὄχι τόσον τὸν σύζυγόν της Θρηνοῦσα, ὅσον ἐμυρολόγει τὰς ἀδικίας της ἐνθυμουμένη· περὶ αὐτὴν ἐστέναζον πικρῶς, καθὼς ἐκείνη, αἱ Τρωαῖδες ὅλαι, ἐν ᾧ ἄλλα εἰς τὸν νοῦν τῶν ἐσκέπτοντο· διότι ἄλλαι τοὺς γονεῖς τῶν ἐνθυμοῦντο, ἄλλαι τοὺς ἀνδρας τῶν, ἄλλαι τὰ τέκνα τῶν καὶ στενοῦς συγγενεῖς τῶν.

Μόνη της δὲ ἡ Οἰνώνη, τὰς συμφορὰς της ἐθρήνει. Δὲν ἐμυρολόγει μετὰ τῶν ἄλλων Τρῶων, ἀλλ' εἰς τὸν οἶκόν της ἐκείνητο μακρὰν, βαρυστενάζουσα τοῦ παλαιοῦ συζύγου της τὴν κλίνην. Καὶ καθὼς εἰς τὰ δάση τῶν ὑψηλῶν ὄρεων πηγνυταὶ ἡ κρύσταλλος, ἥτις ἄφθονος εἰς τὰς στενοῦρας χύνεται κατὰ τὰς καταγιγίδας τοῦ ζεφύρου, μακρὰ δὲ ἄκραι ἀπὸ τῆς βροχῆς τὰς σταγόνας βρεχόμεναι πίπτουσιν, ἐν ᾧ αὐτῇ, ἂν καὶ ἀπειρος εἶναι, λυώνει μᾶλλον τοῦτο εἰς τὸ κρεῖρον ὕδωρ τῆς ἐσπενδομιζομένης βροχῆς, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὕτη κατετήκετο ὑπὸ τοὺς στυγερούς της πόνους, λυπούμενη τὸν νεόνυμφόν της σύζυγον. Πικρῶς δὲ στενάζουσα καὶ ὀλοφυρόμενη, εἶπεν:

« Ἀλλοίμονον! εἰς τὰς οἰκτρὰς συμφορὰς μου! ἄλλοίμονον! εἰς τὴν δυστυχισμένην ζωὴν μου! Ἡ ταλαίπωρος! τὸν ἠγάπησα, καὶ, τὸν ἠγάπησα εὐκρινῶς. Ἡλπίζον φεῦ! ὅτι πάντοτε μετ' αὐτοῦ συμφρονοῦσα ἐνδοξον γῆρας θὰ εὔρω, ὅτι μετ' αὐτοῦ πικρίας καὶ πόνους δὲν θέλω ἀσθάνθῃ. Καὶ ὅμως

πόσον ἡπατήθην! πῶς διαφόρως ἐσκέπτοντο οἱ θεοὶ! Ἄχ! πόσον ἤθελον οἰκτρῶς νὰ μ' ἐσπάραττον αἱ μαῦραι Μοῖραι, ὅπου-
ταν ἐμελλον μακρὰν τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ ζήσω; Ἄλλ' ἂν καὶ
ζῶσαν μ' ἐγκατέλιπεν, ὦ! πάλιν φοβερὰν θὰ ὑποφέρω πρά-
ξι, πλησίον του δηλαδὴ θ' ἀποθάνω, διότι δὲν μ' ἀρέσκει
φεῦ· πλεόν ἡ ζωὴ, διότι μακρὰν του ἐμίσησα ἤδη τὸ φῶς η'.

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, δάκρυα πικρὰ τὰς παρειάς της ἔβρε-
χον, κ' ἐνθυμουμένη τοῦ συζύγου της τὸν θάνατον ἐτήκετο
κρυφίως, καθὼς λυώνει εἰς τὸ πῦρ ὁ κηρός. Δὲν ἐφανέρου
τὸν σκοπὸν της, διότι ἐσέβετο τὸν πατέρα της καθὼς καὶ
τὰς εὐπέπλους ὑπηρετρίας, ἕως οὔτου ἡ νύξ, ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ
ἀνελθοῦσα, ἐχύθη εἰς τὸν οὐρανὸν, ἀναπαύουσα τοὺς θνητοὺς
ἐκ τῶν μόχθων των. Τότε αὕτη, ἐν ᾧ ὁ πατήρ καὶ αἱ θαλαμπε-
πόλοι ἐκοιμῶντο, διέβηκε τοῦ οἴκου τὰς πύλας καὶ ὤρμησεν
ὡς θύελλα σφοδρά . . . καὶ τὴν ἔφερον οἱ πόδες της. Καὶ
καθὼς ὅταν εἰς τὰ ὄρη ἡ ἔλαφος, ταῦρον μεγάλως ἐπιθυμοῦ-
σα, τρέχει ταχύπους ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χωρὶς διόλου νὰ φοβηθῇ
τὸν βοσκόν, διότι τοῦ γάμου ἡ ἐπιθυμία ἀναγκάζει αὐτὴν,
φέρεται δὲ ὀρμητικῆ, ἂν που ἴδῃ τὸν σύμφωνον μετ' αὐτῆς
ταῦρον, ποιουτοτρόπως καὶ αὕτη, σπεύδουσα δρομαίως, διεπέ-
ρα τὰς ὁδοὺς, ζητοῦσα νὰ εὔρῃ ταχέως τὴν πυρὰν καὶ ἀτρό-
μητος ἐπ' αὐτῆς ν' ἀναβῇ. Κούρασις δὲν κατελάμβανεν αὐτὴν
καὶ πάντοτε οἱ πόδες της ἐλαφρότεροι ἐγίνοντο, διότι τὴν ἐ-
βίαζεν ἡ ὀλεθρία Μοῖρα καὶ αὕτη ἡ Ἀφροδίτη· δὲν ἐφοβεῖτο
τὰ δασύτριχα θηρία, ἀπαντῶσα αὐτὰ ἐν τῷ σκότει, ἐν ᾧ
πρότερον ἔτρεμεν εἰς μόνην τὴν θέαν των. Ἐπάτει τὰς πέ-
τρας τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, ἐπάτει τοὺς κρηνοὺς καὶ τὰς χαρά-
δρας. Βλέπουσα δὲ αὐτὴν οὐρανόθεν ἡ θεία Σελήνη κ' ἐνθυμη-
θεῖσα τὸν ἀγνόν της Ἐνδυμίωνα, ἐστέναζε πικρῶς διὰ τὰς τύ-
χας της· φωτοβολοῦσα δὲ λαμπρῶς ἐξ οὐρανοῦ, ἐφώτισεν ὅ-
λας τὰς ὁδοὺς. Ἐβῆσεν τέλος πάντων διὰ τοῦ ὄρους, ἐνθα
καὶ αἱ ἄλλαι τοῦ Ἀλεξάνδρου νύμφαι ἐθρήνουν καὶ ὠλόλυζον
πικρῶς. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδάμαζεν ἀκόμη τὸ πῦρ, διότι α-

πειρα ζῦλα καὶ δένδρα ἐκ τῶν δασῶν ἄλλοθεν ἄλλοι βοσκοὶ
ἔφερον, τελευταίαν χάριν εἰς τὸν Πάριον παρέχοντες καὶ ἄφ' ἐ-
τέρου πενθοῦντες τὸν βασιλέα καὶ σύντροφόν των. Αὕτη κα-
θὼς εἶδε τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν νεκρὸν δὲν ἐφώναξεν, ἂν καὶ βα-
ρέως λυπουμένη, δὲν ἐθρήνησε διόλου. Ἐκάλυψε μόνον τὸ ἀγγε-
λόμορφόν της πρόσωπον καὶ ἀτρόμητος . . . ἐπῆρσεν ἐπὶ τῆς
ὀλεθρίας πυρᾶς καὶ ἐκάθ' ἑαυτῆς μετὰ τὸν ἀγαπητὸν της σύζυγον.
Ἀκατάσχετον θοῆνον εἰς τοὺς περὶξ διήγειρε καὶ ἐθαύμασαν
ὅλοι αἱ Νύμφαι, καθὼς εἶδον αὐτὴν ἑαυτῆς μετὰ τὸν ἄνδρα της
πετώσαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Μία δὲ τις ἐξ αὐτῶν, τοιαῦτα θὰ
ἔλεγε καθ' ἑαυτήν:

Ἄχρειος ἀληθῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον ὅστις ἄφησε τὴν νεό-
νυμφόν του σύζυγον καὶ προσεκολλήθη εἰς ἄλλην ἀχρείαν, ἢ
μᾶλλον εἰς μίαν φρικώδη συμφορὰν καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς
Τρῶας καὶ εἰς τὴν πατρίδα ὅλην. Δὲν ἐσεβάσθη ὁ ἀνόητος
τὴν πιστὴν σύζυγόν του ἥτις τόσας πικρὰς κατέπιεν ὀδύνας,
ἥτις ἐτίμα αὐτὸν, ἂν καὶ τὴν ἐμίσει, καλλίτερον καὶ τοῦ ἡλια-
κοῦ φωτός . . .

Τοιαῦτα ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν Νύμφη τις, ἐν ᾧ ἐκαίοντο αὐταὶ
ἐπὶ τοῦ πυρός, λησμονήσαντες τὴν ζωὴν καὶ τὸ φῶς. Ἐθαύ-
μαζον περὶ αὐτοὺς ὅλοι οἱ βοσκοὶ, καθὼς σωρηδὸν ἐθαύμαζον
οἱ Ἕλληνες ὅλοι, ὅταν πρότερον εἶδον τὴν Καπαγωγὴν Εὐάδην
σπαρασσομένην περὶ τὸν σύζυγόν της, ἔπο τοῦ θείου κεραυνοῦ
δαμασθέντα. Ἄλλ' ὅταν καὶ τοὺς δύο ἐδάμασεν ἡ ὀρμὴ τοῦ
ὀλεθρίου πυρός, καὶ τὴν Οἰωνὴν δὴλ. καὶ τὸν Πάριον, καὶ ὑπὸ
μίαν τέρραν κοτεβλήθησαν, κατέσβεσαν τότε δι' οἴνου τὸ πῦρ,
ἔβαλον τὰ ὀστά των εἰς θήκην χρυσοῦν, ἔστησαν τάφον τα-
χεῶς, δύο στήλας ἔβαλον ὑπεράνω αὐτοῦ, ἐστραμμένης τῆς
μίας ἀπέναντι τῆς ἄλλης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἐστéαζον εἰς τὴν πόλιν αἱ Τρωάδες καὶ δὲν ἠδύνατο
 νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν τάφον, διότι πολὺ μακρὰν τοῦ ἄστεος
 ἦτον. Ἀκαταπαύστως δ' ἐπολέμοιιν οἱ νέοι ἔξω τῆς πόλεως.
 Δὲν ἔπαυεν ἡ μάχη, ἂν καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος, διότι οἱ
 Ἕλληνες ὤρμουιν ἐναντίον τῶν Τρώων εἰς τὴν πόλιν, καὶ αὐ-
 τοὶ δὲ, ὑπὸ σκληρᾶς πιεζόμενοι ἀνάγκης, ἔξω τοῦ τείχους ἐ-
 πήγασιον. Διότι ἐν μέσῳ αὐτῶν ἡ Ἔρις καὶ ἡ πολυστένακτος
 Ἐνωὶ ἐστρέφοντο, ὅμοιαι πρὸς τὰς φοβερὰς Ἐρινύδας, καὶ ὀ-
 λεθρον ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἀναπνεύουσαι. Περὶ αὐτὰς
 καὶ αἱ ἀναιδέσταται Μοῖραι ἐμαίνοντο φοικαλέως ἀφ' ἐτέρου
 ὁ Φόβος καὶ ὁ Ἄρης παρώρμουιν τοὺς λαοὺς εἰς τὴν μάχην,
 ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ ῥήμου ὅστις μεμολυσμένος ὑπὸ πορ-
 φύρας αἰμοδαφούς, ἐνεθάρρυνε τοὺς μὲν ἐκ τῶν πολεμιστῶν,
 ἐν ᾧ εἰς ἄλλους ἐνέπνευεν ἀκατάσχετον φόβον. Πανταχοῦ ἀ-
 κόντια, καὶ ὄπλα, καὶ βέλη ἐχύνοντο ἄλλα ἄλλου, στυγερόν
 ἐπιφέροντα φόνον. Μάχομένων δ' αὐτῶν, ὄγλοβοῦ διηγεῖρετο
 μεγάλη ἐν τῷ φθοροποιῷ πολέμῳ.

Τότε ὁ Νεοπτόλεμος ἐφόνευσε τὸν Λαοδάμαντα, ὅστις ἀν-
 τράφη ἐν Λυκίᾳ παρὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ξάνθου τὸν ὁποῖον ἐφα-
 νέρωσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ σύζυγος τοῦ βαρυβρόντου Διὸς,
 ἡ Λητώ, διαβρῆξασα μὲ τὰς χεῖράς τῆς τὴν τραχεῖαν πεδιά-
 δα τῆς ἐνδοξοῦ Λυκίας ὁπότεν ἐβάσανίζον αὐτὴν οἱ σκληροὶ
 διὰ τὸ εἰς τὴν κοιλίαν τέκνον τῆς πόνοι. Ἐφόνευσε δὲ καὶ τὸν
 Νίρην, κτυπήσας αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ ὑπεράνω τῆς σιαγόνος
 ἐπέρασεν ὁ γαλλὸς εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν, ἐν ᾧ
 ἐβρυχάτο αὐτὸς διὰ τὴν ἀκατάσχετον τοῦ ὄπλου αἰχμὴν ἐρ-
 ρεε τὸ αἷμα ἐκ τῶν σιαγόνων του, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ὠμίλει
 καὶ τοῦτον μὲν ὑπὸ τὴν σιβαρὰν δύναμιν τῆς χειρὸς του ἡ
 πολυστένακτος αἰχμὴ κατὰ γῆς τὸν ὑπεστήριξε λειποθυμού-
 ντα. Ἐκτύπησεν ἔπειτα τὸν θεῖον Εὐήνορα ὑπεράνω τῶν λαγύ-

ρων, καὶ διεπέρασε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸ ἦπαρ του, καὶ τὸν θά-
 νατον ἀμέσως ἀπέστειλεν εἰς αὐτόν. Ἐφόνευσεν ἐπίσης τὸν
 Ἰπριτίωνα, ἐδάμασε τὸν ἀνδρείον τοῦ Μαιγάλου υἱὸν Ἰπταμέ-
 δοντα τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ Ὀκυρόη Νυμφη παρὰ τὰ ρεῖθ-
 ματα τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ, ἥτις ὅμως δὲν ἠσιώθη τὴν ἐ-
 πιστροφὴν του, διότι αἰκτωρὸς αἱ ὀλέθραι Μοῖραι τὸν κατέσπα-
 ραζαν καὶ διὰ τοῦτο πένθος φοικαδὲς διὰ τὸν θάνατον τοῦ
 υἱοῦ τῆς κατέλαβεν αὐτήν.

Ὁ δ' Αἰνεῖας τὸν Βρέμοντα καὶ τὸν Ἀνδρόμαχον ἐφόνευσε,
 τὸν μὲν ἐν Κνωσσῷ ἀνατασθέντα καὶ τὸν ἄλλον ἐν τῇ θείᾳ
 Λυκίᾳ. Εἰς ἓνα δὲ τόπον ἀμφοτέροι ἐπέσαν ἀπὸ τῶν ταχυ-
 ποδῶν ἵππων καὶ ὁ μὲν ἤσπαιρεν, εἰς τὸν λαμῖον τρυπηθεὶς διὰ
 τοῦ μακροῦ ὄπλου, ὁ δὲ ἄλλος, ἐσέπνευε, κτυπηθεὶς εἰς τὰς βάσεις
 τοῦ κροτάφου μὲ πολυστένακτον πέτραν ἀπὸ κρατερᾶς ἐκτο-
 ξευθεῖσας χεῖρός καὶ διὰ τοῦτο μαῦρος τὸν ἐκάλυψε θάνατος.
 Ἐποτῆθησαν τότε οἱ ἵπποι καὶ φεύγοντες μακρὰν τὸν ἠιό-
 χων πολλοὺς νεκροὺς ἐπλκισάζον. Καὶ αὐτοὺς μὲν ἀρπάσαν-
 τες αἱ ὑπέρται τοῦ ἀγνοῦ Αἰνεῖου, ἐχάρησαν μεγάλως διὰ
 τὴν λείαν των.

Τότε ὁ Φιλοκτήτης ἐκτύπησε μὲ ὀλέθριον βέλος τὸν Πειρα-
 σαν φεύγοντα ἐκ τοῦ πολέμου, κατέσχευσε τὰ πλάγια νεῦρα
 τοῦ γόνατος ὀπίσω καὶ κατέβαλε τοῦ ἀνδρὸς τὴν ὀρμὴν. Καὶ
 ὅταν εἶδεν αὐτὸν χλωαίνοντα εἰς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἐκοψεν
 ἀμέσως τὴν κεφαλὴν, κτυπήσας μὲ τὸ δάρυ τὸν λαμῖον του,
 ἐδέχθη τὸ σῶμα του ἡ ὀλεθραία γῆ, ἡ δὲ κεφαλὴ του κυλι-
 δομένη εἰς αἵματος λίμνην ἀφίενει εἰσοεὶ ὀλίγας ἀσυναρτήτους
 φωνάς, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ του αἰθεροβάμων ἐπέτα.

Ὁ δὲ Πολυδάμας τὸν Κλέωνα καὶ τὸν Εὐρύμαχον διὰ τοῦ
 δόρατος ἐκτύπησεν, οἱ τινες ἐκ Συμῆς εἶχον ἔλθει ὑπὸ τὸν βα-
 σίλεα Νιρέα, ἀμφοτέροι γνωρίζοντες παγίδα εἰς τοὺς ἰχθύς νὰ
 στήνωσιν ὑπὸ τὸ φοβερόν καὶ ὀλέθριον ἀγκιστρῶν, νὰ ρίπτωσι
 τὰ δίχτυα εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπὸ δὲ τοῦ πλοίου ἐντέχνως μὲ
 τὰς χεῖρας των νὰ σείωσι ἀμέσως τὴν τρίαίαν ἐπὶ τῶν ἰχθύων.

Ἄλλ' ὅλα ταῦτα τὰ θαλάσσια ἔργα, ὅλη ἡ ἀλιευτικὴ ἐμπειρία τῶν εἰς οὐδὲν τοὺς ὠφέλησεν.

Ὁ δὲ φιλοπόλεμος Εὐρύπυλος ἐκτόπησε τὸν ἀνδρείον Ἐλλον, τὸν ὅποιον παρὰ τῇ Γυγαίῃ λίμνῃ ἐγέννησεν ἡ καλλιπάρειος μήτηρ τοῦ Κλειτώ· αὐτὸς λοιπὸν ἐξῆπλώθη πρηνὴς ἐπὶ τῆς κόνεως. Μετὰ δὲ τοῦ μακροῦ δόρατός του ἔπεσε καὶ ἡ κοπεῖσα ὑπὸ φρικαλέου ξίφους χεῖρ του, εἰσέτι ἐπιθυμοῦσα ματαίως ὅπως σείσῃ ἐν τῇ μάχῃ τὸ ὄπλον. Δὲν ἐκινεῖτο πλέον ὁ ἀνὴρ, ἤσπαιρε μόνον, καθὼς ἀσπαίρει τοῦ ἀγρίου δράκοντος ἡ κοπεῖσα οὐρά, καὶ δὲν ἀκολουθεῖ πλέον αὐτὸν ἡ δύναμίς του ὅπως κρατερῶς πολέμησῃ, ὅπως ἐν ἀκαρεῖ κατασπαράξῃ τὸν πληγώσαντα αὐτὸν τοιουτοτρόπως καὶ ἡ δεξιὰ χεῖρ τοῦ κρατερόφρονος πολεμιστοῦ ὄμμα εἰσέτι διὰ τοῦ ξίφους νὰ πολέμησῃ.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν Αἴνόν ἐφόνευσε, καὶ τὸν Πολύινδον, ἀμφοτέρους Κητεῖλους. Καὶ τὸν μὲν διὰ τοῦ δόρατος ἐφόνευσε, τὸν δ' ἄλλον μὲ τὸ φρικῶδες ξίφος. Ὁ δὲ Σθέnelος ἐφόνευσε τὸν θεῖον Ἄδαντα διὰ τοῦ ἀκοντίου, κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ λαιμοῦ του. Ἐνεκρώθη ἀμέσως αὐτός, ἀκίνητα τὰ μέλη του ἔμειναν καὶ ἡ ψυχὴ του ἐπέτα εἰς τὸν αἰθέρα. Ὁ δὲ Τυδείδης ἐφόνευσε τὸν Λαοδόκον, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων τὸν Μέλιον· ὁ Διήφοβος τὸν Δρύαντα καὶ τὸν Ἀλκιμον· ὁ δὲ Ἀγήνωρ τὸν περίφημον Ἰππασίον, τὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Πηγείου ἐλθόντα εἰς Τροίαν. Δὲν ἠξιώθη ὁ δυστυχὴς τὰ θρεπτήρια εἰς τοὺς γονεῖς του ν' ἀποδώσῃ, διότι μοῖρα κακὴ τοῦ ἀφῆρεσε τὴν ζωὴν.

Τότε ὁ Θῶας ἐδάμασε τὸν Λάλλον καὶ τὸν ἀνδρείον Λύχον, ὁ δὲ Μηριόνης τὸν Λυκῶνα καὶ τὸν Ἀρχίλοχον ὁ Μενέλαος, ὅστις ὑπὸ τὰς κοιλάδας τῆς Κωρυκίας κατώλει καὶ ὑπὸ τὴν πέτραν τοῦ τεχνίτου Ἡφαίστου, τὴν ὁποίαν μεγάλως οἱ θνητοὶ θαυμάζουσιν, διότι ἐκεῖ ἀκατάβλητον φλέγεται πῦρ, ἀσβεστον νυκτὸς καὶ ἡμέρας· περὶξ αὐτοῦ φοῖνικες θάλλουσιν, ἀπειρον φέροντες καρπὸν, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ῥίζαι καίονταί,

πλησίον τῆς πέτρας. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ σῆμα ἔστησαν ἐκεῖ οἱ θεοὶ ὅπως εἶναι ὁρατὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μετέπειτα γεννηθσομένους θνητοὺς.

Ὁ δὲ Τεῦχος ἐσκέπετο νὰ ἐκτοξεύσῃ βέλος κατὰ τοῦ ἐπερχομένου ἐναντίον τοῦ Μενόιτου, υἱοῦ τοῦ ἀγνοῦ Ἰππομέδαντος. Μὲ τὸν νοῦν, μὲ τὰς χεῖρας, μὲ τὸ ὄμμα, τὸ βέλος ἀπὸ λυγισμένου κέρατος ἐσημάδευεν, αὐτὸ δὲ τὸ ὀλέθριον ἐξετοξεύθη εἰς τὸν ἀνδρα ἀπὸ τῆς ταχυκινήτου χεῖρός του, ἐν ᾧ ἐσύριζεν εἰσέτι ἡ νευρά. Κτυπηθεὶς δὲ αὐτὸς ἤσπαιρεν (ἐσπάραζεν) ἐναντίον του, διότι αἱ μαῦραι Μοῖραι εἶχον ἔλθει ἰσοῦ μὲ τὸ βέλος τὸ ὅποιον καιρίως τὴν καρδίαν του ἐπλήγωσεν, ἐκεῖ ἐνθα κοχλάζει ἡ ψυχὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἡ ἀνδρία, ἠνεωγμένοι δὲ εἶναι αἱ πρὸς τὸν θάνατον ὁδοί.

Ὁ δὲ Εὐρύαλος ὕψωσε διὰ τῆς στίβας τοῦ χεῖρός πέτραν μεγάλην καὶ πελωρίαν, διὰ τῆς ὁποίας κατετάραξε καὶ ἐσεισε σφοδρῶς τῶν Ἰρώων τὰς φάλαγγας. Καὶ καθὼς ἐνόησε ὁ φύλαξ πεδιάδος τινὸς ὀργισθεὶς μεγάλως κατὰ τῶν μεγαλοφάνων γεράνων, σφοδρὸς ἐναντίον ὀρηήσας καὶ περιστρέψας ταχέως τὰ βόεια νεῦρα, πέτραν κατ' αὐτῶν ἐκτοξεύει καὶ σκορπίζει αὐτάς ἐν τῷ ἠχώδῃ ἀνέμῳ πετώσας, αὐταὶ δὲ φοβούμεναι, ἄλλη εἰς ἄλλην πηδᾷ, μετὰ βοῆς δὲ καὶ πατάγου πετώσιν, ἐν ᾧ πρότερον κατὰ τὰς ἐπιγείων, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐφοβούντο τὸ φοβερόν βέλος τοῦ ἀνδρείου Εὐρύαλου, τὸ ὅποιον δὲν ἔφεραν εἰς μάτην καὶ ἀσκόπως ἡ Μοῖρα, ἀλλ' ἐσύριζεν ἀμέσως τὴν κεφαλὴν μετὰ τῆς περικεφαλαίας τοῦ τολμηροκάρδου Μέλητος. Θάνατος δὲ ἀπευκταῖος προσέβαλεν αὐτόν.

Ἄλλος δὲ ἄλλον ἐφόνευσεν, ἐν ᾧ βαθεῖς στεναγμοὺς καὶ αὐτὴ ἡ μαῦρη γῆ ἀνέπεμπε καὶ καθὼς ὅταν, σφοδρῶ ἀνέμου ἐπισκλήψαντος εἰς τὰ δάση καὶ τὰς πεδιάδας, τὰ ὑψικόρυφα δένδρα σύρριζα ἐκαπῶνται καὶ βῆ ὀλόκληρος ἡ γῆ, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ νεκροὶ ἐπιπτον κατὰ γῆς, ἐβδῶν τὰ ὄπλα

ἀκατασχετίως, ἐβρόντα μεγάλως ἡ γῆ καὶ πάντες τὴν φοβεράν ὄχλοβὸν ἐνθυμούμενοι συμφοράς ἀλλεπαλλήλους ἀναμεταξύ των ἐπέστελλον.

Τότε ὁ ἄνδρεις Ἀπόλλων ἦλθε πλησίον τοῦ Αἰνείου καὶ τοῦ φιλοπολέμου Εὐρύμαχου τοῦ Ἀντηνορίδου, διότι αὐτοὶ ἐπολέμουσαν κατὰ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ἐν τῷ μέσῳ τῆς μάχης ἰστάμενοι, καθὼς ἴστανται οἱ δύο συνομηλικες βῆες ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἀμάξης, καὶ πάντοτε ἀδιακόπως πολεμοῦντες. Αὐτὰ δὲ τοῖς εἶπεν ἀμέσως ὁ θεός, ὁμοιωθεὶς πρὸς τὸν μάντιν Πολυμήστορα, ὑπέρτερον τοῦ Ἐκάτου, τὸν ὅποιον ἡ μήτηρ σου, ἐγέννησέ ποτε εἰς τοῦ Ξάνθου τὰ ρείθρα:

Θεογενεῖς Εὐρύμαχε καὶ Αἰνεία, δὲν ἄρμῶζε εἰς ὑμᾶς ὡς δειλοὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ὑποχωρήτε, διότι καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Ἄρης ἂν σὰς ἀπαντήσῃ οὐδεμίαν θ' ἀπολαύσῃ χαρὰν, ἂν θέλητε ἐν τῇ μάχῃ νὰ πολεμήσητε, διότι αἱ Μοῖραι μακροτάτην ζωὴν καὶ δι' ἀμφοτέρους σας ἐκλωσαν.

Τοιαῦτα εἰπὼν, με τοὺς ἀνέμους ἀνεμίχθη καὶ ἀγνώριστος ἔγινεν ἄλλ' αὐτοὶ ἐνόησαν τὸν θεὸν καὶ ἀμέσως ἀκατάσχετον ἐνεπνεύσθησαν δύναμιν εἰς τὰ ἥρωϊκά των στήθη ἐμαίνετο ἀγρίως ἡ πόλμη, καὶ ὤρμησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων σφοδροὶ ὅμοιοι πρὸς τοὺς φοβεροὺς σφῆκας οἴτινες, ὀργιζόμενοι φοβερῶς ἐν τῇ ψυχῇ των, ὀρμῶσι κατὰ τῶν μελισσῶν, ὅταν ἰδῶσιν αὐτὰς σφραγισμένους εἰς τὰς ζήρας σταφυλὰς ἢ ἐκ τῆς κυψέλης ἐξερχομένους τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ οἱ Τρῶες ὤρμουν μαινόμενοι κατὰ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, ἐν ᾧ μαχομένων αὐτῶν ἔχαιρον αἱ ἀΰσώπητοι Μοῖραι, ἐγέλα ὁ Ἄρης καὶ φοβερῶς ἐβόα ἡ Ἐνυώ. Μεγάλως ἐβρόντων τὰ παμπούλια ὄπλα των, ἐν ᾧ αἱ ἄπειροι φυλαὶ ἐλεπλάτουν καὶ κατέστρεφον μετὰ τὰς ἀκαταβλήτους χεῖρας των τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπίπτον νεκροὶ κατὰ γῆς οἱ λαοί. Καὶ καθὼς πίπτουσι κάτω τῶν ἀσταχυῶν τὰ ὄργανα ἐν ὥρᾳ τοῦ κλιστικωτάτου θέρους, τὰ ὅποια κόπτουσι οἱ ταχυκίνητοι θηρισταὶ, μοιραζόμενοι εἰς τὰς γαίας

μακρὰ καὶ ἄπειρα πλέθρα (1), τοιοῦτοτρόπως καὶ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν κατεστρέφοντο ἀναριθμητοὶ φάλαγγες πόλεμιστῶν, ἐν ᾧ ἀπ' ἐτέρου ἡ γῆ πληρωθεῖσα νεκρῶν ἐπλημμύρει ἐξ αἵματος. Ἠυφραίνεται ἡ Ἐρις εἰς τὴν γενικὴν ταύτην καταστροφήν, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἀδιακόπως ἐπολέμουσαν, καθὼς οἱ λέοντες ἐπίσκηπτουσι εἰς τὰ πρόβατα. Ἐνθυμήθησαν ὅμως τὴν ἐπονειδιστὸν φυγὴν καὶ ἔφευγον ἐκ τοῦ ὀλεθρίου πολέμου, ἐκείνοι τῶν ὀπιῶν ἡ ἀκατάσχετος δύναμις ἐνεψύχου εἰσέτι τοὺς πόδας των. Ὁ δὲ πολεμόφων Ἀινείας κατέστρεψεν ἀδιακόπως τοὺς ἐχθροὺς, προσβάλλων αὐτοὺς εἰς τὰ νῶτα. Τὸ αὐτὸ καὶ ὁ Εὐρύμαχος ἔκαμεν, ἐν ᾧ τοῦ Ἀπόλλωνος, βλέποντος ἄνωθεν, ἠυφραίνεται ἡ ἀθάνατος καρδιά.

Καὶ καθὼς ὅταν τοὺς εἰς τὰ ξηρὰ χωράφια ἐπερχομένους χοίρους, πρὶν εἰσέτι οἱ ἀστάχες κοπῶσιν ὑπὸ τῶν θηριστῶν, διώκει ὁ ἐκεῖ γεωργός, στέλλων κατόπιν αὐτῶν τοὺς κρατεροὺς του κύνες, τοὺς ὁποίους βλέποντες τρέμουσι καὶ διόλου διὰ τὴν τροφήν μὴ φροντίζοντες, τρέπονται σωρηδὸν εἰς τὴν ἐπονειδιστὸν φυγὴν, προφθάσαντες δ' αὐτοὺς διὰ τῆς ταχυποδίας των οἱ κύνες, ἀδυσσπῆτως πληγόνουσι καὶ κατασπαράττουσι αὐτοὺς, αὐτοὶ δὲ ἐλεεινῶς γαγγύζοντες φεύγουσι, ἐν ᾧ χαίρεται ἀπ' ἐτέρου τῶν χωραφίων ὁ κύριος τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἀπόλλων ἠυφραίνεται, ὅταν ἐβλεπε φεύγοντα τὸν ἀναριθμητὸν τῶν Ἑλλήνων στρατὸν, διότι δὲν ἐφροντίζον πλέον περὶ τῶν πολεμικῶν ἔργων, ὅσον ἠύχοντο εἰς τοὺς θεοὺς νὰ τοῖς χάρισῃ ταχυποδίαν, εἰς μόνην αὐτὴν ἐπιστηρίζοντες τὰς ἐλπίδας των. Ὅλους δὲ τούτους κατέστρεψεν ἀδυσσπῆτως, ἐν ᾧ ἔφευγον, ὁ Εὐρύμαχος, ὁ Αἰνείας καὶ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ.

Εἰς τότε ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἢ εἰς τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ πεπορθῶς, ἢ κατὰ θέλησιν τῆς Μοῖρας, ἐπιθυμοῦσιν ν' ἀπολέσῃ αὐτὸν, ἐκράτησε τὸν ἵππον ἐν ᾧ ἔφευγεν ἐκ τοῦ ἀποτρο-

(1). Πλήθρον εἶναι μέτρον ἐκτάσεως 400 ποδῶν (ἑλλην), τὸ τέταρτον τοῦ σταδίου.

παίου πολέμου σπεύδων γὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μάχην καὶ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Προφθάσας ὁμως αὐτὸν ὁ κρατερὸκάρδος Ἀγώνωρ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν μῦθον μὲ τὴ δίκωπον βούκεντρον καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ὄρμιν τοῦ σιδήρου δι' οὗ ἐκτύπηθη εἰς τὸ ὄστον τοῦ βραχίονος. Διήληθεν (ὁ σιδηρός) ἀμέσως εἰς τὰ νεῦρα, αἷμα ἐκ τῶν φλεβῶν ἀνέβλυσεν, αἰμοκυλίσθη τοῦ ἵππου ὁ λαίμος, νεκρὸς ἔπεσε κάτω, ἀκίνητον ἄφησε τὴν χεῖρά του, στερεῶς προσηρμοσμένον εἰς τοὺς εὐλυγίστους χαλινούς, καθὼς καὶ ὅταν ἐξῆ, μέγα ἦτο θαῦμα, διότι αἰμοστάλακτος ἐκρέματο ἐκ τοῦ λωρίου τοῦ χαλινού, κατὰ θέλησιν τοῦ Ἄρεως φόβον εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐμπνέουσα, ἀπατώσα τοὺς βλέποντας αὐτὴν ὡσάν νὰ ἤθελεν ἀκόμη νὰ πολεμήσῃ καὶ ἔφερεν ὁ ἵππος αἰμοδαρῆ σημεῖα τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως του.

Ὁ δ' Αἰνεΐας ἐδάμασε τὸν αἰθαλίδην κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὴν μέσην, διὰ τοῦ δόρατος. Διήληθεν ἡ ὄξεια αἰχμὴ εἰς τὸν ὀμφαλὸν παρασύρουσα καὶ τὰ ἔντερα ὅλα. Ἐξηπλώθη αὐτὸς εἰς τὴν κόνιν, λαμβάνων τὴν αἰχμὴν μὲ τὰς χαλασμένας χεῖράς του, βαθεῖς ἀφίνων σπενναγμούς, ἔδακνε τὴν γῆν σφραῶς καὶ ἀμέσως ἀπέπετῃ ἡ ψυχὴ, φέρουσα ὁμοῦ καὶ τοὺς οἰκτροὺς τῆς πόνου.

Οἱ Ἕλληνες ὁμως ἐφοβοῦντο, καθὼς οἱ βόες, τοὺς ὁποίους ἀκαταπαύστως ἐργαζομένους ὑπὸ τὸν ζυγὸν καὶ τὸ ἄροτρον, κεντῆσθαι εἰς τὰς εὐρείας λαγόνας ὁ αἷμα ἐπιθυμῶν νὰ πῆν οἶστρος, αὐτοὶ δὲ πονοῦντες φεύγουσι μακρὰν τοῦ ἔργου, ὀρχίζεται δὲ ὁ γεωργός, ἐργαζόμενος περὶ τὸ ἄροτρον καὶ τρέμων διὰ τοὺς βόας του, μήπως τὸ κατόπισιν αὐτῶν ἐρχόμενον ἄροτρον, σπαράξῃ τὰ νεῦρά των εἰς τοὺς πόδας μὲ τὸν ἀκαμπτον σιδήρον, τοιαυτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐφοβοῦντο, πρὸ πάντων δὲ μεγάλην ἀδύμονίαν ὑφίστατο ὁ τοῦ Ἀχιλλέως υἱὸς Νεοπτόλεμος, καὶ διὰ τοῦτο βῶων καὶ ἐμποδίζων αὐτοὺς ἐκ τῆς ὀπισθοχωρήσεως, εἶπεν:

α Ἄ! δειλοὶ, τί τόσον φοβείσθε, ὁμοιάζοντες τὰ οὐτιδανὰ

μαυροπούλια τὰ ἑπταία τραμάζει ἀκίρκος(1); Γενναίωθιτε ὁμως, διότι πολὺ καλλίτερον εἶναι ἐν τῷ πολέμῳ ὡς ἦρασε ν' ἀποθάνωμεν, παρ' ὡς δειλοὶ καὶ ἀνανδροὶ εἰς αἰσχρὰν ὀπισθοχωρήσῃν γὰ τραπῶμεν.

Ταῦτα εἶπεν· αὐτοὶ δὲ ἐπέισθησαν, ἀνδρῖαν καὶ τόλμην εἰς τὰ στήθη των ἐμβαλόντες ταχέως. Αὐτὸς δὲ, μεγαλοφρονῶν, ὤρμησεν ἐναντίον των Τρώων, τὸ ταχυκίνητον δόρυ εἰς τὰς χεῖράς του σείων. Ἠκολούθει δ' αὐτὸν ὁ γενναῖος τῶν Μυρμιδόνων λαός, κρύπτων εἰς τὰ στήθη του τόλμην καὶ δύναμιν ἴσῃν πρὸς τὴν σφοδρὰν καταγιγίδα. Ἀνέπνευσαν οἱ Ἕλληνες ἐκ τῆς ὀχλοβοῆς, ἐν ᾧ ὁ Νεοπτόλεμος, τὸν θρασὺν ὁμοιάζων πατέρα του, ἐφόνευεν ἐν τῇ μάχῃ ἄλλον μετ' ἄλλον, οἱ δὲ ἐχθροὶ φοβοῦμενοι ἔφρευγον. Καὶ καθὼς τὰ κύματα παφλάζοντα εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς κυλίνδονται ὡς ἐκ τῆς θυέλλης τοῦ βορρᾶ διεγειρόμενα ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἀπαντήσας αὐτὰ ἄλλος ἄνεμος, τοῦ βορρᾶ ἐναντίας, καὶ μεγάλας ὀρμῶν ὡς ἐκ τῆς καταγιγίδος πὰ ἀπῶθει ἐκ τοῦ αἰγιαλοῦ, πνέοντός ἐπὶ μακρὸν τοῦ βορρᾶ τοιαυτοτρόπως καὶ τοὺς Τρώας ὀρμῶντας πρῶτερον ἐναντίον των Ἑλλήνων ἀπέκρουσεν ὀπίσω ὁ υἱὸς τοῦ θεομόρφου Ἀχιλλέως, ἐπειδὴ δὲν ἄφησε νὰ φύγῃ ὁ θρασύφρων Αἰνεΐας, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν ἀνεμοζάλην τῆς φοικαλέας μάχης. Ἴσῃν τότε τὴν μάχην κατέστησεν ἡ Ἐνώ, ἀλλὰ δὲν ἔοσιε τὰ δόρυ τοῦ πατρὸς του ἐναντίον τοῦ Αἰνεΐου ὁ Νεοπτόλεμος, διότι ἡ καλλιπέπλος Θέτις, σεβομένη τὴν Ἀφροδίτην, ἀλλοῦ ἔτρεπε τὴν μεγάλην τοῦ ἐγγονοῦ τῆς δύναμιν. Ἐχαιρον τὰ ὄρνεα, ὅταν ἀλλεπάλληλα ἐπιπτον νεκροὶ κατὰ γῆς, ἐπιθυμοῦντα νὰ κατασπαράξωσι τὰ ἔντερα καὶ τὰς σάρκας των φονευθέντων. Ἐστέναζον ὁμως αἱ Νύμφαι τοῦ καλλιρροοῦ Σιδρόντος καὶ τοῦ Ξάνθου αἱ θυγατέρες.

Καὶ οὗτοι μὲν τοιαυτοτρόπως ἐπολέμαυν, ἐν ᾧ οἱ ταχυκίνητοι ἄνεμοι ἄπειρον κόνιν εἰς τὸν αἰθέρα ἀνύψουν ἐκ τῆς ὀ-

(1) Ὁ κίρκος εἶναι εἶδος ἱέρακος.

ποίας ἐσκιάσθη ὁ θεὸς ἀπὸ νεφέλαι ἀπροσδόκητοι τὴν ἀτμοσφαῖραν ἐκάλυψαν, σημεῖον τῆς γῆς δὲν ἐφαίνετο πλέον καὶ ἐσρεβλώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν θνητῶν.

Καὶ πάλιν ὁμοῦ ἐπολέμουν, καὶ ὅποιονδήποτε ἀν ἐλάμβανον εἰς τὰς χεῖράς των, ἀνηλεῶς τὸν ἐφόνεον, χωρὶς νὰ συλλογίζωνται ἀν ἦναι φίλος ἢ ὄχι, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνωσιν ἐν τῇ μάχῃ, τίς ὁ ἐχθρὸς καὶ τίς ὁ ὀμόπατρις σύντροφος. Ἄμμηχανία τότε κατέλαβε τοὺς λαοὺς, καὶ πάντες βεβαίως ἠθέλων ἀναμιχθῆ καὶ αἰκτρῶς ὑπὸ λείθρου φρικώδους ἠθελὸν καταληφθῆ, πίπτοντες ὅλοι νεκροὶ, διασταυρουμένων τῶν ξιφῶν, ἀν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς δὲν ἐβοήθει αὐτοὺς μαχομένους, δὲν διέλυεν ἐκ τῆς μάχης τὴν κόνην καὶ δὲν κατηνύαζε τὰς ὀλεθρίας καταγίδας. Αὐτοὶ τότε ἐμάχοντο καὶ ὁ ἀγὼν πολὺ ἐλαφρότερος ἐγένετο δι' αὐτοὺς, διότι ἐβίλεπον, εἴτε εἶναι ἀνάγκη νὰ καταστρέψωσι τὸν ἐχθρὸν ἐν τῇ μάχῃ, εἴτε νὰ τὸν ἀποφύγωσιν. Καὶ πότε μὲν οἱ Ἕλληες τὰ πλεῖστα τῶν Τρώων ἐνίκων, πότε δ' οἱ Τρῶες τῶν Ἑλλήνων τὰς τάξεις. Φοβερὰ ἡ μάχη συνήφθη, τὰ βέλη ἐπιπτον ὡς νιφάδες καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν ἐκτοξευόμενα, καὶ ἐφοβοῦντο ὅλοι οἱ βοσκοὶ βλέποντες τὴν οἰκτρὰν ἀνεμοζάλην ἐκ τῶν κορυφῶν τῆς Ἰδης.

Εἰς δ' ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς θεοὺς τὰς χεῖρας ἀνυψῶν, πύχετο ὅπως ἀπολεσθῶσι μὲν ὅλοι οἱ ἐχθροὶ ὑπὸ τὴν ὄρμην τοῦ Ἄρεως, ἀναπνεύσωσι δὲ οἱ Τρῶες ἐκ τοῦ πολυστενάκτου πολέμου καὶ πνεύσωσιν ἡμέραν μίαν τὴν θεῖαν αὔραν τῆς ἐλευθερίας. Δυστυχῶς ὁμοῦ δὲν τὸν ἤκουον, διότι ἀλλὰ ἐσκέπτετο ἡ πολυστένακτος Μοῖρα, μὴ φοβούμενη οὔτε τὸν πελώριον Δία, οὔτε ἄλλον κανένα ἐκ τῶν θεῶν. Ὅταν ἀπαξ ἐκείνη τοῦ ὀλέθρου πὸ ἀναπόφευκτον νῆμα, εἴτε ἀνθρώπων εἴτε πόλεων, κλώσῃ, καὶ ὅποιονδήποτε ἀποφασίσῃ ὡς πρῶτον τῆς θηριωδίας τὰς θύμας, ποτὲ δὲν μετατρέπει τὴν γνώμην τῆς καὶ ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτῆς δύναμιν, ἀλλὰ μὲν φθειρόνται καὶ ἀλλὰ πάλιν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεως ἀνυψοῦνται.

ὑπὸ τὰς παρακινήσεις δ' αὐτῆς ἀγῶνες καὶ μάχαι συνή-

πτογο μεταξὺ τῶν πολεμοφόρων Τρώων καὶ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, οἵτινες φόνον καὶ θάνατον ἀνηλεῆ ἀναμιταξί των προύξενον. Οὐδεὶς ἐφοβείτο, ἀλλὰ παρὰθύμως ἐμάχοντο πάντες, διότι θάρρος καὶ τόλμη τοὺς πολεμιστὰς ὅλους παρέσυεν.

Ἄλλ' ὅταν πολλοὶ ἐπὶ τῆς κόνης νεκροὶ ἐξηπλώθησαν, θάρρος τότε ἀνώτερον διηγήθη εἰς τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἠρωϊκὰ στάθην κατὰ παρακίνησιν τῆς πολεμοφόρου Ἀθηνᾶς, ἥτις ἐλθούσα πλησίον τῆς μάχης, ἐβόηθει πρὸς Ἕλληνας, ἐπιθυμοῦσα νὰ κυριευθῆ ἡ περίφημος πόλις τοῦ Πριάμου ἥτις ἀπὸ βαθεὶς ἀντήχει στεγχμοῦς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τότε αὐτὴ ἡ θεῖα Ἀφροδίτη ἤρπασε τάχως ἀπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὀλεθρίας μάχης τὸν ἐνδοξὸν Αἰνεΐαν, τὸν ἐκάλυψε μὲ νεφέλην πυκνὴν, διότι δὲν ἦτο πεπρωμένον δι' ἐκεῖνον νὰ πολεμήσῃ ἐμπροσθεν τοῦ τείχους μετὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ διὰ τοῦτο ὑπεχώρησεν εἰς τὴν φρονιμὴν Ἀθηνᾶν, ἐπιθυμοῦσαν ἐκ ψυχῆς ὅπως βοήθησῃ τοὺς Ἕλληνας, φοβούμενος μήπως θεὰ τις φονεύσῃ αὐτὸν καὶ χωρὶς τῆς θελήσεως τῶν Μοιρῶν, διότι οὐδ' αὐτὸν ἐφαίσθη ἐμπροσθεν τοῦ Ἄρεως ὅστις πολὺ ἀνώτερος ἦτο.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀπ' ἐτέρου δὲν ἔμενον πλέον εἰς τὴν μάχην, ἀλλὰ τρέμοντες καὶ ἐκπεπληγμένοι ἐπισθοχώρου, διότι ἐναντίον αὐτῶν ὤρμου οἱ Ἕλληες, ὄρμας τοῦ Ἄρεως πνέοντες καὶ πρὸς θηρία αἰμοβόρα ὀμαιοῦσες. Φονευομένων δὲ αὐτῶν, ἐπληροῦντο ὑπὸ νεκρῶν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πεδιάδες, διότι ἀναρίθμητοι ἐπιπτον κατὰ γῆς ἵπποι καὶ ἄνδρες, ἐσκορπίζοντο ἐνθεν κἀεῖς αἱ ἄμαξαι, κτυπωμένων αὐτῶν, ποταμῶν ὡς βροχὴ τὸ αἷμα ἔρρε κ' ἐξωγόνει βαθμηδὸν τὴν φρικτὴν ὀχλοσθῆν ἡ Μοῖρα, ἐν ᾧ ἀναρίθμητοι ἐκτυπάντο με ξίφη ἢ μ' ἀκόντια ἐκ μελίας καὶ ἐκείντο ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Καὶ καθὼς ὅταν σινεὶ λύσωσιν ἐκ τῶν σφηνῶν τῆς σχεδίας τὰ διάφορα δεσμά καὶ σκορπίσωσι τὰ μακρὰ ξύλα καὶ ὅλον τὸ ἄλλο υλικὸν εἰς τὴν παραλίαν τῆς βαρυήχου θαλάσσης, πληροῦται δ' ἐξ αὐτῶν ὅλος ὁ αἰγιαλὸς καὶ πλημ-

μυρούσι τὰ κατάμαυρα κύματα, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ φωνευθέντες ἔκειντο κυλισμένοι ἐντὸς κόνης καὶ αἵματος, λησμονήσαντες τὴν πολυκλαυστον ὄχλοσὴν τῶν μαχῶν.

Ὀλίγοι δὲ διαφυγόντες τοῦ ἀνηλεοῦς πολέμου τὰ πάθη, εἰσέδυσαν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν, βαρείας συμφορὰς ἀποφεύγοντες. Αὐτῶν αἱ ἐράσμιαι σύζυγοι καὶ τὰ τρυφερά των παιδία ἐλάμβανον ἐκ τοῦ αἰμοσταλάκτου σώματός των ὅλα τὰ ὄπλα, μ' αἰμοδαφῆ περφόραν μεμολυσμένα, καὶ ἐκαθάριζον αὐτὰ μὲ ὕδωρ θερμόν. Εἰς ὅλην τὴν πόλιν οἱ ἰατροὶ περιεφέροντο περιβλέποντες τὰς οἰκίας τῶν πληγωθέντων παλεμιστῶν, ὅπως ἰατρεύσῃσι τὰς ὀλεθρίας πληγὰς των. Αὐτοὺς δὲ βλέποντες αἱ ταλαιπώροι σύζυγοι καὶ τὰ νεαρά παιδία των ἔκλαιον πικρῶς καὶ ἐστέναζον, ἐν ᾧ ἄλλαι ὠλοφύροντο δι' ἄλλους μὴ παρόντας. Καὶ αὐτοὶ μὲν, ὑπὸ στυγερῶν σφραζόμενοι πόνων ἔκειντο ἐκεῖ βαθεῶς διὰ τὰ δεινὰ των στεναζόντες, ἐν ᾧ ἄλλοι ἀνεπαύοντο ἐκ τῶν ἀγῶνων ἐν τῷ δειπνῷ, ἐχρημέτιζον καὶ οἱ ἵπποι αὐτοὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ φάγῃσιν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ Ἕλληνες τὰ αὐτὰ μετὰ τῶν Τρώων ἔκαμνον εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰ πλοῖα.

Ἄμυ δὲ ἡ φατολαμπῆς Ἥως ἀνήλθε μὲ τοὺς ἀπαστράπτοντας ἵππους της ἐκ τῶν βαθεῶν τοῦ ὠκεανοῦ ρευμάτων, καὶ ἐξύπνησαν ὅλοι αἱ ἄνδρες, οἱ φιλοπόλεμοι τότε υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπήγαγον ἄλλοι μὲν πρὸς τὴν τραχεῖαν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς σκηνὰς μετὰ τῶν πληγωθέντων ἔμενον, φοβούμενοι μήπως λάβῃ τις ἐπισκήψας κυριεῦση τὰ πλοῖα, χαριζόμενος εἰς τοὺς Τρώας, οἵτινες ἐμάχοντο ἀπὸ τῶν πύργων μετὰ τῶν Ἑλλήνων, διότι σφοδρὰ μάχῃ εἶχε συναφθῆ. Καὶ ἐμπροσθεν μὲν τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὁ υἱὸς τοῦ Καπανεῆος ἐμάχετο μετὰ τοῦ ἰσθίου Διομήδους, τοὺς ὁποίους ἠμυπόδιζαν ἀνωθεν διὰ βελῶν καὶ πετραδίων ὁ φιλοπόλεμος Ἀχιλλεύς καὶ ὁ κρατερός Πολίτης. Ἐκτύπωντο αἱ περικεφαλαῖαι τῶν πολεμιστῶν καὶ αἱ ἀσπίδες, αἵτινες ἀπέκρουον ἀπ' αὐτῶν τὸν παγερὸν θάνατον καὶ τὴν ἀδυσώπητον Μοῖραν.

Περὶ δὲ τὰς Ἰθαίαις πύλας ἐμάχετο ὁ Νεοπτόλεμος, περὶ τῶν ὁποίων ἐπολέμουν καὶ ὅλοι οἱ ἐμπειροπόλεμοι Μυρμιδόνες. Αὐτοὺς δὲ ἠμυπόδιζον ἐκ τῶν τειχῶν θαρράλεις μὲ ἀπειρα βέλη ὁ Ἕλενος καὶ ὁ κρατερόψυχος Ἀγένωρ, βοηθοῦντες ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Τρώας, προθύμως μαχομένους περὶ τὰ τεῖχη τῆς φιλτάτης πατρίδος.

Εἰς τὸ πεδίον δὲ, εἰς τὰς πύλας καὶ τὰ ταχύπλοα πλοῖα ἐπολέμουν ἀδιακόπως ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐρύπυλος τοὺς ὁποίους μεγαλοφρονῶν ἀπέκρουε μὲ πέτρας ὁ ἀνδρείος Αἰνεΐας ἀπὸ τοῦ τεύχους.

Εἰς δὲ τὰ ρεύματα τοῦ Σιδεόντος ἐπολέμει ὁ κρατερόφρων Τεύκρος, ἐν ᾧ ἄλλοι ἄλλας εἶχον βασάνους.

Τότε περὶ τὸν πολεμόφρονα Ὀδυσσεῆ οἱ ἀνδρεῖοι πολεμισταὶ ἠποίμαζον, κατὰ προνήμην συμβουλήν ἐκείνου, τὰς ἀσπίδας διὰ τὴν μάχην, ἐκτύπων ὑπεράνω τῶν κορυφῶν, περιβληθέντες αὐτὰς ἐν ᾧ ὅλοι ἦσαν συνηρμοσμένοι εἰς ἓν. Καὶ ἂν ἐβλεπέ τις αὐτοὺς θὰ ἔλεγεν ὅτι εἶναι τεῖχος πυκνὸν ἐνὸς αἵκου, τὸ ὁποῖον οὔτε ὄρμη ὕγροπνοῦ ἀνέμου διέρχεται, οὔτε βροχὴ τοῦ Διὸς ἀκατάσχετος. Τοιαῦται λοιπὸν ἦσαν τῶν Ἑλλήνων αἱ φάλαγγες, στερεῶς κεκαλυμμένα περὶ τὰς δερματῖνας ἀσπίδας, ἐν ᾧ συνηρμοσμένοι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα ἦσαν, μίαν ἐπίσης εἶχον ψυχὴν, μίαν ἀνδρίαν καὶ τόλμην. Ἐκτύπων ἀνωθεν αὐτοὺς διὰ πετρῶν οἱ Τρώες, οἵτινες ἐκυλίνδοντο εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τῶν κατασκληρῶν βράχων. Πολλὰ δὲ δόρατα, καὶ βέλη καὶ ἀκόντια εἰς τὰς ἀσπίδας ἐξετοξεύοντο, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα εἰς τὴν γῆν καὶ ἄλλα ἀσκόπως ἐφέροντο λυγιζόμενα, πάντοτε ὁμῶς ἐξηκολοῦθε τὸ κτύπημα. Δὲν ἐφοβούντο ὅμως οὐδὲως αὐτὸ, οὐδ' ὑπεχώρουν εἰς τὴν ἀγχαίαν βροχὴν τῶν βελῶν. Ὅλοι ὁμοῦ ὑπὸ τὸ τεῖχος εἰσήρχοντο, καὶ οὐδεὶς ἴστατο μακρὰν, ἀλλὰ συνηρμοσμένοι ἐπήγαγον ὡς νέφος ἀεροειδές, τὸ ὁποῖον ὁ Ζεὺς ἐξάπλοι εἰς τὸν αἴθερα ἐν μέσῳ χειμῶνι. Ἐτρέχον δρομαίως αἱ φάλαγγες, ἀπειρος κρότος ὑπὸ τῶν ποδῶν αὐτῶν διηγείρετο, τὴν κόνιν οἱ ἀνεμοὶ ὑπεράνω

τῆς πεδιάδος καὶ ὄπισθεν τῶν πολεμιστῶν ἀνύψουν, αἱ φωναὶ τῶν ἀτελείωτοι ἦσαν, ὅμοιαι πρὸς τοὺς ἰσημοὺς τῶν μελισσῶν, βαρέως ἀνέπνεον ὅλοι, ταραχὴν κάμνοντες μεγάλην, ἔχαιρον μεγάλως οἱ Ἀτρεΐδαι καὶ ἐγαυρίων βλέποντες τὸν ἀτρόμητον φραγμὸν τοῦ ὀλεθρίου πολέμου, ἤθελον νὰ ὀρμηθῶσι σφαιρῶν καὶ ἀθροῖοι εἰς τοῦ θεογενοῦς Πριάμου τὰς πύλας, θέλοντες νὰ διαρρήξωσι τὰ τείχη μὲ τοὺς δικώπους πελέκεις, νὰ κρημίσωσι τὰς πύλας, ν' ἀποσπάσωσι τοὺς σύρτας καὶ ἠλιζῶν εἰς τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν φρόνησιν αὐτῶν. Καὶ ὅμως εἰς οὐδὲν τοὺς ἐβοήθησαν οὔτε ἀσπίδες, οὔτ' εὐκίνητα βούκεντρα, διότι ὁ ἀνδρείος Αἰνείας πελωρίαν πέτραν εἰς τὰς χεῖράς του λαβὼν ὀρμητικῶς τὴν ἐβρίψεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τοὺς ὁποίους μὲ οἰκτρὸν κατεδάμασε θάνατον, κατασπαράξας τὰς ἀσπίδας αὐτῶν. Καὶ καθὼς ὅταν εἰς τὰ ὄρη κρημνὸς διαρράγη ἐπὶ τῶν αἰγῶν ὅσαι βόσκουσιν ὑπὸ τὸν λόφον καὶ τρέμωσι τότε ὅσοι ἐκεῖ κατοικοῦσι, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ἕλληνες ἐτρόμαξαν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐξηκολούθει πέτρας ἀνωθεν νὰ ρίπτῃ καὶ ταραχὴν μεγάλην εἰς τὰς φάλαγγας νὰ διασπείρῃ.

Καὶ καθὼς ὅταν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς διαρρήξῃ διὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν τοὺς εἰς τὰ ὄρη ἐν μιᾷ κορυφῇ συνηρμοσμένους λόφους, φοβοῦνται οἱ βασκαὶ καὶ ὅσα ζῶα βόσκουσιν ἐκεῖ, τοιοῦτοτρόπως ἐφοβήθησαν καὶ οἱ Ἕλληνες, διότι ὁ Αἰνείας ἔσεισε καὶ διετάραξε ταχέως τὸ ὄχυρῶμα τοῦ πολέμου, τὸ ὑπ' ἀσπίδων ἀκατάβλητων κατεσκευασμένον, ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς ἀπειροῦ δυνάμεως τὴν ὁποίαν τῷ ἔχαρισε ὁ θεός. Οὐδεὶς ἐν τῇ μάχῃ καὶ νὰ προσδύψῃ εἰς αὐτὸν δὲν ἠδύνατο, διότι εἰς τὰ ἀνδρείαά του μέλη ἐρεγγοβόλουν τὰ ὄπλα ὅμοια πρὸς τὰς θεϊκὰς ἀστραπὰς. Πλησίον αὐτοῦ ἴστατο ὁ Ἄρης ὑπὸ πυκνῆς κεκαλυμμένος ἀγλῦος, καὶ διευθύνων ὅλα τὰ βέλη, τὰ θάνατον καὶ φόβον δεινὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας προξενούοντα. Ἐπολεμεῖ καθὼς ὅταν αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἀδημονῶν καὶ ὠργισμένος ἐπολεμεῖ τὰς ἀνδρείας καὶ φρικώδεις φυλάς τῶν Γιγάντων, ὅταν ἔσειεν ἐκ βάθρων τὴν ἀπειρὴν γῆν, καὶ τὰς

θαλάσσας καὶ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν, ὅταν ἔτρεμον τοὺς Ἄτλαντος οἱ πόδες ὑπὸ τὴν ἀκατάβλητον ὄρμην τοῦ Διὸς τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν κατεσπαράσσοντο καὶ αἱ φάλαγγες τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ὑπὸ τὴν μεγάλην τοῦ Αἰνείου ὄρμην. Ὁργισμένος αὐτὸς κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, ὤρμα εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ τείχους καὶ ἐβρίπτειν ἐκ τῶν χειρῶν του εἰς τὴν σφοδροτάτην μάχην ὅ,τι καὶ ἀν' ἀπῆντα, διότι πολλὰ τοιαῦτα θανατηφόρα ὄργανα εὕρισκοντο εἰς τῶν ἀνδρείων Δαρδανίων τὰς χεῖρας. Μὲ αὐτὰ ὁ Αἰνείας, μαινόμενος ἐπὶ τῇ ἀκατάβλητῳ δυνάμει του, ἀπέκρουε τὸν ἀναριθμητὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾧ περὶ αὐτοῦ ἐνεθαυρόνοντο οἱ Τρῶες. Καὶ πάλιν ὅμως σκληρὰ ταλαιπωρία τοὺς πάντας εἶχε καταβάσει, πολλοὶ δ' ἐφονεύθησαν καὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐκ τῶν Τρώων. Ταραχὴ φρικαλέα καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν εἶχε διεγερθῆ, διότι ὁ μὲν Αἰνείας τοὺς φιλοπολέμους Τρῶας παρώρμα ὅπως γενναίως πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν τέκνων καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων, ὁ δὲ κρατερός Νεοπτόλεμος διέτασσε τοὺς Ἕλληνας ὅπως μένωσι σταθεροὶ παρὰ τὰ περίφημα τείχη τῆς Τροίας καὶ κατακαύσωσιν ἀνηλεῶς ὀλόκληρον τὴν πόλιν. Αὐτοὺς δὲ τοὺς ἥρωας οἰκτρὰ καὶ ἀκατάσχετος βοή κατεῖχε, πολεμοῦντας ἐν τῇ μάχῃ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, χωρὶς διόλου ν' ἀναπνεύσωσιν, ἐπιθυμοῦντες οἱ μὲν Ἕλληνες νὰ κυριεύσωσι τὴν πόλιν ὑπὸ τὸν Ἄρην, οἱ δὲ Τρῶες νὰ λυτρώσωσιν αὐτήν.

Ὁ δ' Αἴας μακρὰν τοῦ θρασύφρονος Αἰνείου πολεμῶν μαύρας Μοίρας μὲ τὸ τόξον του ἐπέστελλεν εἰς τοὺς Τρῶας, ἄλλοτε μὲν βέλη διὰ μέσου τοῦ αἰθέρος ἐκτοξεύων καὶ ἄλλοτε πάλιν ἀνηλεῆ ἀκόντια. Ἄλλον δὲ μετ' ἄλλον ἐφόνευεν, ἐν ᾧ οὔτοι φοβούμενοι τοῦ ἀγνοῦ πολεμιστοῦ τὴν ἀνδρίαν, οὐδὲ ὅπως πλέον ἔμενον ἐν τῇ μάχῃ, ἀλλ' ἔρρημα τὰ τείχη ἐγκατέλειπον.

Ὁ περιφημότερος τότε ἐκ τῶν Ἀοκρῶν ἐν τῇ μάχῃ, ὁ γενναῖος ὑπηρέτης αὐτοῦ Ἀλκιμέδων, πιστός εἰς τὸν βασιλέα του καὶ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν σφριγῶσαν νεότητά, σφοδρῶς τὸν πό-

ἐπιθυμῶν, ἀνέβη μὲ τοὺς ταχῆς τοῦ πόδας τὴν κλίμακα, δρόμον φρικώδη θέλων ἢ ἀνοίξῃ εἰς τοὺς πολεμιστὰς. Ἔβαλεν δὲ τὴν ἀσπίδα τοῦ ὡς ὑπεράσπισιν τῆς κεφαλῆς του, ἀτρόμητος ἀνέβαινε τὰς ὀλεθρίας ὁδοὺς· καὶ ἄλλοτε μὲν ἔσειεν εἰς τὰς χεῖρας του τὸ ἀδυσώπητον τοῦ δόρου, ἄλλοτε δὲ πάλιν εἶρπεν (εὐρυνετο) πρὸς τὰ ἄνω, ἐν ᾧ ὁδὸς ἐνάεριος τὸν ἀνεβίβαζε βαθυμῶν· καὶ βεβαίως συμφορὰν ἀνεπανόρθωτον εἰς τοὺς Τρώας ἤθελε προσενήσει, ἂν δὲν τὸν ἔβλεπεν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ τείγους ἀναβαίοντα καὶ βλέποντα πρῶτην ταύτην καὶ τελευταίαν φροῶν τὴν περίφημον πόλιν καὶ δὲν ὄρα ἐπ' αὐτοῦ ὁ Αἰνεΐας, διότι οὗτος (ὁ Αἰνεΐας) καὶ μακρὰν ὦν δὲν ἐλθισμόνησε τὴν ὁρμὴν τοῦ πολέμου. Μὲ πέτραν μεγάλην κατὰ κεφαλῆς τὸν ἐκτύπησε, συνέτριψεν ὁ κρατερόφρων ἀνὴρ τὴν κλίμακά του, ἐξετόξευσε βέλος ἀπὸ τῆς νευρᾶς καὶ σείσας αὐτὸν ἰσχυρῶς μὲ μαῦρον τὸν ἐκεραύνωσε θάνατον. Μὲ τὸν ἀέρα ἀνεμίχθη ἡ πολυστένακτος ψυχὴ του, πρὶν νὰ καταβῇ εἰς τὴν γῆν. Γυμνὸς κατήλθεν ὁ πλῆμων διότι μακρὰν ἐρρίφθη καὶ ἡ ἀσπίς καὶ τὸ δόρυ καὶ ἡ περικεφαλαία. Ἐστέναξε τότε ὁ λαὸς τῶν Λοκρῶν, ὅταν εἶδον εἰς αὐτὸν τὴν παγερὰν τοῦ θανάτου μορφήν περιχυθεῖσαν, χυθέντα τὸν μυελὸν τῆς δασύτριχας κεφαλῆς του, συντετριμμένα τὰ ὀστέα του καὶ τοὺς ταχῆς τοῦ πόδας, μεμολυσμένον τὸ σῶμά του ἐξ αἱμάτων καὶ κόπωσης.

Καθὼς εἶδεν ὅμως ὁ ἀνδρεῖος Φιλοκτῆτης, ὡς θηοῖον τὸν Αἰνεΐαν ὁρμῶντα περὶ τὰ τείχη, ἀμέσως βέλος ἐτόξευσε ἐναντίον του, θέλων νὰ πληγώσῃ τὸν περίφημον πολεμιστὴν. Τὸ σημάδευμα αὐτοῦ δὲν ἀπέτυχεν, ἀλλὰ δὲν ἐφθασε διὰ τῆς ἀκαταβλήτου ἀσπίδος εἰς τὸ ὥρατον δέρμα του, διότι τὸ ἀπέκρουσεν ἡ Ἀφροδίτη· ἐπιτολαίως μόνον τὸ δέρμα τῆς ἀσπίδος κατεξέσχισεν. Οὐδ' ἔπεσε (τὸ βέλος) κάτω μαπαίως, ἀλλ' ἐκτύπησε τὸν Μένοντα ἐν μέσῳ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς μεθ' ἱππουρίδος περικεφαλαίας, ὁ ὁποῖος ἔπεσε κάτω ἀμέσως. Καὶ καθὼς ἀπὸ βράχου τινὸς κτυπήσῃ μὲ βέλος ἀγρίαν αἶγα, τριουτοτρόπως πεσῶν αὐτὸς ἐξηπλώθη καὶ ἐξέπνευσε ταχέως.

Ὁργισθεὶς διὰ τὸν θάνατον τοῦ συντρόφου του ὁ Αἰνεΐας, ἐρρίψε πέτραν καὶ ἐρόνευσε τὸν ἀνδρεῖον σύντροπον τοῦ Φιλοκτῆτου, Τοξαίμυην, συνέτριψας τὴν κεφαλὴν του, κατακερματίσας ὅλα τὰ ὀστέα μετὰ τῆς περικεφαλαίας του καὶ δολοφονήσας τὴν φιλότατην ζωὴν του. Ἐφώναξε μεγάλως ὁ Φιλοκτῆτης καὶ εἶπεν:

« Αἰνεΐα, τώρα δὲ θὰ νομίζῃς ὅτι ἄριστος εἶσαι, πολεμῶν ἐκ τοῦ πύργου, ὅθεν μάχονται αἱ δεῖλαι καὶ ἀνδρῶν γυναικες. Ἄν ὅμως εἶσαι ἀνδρεῖος, ἐξελθε ἀμέσως ἐκ τοῦ τείγους, ὅπως πολεμήσῃς μὲ τὸν θρασὺν τοῦ Ποϊάντος υἱὸν καὶ μὲ ὄπλα καὶ μὲ βέλην.

Τοιαῦτα εἶπε· πρὸς αὐτὸν ὅμως, ἂν καὶ θέλων, δὲν ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρεῖος τοῦ Ἀγχιῖου υἱός, διότι φοβεραὶ μάχαι ἀκαταπαύστως συνήπτοντο καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ τείχη καὶ ποτὲ δὲν ἔπαυεν ὁ ὀλέθριος πόλεμος. Οὐδ' ἀνεπαύθησάν ποτε, ὑπὸ τοῦ Ἄρεως ἐπὶ μακρὸν βασανιζόμενοι, καὶ ἀτελέσφορος ὁ πόλεμος ἐξηκολούθει.

BIBΛION ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Ἄλλ' ὅταν πλέον πολὺ ἐκοπίασαν οἱ Ἕλληνες περὶ τὰ τείχη τῆς Τροίας, καὶ δὲν κατορθώθη κἀνὲν ἀποτέλεσμα τοῦ πολέμου, τότε ὁ Κάλχας εἰς συνέλευσιν τοὺς ἡγεμόνας προσεκάλεσε, γνωρίζων καλῶς, ὑπὸ τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἐκάτου, τῶν ὀρνέων τὰς πτήσεις, καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα σημεῖα, ὅσα ἐκ βουλῆς τῶν θεῶν εἰς τοὺς θνητοὺς ἀναφαίνονται, καὶ εἰς αὐτοὺς ὅλους συναθροισθέντας, εἶπε:

« Μὴ πλέον εἰς τὰ τείχη καθήμενοι πολεμεῖτε· ἀλλ' ἄλλο

μέσον σκεφθῆτε νὰ εὕρητε ἢ κάμμιαν ἀπάτην δι' ἧς καὶ τὰ πλοῖα καὶ ἡμεῖς νὰ ὠφεληθῶμεν, διότι ἐγὼ σημείον φῶς φανερόν εἶδον χθές. Ἰέραξ ἐδίωξε περιστερὰν ἥτις δρομαία ἐκρύβη εἰς ὀπήν μιᾶς πέτρας καὶ τοιουτοτρόπως παρεμέρισεν· αὐτὸς ὅμως ὀργισθεὶς ἐκρύβη εἰς τὰ χαμοκλαδα, ἐν ᾧ αὐτὴ ἢ ταλαίπωρος ἐξῆλθε, μὴ γνωρίζουσα τοιαύτας παγίδας ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι μακρὰν θὰ εἶναι ἥδη· ἐξελθὼν ὅμως αὐτὸς, πολυστένακτον φόνον εἰς τὴν δειλὴν περιστερὰν ἀπέστειλε. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἰς μάτην ἄς μὴ δοκιμάσωμεν τῶν Τρώων τὴν πόλιν νὰ κυριεύσωμεν, ἀλλὰ μὲ δόλους καὶ παγίδας ἄς κατορθώσωμεν τοὺς πόθους μας.

Τοιαῦτα εἶπεν, ἐν ᾧ κἀνείς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπέισθη ὅτι τοιουτοτρόπως θὰ ἐπιτύχῃσι τοῦ πολέμου τὸ τέλος καὶ διὰ τοῦτο ἐσκέπτοντο νὰ εὕρωσι τοιοῦτο τέλος· μόνος ὅμως ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεὺς ἐνόησε τὸν Κάλχαντα καλῶς καὶ τῷ ἀπεκοίθη ὡς ἐξῆς:

«ὦ φίλε, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς οὐρανίους θεοὺς τιμῶμενε, ἐὰν ὄντως πέπτῳται εἰς τοὺς φιλοπολέμους Ἕλληνας διὰ δόλου καὶ παγίδος νὰ κυριεύσωμεν τοῦ Πριάμου τὴν πόλιν, κατασκευάσωμεν τότε ἵππον, προθύμως ἐμβῶμεν δι' ἐνδραν ἡμεῖς οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, ἀπ' οὗ πρῶτον στείλωμεν τοὺς λαοὺς καὶ τὰ πλοῖα εἰς Τένεδον, καύσωμεν δὲ τὰ πάντα εἰς τὰς σκηνάς, ὅπως οἱ Τρῶες, ἰδόντες αὐτὰ ἐκ τῆς πόλεως, ἀτρέμητοι εἰς τὴν πεδιάδα σκορπισθῶσι. Εἰς ὅμως ἐξ ὑμῶν, τὸν ὅποιον κἀνείς ἐκ τῶν Τρώων δὲν γνωρίζει τὸλμην εἰς τὰ στήθη του ἐμβαλῶν, ἐξῶ τοῦ ἵππου ἄς μείνῃ ἄς προσποιηθῇ ὅτι ἐσώθη ἐκ τῆς σκληρᾶς θηριωδίας τῶν Ἑλλήνων, αἵτινες ἐπεθύμουν τὴν θυσίαν του, ζάρωθεις περὶ τὸν ἐκτεχνὸν ἵππον. Ἄς εἰρηδῆτι τὸν δὲ κατεσκευάσαν διὰ τὴν Ἀθηνᾶν, ὀργιζομένην ὑπὲρ τῶν φιλοπολέμων Τρώων. Καὶ ταῦτα μὲν τοιουτοτρόπως ἄς λέγῃ εἰς αὐτοὺς ἐρωτῶντας, ἕως ὅτου πεισθῶσιν, ἂν καὶ εἶναι ἀκαμπτοὶ, καὶ τοιουτοτρόπως εἰσαγάγῃσαι ταχέως εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν τὸν ὄλεθρον ἵππον καὶ

σπῆσωσιν αὐτὸν σημεῖον μέγα διὰ τὸν Ἄρην. Καὶ νὰ ἀνάψῃ μὲν εἰς αὐτοὺς πυρσὸν φωταυγῆ ταχέως, νὰ παρακινήσῃ δὲ τοὺς ἄλλους νὰ ἐξέλθωσι τοῦ εὐρέος ἵππου, ὅταν εἰς τὰ βλεφαρᾶ τῶν Τρώων γλυκὺς ὕπνος ἐπικαθήσῃ.

Τοιαῦτα εἶπε καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ πάντες ἐπήεσαν· ἰδίως τὸν ἐθαύμαζεν ὁ Κάλχας, διότι συνεβούλευσεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ φρόνιμον αὐτὸ μέτρον καὶ τὴν ὠραίαν παγίδα, δι' ἧς ἐμελλον νὰ φορέσωσι μὲν οἱ Ἕλληνες τὸν στέφανον τῆς δάφνης, νὰ βυθισθῶσι δὲ οἱ Τρῶες ἐκ τῆς συμφορᾶς εἰς τὸ βάραθρον· καὶ διὰ τοῦτο αὐτὰ ἐπανεῖπεν εἰς τοὺς ἀριστεῖς τῶν Ἑλλήνων:

« Μὴ πλεόν, ὦ φίλοι, ἄλλην σκέπτεσθε παγίδα, ἀλλὰ πεισθῆτε εἰς τὸν φιλοπόλεμον Ὀδυσσεᾶ, διότι τοῦ φρονίμου αἰ σκέψεις ποτὲ δὲν ἀποβαίνουσι μάταιαι, ποτὲ δὲν μένουσιν ἀτελέσφοροι. Αἴσια τῶρα οἱ θεοὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας σκέπτονται καὶ τοῦ Διὸς τὰ σημεῖα δὲν ἀποβαίνουσι μάταια καὶ ἀνεκτέλεστα, διότι διαυλακίζουσι μὲν τὸν αἰθέρα ἀστραπαὶ φωτεινὰ καὶ βρονταὶ, περιπετῶσι δὲ ὑπεράνω τῶν λαῶν ὄρεα ὀξέως φωνάζοντα.»

Μὴ μένωμεν ὅμως ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν πόλιν, διότι ἢ σιδηρὰ καὶ ἀπότομος ἀνάγκη θάρρος ἀκαταμάχητον εἰς τοὺς Τρῶας ἐνέπνευσε, θάρρος τὸ ὅποιον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς δειλοὺς τὸν πρὸς τὸν Ἄρην ἔρωτα ἐμφυτεύουσι. Ἐκεῖνοι δ' ἐν τῷ πολέμῳ οἱ ἀριστοὶ εἶναι, ἐκεῖνοι ἀξίεπαινοὶ ἐν τῇ μάχῃ ὅσοι ἀτολμοὶ καθιστάμενοι οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν πολυστένακτον ὄλεθρον πτοοῦνται· τοιουτοτρόπως τῶρα μάχονται οἱ Τρῶες τὴν φίλτάτην πατρίδα ὑπερασπιζόμενοι, καὶ μεγάλως ἢ καρδία των μαίνεται.

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρείος Νεοπτόλεμος ὡς ἐξῆς:

«ὦ Κάλχαν, κρατεροὶ πολεμισταὶ ἐναντίον τῶν Τρώων πολεμοῦσιν, ἐν ᾧ αὐτοὶ, ἀποφεύγοντες πάντοτε ἡμᾶς, ὡς δειλοὶ ἀπὸ τῶν πύργων μάχονται, ἐκεῖνοι τῶν ὀπίων τὰ στήθη οἰκτρὸς φόβος σπαράσσει. Διὰ τοῦτο μῆτε παγίδας ἄς σκεπτά

μεθα, οὔτε ἄλλο τι μέσον. Μὲ τὸ δόρυ καὶ μὲ τὴν ἀνδρίαν μας θὰ κυριεύσωμεν τοῦ Πριάμου τὴν πόλιν, εἰς δὲ τὴν μάχην ἀριστεύουσιν οἱ τολμηροὶ καὶ θαρραλέοι πολεμισταί.»

Πρὸς αὐτὸν ὁμῶς ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς, ὡς ἐξῆς:

«Ὡ τέκνον κρατερόψυχον τοῦ ἀτρομήτου Ἀχιλλέως, αὐτὰ πάντα τὰ εἰς γενναῖον πολεμιστὴν ἀνήκοντα μέσα, θαρραλέως τὰ ἑκαμνες μέχρι τοῦδε, εἰς τὴν ἀνδρίαν τῶν χειρῶν σου ἐπιστηριζόμενος. Καὶ ὅμως, οὔτε τοῦ πατρός σου ἡ ἀτρόμητος δύναμις ἠδυνήθη τὴν πλουσίαν τοῦ Πριάμου πόλιν νὰ κυριεύσῃ, οὔτε ἡμεῖς οἴτινες τόσους κατεβάλομεν ἀγῶνας. Πεισθῶμεν λοιπὸν εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Κάλχαντος, ταχέως εἰς τὰ πλοῖά μας ἀγωμεν, κατασκευάσωμεν ἵππον διὰ τοῦ Ἐπειοῦ, ὅστις εἶναι ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν.»

Τοιαῦτα εἶπεν εἰς αὐτὸν δὲ ἐπεισθήσαν ὅλοι, ἐκτὸς τοῦ πολεμόφορον Νεοπτολέμου, καὶ τοῦ ἀνδρείου Φιλοκτήτου ὅστις γενναῖα καὶ ὄχι ἀνανδρα κατορθώματα ἐπεθύμει, διότι δὲν ἐχόρτασαν ἀκόμη τὰς πολυστενάκτους καὶ ὀλεθρίας μάχας καὶ μίαν ἀμφοτέροι εἶχον ἐπιθυμίαν: διηνεκῶς εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως νὰ μάχωνται. Διέτασον λοιπὸν τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των ὑποκειμένους λαοὺς, νὰ φέρωσι τὰ ἀπαιτούμενα εἰς τὰ πελώρια τείχη, διὰ τῶν ὁποίων κραταιοῦται καὶ ἐνθαρρύνεται ἡ μάχη, ἐλπίζοντες τοιοῦτοτρόπως ὅτι θὰ κυριεύσωσι τὴν πόλιν, διότι καὶ οἱ δύο κατ' ἀπόφασιν τοῦ θεοῦ ἐπάτησαν ἐκ νέου τὸ αἰμόστρωτον τῆς μάχης πεδίον. Καὶ βεβαίως ἤθελον ἐκτελεῖ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διαπύριος ἡ ψυχὴ των ἐπεθύμει, ἀν δὲν ὠργίζετο ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ αἰθέρος ὁ Ζεὺς καὶ διὰ τοῦτο ἔσειε τὴν γῆν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοὺς κρατεροὺς του πόδας, ἐτίναξεν ἐκ τοῦ πυθμένος τὸν ἀχανῆ αἰθέρα, καὶ ἐτόξευσε φλογερὸν κεραινὸν ἐμπρόσθεν τῶν ἥρώων. Ἐβρόντησε τότε ἡ γῆ τῶν Δαρδάνων, ἐφοβήθησαν οἱ πρὶν ἀτρόμητοι ἥρωες, ἐλησμόνησαν τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρίαν των καὶ ἀκουσίως ἐπεισθήσαν εἰς τὸν φρόνιμον Κάλχαν-

τα ἐλθόντες εἰς τὰ πλοῖα μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ θαυμάζοντες τὸν μάντιν διὰ τὸν ὁποῖον ἔλεγον ὅτι κατὰγεται ἐκ τοῦ Διὸς ἢ ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐπεισθήσαν κατὰ πάντα εἰς αὐτὸν.

Ἄμα δὲ διεσπάρησαν εἰς τὸν ἀχανῆ οὐρανὸν οἱ πανταλόθεν φειγγοβλοῦντες φωσφορολαμπεῖς ἀστέρες, ὅταν ἀναπαύηται πλέον ἐκ τῶν ἀγῶνων ὁ ἄνθρωπος, τότε ἡ Ἀθηνᾶ, ἐγκαταλείψασα τὴν γενεάν τῶν θνητῶν, ἦλθεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν λαὸν ὁμοία κατὰ πάντα πρὸς ἀφελῆ καὶ ἀγνωτάτην παρθένον· ἐστάθη ὡς ὄνειρον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ πολεμόφορον Ἐπειοῦ καὶ παρῶρμα αὐτὸν ὅπως ξύλινον ἵππον κατασκευάσῃ. Τῷ ὑπεσχέθη νὰ τὸν βοήθησῃ καὶ αὐτῇ, νὰ εἰσέλθῃ ἀμέσως ἐντὸς καὶ νὰ παρορμᾷ αὐτὸν εἰς τὸ ἔργον. Ἀκούσας αὐτὸς τοὺς λόγους τῆς θεᾶς, χαίρων ἐξεπίδησεν ἐκ τοῦ ἀφρόντιδος καὶ ἀμερίμνου ὕπνου. Ἐνόησεν ἀμέσως αὐτὴν καὶ δὲν ἐσκέπετο ἄλλο παρὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν τῆς, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐσυλλογίζετο εἰς τὸν νοῦν τὰ τῆς τέχνης του.

Ἄμα δ' ἀνέτειλεν ἡ λαμπρόφωτος Ἥως, μακρὰν τὸν ἄδυτον διώξασα ζόφον καὶ μὲ λάμπην γλυκεῖαν πηγαίνουσα, τότε τὸ θεῖον ὄνειρον ὁ Ἐπειὸς εἰς τοὺς Ἑλλήνας διηγήθη, καθὼς τὸ εἶδε καὶ καθὼς τὸ ἤκουσεν. Αὐτοὶ δὲ ἀκούοντες τοὺς λόγους τοῦ ἔχαιρον μεγάλως καὶ τότε ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἀπέστειλε ταχύποδας ἄνδρας εἰς τῆς ὑψικορύφου Ἰδῆς τὰς κοιλάδας οἴτινες ὠρμησαν εἰς αὐτὰς μὲ πελέκεις ἔκοπτον δένδρα, ἐν ᾧ ἐβόουν αἱ κοιλάδες καὶ ἐγυμνόνοτο ἀπὸ δένδρα τὰ δάση τῶν ὄρεων, αἱ δὲ δασώδεις φάραγγες δὲν ἦσαν πλέον τόσον ἐράσμιαι εἰς τὰ θηρία καθὼς πρότερον καὶ οἱ κλάδοι οἱ θέλοντες τὴν ὀρμὴν τοῦ ἀνέμου ἐξηραίνοντο πλέον. Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα μὲ πελέκεις οἱ Ἑλλήνες κόπτοντες, ταχέως τὰ ἔφερον ἐκ τῶν δασυπύκνων ὄρεων εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐκοπίασαν καὶ οἱ ξυλοκόποι καὶ οἱ λαοὶ, μεγάλως ἐμόχησαν ὅλοι, ὑπηρετοῦντες τὸν Ἐπειὸν ἀκαταπαύ-

στως. Ἄλλοι μὲν ἔκοπτον μὲ πελέκεις τὰ ξύλα, ἄλλοι τὰς σανίδας ἐμέτρων, ἄλλοι ἐξωμάλυνον τοὺς ὄζους (ρόζους) τῶν ἀπριονίστων κορυφῶν, καὶ ἄλλοι ἄλλα κατηργάζοντο. Ὁ δ' Ἐπειὸς κατεσκεύασε τοὺς πόδας τοῦ ξυλίου ἵππου, ἔπειτα τὴν κοιλίαν, συνήρμοσεν ἀκολούθως τὴν ῥάχιν, ὅπισθεν ἔβαλε τὰς λαγόνας, ἐμπρὸς τὸν λαιμὸν, ὑπεράνω τὴν ὡς ἀληθῶς κυματίζουσαν κόμην, προσέθηκε τὴν δασεῖαν κεφαλὴν, τὴν καλλιτέριχον οὐρὰν, τὰ ὦτα, τοὺς κρυσταλλώδεις ὀφθαλμούς, ὅλα τὰ ἄλλα διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἵππος κινεῖται. Ἐπροῦδευε βαθυμῆδὸν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ἔργον ὅμοιον πρὸς ζῶν, διότι ἐρασιμῶν τέχνην εἰς τὸν ἄνδρα ἐδῶκεν ὁ θεός. Εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐτετέλεσθησαν πάντα κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐν ᾗ ἔχαιρε μεγάλως ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἐθαύμαζον πῶς οἱ πόδες ἐν ᾗ ἦσαν ξύλινοι ταχέως ἐκινούντο καὶ πῶς ὁ ἵππος πρὸς χρεμετίζοντα ὁμοίωζε. Καὶ τότε ὁ θεὸς Ἐπειὸς ἤνευτο ὑπὲρ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἵππου, εἰς τὴν ἀκατάβλητον Ἀθηνᾶν ἀνυψώσας τὰς χεῖρας καὶ εἰπὼν: Ἐπάκουσόν με, γενναῖα θεά, σῶσον ἐμὲ καὶ τὸν ἵππον σου.

Τοιαῦτα εἶπεν ἐπήκουσε δ' αὐτὸν ἡ πολύγνωνμος θεά Ἀθηνᾶ, καὶ κατέστησε τὸ καλλιτέχνημα αὐτὸ θαυμαστὸν εἰς τοὺς ἐπιγείους θνητοὺς ὅσοι τὸ εἶδον καὶ ὅσοι θά τὸ ἴδωσιν ἀκόμῃ.

Ἄλλ' ὅταν οἱ μὲν Ἕλληνες ἠγάλλοντο βλέποντες τὸ πολυθαύμαστον ἔργον τοῦ Ἐπειοῦ, οἱ δὲ Τρῶες πεφοβισμένοι ἔμεινον ἐντὸς τῶν τειχῶν, ἀποφεύγοντες τὸν θάνατον καὶ τὰς ὀλεθρίας Μοῖρας, τότε μακρὰν ἀπελθόντος τοῦ κρατεροψύχου Διὸς εἰς τοῦ Ὠκεανοῦ τὰ ῥεύματα καὶ εἰς τὰ σπήλαια τῆς Τηθύος, ἔρις συνήφθη μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν καὶ ἐδιχόνησαν ὅλοι. Εἰς τῶν ἀνέμων δὲ τὰς καταιγίδας ἐπιβιβασθέντες, ἐφέροντο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐν ᾗ ἐβρόντα ὑπ' αὐτοὺς ὀαῖθῆρ. Κατελθόντες δὲ εἰς τοῦ Ἐάνθου τὰ ρεῖθρα ἴσταντο ἄλλοι μὲν πλησίον τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλοι πλησίον τῶν Τρώων. Ὁμοίαι φιλοπόλεμοι κατέλαβον ὅλους, συνενθόντων μετ' αὐτῶν καὶ

τῶν κατοικούντων τὰ ἀγανῆ πελάγη. Καὶ οἱ μὲν ὀργισθέντες ἐπεθύμουν ἀκαταστρέψωσι τὸν ὀλερὸν ἵππομετὰ τῶν πλοίων, οἱ δὲ ν' ἀφανίσωσι τὸ περίφημον Ἴλιον. Τοὺς ἠμποδίζεν ὁμοῦς ἡ πολύτροπος Μοῖρα καὶ ἔτρεψε τὸν νοῦν τῶν θεῶν εἰς τὴν φρικτὴν ὀχλοβοήν. Ὁ Ἄρης ἤρχισε τὸν φοβερὸν ἐκείνον πόλεμον, ὀρμήσας ἐναντίον τῆς Ἀθηνᾶς καὶ οἱ ἄλλοι δ' ὡσαύτως συνεκρούοντο ἐν ᾗ ἐβρόντων τὰ κατάρχουσα ὄπλα κινουμένων αὐτῶν. Σφοδρὰ βοή εἰς τὰ πελάγη διηγέρθη, ἔτρεμεν ἡ μαύρη γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θεῶν, μεγάλως ὅλοι ἐφώναζον, μέχρι τῶν μαύρων τοῦ Ἄδου βαράθρων, ἔτρεμον ὑποκάτω τῆς γῆς οἱ Τιτᾶνες, ἐστέναζεν ὅλη ἡ Ἰδῆ, τῶν ἀενάων ποταμῶν τὰ βαρύνηχα ρεῖθρα, αἱ μακροὶ χαράδραι, τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἐνδόξος πόλις τοῦ Πριάμου. Δὲν ἐφοβήθησαν ὁμοῦς οἱ θνητοὶ, οὐδ' ἐνόησαν τὴν συναφθεῖσαν μεταξὺ τῶν θεῶν μάχην, ἐν ᾗ αὐτοὶ τοὺς λόφους μὲ τὰς χεῖρας των διαρρήγνυνόντες ἐκτυπῶντο ἀγαμεταξύ των. Ἐκεῖνοι οἱ ἀπότομοι λόφοι, ὡς ἄμμος διεσκορπίζοντο, διαρρήγνυόμενοι ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θεῶν. Καὶ ἂν ὁμοῦς ὁ Ζεὺς εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἀπῆλθε, ἐνόησε πάλιν τὰ γενόμενα καὶ ἀφίσας ἀμέσως τὸν ὠκεανὸν εἰς τὸν ἀγανῆ ἀνήλθεν οὐρανὸν, φερόμενος ὑπὸ τοῦ Εὐρου, τοῦ Βορρᾶ, τοῦ Ζεφύρου, τοῦ Νότου, τοὺς ὁποίους ἔφερεν ἡ ποικιλόχρους Ἴρις ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ αἰωνίου ἄρματος, κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ ἀθανάτου Αἰῶνος διὰ τῶν ἀκαταβλήτων χειρῶν του μὲ ἀδάμαστον ἀδάμαντα. Ἐφθασε λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὴν μεγάλην τοῦ Ὀλύμπου πεδιάδα, ἐτίναζεν ὀργιζόμενος τὸν ἀγανῆ αἰθέρα, ἐβρόντων ἀστραπαὶ καὶ βρονταί, κεραυνοὶ συνεχεῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἐξηκοντίζοντο, ἐκαίετο ὁ ἀκατάσχετος ἀήρ, ἐφοβήθησαν οἱ ἀθάνατοι ὅλοι, ἔτρεμον πάντων, ἂν καὶ θεῶν, τὰ γόνατα. Φοβηθεῖσα τότε αὐτοὺς ἡ περίφημος Θέτις, ὡς ἰδέα ἐπὶ τῶν νεφῶν ἀπέπτυ καὶ ἐφθασεν ἐν ἀκαρεῖ εἰς αὐτοὺς, διότι αὕτη μόνη μακρὰν ἔμεινε τοῦ ἀποτροπαίου πολέμου, καὶ ζητοῦσα νὰ ἐμποδίσῃ τὰς μάχας εἶπεν

« Παύσατε πλέον τὴν ὀλεθρίαν μάχην. Δὲν ἀρμόζει βεβαί-

ως, ἀφ' οὗ ἀπαξ ὠργίσθη ὁ Ζεὺς νὰ πολεμῆτε αἰώνιοι ὄντες θεοὶ δι' ὀλίγους θνητοὺς, καὶ νὰ εἰσθε ἀφ' ὅλους ἀγνώριστοι. Διότι, ἂν καθ' ἡμῶν τὰ ὄρη ὅλα διαρρήξας ἐν ἀκαρεῖ ἐξακοντισθῆαυτά, οὔτε υἱούς, οὔτε θυγατέρας θέλει φρεισθῆ, ἀλλ' ὅλους ἀπειρος γῆ θὰ καλύψῃ· οὔτε θὰ ἴδῃτε πλέον τὸ φῶς, ἀλλ' εἰς σκότος φρικῶδες θὰ εἰσθε βεβυθισμένοι.»

Ἐπίσθησαν εἰς αὐτὸν οἱ θεοὶ, τρέμοντες τὴν ὄργην τοῦ Διὸς· κατέπαυσαν τὴν μάχην, κατευνάσαντες συνάμα τὴν ὄργην καὶ τὴν διχονοίαν των, συμφιλιωθέντες ὅλοι. Καὶ ἄλλοι μὲν εἰς τὸν ἀχανῆ ἀνήλθον οὐρανόν, ἄλλοι δὲ εἰς τοὺς βυθούς τῆς θαλάσσης ἐβυθίσθησαν καὶ ἄλλοι ἔμειναν εἰς τὴν γῆν. Φρονίμως δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς συλλογιζόμενος, αὐτὰ εἶπεν εἰς τοὺς φιλοπολέμους Ἕλληνας:

« Ἀσυλλόγιστοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, δεῖξατε τώρα εἰς ἐμὲ ὅστις ἐπιθυμῶ νὰ τὸ μάθω, ποῖοι εἰσθε ὑπὲρ τὸ δέον ἀγνοὶ καὶ ἀνδρείοι. Τοῦ Ἄρεως τώρα τὴν τόλμην εἰς τὰ στήθη μας ἄς ἐμβάλωμεν, ἄς ἐμβῶμεν εἰς τὸν εὐτεχνον ἵππον, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ εὐρωμεν τέρμα τοῦ ἀποτροπαίου πολέμου. Πολὺ καλὸν θὰ εἶναι ἂν μὲ ἀπάτας καὶ φοβεράς πανουργίας κυριεύσωμεν τὸ μέγα ἄστυ, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἐλθόντες ἐνταῦθα πάσχομεν τόσα δεινὰ μακρὰν τῆς φιλάτης πατρίδος. Γενναιωθῆτε ὅμως, ἐστὲ ἀνδρείοι. Διότι ἐν τῇ μάχῃ ὅταν θάρρος ἀρύηται τις ἐκ τῆς σιδηροσθένου ἀνάγκης, φρονεῖ τὸν καλλίτερόν του πολεμιστὴν, ἐν ᾧ εἶναι χειρότερος· διότι τὸ θάρρος μεγάλως γενναίονει τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἶναι πολὺ ἀνώτερον καὶ αὐτῆς τῆς δυνάμεως. Ἄλλ' ἔλθετε ὅλοι οἱ ἀριστεῖς, κρατερὰν συγκροτήσατε ἔνεδραν· οἱ δὲ ἄλλοι πρὸς τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Τενέδου πορευθέντες, μένετε ἕως ὅτου εἰσαγάγῃσι τὸν ἵππον οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν πόλιν, ἐλπίζοντες ὅτι δῶρον εἶναι διὰ τὴν Ἀθηναίαν. Εἰς δὲ ἀνδρείος πολεμιστῆς, μὴ γνωρίζομενος ὑπὸ τῶν Τρώων καλῶς, ἄς μὲνῃ πλησίον τοῦ ἵππου, σιδηρὰν καὶ ἀτρόμητον τὴν καρδίαν του καταστήσῃ, ὅστις νὰ φροντίῃ περὶ ὅλων ἐκείνων ὅσα σᾶς εἶχον εἶπει πρό-

τερον. Νὰ μὴ συλλογιζῆται δὲ ἄλλο κανὲν, ὅπως μὴ φανερωθῶσιν ὅσα οἱ Ἕλληνας σκέπτονται ἐναντίον τῶν Τρώων.

Πρὸς αὐτὸν, τοιαῦτα εἰπόντα, ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρείος Σίνων, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἐφοβοῦντο, διότι ἀληθῶς μέγα κατόρθωμα ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῆ· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸν, ὁρθῶς συλλογιζόμενον, ἐθαύμασεν ὁ λαός. Ἀναστάς λοιπὸν αὐτός εἶπεν:

« Ὡ Ὀδυσσεῦ, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι ἀριστεῖς τῶν Ἑλλήνων, τὸ ἔργον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον τόσον ἐπιθυμεῖτε, προθύμως θὰ ἐκτελέσω ἐγὼ, καὶ ἂν ἀκόμη οἰκτρῶς μὲ ἀκρωτηριάσωσιν καὶ ἂν εἰς αὐτὸ τὸ ὀλέθριον πῦρ ζῶντα μὲ ρίψωσι. Μίαν ἔχω ἐπιθυμίαν· ἢ ν' ὀποθάνω γενναίως ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μας ἢ νὰ σωθῶ δοξᾶν ἀμάραντον εἰς τοὺς Ἕλληνας περιάπτων.

Τοιαῦτα εἶπε θαρρᾶλέως, ἐν ᾧ μεγάλως οἱ Ἕλληνας ἐχαιρον. Εἰς δ' ἐξ αὐτῶν εἶπε: Θεός τις βεβαίως τῷ ἐνέπνευσε σήμερον τοιαύτην ἀκατάσχετον δύναμιν, διότι δὲν ἦτο πρότερον θρασὺς ἀλλὰ θεός τις τώρα τὸν παρακινεῖ ὀλεθρον μέγαν νὰ προσενησῆ ἢ εἰς τοὺς Τρώας ἢ εἰς ἡμᾶς. Ἐλπίζω πλέον τώρα φανερῶς νὰ ἴδωμεν τὸ τέρμα τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ πολέμου.

Τοιαῦτα εἶπέ τις εἰς τὸν λαὸν τῶν φιλοπολέμων Ἑλλήνων, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ὁ Νέστωρ, παρορμῶν αὐτούς, εἶπε:

« Τώρα πρὸ πάντων ἀπαιτεῖται, ἀγαπητὰ μοι τέκνα, θάρρος καὶ δύναμις, διότι τώρα θὰ περατώσωσι τὸν πόλεμον οἱ θεοὶ, τώρα μὲ νίκην λαμπρὰν θὰ μᾶς στέψωσι, νίκην ἐπιθυμητὴν καὶ εὐκαταίαν. Εἰσέλθετε ὅμως ταχέως ἐντὸς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἵππου, διότι μεγάλως κλειζει τοὺς ἀνδρας τὸ θάρρος. Ἄχ! πόσον ἤθελον τὴν παλαιάν μου δύναμιν νὰ εἶχον, ὅταν ὁ τοῦ Αἴσωνος υἱὸς προσεκάλει ἐντὸς τοῦ ταχυκινήτου πλοίου τῆς Ἀργεῦς τοὺς πρώτους ἐκ τῶν ἡρώων, ὅποτεν πρώτος ἐγὼ ἐξ αὐτῶν ἐσυλλογιζόμεν νὰ καταβῶ, ἂν δὲν μ' ἠμυπόδιζεν ἀκουσίως ὁ ἰσόθεος Πελλίας; Παγερὸν τώρα γῆρας μὲ βασανίζει καὶ αἱ ὀρμαὶ τῆς νεότητος μακρὰν ἐμοῦ εἶναι. Καὶ πάλιν ὅμως ὡς νέος σφριγῶν θαρρᾶλέως ἐντὸς τοῦ ἵππου

θά καταβῶ, ἐλπίζων ὅτι θάρρος καὶ δόξαν θά μᾶς χάριση ὁ θεός.»

Πρὸς αὐτόν, τοιαῦτα εἰπόντα, ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Ξανθοῦ Ἀχιλλέως:

« ὦ Νέστωρ, σὺ μὲν εἶσαι ἀνώτερος ὄλων ὅσον ἀφορᾷ τὴν φρόνησιν, ἀλλ' ἤδη ὀλέθριον γῆρας σὲ κατεδάμασε καὶ ὁ μὴ γνωρίζων νὰ πολεμῇ ποτέ δὲν δύναται σταθεράν νὰ ἔχῃ ἀνδρίαν· διὰ τοῦτο ἀπελθε σὺ πρὸς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Τενέδου· εἰς δὲ τὴν ἔνεδρον ἡμεῖς οἱ νέοι πολεμισταί, ἡμεῖς οἵτινες δὲν ἐκορέσθημεν ἀκόμη τὰς μάχας, θά ὑπάγωμεν, καθὼς διατάσεις σεδιάσμιε γέρον.»

Τοιαῦτα εἶπε· τότε δὲ ὁ γέρον Νέστωρ ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν του ἐφίλησε, διότι πρῶτος αὐτὸς ὑπεσχέθη νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ξύλινον ἵππον καὶ τὸν διέταξε νὰ μὲνῃ τοῦ λοιποῦ ὡς πρεσβύτερος μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, διότι τόσην ἐπιθυμίαν εἶχε τοῦ πολεμεῖν. Πρὸς αὐτόν δὲ ἐπιθυμοῦντα τὰς μάχας καὶ τὴν βοήν των, εἶπε:

« Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνδρίαν καὶ ὡς πρὸς τὴν φρόνησιν εἶσαι υἱὸς τοῦ ἰσοθέου Ἀχιλλέως. Ἐλπίζω δὲ ὅτι ὑπὸ τὰς σιβαράς σου χεῖρας θά δυναθῶσιν οἱ Ἕλληνες νὰ κυριεύσωσι τὴν περίφημον πόλιν τοῦ Πριάμου. Μετὰ δὲ τοὺς ἀγῶνάς σας, μετὰ τόσα φρικώδη δεινὰ ὅσα ἐν τῷ πολέμῳ ὑπέφερατε, θά ἐπέλθῃ ἡ ἀμάραντος δόξα καὶ ἡ ἠθικὴ εὐχαρίστησις. Διότι τὰ μὲν οἰκτρὰ πάθη πλησίον, πέρα πλησίον, τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔθεσαν, ἐν ᾧ τὰ ἀγαθὰ πολὺ μακρὰν εἶναι. Ἐν μέσῳ ὅμως τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ, τὸν ἀγῶνα κατέταξαν. Διὰ τοῦτο πολὺ εὐκόλως διέρχεται ὁ νέος τὴν πρὸς τὴν φοβεράν κακίαν ὁδὸν, δυσκολώτατα τὴν πρὸς τὴν δόξαν, ἐκτός ἐάν διὰ μέσου ἀγῶνων πολλῶν διαπεράσῃ τὴν.»

Τοιαῦτα εἶπε· καὶ πρὸς αὐτόν ἀπεκρίθη ὁ ἔνδοξος τοῦ Ἀχιλλέως υἱός:

« Εἶθε! ὦ γέρον, νὰ ἐκπληρωθῶσιν αἱ εὐχαί σου καὶ αἱ ἐλπίδες σου καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ εὐτυχίσωμεν. Ἄν ὅμως ἄλ-

λως πῶς θέλωσιν οἱ θεοί, γενέσθω ἡ θέλησίς των. Προτιμῶ ἐνδόξως ἐν τῇ μάχῃ νὰ ἐκπνεύσω, παρὰ νὰ φύγω ἐκ Τροίας, μὲ ὄνειδος βαρὺ κεκαλυμμένος.»

Τοιαῦτα εἰπὼν, τοῦ πατρὸς του τὰ ἀθάνατα ὄπλα περιεβλήθη. Ὁπλίσθησαν ἀμέσως καὶ οἱ ἄλλοι ἀριστεῖς τῶν ἡρώων, ὅσοι θάρρος εἰς τὰ στήθη των εἶχον. Αὐτοὺς λοιπὸν εἶπατέ μοι, ὦ Μοῦσαι, ὅσοι ἐντὸς τοῦ ἵππου εἰσῆλθον· διότι σεῖς μοὶ ἐνεπνεύσατε τὰς ψυχὰς μου, πρὶν εἰσέτι γνοῦς εἰς τὰς παρείας μου περιχυθῆ, ὅταν ἐβόσκον τὰ πρόβατά μου εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Σμύρνης, τρεῖς τόσον μακρὰν τοῦ Ἑρμοῦ ὅσον ν' ἀκούῃ τις τὴν φωνὴν του, περὶ τῶν κῶν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ εἰς κῆπον ἀνοικτὸν, εἰς ὅρος οὔτε χαμηλὸν, οὔτε ὑψηλόν.

Πρῶτος μὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἵππον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀκολούθως ὁ κρατερὸς Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Σθέnelος, ὁ ἰσάθεος Διομήδης, ὁ Φιλοκτήτης, ὁ Ἄντικλος, ὁ Μενεσθεύς, ὁ κρατερόψυχος Θόας, ὁ Ξανθὸς Πολυποίτης, ὁ Αἴας, ὁ Εὐρύπυλος, ὁ ἰσάθεος Θρασυμήδης, ὁ Μηριόνης, ὁ Ἰδομενεύς, ἀμφότεροι περίφημοι, ὁ ἀνδρεῖς Ποδαλείριος, ὁ Εὐρύμαχος, ὁ ἰσάθεος Τεῦκρος, ὁ κρατερόψυχος Ἰαλμενός, ὁ Θάλπιος, ὁ Ἀντίμαχος, ὁ φιλοπόλεμος Λεοντεύς, ὁ θεόμορφος Εὐμηλος, ὁ Εὐρύαλος, ὁ Δημοφών, ὁ Ἀμφίμαχος, ὁ κρατερὸς Ἀγαπήνωρ, ὁ Ἀκάμας, ὁ υἱὸς τοῦ Φυλέως, Μέγης. Καὶ ἄλλοι ἐπίσης εἰσῆρχοντο ὅσοι ἦσαν ἀριστοὶ ἐξ ὄλων τῶν ἡρώων, καὶ ὅσους ἐχώρει ἐντὸς ὁ καλλίξεστος ἵππος. Ἔσχατος κατέβη ὁ θεὸς Ἐπειός, ὁ καὶ κατασκευάσας τὸν ἵππον, διότι ἤλπιζεν ἡ ν' ἀνοίξῃ τὰς πτυχάς του, ἡ νὰ τὰς προσαρμόσῃ καλλίτερον· καὶ διὰ τοῦτο ἔσχατος πάντων εἰσῆλθε, καὶ ἐκάθισε παρὰ τὴν κλεῖδα αὐτοῦ. Ἐσιώπων ὅλοι οἱ ἄλλοι, διότι ἐν μέσῳ νίκης καὶ ὀλέθρου εὐρίσκοντο.

Οἱ δὲ ἄλλοι διήρχοντο μὲ τὰ πλοῖα τὰ ἀγανῆ πελάγη, καύσαντες τὰς σκηνάς των, ἔνθα πρότερον ἀνεπαύοντο. Αὐτῶν δὲ ἦσαν βασιλεῖς δύο κρατερόψυχοι ἄνδρες, ὁ Νέστωρ καὶ ὁ πολεμιστὴς Ἀγαμέμνων. Αὐτοὺς δὲ, ἀν καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ κα-

ταβῶσιν ἐντὸς τοῦ ἵππου, τοὺς ἠμπόδισαν οἱ Ἕλληνες ὅπως μένοντες εἰς τὰ πλοῖα διατάσσωσι τοὺς ἄλλους, διότι πολὺ καλλίτερον ἐργάζονται οἱ ἄνδρες, ὅταν ἔχωσιν ἐνώπιόν των τοὺς βασιλεῖς· διὰ τοῦτο καὶ ἔμενον ἐκεῖ, ἂν καὶ ἦσαν ὄλων ἀρχηγοί. Ταχέως δ' ἔφθασαν οὗτοι εἰς τὰς παραλίας τῆς Τενέδου, ἔνθα ἔρριψαν τὰς ἀγκύρας των, ἐξήλθον ἐκ τῶν πλοίων, ἔδρασαν τὰ σχοινία καὶ ἡσύχως ἔμενον ἐκεῖ, περιμένοντες πότε νὰ ἴδωσι τὸν πυρσὸν ἀναπτόμενον.

Αὐτοὶδὲ ἦσαν πλησίον τῶν ἵππων, ἄλλοτε μὲν νομίζοντες ὅτι οἰκτρῶς θὰ καταστραφῶσι καὶ ἄλλοτε πάλιν ὅτι θὰ κυριεύσωσι τὴν ἱερὰν πόλιν τοῦ Πριάμου. Ἐν ᾧ δὲ ἤλπιζον αὐτοὶ τὰ τοιαῦτα, ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανὸν ἡ φωταυγῆς ἠώς.

Οἱ δὲ Τρῶες εἶδον εἰς τὰς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου καπνὸν ἀνεργόμενον διὰ τοῦ ἀέρος· οὕτε ἔβλεπον τὰ πλοῖα τὰ ὅποια φοβερὸν τοῖς ἐπροξένησαν ὄλεθρον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐλθόντα· μετὰ χαρᾶς καὶ θυμηδίας διέτρεχον ὅλοι τοὺς εὐρεῖς αἰγιαλοὺς, περιβληθέντες τὰ ὄπλα, διότι φόβος ἀκόμη κατεῖχεν αὐτούς. Εἶδον τότε τὸν καλλιξέστον ἵππον, καὶ ἰστάμενοι περὶ αὐτοῦ κατεπλήσσοντο, διότι μεγαλοπρεπὲς καὶ πελώριον ἦτο τὸ ἔργον. Πλησίον αὐτοῦ εἶδον τὸν Σίνωνα δυστυχῆ καὶ ταλαιπωρημένον, καὶ ἐρωτῶντες αὐτὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας, περιεκυκλώθησαν περὶ αὐτοῦ. Καὶ πρῶτον μὲν μὲ λόγους γλυκεῖς τὸν ἠρώτων, ἔπειτα δὲ μὲ φωνὰς φρικαλέας καὶ τρομεράς, καὶ διαφοροτρόπως ἐπολέμουν τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ πολὺν χρόνον. Αὐτὸς δὲ ὡς πέτρα ἀκλόνητος ἔμενον, ἀκατάβλητα ἔχων τὰ μέλη του. Ἀκολουθοῦσι τοῦ ἔκοψαν τὰ ὄτα καὶ τὴν ῥίνα ἀπὸ τῶν μελῶν του, μεγάλως αὐτὸν βασανίζοντες, ἵνα ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ εἴπῃ ποῦ ὑπῆγαν μὲ τὰ πλοῖα οἱ Ἕλληνες, ἢ τί περιεῖχεν ἐντὸς του ὁ ἵππος. Αὐτὸς ὅμως ἐνδυναμούμενος καὶ τόλμην ἐμβαλὼν εἰς τὰ στήθη του, διόλου δὲν ἐφρόντιζε διὰ τὰς ἀτίμους βασάνους του, διόλου τὴν σταθερὰν ἀπόφασίν του δὲν ἐκλόνει, ἀλλ' ὑπέφερε γενναίως ὅλας τὰς φρικώδεις πληγὰς του, ὑπέφερεν ὁ ἀτρόμητος

καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὄλεθριον πῦρ νὰ βασανισθῇ, διότι μεγάλην τῷ ἐνέπνεε δύναμιν καὶ σταθερότητα ἡ Ἥρα. Σταθεῖς τότε αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν Τρῶων τοιαῦτα ὁ πανούργος εἶπεν:

α Οἱ μὲν Ἕλληνες μὲ τὰ πλοῖα των εἰς τὰ πελάγη φεύγουσι, βαρυνθέντες πλέον τοὺς πολέμους καὶ τὰς οἰκτράς ταλαιπωρίας. Κατὰ συμβουλήν δὲ τοῦ Κάλχαντος, ἵππον κατεσκεύασαν διὰ τὴν πολεμόφρονα Ἀθηνᾶν, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ὄργην τῆς θεᾶς, βαρέως ὑπὲρ τῶν Τρῶων ὀργισθείσης. Ἐμελλον δ' ἕνεκα τῆς ἐπιστροφῆς, κατὰ συμβουλήν τοῦ Ὀδυσσεῶς, νὰ μὲ θυσιάσωσιν, ἐντὸς τῆς ὀλεθρίας θαλάσσης διὰ τῶν θαλασσίων θεῶν οἰκτρῶς νὰ μὲ καταστρέψωσι. Τὸ ἐνόησα ὅμως ἐγὼ, καὶ ἔφυγον ταχέως μακρὰν τῶν σπονδῶν καὶ τῶν διὰ τὴν θυσίαν κριθῶν, καὶ ἔπεσον κατὰ θέλησιν τῶν θεῶν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου (1). Τότε αὐτοὶ, ἂν καὶ μὴ θέλοντες, ἐξ ἀνάγκης μ' ἐγκατέλιπον, σεβόμενοι τὴν κρατερόφρονα κόρην τῆς μεγάλης Θεᾶς.

Τοιαύτας εἶπε πανουργίας, χωρὶς διόλου ν' ἀπαυδήσῃ ἀπὸ τὰς τῶσας φρικώδεις βασάνους (2), διότι ἐκεῖνος εἶναι γενναῖος καὶ κρατερός, ὅστις ὑπομένει τὴν ὀλεθρίαν ἀνάγκην. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν πολεμιστῶν ἄλλοι μὲν ἐπέισθησαν εἰς τοὺς λόγους του, ἄλλοι δ' ἐνόμισαν αὐτὸν ὡς πολυμήχανον ἀπατεῶνα καὶ οὗτοι ἠὺχαριστήθησαν εἰς τὰς σκέψεις τοῦ Λαοκόωντος ὅστις, φρονίμως συλλογιζόμενος, ἐνόμισεν ὅτι μετεχειρίσθη

(1) Διὰ τὴν καταπίεσιν τοῦ Τρῶος ἐπενόησε τὸ πανούργημα τοῦτο διὰ τοῦ ὁποῦ ἐνόησε ὅτι ἐπειδὴ ἔμελλον οἱ Ἕλληνες νὰ ἐπιστρέψωσι, χάριν τοῦ αἰσίου τῆς ἐπιστροφῆς, ἠθέλησαν νὰ θυσιάσωσι καὶ ἕνα ἐξ αὐτῶν.

(2) Εἶναι πολὺ εὐγενὴς ὁ χαρακτήρ τοῦ κρατερόφρονος Σίνωνος ὅστις ὡς Ἕλληνα σταθερὸς καὶ ἀμετάτρεπτος φερόμενος ὑποφέρει πληγὰς, ἀτιμίας, βασάνους, πῦρ, χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος του, χάριν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πανουργήματος τῶν Ἑλλήνων. Θυσιάζεται, μαρτύριον ὑποφέρει, δὲν προδίδει ὅμως τὴν Ἑλλάδα, διότι ὠρκίσθη— καὶ ὁ ὅρκος τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἱερὸς— ὅτι αὐτὸς θ' ἀναλάβῃ τὸ γενναῖον αὐτὸ ἔργον, χωρὶς διόλου νὰ δειλιάσῃ, χωρὶς νὰ πτοηθῇ.

τάς φοβεράς του πανουργίας κατὰ συμβουλήν τῶν Ἑλλήνων. Παρεκίνει δὲ ὅλους νὰ καύσωσιν ἀμέσως τὸν ἵππον, τὸν ζύλιον αὐτὸν ἵππον καὶ νὰ μάθωσι τί ἐντὸς τοῦ ἐμπεριέχει.

Καὶ βεβαίως ἤθελον πεισθῆ εἰς αὐτὸν, ἐὰν ἡ Ἀθηναῖ ὀργισθεῖσα δι' αὐτὸν, διὰ τοὺς Τρῶας καὶ διὰ τὴν πόλιν, δὲν ἔσειεν ἄνωθεν τὴν θείαν γῆν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Λαοκῶντος, ὅστις ἀμέσως ἐφοβήθη. Τρόμος κατέβαλε τοῦ ἀτρομήτου πολέμιστοῦ τὰ μέλη, μαύρη νύξ περὶ τὴν κεφαλὴν του ἐχύθη, πόνου στυγεροὶ τὰ βλέφαρα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς του προσέβαλον, βαθῆς ἐκλονίσθη ἡ κόρη τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ ἀπὸ φοικώδεις καταβληθεῖσα ὀδύνας, ἐτρέφοντο τὰ ὄμματα του, βασιανίζομενα ἄνωθεν, πόνου σκληροὶ μέχρι τῶν μηνίγγων του καὶ τῶν τοῦ ἐγκεφάλου του βάσεις ἐφθασαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἄλλοτε ἐφαίνοντο μ' αἷμα πολὺ μεμιγμένον καὶ ἄλλοτε πάλιν καθ' ὑπερβολὴν λευκοί· ἔρρεον πολλάκις, καθὼς ῥεεῖ εἰς τὰ ὄρη ἀπὸ βράχου ἀποτόμου τὸ μετὰ χιόνος ἀναμεμιγμένον ὕδωρ ὡς μαινόμενος ἔτρεχε καὶ ἔβλεπε τὰ πάντα διπλᾶ βαθῆς ἀναστεναζών. Ἀλλὰ καὶ πάλιν παρώρμα τοὺς Τρῶας, χωρὶς δόλου διὰ τοὺς πόνους του νὰ φραγίσῃ. ἤρπασεν ὁμοῦ τὸ περιβλεπόμενον φῶς τοῦ ἡθεῶ καὶ λευκοὺς τοὺς ὀφθαλμούς του κατέστησεν ὡς ἐκ τοῦ ὀλεθρίου αἵματος. Ἐστέναζεν ὁ λαὸς, οἰκτεῖρων τὴν τύχην τοῦ πολεμιστοῦ, καὶ φοβούμενος τὴν ἀθάνατον Ἀθηναῖ, μήπως ἔσφαλλεν εἰς αὐτὴν διὰ τὴν ἀπειρίαν του. Πολὺ δ' ἐλυπήθησαν ὅλοι, βαρύν ὑπέστησαν ὀλεθρον, διότι ἠράνισαν καὶ ἠρωτηρίασαν τὸ σῶμα τοῦ πολυπαθοῦς Σίνωνος, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Διὰ τοῦτο προθύμως εἰς τὴν πόλιν τὸν ἔφερον, πολὺ ἀργὰ λυπηθέντες αὐτὸν.

Τότε ὅλοι συναθροισθέντες με ἄλυσον τὸν μακρὸν ἔδεσαν ἵππον, διότι ὁ ἀνδρείος Ἐπειὸς καλλίτροχα ἔβαλε ξύλα ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὅπως ἀκολουθῆ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνους οἵτινες ἤθελον τὸν σύρει, ἐλκόμενος ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Τρῶων. Ὅλοι δὲ οὗτοι συσσωρευθέντες τὸν ἔσυρον. Καὶ καθὼς ἔλκουσι

μετὰ κόπου τὸ πλοῖον ἐντὸς τῆς ἠχῶδους θαλάσσης, στενάζουσι δὲ τριβόμενοι αἱ βαρεῖαι φάλαγγες (κοιν. φαλάγγια) ἐν ᾧ τρίζουσα ἡ τρόπις (καρίνα) καὶ ὀλισθαίνουσα ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατέρχεται εἰς τὴν θάλασσαν, τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοί, ὅλοι ὁμοῦ μοχθοῦντες, ἔσυρον εἰς τὴν πόλιν τὴν βαρεῖαν συμφορὰν τῶν, τὸ περίφημον ἔργον τοῦ Ἐπειοῦ. Μὲ στεφάνους καλλιθαλαεῖς τὸν ἐκόσμησαν, ἐστεφάνωσαν οἱ ἴδιοι τὴν κεφαλὴν του. Μεγαλοφῶνως ἐφώναζεν ὁ λαὸς, καὶ πολλὰ ἀναμεταξύ των ὠμίλουν. Ἐγέλασε τότε ἡ Ἐνωῦ, βλέπουσα τοῦ πολέμου τὸ ὀλέθριον τέλος. Ἐχαιρεν ἐξ οὐρανοῦ ἡ Ἥρα, ἠγάλλετο ἡ Ἀθηναῖ, ἐν ᾧ αὐτοὶ φθάσαντες εἰς τὴν πόλιν κατηδάρισαν τὰς ἐπάλλξεις αὐτῆς καὶ εἰσήγαγον τὸν ὀλέθριον ἵππον. Ὁλοφύροντο ὅλοι αἱ Τρωιάδες, περιεκύκλωσαν αὐτὸν συσσωρευμένοι καὶ ἐθαύμαζον τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ συμφορὰ τῶν ἐκρύπτετο.

Ἐπέμενεν ὁμοῦ ὁ Λαοκῶν καὶ παρεκίνει τοὺς συντρόφους του με σφοδρὸν πῦρ τὸν ἵππον νὰ καταστρέψωσι. Δὲν ἐπέστησαν ὁμοῦ εἰς αὐτὸν, διότι ἔτρεμον τῶν θεῶν τὴν ὀργήν. Τότε ἡ μεγαλόψυχος Ἀθηναῖ χειρότερον ἄλλο κακὸν εἰς τὰ τέκνα τοῦ Λαοκῶντος ἐβουλεύθη. Βαθὺ καὶ σκοτεινὸν ὑπῆρχε σπήλαιον ὑπὸ βράχους ἀποτόμου, ἀπροσπέλαστον εἰς τοὺς θνητοὺς, ἐνθα κατ'ὄκνην θηρία καταπληκτικὰ, ἐκ τῆς ὀλεθρίας γενεᾶς τοῦ Τυφῶνος, εἰς τὰς καμπὰς τῆς νήσου Καλύδνης, ἐντὸς τῆς θαλάσσης καὶ ἀπέναντι τῆς Τροίας. Ἐκεῖ ἡ Ἀθηναῖ τοὺς τρομεροὺς ἐξυπνίσασα δράκοντας, εἰς Τροίαν τοὺς προσεκάλεσεν. Αὐτοὶ δὲ, ταχέως ὑπ' αὐτῆς κινήσοντας, ἐτίναζαν τὴν νῆσον, ἐν ᾧ ἐβρόντα τὸ πέλαγος ἀπερχομένων αὐτῶν καὶ διεχωρίζοντο τὰ κύματα. Φρικωδῶς γλειφόμενοι οὗτοι ἐπήγαινον φρίκην εἰς τὰ κῆτη ἐμβάλλοντες, βαθεῖς στεναγμούς εἰς τὰς νύμφας τὰς θυγατέρας τοῦ Ἐάνθου καὶ τοῦ Σιδόντος, καὶ ὀργὴν εἰς τὴν Ἀφροδίτην. Ἐπήγαινον ὁμοῦ αὐτοὶ ἐκεῖ ποῦ τοὺς διέταξεν ἡ θεὰ, ἀκόνιζον ὑπὸ τὰς τρομερὰς σιαγῶνας τῶν τοὺς ὀλεθρίους ὀδόντας διὰ τὰ δύστηνα καὶ κακότυχα παιδιά.

Δειλία μεγάλη και τρόμος οίκτρος κατέλαβε τούς Τρῶας, ὅταν εἶδον εἰς τὴν πόλιν τὰ φοβερά και πελώρια τέρατα. Κάνεις ἐξ αὐτῶν καὶ ἀτρόμητος και ἀφοβος ἦτο, δὲν ἐτόλμησε νὰ ὑπομείνῃ.

Ἄδυσώπητος φόβος τούς πάντας κατέλαβεν, ἔφευγον πάντες τὰ φρικαλέα θηρία, οὐδὲναι σκληραὶ τὰς καρδίας των ἔσφαζον, ἐστέναζον πικρῶς αἱ γυναῖκες, μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐλησμόνησε τὰ τέκνα της, ἀποφεύγουσα ἢ ἰδία τὸν στυγερόν θάνατον, ἐστέναξεν ἡ Τροία ἀπερχομένων τῶν κατοίκων της, συνηθροίσθησαν ὅλοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καταματωμένα τὰ μέλη των ἔχοντες, και ἐστέναζον περιβλέποντες τὰς ἀγυῖας. Μόνος δ' ἐξ ὄλων ὁ Λαοκόων ἐγκατελείφθη μετὰ τῶν παιδίων του, διότι τὸν ἐδέσμευσεν ἡ ὀλεθρία Μοῖρα και ἡ θεά· τὰ παιδιά του τότε, τρέμοντα τὴν καταστροφὴν και τὸν ὀλεθρον, κατεσπαράχθησαν ἀνηλεῶς ὑπὸ τὰς σιαγόνας τῶν δρακόντων, ἐν ᾧ τὰ κακόμοιρα ἐξέτεινον εἰς τὸν πατέρα τὰς χεῖράς των και βοήθειαν ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ, ὅστις ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ βοηθήσῃ. Ἐκλαῖον οἱ Τρῶες πικρῶς βλέποντες μακρόθεν αὐτὰ, ἐθρήνει ἡ μαύρη καρδία των. Αὐτοὶ δὲ (οἱ δράκοντες) ἐκτελέσαντες τὴν ὀλεθρίαν εἰς τούς Τρῶας διαταγὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἄρξαντο ἐγίναν ἐκ τῆς γῆς. Αὐτῶν δὲ σημεῖον ἐφαίνετο ἐκεῖ ὅπου ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῇ θεῖᾳ Περγάμῳ, ἐν ᾧ ἔμπροσθεν οἱ Τρῶες, ἀδυσωπῆτως καταστραφέντων τῶν υἱῶν τοῦ Λαοκόωντος, κατεσκευάσαν συναθροισθέντες κenoτάφιον. Πικρὰ ἔχυνε δάκρυα ἀπὸ τούς σρεβλωθέντας ὀφθαλμούς του, θρηνοῦσα δ' ἐγκαρδίως ἢ μήτηρ του, ὠλοφύρετο ἐπὶ τοῦ κenoταφίου, νομίζουσα ὅτι και ἄλλα χειρότερα θὰ πάθῃ κακά. Ἐστέναζε τὴν εἰς τὸν σύζυγόν της ἐξ ἀγνοίας του ἐπελθοῦσαν συμφορὰν και μεγάλως ἐφοβεῖτο τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν. Και καθὼς ὅταν εἰς τὰς δασυπύκνους στενοῦρας ἢ ἀπῶν πικροθρηνεῖ εἰς τὴν ἐρημωθεῖσαν φωλεάν της βαρεῖαν αἰθανομένη λύπη, διότι τὰ κακόμοιρα τέκνα της, ἐν ᾧ γλυκῶς ἐμελώδουν πρότερον, ἀφηρησάθησαν αἴφνης

ὑπὸ ἀγρίου δράκοντος, κατεσπαράχθησαν ἀπὸ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ, λύπην βαρεῖαν προξενήσαντα εἰς τὴν μητέρα των, ἧτις θρηνεῖ ἀκατασχέτως λυπομένη, ὀξέως ἐν τῇ φωλεᾷ της φωνάζουσα· τοιοῦτοτρόπως ἐστέναζε και αὐτὴ διὰ τὸν οἰκτρὸν τῶν τέκνων της ὀλεθρον και ἐμυρολόγει ἐπὶ τοῦ κenoταφίου. Και ἄλλη δὲ συμφορὰ τὴν ἀπιοχάλει, ἢ στρέβλωσις τοῦ συζύγου της.

Και τότε αὐτὴ τὰ φίλτατα τέκνα και τὸν σύζυγόν της ἐθρήνει, ἐκεῖνα μὲν ἀποθανόντα, αὐτὸν δὲ στερούμενον τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Οἱ δὲ Τρῶες θυσίας διὰ τούς θεοὺς προπαρεσκευάζον, χύναντες οἶνον εὐώδη, ὅπως ἀπαφύγῃσι τὴν ὀργὴν τοῦ φρικαλέου πολέμου· ἐκαίοντο ὅμως τὰ θύματα και ἐσβέννυτο ἡ ὀργὴ τοῦ πυρός, βροχῆς ἀπαισίας κατερχομένης ἀνωθεν· αἰμοστάλακτος ἀνέβρυε καπνός, πρέμοντα ἐπιπτον κάτω τὰ σπλάγγνα, κατηδαφίζοντο οἱ βωμοὶ, αἶμα ἐγίνοντο οἱ σπονδαὶ, ἔρρε δάκρυ ἐκ τῶν θεῶν, ἐμολύνοντο οἱ ναοὶ δι' αἱμάτων, στεναγμοὶ ἀπροσδόκητοι μακρόθεν ἠκούοντο, ἐσείοντο τὰ ὑψηλὰ τεῖχη, ἐβρόντων μεγάλως οἱ πύργοι, ὡς ἀληθῶς, ἀπ' αὐτῶν οἱ σύρται ἠνοίγοντο τῶν πυλῶν, φριβερῶς τρίζοντες, οἰκτρῶς ἀνεστέναζον τὰ ὄρνεα δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἐν ἐρημίᾳ φωνάζοντες, ἀχλὺς σκοτεινὴ περιεκάλυψεν ἀνωθεν τὴν θεοκατασκευάστον πόλιν, ἐν ᾧ πρότερον ἀνεφέλος ἦταν ὁ ἀσπερρεῖς οὐρανός, ἐξηράνθησαν αἱ δάφναι εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ἀπόλλωνος, θαλαραὶ οὔσαι πρότερον, ὠρούοντο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν θῶες και λύκοι, και ἀναρίθητα ἐφαίνοντο τέρατα, συμφορὰς εἰς τούς Δαρδανίδας και τὴν πόλιν των ἀναγγέλλοντα. Και ὅμως οἱ Τρῶες ποσῶς δὲν ἐφοβήθησαν, βλέποντες ἐν τῇ πόλει τὰ φοβερά αὐτὰ τέρατα, διότι αἱ Μοῖραι ἀφήρησαν ὅλην τὴν φρόνησιν ὅπως ἐν τῷ συμποσίῳ καταστραφῶσιν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Μόνη δὲ ἡ Κασσάνδρα σταθερὰν τὴν καρδίαν της εἶχε, φρόνιμον δὲ τὸν νοῦν της, ἢ Κασσάνδρα τῆς ὁποίας οἱ λόγοι ποτὲ δὲν ἔμειναν ἀνεκτέλεστοι, ἀλλ' ἀπέβαινον

ἀληθείς. Ἐκούετο δ' ἕκ τινος μοίρας, ὅτι μάταιοι ἦσαν, ἵνα συμφοραὶ ἐπισκῆψωσιν εἰς τοὺς Τρῶας. Καθὼς δὲ αὕτη τὰ ὀλεθρία τέρατα εἶδεν, εἰς ἕν μέρος ὄλα ὀρμῶντα, ἐγόγγυζε βαρέως ὡς λέαινα, ὅταν εἰς τὰ δάση κτυπήσῃ αὐτὴν ὁ κυνηγὸς καὶ τῆς ὁποίας μαίνεται ἡ καρδία εἰς τὰ ὑψικόρυφα ὄρη, ἀκατάσχετος δὲ εἶναι ἡ δύναμις τῆς τοιουτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτὴ, ἐπιθυμοῦσα νὰ προφητεύσῃ, ἦλθεν ἐκ τοῦ οἴκου τῆς. Ἐκυμάτιζεν ἡ κόμη ἐπὶ τῶν κρινολεύκων ὤμων τῆς, μέχρι τῆς βράχειος τῆς φθάνουσα, ἐσπινθήριζον οἱ ἀτρόμητοι ὀφθαλμοὶ τῆς, ἐκλονίζετο ὑπερβολικῶς ὁ λαϊμὸς τῆς, καθὼς ὁ κλάδος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κλονεῖται. Βαρέως δὲ στενάζουσα, αὐτὰ ἐξεφώνει ἡ ἀνδρεία παρθένος:

Ἄ! δειλοὶ, τώρα πλέον ὑπὸ τὸν ζῆφον τοῦ ὀλέθρου εὕρισκόμεθα· τώρα ἡ πόλις φλογῶν εἶναι πλήρης, αἱμάτων καὶ θρήνων φρικαλέων· τέρατα τὴν φοβερὰ οἱ θεοὶ δεικνύουσι, καὶ παρὰ τὸ χεῖλος ὀλεθρίου βαράθρου παριστάμεθα. Ἄθλιοι! δὲν γνωρίζετε τὰς συμφορὰς σας, παραγωνρίζετε τὴν ἐλεεινὴν κατάστασίν σας καὶ χαίρετε ὅλοι χωρὶς τίποτε νὰ ἐνοῶτε. Φρικτὰς συμφορὰς ὑποκρύπτουσι ταῦτα. Καὶ ἂν ὅμως ἀναρίθμητα σὰς εἴπω πάλιν δὲν πείθεσθε εἰς ἐμὲ, διότι αἱ Ἐρινύες, βαρέως διὰ τὸν γάμον τῆς Ἐλένης ὠργισμέναι, καὶ αἱ ἀδυσώπητοι Μοῖραι ὀρμῶσι πανταχοῦ εἰς τὴν πόλιν. Σεῖς ὅμως τρώγετε εἰς ὀλέθριον δειπνον, εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ βίου σας δειπνον, μεμολυσμένον μὲ φρικαλέα αἵματα, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν μετὰ τῶν νεκρῶν εὕρισκόμενοι.»

Εἰς ὅμως ἐξ αὐτῶναυθαδιάζων, ὀλεθρίως ὠμίλησεν ὡς ἐξῆς:

« Ὡ κόρη τοῦ Πριάμου, διατί γλώσσα μωρὰ καὶ ἀνόητος σὲ ἀναγκάζει νὰ φλυαρῆς; Οὔτε κἂν ἡ παρθενικὴ σου καὶ ἀγνὴ αἰδῶς σὲ κατακρατεῖ, ἀλλὰ λύσσα ὀλεθρία σὲ προσέβαλλε· διὰ τοῦτο ὅλοι σὲ ἀτιμάζουσιν ἕνεκα τῆς πολυλογίας σου. Ἐρρε ἐντεῦθεν, εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ εἰς σὲ τὴν ἰδίαν συμφορὰς προμαντεύουσα. Σὲ βεβαίως καὶ αὐτοῦ τοῦ Λαοκόωντος φοβερωτέρα συμφορὰ περιμένει, διότι δὲν ἀρμόζει νὰ κα-

ταστρέφῃ τις ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀθανάτων τὰ θεῖα ὄρανα.

Τοιαῦτα εἶπεν εἰς ἕκ τῶν Τρῶων ἐν τῇ πόλει· ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τὴν ἐπερίπαιζον, λέγοντες ὅτι δὲν προφητεύει ὀρθά, διότι ἡ μεγάλη συμφορὰ καὶ ἡ φοβερὰ τῆς Μοίρας δύναμις πλησίον τῶν ἦτον. Αὐτοὶ ὅμως δέλου τὸν ὀλεθρὸν τῶν μὴ ἐνοοῦντες καὶ ὑβρίζοντες τὴν Κασσάνδραν μακρὰν τοῦ μεγάλου ἵππου τὴν ἀπεμάκρυνον, διότι ἐπέμενε νὰ σκορπίσωσιν ὅλα τὰ ξύλα ἢ μὲ φλόγας σφοδρὰς νὰ καταστρέψωσιν αὐτόν. Καὶ διὰ τοῦτο κλάδον ἀνημμένον πύκης λαβοῦσα ἀπὸ τῆς ἐστίας ὤρμησεν, ἐν ᾧ εἰς τὴν ἄλλην χεῖρὰ τῆς βούκεντρον ἀμφίκτυπον ἐκοᾶτει ἐμαίνετο ἐπὶ τοῦ ὀλεθρίου ἵππου τῆς ὅπως ἴδωσιν οἱ Τρῶες τὴν φανεράν καὶ πολυστένακτον ἔνεδραν. Αὐτοὶ ὅμως μακρὰν τῶν χειρῶν τῆς ῥίψαντες τὸ πῦρ καὶ τὸν ὀλεθριον σίδηρον, ἀφρόντιδες προπαρεσκευάζον τὸ μαῦρόν τῶν δειπνον, διότι τελευταίαν διήρχοντο νύκτα.

Ἐχαιρον δ' ἐντὸς τοῦ ἵππου οἱ Τρῶες ἀκούοντες τὸν θόρυβον αὐτῶν δειπνούντων ἐν τῷ Ἰλίῳ, οὔτε φροντίζοντων περὶ τῆς Κασσάνδρας, τὴν ὁποίαν ἐθαύμαζον ὡς γνωρίζουσιν ἀληθῶς τῶν Ἑλλήνων τὰς παγίδας.

Καὶ καθὼς ἡ πάρδαλις γελῶσα φεύγει εἰς τὰ ὄρη τὴν ὀποίαν οἱ κύνες καὶ οἱ βοσκοὶ ἀμέσως ἐκ τῆς μάνδρας διώκουσιν, ἐν ᾧ αὕτη ἀγρία ἐχουσα καρδίαν φεύγει βλέπουσα ὀπίσω τῆς, ἂν καὶ λυπομένη, τοιουτοτρόπως καὶ αὕτη ἀπεμακρύνετο ἐκ τοῦ ἵππου, βαρέως θλιβομένη διὰ τὸν φόνον τῶν Τρῶων, τῶν ὁποίων κατέδειξε τὰς συμφορὰς.

BIBΛION ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Αὐτοὶ δὲ ἐδείπνουν ἐν τῇ πόλει, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου οἱ αὐλοὶ καὶ αἱ φλογεραὶ μεγάλην ἀπέτελουν βοήν. Ἄσματα, χοροὶ, παραγῆ καὶ ὀχλοβοὴ ἀκατανόητος ἐγένετο ἐν ᾧ ἔτραγον αὐτοὶ καὶ ὅποια συνειθίζεται εἰς τὰ συμπόσια καὶ τὴν οἰνοποσίαν. Εἷς δ' ἐξ αὐτῶν, ποτήριον ἀνὰ χειρας λαθὼν, ἄφροντις ἔπιεν. Ἐβάρυσε πλέον ὁ νοῦς του, ἐστροφοδινοῦντο οἱ ὀφθαλμοὶ του, ἀσυναρτήτους, ἀσυνεπεῖς, κεκολωμένους ἑτερέτιζε λόγους, αὐτὸς του ὁ οἶκος, αὐτὰ τὰ ἐπιπλά του τῷ ἐφαίνοντο ὅτι ἐκινουῦντο, ἐνόμιζεν ὅτι ὅλα ἐν τῇ πόλει περιστρέφοντο, ἀγλῆς τοὺς ὀφθαλμούς του ἐκάλυπτε, διότι ὁ οἶνος ἀμβλύνει τὴν ὄρασιν, καταστρέφει τὸν νοῦν τῶν νέων, ὅποταν ἄπλητος πίνηται. Οἰνοβαρῶν τότε αὐτὸς εἶπε:

α Ματαίως οἱ Ἕλληνας συνήθροισαν ἐνταῦθα στρατὸν ἀναριθμήτων οἱ ἀνόητοι! δὲν ἐπραγματοποίησαν ὅσα ἐσκόπουν, ἀλλ' ὀπίσω ἐκ τῆς πόλεώς μας ἐφυγον, ὁμοιάζοντες μὲ τὰ μωρὰ παιδιά ἢ τὰς δειλὰς γυναῖκας^α.

Τοιαῦτα εἶπεν εἰς ἐκ τῶν Τρώων, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μέθης εὐρισκόμενος ὁ ἀνόητος! δὲν ἐσκέφθη ὅτι εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ὀλέθρου εὐρίσκεται. Ἀφ' οὗ δ' ἐπ' ὅλων τὰ βλέφαρα γλυκὺς ἐπεκάθησεν ὕπνος, βεβαρυμένον ὑπὸ τὸν ἄπειρον οἶνον καὶ τὰ διάφορα φαγητά, τότε ὁ Σίνων ὕψωσε τὸν πυρρὸν του καὶ ἔδειξεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν λάμψιν τοῦ πυρρὸς (1), ἐν ᾧ πολὺ ἐσυλλογιζέτο μήπως οἱ ἀνδρεῖοι τὸν ἴδωσι Τρῶες καὶ φανεράς τὰς παγίδας του καταστήσῃ. Ἀλλ' οὗτοι μὲν εἰς τὰς κλίνας τῶν τὸν ὕστατον ὕπνον ἐκοιμῶντο καὶ ἀνεπαύοντο, βε-

(1). Ὁ ἀναγθεὶς ὑπὸ τοῦ Σίνωνος πυρρὸς, ἦν σύνθημα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναγγέλλον ὅτι ἐκοιμήθησαν οἱ Τρῶες καὶ ἐπομένως φωνάζον αὐτοῖς τὸ: ὀρίσατε! Τῇ ἀληθείᾳ πολὺ εὐφύης καὶ ἀξία τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐγένετο ἡ ἄλωσις τῆς Τροίας!

βαρυμένοι ἀπὸ τὸν ἄκρατον οἶνον. Οἱ δ' Ἕλληνες ἰδόντες ἐκ Τενέδου τὸ σύνθημα, ἠτόίμασαν τὰ πλοῖα διὰ τὸν πλοῦν. Πλησίον τοῦ ἵππου ὁ Σίνων ἐπήγαιεν ἐλαφρὰ, πολὺ ἐλαφρὰ, δπως μὴ τὸν ἀκούσωσιν οἱ Τρῶες, ἀλλὰ μόνου τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀρχηγοὶ, ἀπὸ τῶν ὁποίων μακρὰν ὁ ὕπνος εἶχε πετάξει, διότι ἐπεθύμουν νὰ πολεμήσωσιν. Αὐτοὶ, ἐντὸς τοῦ ἵππου περικεκλισμένοι, τὸν ἤκουον καὶ πάντες εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὰ ὠτά των ἐστρεψαν, ὅστις τοὺς παρεκίνει ἐλαφρὰ καὶ ἠσυχῶς νὰ ἐξέλθωσιν. Ἐπείσθησαν εἰς τὸν παρορμῶντα αὐτοὺς εἰς τὴν μάχην Ὀδυσσεά καὶ ἐξήρχοντο τοῦ ἵππου, τοῦ πολέμου τὰς ὁρμὰς ἐμπνεόμενοι. Ἐκράτει ὁμως μὲ τὰς γνώσεις του τὴν ὁρμὴν των καὶ ἤνοιξεν ἠσυχῶς μὲ τὰς ταχυκινήτους χεῖράς του καὶ μὲ τὸν ἀνδρεῖον Ἐπειὸν τοῦ ξυλίνου ἵππου τὰς πλευράς. Ἀνεσηκώθη ὀλίγον καὶ περιέβλεπεν ὅλους τοὺς Τρῶας, μήπως ἐξυπνον ἴδη κἀνενα ἐξ αὐτῶν.

Καὶ καθὼς ὅταν ἐκ τῶν ὁρέων ἔλθῃ ὁ λύκος, μεγάλως ἐπιθυμῶν ἵνα φάγῃ, εἰς τὴν μάνδραν τῶν ποιμνίων, διαφεύγων δὲ τοὺς ποιμένας τοὺς φυλάσσοντας τὰ πρόβατα, βραδέως καὶ ἐλαφρὰ μὲ τοὺς πόδας του βαίνει εἰς τὸν φραγμὸν τῆς μάνδρας, ταιουτοτρόπως καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ ἵππου κατέβαινε τὸν ἠκολούθουν οἱ ἄλλοι ἀνδρεῖοι τῶν Πανελλήνων βασιλεῖς κατερχόμενοι κατὰ τάξεις τὰς κλίμακας, τὰς ὁποίας ὁ Ἐπειὸς κατεσκεύασεν ὡς δρόμον εἰς τοὺς ἀνδρεῖους ἀριστεῖς, ὅταν εἰσέρχωνται καὶ ὅταν ἀπέρχωνται ἐκ τοῦ ἵππου· δι' αὐτῶν τότε κατέβαινον ἄλλοθεν ἄλλοι, τοὺς σφῆκας ὁμοιάζοντες, τοὺς ὁποίους ἐκράτει ὁ ξυλοκόπος, ἐν ᾧ αὐτοὶ, ταχυσσόμενοι καὶ θυμόνοντες, χύνονται ἐξω τοῦ κλάδου ὅταν ἀκούωσι τὸν κτύπον ταιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ὁρμητικοὶ ἐχύνοντο ἐξω τοῦ ἵππου εἰς τὴν εὐκτιστον πόλιν τῶν Τρώων πηγαίνοντες· ἐπαλλεν εἰς πὰ στήθη των ἡ καρδία. Ταχέως τότε ἐπέπεσαν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν φονεύοντες αὐτοὺς, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐντὸς τῆς θαλάσσης εὐρίσκοντο, διαπερῶντες τὰ πελάγη μὲ τὰ πλοῖά των. Ἡ Θέτις τὴν ὀδόντων διηύθυνεν, οὐριον ἐ-

πιστέλλουσα ἄνεμον, καὶ χαρὰν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ στήθη ἐμβάλλουσα. Ταχέως ἔλθόντες εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔστησαν ἐκεῖ τὰ πλοῖα, ἔλαβον ἐμπειρώς τὰ ἰστία καὶ τὰ σχοινία καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα εἰς τὰ πλοῖα ἀπαιτῶνται. Ταχέως ἐξελθόντες καὶ αὐτοὶ, ἀτρόμητοι εἰς τὸ Ἴλιον ὤρμησαν, καθὼς τὰ πρόβατα ὀρῶσιν εἰς τὴν μάνδραν ἐκ τῶν δασυπύκνων πεδιάδων ἔνθα ἐβόσκησαν, εἰς νύκτα φθινοπωρινήν· τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ αὐτοὶ σιωπηλοὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρώων ἐπήγαγον, τοὺς ἀρχηγούς των ἐπιθυμοῦντες νὰ βοηθήσωσι.

Καθὼς δὲ οὗτοι (οἱ λύκοι) ὡς παρδάλεις περιβλέπουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἐκ τῆς πείνης τῶν ἐπισκῆπτουσι εἰς τὴν μάνδραν τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν, ἐν ᾧ κοιμᾶται ὁ πολύμοχθος ποιμὴν, ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλα ἐν σκότει δαμάζουσι πρόβατα ἐντὸς τοῦ φραγμοῦ (1), τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτοὶ ἐμόλυνον τὴν γῆν διὰ νεκρῶν καὶ αἱμάτων, φοβερὸν διήγειρον ὄλεθρον, ἐν ᾧ πολλοὶ Ἕλληνες ἔξω τῆς πόλεως ἦσαν ἀκόμη.

Ἄλλ' ὅταν ὅλοι εἰς τὰ τείχη τῆς Τροίας εἰσῆλθον, ὀρμητικοὶ τότε αὐτοὶ, ἀνηλεῶς εἰς τοῦ Πριάμου τὴν πόλιν διεισκορπίσθησαν, ὀρμᾶς τοῦ Ἄρεως πνέοντες. Τὴν πόλιν ὅλην πλήρη νεκρῶν καὶ τῶν τοῦ πολέμου συνεπειῶν εὔρον, πανταχοῦ πολυστένακτοι ἐστία ὄλεθρίας ἔκαιον καὶ εὐφραίνοντο ὅλοι μεγάλως. Ὁρμησαν τότε ἐπ' αὐτῶν, ὄλεθρια διὰ τοὺς Τρώας σκεπτόμενοι. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Ἄρης ἐμαίνετο, καὶ ἡ πολυστένακτος Ἐνυό.

Μαῦρον κατέρρεεν αἷμα παντοῦ, ἐποτίζετο ἡ γῆ ἀπ' αὐτοῦ, φονευομένων τῶν Τρώων καὶ τῶν ξένων συμμάχων. Ἐξ αὐτῶν, ἄλλοι μὲν, ὑπὸ θανάτου παγεροῦ δαμασθέντες, ἔκιντο αἱματωμένοι, ἄλλοι ἐπάνω των ἐπιπτον, ἀναπνέοντες ἀκόμη, ἄλλοι τὰ ἔντερα των μὲ τὰς χεῖρας κρατοῦντες σπαραξικαρδίως εἰς

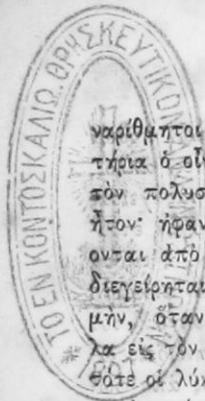
(1) Ἐλλείπει στίχων, συνεχίσταμεν ἀφ' αὐτῶν τὸ νόημα καὶ ἀνεπληρώσαμεν τὸ ἐλλείπον μέρος τῆς παραβολῆς.

τοὺς οἴκους των ὠλοφύροντο, ἄλλοι, στερηθέντες τῶν ποδῶν των εἶρπον περὶ τοὺς νεκρούς, ἀκατασχέτως θρηνοῦντες, ἄλλοι, ἐπιθυμοῦντες ἐν τῇ κόνει νὰ πολεμήσωσιν, εἶδον τὰς χεῖρας καὶ τὰς κεφαλὰς των κοπτομένας, ἄλλοι ἐν ᾧ ἔφρουγον ἐτροπῶντο ἐκ τῆς ῥάχews εἰς τοὺς μαστοὺς δι' ἀκοντίων, ἢ εἰς τὰ μέσα, ἕως οὗ φθάσωσι πέραν καὶ πέραν ὑπεράνω τῶν αἰδοίων, ἔνθα μάλιστα πολυώδυνος καὶ ὄλεθρία ὑπάρχει ἡ αἰχμὴ τοῦ ἀκαταβλήτου Ἄρεως. Πανταχοῦ εἰς τὴν πόλιν θρηνώδεις ὠρυγαὶ τῶν κυνῶν ἤκούοντο, ἀντήχουν ἀκαταπαύστως ἀπὸ φωνῶν ὅλοι οἱ οἴκοι, σπαραξικαρδίοι θρῆνοι τῶν γυναικῶν ἐπλήρουν ὅλην τὴν πόλιν. Καὶ καθὼς οἱ γέρανοι, ὅταν ἴδωσι τὸν ἀετὸν, εἰς τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρος ἀνερχόμενοι, καὶ ἐπειδὴ, εἰς τὰ στήθη των θαρραλέα δύναμις δὲν ὑπάρχει, φωνάζουσι βλέποντες μακρόθεν αὐτὸν, φοβούμενοι τὸν ἱερὸν ὄρνιν, τοιοῦτοτρόπως καὶ αἱ Τρωαῖδες εθρήνου ἄλλοθεν ἄλλαι, αἱ μὲν ἀπὸ τῶν κλινῶν των μόλις ἀνεγερθεῖσαι, αἱ δὲ βλέπουσαι ἐπὶ τὴν γῆν. Δὲν ἐφρόντιζον πλέον διὰ τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς ἄλλ' ἐμυρολόγουν ἀπλοῦν χιτῶνα εἰς τὰ μέλη των ἐνδύθεισαι. Οὔτε καλύπτραν ἔβαλον, οὔτε πέπλον ἄλλον μέγαν ἐνεδύθησαν, ἄλλα, τρέμουσαι τοὺς ἐπελθόντας ἐχθρούς, προσεβλήθησαν ὑπὸ φρικώδους ἀμνηχανίας, ἐν ᾧ ἡ καρδία των ἐπαλλε.

Μὲ τὰς χεῖράς των αἱ δυστυχεῖς ἀπέκρυψαν τὸ ἀπόκρυφον μέλος των, ἀπέσπων οἰκτρῶς ἐκ τῆς κεφαλῆς των τὴν κόμην, ἐκτύπων τὰ στήθη των συνεχῶς καὶ κατὰ κόρον ἐθρήνου. Ἄλλαι πάλιν ὑπέμειναν τὴν ὄχλοβὴν τῶν ἐχθρῶν, ἐπιθυμοῦσαι νὰ βοηθήσωσι τοὺς καταστρεφόμενους συζύγους των ἢ τὰ τέκνα των, διότι ἡ ὄλεθρία ἀνάγκη μεγάλην τοῖς ἐνέβαλε δύναμιν. Θρήνους πικρούς τὰ ταλαιπώρα βρέφη ἐξέπεμπον, τὰ βρέφη τὰ ὅποια δὲν ἤξευρον ἀκόμη φροντίδας. Ἄλλοι μετ' ἄλλους ἐξέπνεον καὶ ἄλλοι πάλιν ἐν ὄνειρῳ τὸν θάνατον εἶδον. Ἐχαιρον σπαραξικαρδίως αἱ ὄλεθρια Μοῖραι καταστρεφόμενων αὐτῶν. Αὐτοὶ δὲ ὡς χοῖροι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πλουσίου βασιλέως, συμπίσιον εἰς τὸν λαόν του ἐτοιμάζοντες, ἀ-

ναριθμηται ἐφρονεύοντο, με ὀλέθριον αἶμα ἐμολύνετο εἰς τὰ ποτήρια ὁ οἶνος, καὶ κύνεις δὲν ἦτον ὅστις μακρὰν τοῦ φόνου τὸν πολυστένακτον ἔφερε σίδηρον, οὐδ' ἂν ὁ πλεόν ἄνθρωπος ἦτον ἠφραρίζοιτο δὲ οἱ Τρῶες. Καὶ καθὼς τὰ πρόβατα φονεύονται ἀπὸ τοὺς θῶας ἢ τοὺς λύκους, ὅταν δυσάερος θερμότης διεγείρηται κατὰ μεσημβρίαν καὶ δὲν ὑπάρχη ἐπομένως ὁ ποιμὴν, ὅταν τὰ δυστυχῆ αὐτὰ συσσωρευμένα μένωσιν ὅλα, γάλα εἰς τὸν οἶκόν του φέροντος τοῦ ποιμένος, καθὼς λοιπὸν τότε οἱ λύκοι γερμίζουσι τὴν μεγάλην κοιλιάν των, ἐπερχόμενοι ἐναντίον αὐτῶν, μαῦρον πίνουσιν αἶμα, καὶ τὸ κοπάδι ὅλον καταφάνιζουσι, κακὸν δὲ καὶ ὀλέθριον τοῦ ποιμένος τὸ δεῖπνον καθιστῶσι, ταιουτοτρόπως οἱ Ἕλληνες ἀλλεπαλλήλως ἐφόνεον ἄλλον μετ' ἄλλον εἰς τοῦ Πριάμου τὴν μάχην, ἐσχάτην συνάπτοντες μάχην. Κύνεις ἐκ τῶν Τρώων δὲν ἔμεινεν ἀπλήγως, ἀλλ' ὅλων τὰ μέλη ἐμολύνθησαν, μαυρισμένα ἀπὸ τὸ αἶμα.

Ἄλλ' οὐδ' οἱ Ἕλληνες ἀπλήγως ἔμειναν, διότι ἄλλοι μὲ ποτήρια ἐκτυπῶντο, ἄλλοι μὲ τραπέζας, ἄλλοι μὲ δαυλία εἰς τὰς ἐσχάρας καίόμενα, ἄλλοι μὲ ὄβελους (σοῦβλας) τρυπώμενοι ἐξέπνεον, εἰς τοὺς ὁποίους ἀκόμη εἶχον ἐνάπομειναι θερμὰ τῶν χοίρων τὰ σπλάγχνα, κοχλάζοντος μεθ' ὀρμῆς τοῦ πυρός, ἄλλοι πάλιν μὲ πελέκεις καὶ μὲ ἀξίνας κοπτόμενοι ἐσπάραν αἰμοκυλισμένοι. Ἐκόπησαν τότε ἀπὸ τῶν χειρῶν των οἱ δάκτυλοι, ὅταν μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας ἐκτύπων, ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκρούσωσι τὰς στυγεράς Μοῖρας. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξάλισε τὸ μέτωπον καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ συντρόφου σου μὲ πέτραν κτυπήσας. Αὐτοὶ δὲ ὡς θηρία πληγονόμενα εἰς τὴν μάνδραν τοῦ διανυκτερεύοντος ποιμένος ἐμαίνοντο, διεγειρομένου τοῦ θυμοῦ αὐτῶν, ὑπὸ τὴν φρικαλέαν φύκτα. Ἐπολέμου δὲ μεγάλως τὰς μάχας ἐπιθυμοῦντες, εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἄλλον μετ' ἄλλον διώκοντες πολλοὶ δ' ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐδαμάσθησαν μὲ ὅπλα, διότι οἱ Τρῶες ὅσοι εἰς τοὺς οἴκους των ἐπρόλαβαν νὰ λάβωσιν ἀνὰ χεῖρας ἢ ξίφος ἢ

164

